

Saksliste for Fylkestinget

Møtedato: 17.06.2019
Møtested: Scandic Meyergården Hotel, Mo i Rana
Møtetid: Kl 09:00

Saksliste

Saksnr	Sakstittel	Jpid	Arkivsak
082/2019	Revidering - Reglement for Nordland fylkestings kontrollutvalg	19/52569	19/10055-1
083/2019	Nummerert brev nr. 6	19/60387	14/4256-44
084/2019	Revidering av Nordland fylkeskommunes skoleskysreglement	19/61872	19/10945-1
085/2019	Handlingsplan for universell utforming 2018-2021 - status for gjennomføring	19/21978	17/14455-29
086/2019	DA Bodø Utviklingsprogram - Statusrapportering 2018	19/52696	16/9674-13
087/2019	Mer strategisk og funksjonell planstrategi for Nordland	19/58527	19/1102-3
088/2019	Mineralstrategi for Nord-Norge	19/53096	16/8242-17
089/2019	Høring – Ny fordelingsnøkkel til Den kulturelle skolesekken (DKS)	19/62358	19/10824-4
090/2019	Melding om sykefravær 2018 i Nordland fylkeskommune	19/60980	19/1520-2
091/2019	Nordland fylkeskommune - Revisjonsordningen	19/52594	15/5941-236
092/2019	Opprettelse av læringeråd i Nordland	19/53961	19/3864-1
093/2019	Kontrollutvalgets uttalelse vedrørende fylkesrådets behandling av oversendte forslag og uttalelser	19/52595	13/5293-48
094/2019	Melding om vedtak etter kommuneloven § 13	19/52597	13/5294-30
095/2019	Innstilling fra kontrollutvalget vedrørende møter i fylkesrådet og kontrollutvalget	19/52599	13/5299-50
096/2019	Nullvisjon selvmord - status og veien videre	19/59391	18/20023-2
097/2019	Opprettelse av nordnorsk filmkommisjon	19/54412	19/10245-1
098/2019	Ny modell for fastsetting av tilbudsstruktur i videregående opplæring i Nordland	19/11628	18/19152-2
099/2019	Rullering av Regional transportplan Nordland - Handlingsprogram 2018-2021	19/61152	19/587-45
100/2019	Høring - Nasjonal ramme for vindkraft på land	19/55935	19/10118-3
101/2019	Skrova ferjekai – Opptak av kommunal	19/3636	13/4436-8

	oppstillingsplass til del av fv. 81		
102/2019	Ny yrkesfaglig struktur fra 2020 - orientering til Fylkestinget	19/59857	19/10768-1
103/2019	Europeisk kulturhovedstad - arbeidet med endelig søknad	19/64266	17/1020-33
104/2019	Høring- ny studiestedsstruktur for Nord universitet	19/59614	19/4292-5
105/2019	Årsregnskap og årsberetning 2018	18/98978	18/21170-1
106/2019	Omklassifisering av E6 i Vefsn kommune	19/68634	19/11124-2
107/2019	Søknad «Tiltaksutvikling vold og overgrep – Program for folkehelsearbeid i kommunene»	19/64335	17/3059-29
108/2019	Reglement for Nordland fylkesting - revidering	19/4463	08/5733-10
109/2019	Reglement for godtgjørelse for fylkeskommunale ombud - revidering	19/4465	08/5717-97
110/2019	Perspektivmelding og økonomiske planrammer 2020-2023	18/98980	18/21169-2
111/2019	Tertialrapport 1 - 2019	18/98858	18/21168-1
112/2019	Høring - Statlig reguleringsplan for Evenes flystasjon og Harstad/Narvik lufthavn	19/58126	17/10584-15

Bodø 11.06.2019
Sonja Steen
fylkesordfører
sign

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
030/2019	Kontrollutvalget	17.06.2019
082/2019	Fylkestinget	17.06.2019

Revidering - Reglement for Nordland fylkestings kontrollutvalg

Sammendrag

Stortinget har vedtatt en ny kommunelov, jf. Prop. 46 L (2017-2018) og Innst. 369 L (2017-2018). Lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner oppheves fra det tidspunkt den nye loven trer i kraft.

Da den nye kommuneloven ble vedtatt, ble en del bestemmelsene løftet fra forskriftene til loven. Dette gjelder eksempelvis loven § 23-7 om kontrollutvalgssekretariatet og § 24-5 om regnskapsrevisjonens innhold.

Som følge av endringer i kommuneloven må kontrollutvalgets reglement revideres.

I det reviderte reglementet har en som hovedregel valgt og ikke ta inn loven og forskriftens bestemmelser.

Målet er at det nye reglementet skal være enklere og mer oversiktlig og skal i det vesentlige kun utfylle loven og forskriftens bestemmelser. Reglementet omfatter også reglement for høringer i Nordland fylkeskommune.

Forslag til nytt reglement for Nordland fylkestings kontrollutvalg følger saken som trykt vedlegg.

Bakgrunn

Stortinget har vedtatt at den nye loven skal tre i kraft når kommunestyrene/fylkestingene konstituerer seg høsten 2019. De fleste kapitlene vil tre i kraft fra og med det konstituerende møtet i den enkelte kommunestyre og fylkesting ved oppstart av valgperioden 2019 – 2023. Det gjelder kapittel 1 til 13, 17 til 27 og 30 og 31, som handler om de generelle bestemmelsene i loven, bestemmelsene om folkevalgte og administrasjonen og bestemmelser om interkommunalt samarbeid. I tillegg gjelder de bestemmelser om egenkontroll i kommunene og statlig kontroll og tilsyn.

De resterende kapitler, blant annet økonomibestemmelsene, trer i kraft 1.januar 2020. Og

kapitlet om internkontroll trer i kraft på et senere tidspunkt.

Problemstilling

Gjennomgang og revidering av Nordland fylkestings kontrollutvalgs reglement.

Drøfting

Reglementet er ment å utfylle lovens og forskriftens bestemmelser og derfor gjentas som hovedregel ikke lovens og forskriftens bestemmelser i forslaget til nytt reglement. For oversikten og sammenhengens skyld, kan det likevel helt unntaksvis være aktuelt å gjenta en lovbestemmelse/forskriftsbestemmelse eller deler av den.

For de av oss som er godt kjent med dagens lov og forskrifter, vil det nye regimet medføre at man i større grad må forholde seg til både loven (kap.23 og 24 om hhv. kontrollutvalg og revisjon) og den nye forskriften.

Valg og sammensetning av kontrollutvalget

Fylkestinget velger kontrollutvalgets leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer. Lederen av utvalget kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren. For å sikre tilstrekkelig kontakt mellom fylkestinget og kontrollutvalget er det et krav i kommuneloven at minst ett av medlemmene skal sitte i fylkestinget.

Krav til uavhengighet og nøytralitet i kontrollutvalgsarbeidet medfører at et medlem av kontrollutvalget som hovedregel ikke kan ha verv som kan komme i konflikt med arbeidet i kontrollutvalget. Det er stilt strenge krav til hvem som kan velges til kontrollutvalget. Jf. kommuneloven § 23-1 er følgende personer utelukket fra valg;

- Ordfører og varaordfører
- Medlem og varamedlem til formannskap og fylkesutvalg
- Medlem og varamedlem til folkevalgt organ som har beslutningsmyndighet
- Medlemmer av kommuneråd eller fylkesråd
- Medlemmer og varamedlemmer av kommunestyrekomite eller fylkestingskomite
- Ansatte i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen
- Personer som har ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlingen, i et selskap som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- Personer som har ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret i et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefelleskap.

Kontrollutvalget skal velges på det konstituerende møtet.

Fylkestinget bør sørge for at kontrollutvalget blir et velfungerende organ med medlemmer som kan delta aktivt i de oppgavene kontrollutvalget er tillagt. I tillegg til valgbarheten bør fylkestinget også vurdere forhold knyttet til medlemmers habilitet.

Kontrollutvalget er et lekmannsorgan. I kommuneloven er det ikke satt krav til kompetanse og erfaring for medlemmene av utvalget. Fylkestinget kan likevel vektlegge at kontrollutvalget bør representere en bredde i kompetanse og erfaringsbakgrunn. Det er viktig at fylkestinget vurderer hvilken erfaring og kompetanse som er nødvendig å ha i kontrollutvalget og at fylkestinget drøfter hvilke forhold som bør vektlegges.

Så langt det er mulig, er det en fordel at fylkestinget også tar hensyn til betydningen av å sikre kontinuitet ved valg til kontrollutvalget. Dette kan blant annet ivaretas ved at ikke alle medlemmene skiftes ut på samme tidspunkt.

Det er også viktig at fylkestinget sikrer at kontrollutvalgets medlemmer får nødvendig opplæring.

Fylkestinget kan selv fastsette regler om sammensetningen av kontrollutvalget utover minimumskravene i kommuneloven.

Kontrollutvalget består i dag av 5 medlemmer, der 2 av medlemmene, leder og nestleder også er medlemmer av fylkestinget. Fylkestinget bør vurdere om antall medlemmer i utvalget er tilstrekkelig for å sikre tilstrekkelig legitimitet og tyngde. Antall medlemmer bør avgjøres ut fra hensynet til representativitet og beslutningsdyktighet. Et bredt sammensatt utvalg gir mulighet til å gjennomføre brede og gode diskusjoner i utvalget.

Undersøkelser viser at de fleste fylkeskommunale kontrollutvalg har 5 medlemmer, Buskerud har 7 medlemmer og Oslo kommune har 11 medlemmer, Oslo har valgt å ha representanter fra alle politiske partier eller grupper representert i bystyret. Undersøkelser viser videre at det er flere fylkeskommunale kontrollutvalg f.eks. Finnmark, Troms, Trøndelag, Oppland og Rogaland har valgt å bare har et medlem som sitter i fylkestinget de øvrige medlemmer er ikke fylkestingsmedlemmer.

Kontrollorganenes uavhengighet

Uavhengigheten til kontrollutvalgets sekretariat og fylkesrevisor er hjemlet i kommuneloven kapittel 23 og 24.

Kontrollutvalgets sekretariat:

Det er av svært stor betydning at kontrollutvalgets sekretariat er uavhengig av fylkeskommunens administrasjonen og revisjonen. Kommuneloven tydeliggjør hvilke krav som ligger i denne uavhengigheten. Sekretariatet skal bistå kontrollutvalget i deres kontroll av at revisjonen utfører oppgavene slik den skal. Kontrollutvalgets sekretariat er viktig både for kvaliteten på og for tillitten til kontrollutvalgets arbeid. Det må ikke kunne settes spørsmålsteget om sekretariatet er upartisk. Dette er helt avgjørende for at kontrollutvalget skal kunne fungere etter sin hensikt.

Fylkesrevisor:

Det stilles krav til at revisor skal være uavhengig – og da uavhengig av den virksomhet som revideres. Andre ord som benyttes for uavhengighet er objektiv, nøytral, saklig og upartisk. Kravet om uavhengighet er helt sentralt for at omverden kan ha tillitt til at resultatet av revisjon, med andre ord er revisors troverdighet helt avhengig av at revisor er uavhengig.

Det er viktig at fylkestinget drøfter hvor arbeidsgiveransvaret for sekretariatet og fylkesrevisor skal ligge. Dette må drøftes slik at uavhengigheten ivaretas innenfor lovens bestemmelser og at det aldri stilles spørsmål om at både den tilsynelatende og den faktiske uavhengigheten er sikret.

Vurderinger

Kontrollutvalgets virksomhet er hjemlet i kommuneloven § 23, der ansvar og myndighet, og kontrollutvalgssekretariatets oppgaver er beskrevet.

Kommunene og fylkeskommunene er samfunnets viktigste velferdsprodusenter og forvalter betydelige ressurser på vegne av innbyggerne. Omfanget av og bredden i den fylkeskommunale tjenesteproduksjonen medfører et behov for en utstrakt styring og kontroll. Kontrollutvalget er fylkestingets redskap og det er fylkestinget som har det overordnede kontrollansvaret for den fylkeskommunale virksomheten.

Rammebetingelsene for kontrollutvalget utover lovens bestemmelser blir i stor grad avgjort av fylkestinget, som legger til rette for at kontrollutvalget skal være i stand til å ivareta sine kontroll og tilsynsoppgaver. En av fylkestingets oppgaver i den forbindelse er valg av medlemmer til kontrollutvalget. Fylkestinget må sørge for at kontrollutvalget har de ressurser som er nødvendig for å gjennomføre lovpålagte oppgaver, og legge til rette for god samhandling mellom fylkestinget og kontrollutvalget. Fylkestinget har en avgjørende betydning for hvilke rolle kontrollutvalget skal ha i fylkeskommunen.

Fylkestinget fastsetter selv regler om sammensetning av kontrollutvalget utenom minimumskravene i kommuneloven.

Hensynet til legitimitet tilsier at kontrollutvalget bør være bredt sammensatt når det gjelder kompetanse, erfaring og politisk bakgrunn. Et bredt sammensatt, aktivt og kompetent utvalg vil nok føre til at utvalget vil få større legitimitet både i fylkestinget og blant innbyggerne i fylket. Det er også viktig at kontrollutvalgets uavhengighet og tillitt ikke svekkes når en foretar valg til kontrollutvalget.

Kontrollutvalgene i kommunene og fylkeskommunene er sammensatt på ulike måter. I noen kommuner og fylkeskommuner, som tidligere nevnt er bare et av medlemmene også medlem av fylkestinget/kommunestyrene og det er også ulik praksis om leder sitter i kommunestyret/fylkestinget.

Det vises for øvrig til Prog.46 L (forslag til lovvedtak) Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven) side 283. Det er ikke et krav i kommuneloven at medlemmene av kontrollutvalget skal være medlem av et parti. Ved å knytte kravet til at lederen ikke skal være medlem av samme parti som ordføreren, understrekes det at også

personer som ikke er medlem av et parti kan være ledere av kontrollutvalget.

Det vises også til kommuneloven § 23-2:

«Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret eller fylkestinget når utvalgets saker skal behandles. Utvalgets leder kan la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne».

Loven åpner for at kontrollutvalget leder kan delegere møte og taleretten til et av utvalgets øvrige medlemmer.

Hensynet til uavhengighet og tillit er viktig når en skal velge nytt kontrollutvalg. For å legge til rette for en god kommunikasjon mellom kontrollutvalget og fylkestinget foreslås det at kontrollutvalget leder er medlem av fylkestinget.

I det reviderte reglementet foreslås det at kontrollutvalget består av 5 medlemmer som i dag, og at minst et medlem velges blant fylkestingets medlemmer jf. kommunelovens krav. Det foreslås som nevnt at dette medlemmet er leder av utvalget. De øvrige medlemmer, varamedlemmer og nestleder velges etter forslag fra partigruppene og kan, men behøver ikke å være fylkestingsrepresentanter eller medlemmer av et parti (politikere).

Arbeidsgiveransvar for kontrollutvalgets sekretariat og fylkesrevisjonen:

Fylkestinget skal etter kommuneloven § 23-7 selv velge sekretariat til kontrollutvalget etter innstilling fra kontrollutvalget. Fylkestinget skal etter kommuneloven § 24-2 selv velge fylkesrevisor etter innstilling fra kontrollutvalget. I utgangspunktet ligger all fylkeskommunal myndighet hos fylkestinget jf. kommuneloven § 5-3. Slik myndighet kan bare ligge andre steder dersom dette følger av egen lovbestemmelse eller myndigheten er gyldig delegert fra fylkestinget. Med andre ord arbeidsgiveransvaret for kontrollutvalgets sekretariat og fylkesrevisor ligger i utgangspunktet hos fylkestinget. Uansett oppstår spørsmålet om hvem myndigheten kan delegeres til. Fylkestinget har delegert det daglige arbeidsgiveransvaret for fylkesrevisor til fylkesordfører, men har ikke behandlet noen sak der arbeidsgiveransvaret for kontrollutvalgets sekretariat er delegert. Kontrollutvalgets leder ivaretar i samråd med nestleder i dag arbeidsgiverrollen for kontrollutvalgets sekretariat på vegne av fylkestinget /kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets og revisjonens oppgaver er en viktig del av demokratiet ved at det blir gjort kontroll med bruken av offentlige midler og offentlige vedtak. Slik skal kontrollutvalget og revisjon være med på å understreke noe av legitimiteten for demokratiet.

Kravene til sekretariatets uavhengighet er hjemlet i kommuneloven § 23-7 og kravet til revisors uavhengighet er hjemlet i kommuneloven § 24-4. Det er viktig at en får på plass en ordning der uavhengigheten til sekretariatet og revisor blir ivaretatt, dette er også avgjørende for å sikre tillitten til kontrollutvalgets uavhengighet.

Sekretariatet er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir. (kommuneloven § 23-7) Revisor skal rapportere om sitt arbeid og resultatene av sin revisjon til kontrollutvalget. (kommuneloven § 24-2)

Kontrollutvalgets oppgave er å forestå det løpende tilsyn med den fylkeskommunale

forvaltningen på vegne av fylkestinget. Kontrollutvalget har tilsyn med fylkesordfører og politiske utvalg under fylkestinget, og med fylkets virksomhet ledet av fylkesrådets leder (og med fylkesordførers kontor). Det er uheldig om det kan reises spørsmål ved om kontrollutvalgets saker er forberedt av personer hvis uavhengighet det kan stilles spørsmål ved. Et viktig moment i vurderingen er også at fylkesrevisor skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kontrollutvalget jf. kommuneloven § 24-3, ikke til fylkesordfører. Det er også kontrollutvalget som har ansvar å påse at fylkeskommunen blir revidert, herunder påse at revisjonen blir gjennomført i henhold til kommuneloven og forskriftens bestemmelser.

Kommunal- og regionaldepartementet har i brev 02.januar 2012 bekreftet Norges kommunerevisorforbunds uttalelse om at arbeidsgiveransvaret for kontrollutvalgets sekretariat i utgangspunktet ligger hos fylkestinget, og at den bare kan delegeres til kontrollutvalget.

I revidert reglementet foreslås det at fylkestinget delegerer sitt arbeidsgiveransvar for kontrollutvalgets sekretariat og fylkesrevisor til kontrollutvalget, så lenge de er ansatt i fylkeskommunen.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken har ingen kjente konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Kontrollutvalgets innstilling til vedtak

Fylkestinget i Nordland vedtar nytt reglement for Nordland fylkestings kontrollutvalg, reglementet trer i kraft ved konstitueringen av nytt fylkesting 21.oktober 2019.

Bodø den 21.05.2019

Marianne Dobak Kvensjø
kontrollutvalgets leder
sign

Berit Pauline Pedersen
kontrollutvalgets sekretariat
sign

Vedlegg

Tittel
Reglement for kontrollutvalget i Nordland fylkeskommune

DokID
1265201

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
031/2019	Kontrollutvalget	17.06.2019
083/2019	Fylkestinget	17.06.2019

Nummerert brev nr. 6

Sammendrag

Kontrollutvalget mottok nummerert brev nr. 6 fra fylkesrevisjonen, brevet er datert 6.mai 2019 og vedlegges saken som trykt vedlegg.

Kontrollutvalgets mottok fylkesrådets uttalelse til nummerert brev nr. 6 den 15.mai 2019, brevet vedlegges saken som trykt vedlegg.

Bakgrunn

Viser til forskrift for revisjon i kommuner og fylkeskommuner § 4 Revisjons plikter; Revisjonen skal planlegges, gjennomføres og rapporteres slik lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk krever, herunder vurdere risikoen for at det kan foreligge feilinformasjon i årsregnskapet som følge av misligheter og feil.

Revisjon skal skriftlig påpeke følgende forhold overfor kontrollutvalget med kopi til fylkesrådet:

1. mangler ved plikten til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger,
2. feil og mangler ved organiseringen av den økonomiske internkontrollen,
3. misligheter,
4. feil som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet,
5. om det ikke er redegjort for vesentlige avvik mellom beløpene i den revisjonspliktiges årsregnskap og regulert budsjett slik det fremgår etter gyldige vedtak/endringer fattet på riktig beslutningsnivå,
6. begrunnelse for manglende underskrift ved bekreftelser overfor offentlige myndigheter som gis i henhold til lov eller forskrift og,
7. Begrunnelse for å si fra seg oppdraget etter § 16.

Utover disse punktene står revisor fritt til å melde om andre vesentlige forhold i nummerert brev. Det er vanlig at forhold som medfører avvik fra normalberetning tas opp i nummererte brev.

Problemstilling

Gjennomgang av nummerert brev nr. 6 fra fylkesrevisjonen og fylkesrådets uttalelse.

Drøfting

I nummerert brev nr. 6 fra fylkesrevisjonen og uttalelsen fra fylkesrådet fremkommer følgende;

1. Revisjonsberetningen

1.1 Konklusjon om budsjett

I likhet med fylkeskommunens tidligere år, viser også årsregnskapet for 2018 vesentlige mindreforbruk knyttet til investeringer, totalt kr. 321 mill. (18 %), jf. regnskapsskjema 2 A.

På bakgrunn av det vesentlige mindreforbruket sammenlignet med fylkeskommunens budsjetterte investeringer, har revisjonen tatt inn følgende forbehold i revisjonsberetningens konklusjon om budsjett, jf. regnskapsskjema 2 B: «Investeringer i veg har hatt et betydelig mindreforbruk på kr. 180 mill., i forhold til regulert budsjett på kr. 735 mill. Investeringer i bygg og eiendom har hatt et betydelig mindreforbruk på kr. 77 mill., i forhold til regulert budsjett på kr. 759 mill. Investeringer i samferdsel har hatt et betydelig mindreforbruk på kr. 72 mill., i forhold til budsjett på kr. 207 mill.

Fylkesrådets kommentarer:

Fylkesrevisjonen påpeker at årsregnskapet for 2018 viser et vesentlig mindreforbruk på investeringer i forhold til budsjett med kr 321 mill. kr (18%) jf regnskapsskjema 2A. På bakgrunn av dette har fylkesrevisjonen tatt inn forbehold i revisjonsberetningen som omhandler mindreforbruket. Fylkesrådet er fornøyd med at mindreforbruket på investeringer er vesentlig redusert de senere år. Det er i tertialrapportene og rebudsjetteringssaken redegjort for hva årsakene til mindreforbruket er.

1.2 Konklusjon om årsberetningen

Fylkesrevisjonen har ikke avdekket vesentlig feilinformasjon i fylkesrådets årsberetning. Men anbefaler fortsatt at ledelsen videreutvikler metoder for i større grad å forklare viktige økonomiske årsakssammenhenger, som ikke kan leses direkte ut fra årsregnskapet.

Fylkesrådets kommentarer:

Fylkesrådet er fornøyd med at fylkesrevisjonen ikke har avdekket vesentlig feilinformasjon i årsberetningen. Vi fortsetter det gode arbeidet med å forklare og analysere viktige forhold og utviklingstrekk. Fylkesrådet vil naturligvis arbeide med å oppfylle de krav som stilles i ny kommunelov, og tilhørende forskrifter, når de trer i kraft.

2. Organiseringen av den økonomiske internkontrollen

1. Realistiske årsbudsjett
2. Informasjonssikkerhet

3. Formaliteter

Fylkesrevisjonen har også i forbindelse med regnskapsrevisjonen for 2018 avdekket enkelte svakheter ved fylkeskommunens budsjettering og budsjettoppfølging. Fylkesrevisjonen anbefaler at de forhold som omtales i dette brevet blir vurdert i forbindelse med den løpende oppdateringen av økonomihåndboken/kvalitetssystemet.

2.1 Fylkestingets budsjettvedtak

Fylkestingets budsjettvedtak for 2018 knyttet til driftsrammer for sektorene fremstår som tvetydig. Det forskriftsregulerte budsjettskjema 1 B ble vedtatt slik det ble lagt frem, med brutto inntektsrammer og brutto utgiftsrammer for hver sektor. Samtidig står det verbalt i budsjettvedtaket at det vedtas netto driftsrammer for sektorene. Dersom det skal vedtas netto driftsrammer for sektorene, skal budsjettskjema 1 B kun fremstå med nettorammer for sektorene. Fylkesrevisjonen konstaterer at denne uklare fremstillingen er endret fra og med fylkestingets budsjettvedtak for 2019 hvor sektorene er presentert med netto driftsramme.

Årsregnskapet for 2018 skal i samsvar med forskriften vise regnskapstall på samme detaljeringsnivå som vedtatt budsjett. I årsregnskapet for 2018 er investeringer fremstilt på et mer detaljert nivå enn fylkestingets budsjettvedtak. Fylkesrevisjonen konstaterer at investeringer i 2019 er budsjettert på et mer detaljert nivå enn i tidligere år.

Fylkesrevisjonen anbefaler at fylkeskommunen viderefører arbeidet med å finne et hensiktsmessig nivå for budsjettering av drifts- og investeringsutgifter og at dette presenteres klart i de forskriftsbestemte budsjett- og regnskapsskjemaene.

Fylkesrådets kommentarer:

Fylkesrådet har tatt med seg tidligere innspill fra fylkesrevisjonen om denne problemstillingen, slik det også ble besvart i nummerert brev nr 5, og har for 2019 satt opp budsjettskjema 1B på en slik måte at det ikke skal misforstås i sammenheng med den verbale delen av budsjettvedtaket for inneværende år. Dette har også fylkesrevisjonen konstatert i brevet. Fylkesrådet er fornøyd med at regnskapsskjema 1B følger forskriftskravet og er satt opp med samme detaljering som budsjettskjema 1B.

Fylkesrådet har i regnskapsskjema 2B presentert fordelingen av investeringer i anleggsmidler på en noe mer detaljert måte enn det opprinnelige budsjettvedtaket. Detaljeringen består i at regnskap og budsjett på området Bygg og eiendom er delt opp i sektorene Felles, Utdanning og KMF for å gi noe mer informasjon bl.a. i forhold til tabell 15.5 i budsjett og økonomiplandokumentet for 2018-21, i stedet for å være presentert i en samlet sum. Fylkesrådet vil i utarbeidelsen av regnskapsskjema 2B i årsregnskapet for 2019 presentere denne med detaljeringen som er foretatt i budsjettskjema 2B for 2019.

1. Realistiske årsbudsjett

Fylkeskommunens økonomiplan og årsbudsjett skal være realistisk, jf. kommuneloven § 46 nr. 3 og budsjettforskriften § 10. Regulert budsjett for veginvesteringer er kr. 180 mill. (32 %) høyere enn regnskapsførte investeringsutgifter på kr. 555 mill., regulert budsjett for investeringer i bygg og eiendom er kr 77 mill. (11 %) høyere enn regnskapsførte investeringsutgifter på kr 681 mill., og regulert budsjett for investeringer knyttet til samferdsel er på kr. 72 mill. (53 %) høyere enn regnskapsførte investeringsutgifter på kr 135 mill.

Fylkesrevisjonen anbefaler at fylkeskommunen viderefører sitt arbeid med å sikre realistiske budsjetter. Videre anbefaler vi at tiltak vurderes dersom det oppstår nevneverdige avvik i forhold til årsbudsjett.

Fylkesrådets kommentarer:

Som tidligere nevnt er mindreforbruket på investeringene vesentlig redusert de senere år og følges kontinuerlig opp i måneds- og tertialrapporter. Prosjektlederkapasiteten er forbedret og dette bidrar til å øke gjennomføringsevnen på investeringsprosjektene. Økonomiplanvedtaket for 2019 -22 er mer realistisk vurdert i forhold til gjennomføringsevne, men den politiske ambisjonen om økt veginvesteringer på 1 mrd. kr er ikke detaljert prosjektplanlagt ennå. For øvrig viser årsberetningen detaljert framdrift for de enkelte prosjektene og årsakene til endret tidsløp er nærmere beskrevet der.

2. Informasjonssikkerhet

I forbindelse med regnskapsrevisjonen har fylkesrevisjonen kartlagt og vurdert virksomhetens internkontrollsystem, herunder IT-kontrollmiljøet og etablerte IT-kontroller. På forespørsel til fylkesrådet har ikke revisjon fått fremlagt retningslinjer for informasjonssikkerhet.

Fylkeskommunen har ifølge fylkesrevisjonen heller ikke en fungerende rutine for ledelsesgjennomgang, noe som gjør at ansvaret for eventuelle IT-kontroller ikke er forankret hos ledelsen. Fylkesrevisjonen mener det er vanskelig å kunne gjøre en overordnet vurdering av fylkeskommunens IT-kontroller fordi det ikke kommer klart frem hvem som har fått myndighet til å ivareta oppgavene på dette området.

Fylkesrevisjonen anbefaler at fylkeskommunen fastsetter retningslinjer for informasjonssikkerhet og gjør andre nødvendige tiltak som sikrer en ledelsesgjennomgang i samsvar med interne retningslinjer og gjeldende krav til informasjonssikkerhet.

Fylkesrådets kommentarer:

Fylkesrådet er ikke kjent med hva slags kartlegging og hvilke vurderinger fylkesrevisjonen har foretatt i sin vurdering av fylkeskommunens internkontrollsystem. Det står i brevet heller ikke noe om hvilke kriterier revisjonen har lagt til grunn for en slik kartlegging og vurdering. Det blir derfor vanskelig å kunne svare ut de problemstillinger som fylkesrevisjonen peker på i dette kapitlet.

I fylkesrådssak 293/16 ble Reglement og rutiner for informasjonssikkerhet ved behandling av personopplysninger i Nordland fylkeskommune vedtatt. Dette reglement har fylkesrevisoren fått tilsendt med link til dokumentet i vårt kvalitetssystem i brev av 04.05.17. Reglementet har senere blitt revidert, siste gang 23.05.18, og ligger fortsatt tilgjengelig i kvalitetssystemet. Dette ble fylkesrevisjonen informert om i e-post fra vår kvalitetsleder 31.05.18. Dersom det er slik at fylkesrevisjonen oppfatter å ikke ha fått fremlagt det reviderte regelverket i forbindelse med regnskapsrevisjonen for 2018 kan vi bare beklage dette.

Fylkesrådet er kjent med at lov om nasjonal sikkerhet trådte i kraft 1. januar i år, og virksomhetsforskriften som følger denne loven. Loven og forskriften inneholder bestemmelser om informasjonssikkerhet knyttet til skjermingsverdige informasjonssystemer. Fylkesrådet har hittil ikke hatt kapasitet til å foreta en systematisk gjennomgang av hvilke konsekvenser implementeringen av denne loven vil få for Nordland fylkeskommune.

Fylkesrådet tar for øvrig fylkesrevisjonens anbefalinger på dette punktet til orientering, og vil

følge opp disse.

3. Formaliteter

Fylkesrådet gjorde et vedtak etter kommuneloven § 13 (hastevedtak) om å innvilge utlån til et selskap fylkeskommunen eier aksjer i. Det ble i den forbindelse ikke gjort nødvendige budsjettreguleringer, verken da fylkesrådet fattet hastevedtaket eller da fylkestinget i etterkant ble informert om hastevedtaket. Budsjettregulering ble først gjort i forbindelse med regnskapsavslutningen, Fylkesrevisjonen anbefaler at fylkesrådet i slike fremtidige hastesaker sikrer også at det vedtas tilhørende budsjettreguleringer.

Transaksjoner mellom fylkeskommunen og selskaper der fylkeskommunen har betydelig innflytelse, skal være i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper og reguleres i skriftlige avtaler. Det er betydelige og løpende transaksjoner mellom Nordland fylkeskommune og Nordland kunst- og filmfagskole AS, men disse transaksjonene er ikke regulert i skriftlig avtale. Fylkesrevisjonen ber om at fylkeskommunen følger opp dette forholdet samt sikrer at også nye vesentlige transaksjoner med nærstående parter reguleres i skriftlige avtaler.

Fylkesrådets kommentarer:

Fylkesrevisjonen påpeker at et hastevedtak, jf kommuneloven §13, som ble vedtatt i 2018 angående et utlån ikke inneholdt budsjettregulering i vedtaket. Fylkesrådet tar dette til etterretning og vil innarbeide dette i fremtidige vedtak der det er nødvending med budsjettregulering.

Det utarbeides en skriftlig avtale mellom Nordland kunst- og filmfagskole AS og Nordland fylkeskommune som ventes å være klar om ikke alt for lang tid. Aksjeselskapet er etablert for å innfri den politiske intensjonen om å løfte den kunstfaglige utdanningen til høgsolenivå. Fylkesrådets mål er å få på plass en avtale som sikrer korrekt behandling av transaksjoner og som bidrar til å ivareta den politiske intensjonen til firmaet.

1. Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

Bundne fond (kr. 327 mill.) skal være dokumentert med gyldige tilsagn, som viser at fylkeskommunen fortsatt disponerer midlene. Revisjonens gjennomgang viser at bundne fond i hovedsak er dokumentert med tilsagnsbrev, men i flere tilfeller mangler det dokumentasjon på at tilsagnet fortsatt er gyldig.

Når det gjelder kortsiktig gjeld i sektor for næring og regional utvikling er det fortsatt usikkerhet knyttet til en rekke tilsagn når det gjelder hvorvidt disse fortsatt representerer en forpliktelse for fylkeskommunen.

Det er i forbindelse med stikkprøvekontroll av at registrert lønn er i tråd med arbeidsavtale avdekket flere avvik. Avvikene gjaldt blant annet manglende samsvar mellom detaljer i arbeidsavtaler sett opp mot det som var registrert i lønssystemet. Vi fant også tilfeller der det ikke forelå dokumentasjon på registrerte lønnsopplysninger, herunder at enkelte arbeidsavtaler manglet. Fylkesrevisjonen anbefaler at praksis innskjerpes på dette området for å sikre at fylkeskommunens retningslinjer etterleves.

Fylkesrådets kommentarer:

Fylkesrådet er tilfreds med at fylkesrevisjonens gjennomgang viser at de bundne fond er dokumentert med tilsagnsbrev. Fylkesrådet svarte til nummerert brev nr. 5 at det var igangsatt et arbeid med å gjennomgå balanseposter for å vurdere realiteten i dem. Dette arbeidet pågår fortsatt og det vil informeres mer om dette i tertialrapport 1 2019 når det gjelder bundne fond. Det vil iverksettes et arbeid med å få på plass rutiner som sikrer en sentral gjennomgang og kontroll av dokumentasjonen på de avsetninger som gjøres til bundne fond.

Når det gjelder kortsiktig gjeld i sektor for næring og regional utvikling har det vært gjort en betydelig jobb for å rydde opp i den usikkerheten som fylkesrevisjonen påpeker. Næring og regional utvikling har våren 2019 gjennomgått all kortsiktig gjeld og denne skal per dags dato være oppdatert med tanke på at tilsagn som ikke er å anse som forpliktelser er annullert.

Fylkesrevisjonen påpeker at det ved stikkprøvekontroll er avdekket flere avvik mellom registrert lønn og arbeidsavtaler, og anbefaler at praksis innskjerpes for å sikre at retningslinjene etterleveres. Fylkesrådet er ikke fornøyd med at det er slike avvik, men kan opplyse om at det høsten 2018 ble iverksatt nye rutiner i fylkesadministrasjonen nettopp for å sikre samsvar mellom arbeidsavtaler og lønnsmeldinger, samt sikre at arbeidsavtaler blir skrevet ved nyansettelser. Dette dokumenteres gjennom lønssystemet og arkivsystemet. Rutinen er detaljert beskrevet i kvalitetssystemet.

Ansvar for arbeidsavtaler og lønnsmelding for skoler og tannhelse er delegert til de ytre enhetene. På tannhelse er det allerede tatt i bruk en webbasert personmelding som skal henvise til journalpost i arkivsystem for arbeidsavtale. Dette systemet vil også ruller ut på skolene fra høsten 2019 og utover. Dette vil medføre at det blir en sentral kontroll med at arbeidsavtaler skrives og at de samsvarer med det som legges i lønssystemet, og det vil ta bort grunnlaget for at det oppstår slike avvik som er avdekket.

Vurderinger

Revisor plikter å ta opp vesentlige forhold i nummererte brev. Slike brev inneholder informasjon som revisor finner det nødvendig å informere kontrollutvalget om.

Formålet med nummererte brev er å hjelpe fylkeskommunens ledelse til å identifiserer områder som bør prioriteres i det løpende arbeidet med å sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Kontrollutvalget skal føre løpende kontroll og tilsyn med forvaltningen på vegne av fylkestinget. Det er fylkestinget som har det overordnede kontrollansvaret for den fylkeskommunale virksomheten. Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget behandler nummererte brev som egne saker og at utvalgets innstilling legges frem for fylkestinget.

Kontrollutvalget har et ansvar for å påse at regnskapene blir revidert på en betryggende måte og at skriftlige påpekninger fra revisor blir fulgt opp. Revisor har en selvstendig faglig ansvar for å revidere fylkeskommunens årsregnskap i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk.

Nummerert brev nr. 6 tar opp flere forhold som fylkesrevisjonen anbefaler at fylkesrådet

jobber videre med.

Fylkesrådet har i sin skriftlige uttalelse datert 15.mai 2019, svart på de forhold som kommer frem i nummerert brev nr. 6 og kontrollutvalget har ingen øvrige kommentarer til fylkesrådets uttalelse.

Det anbefales at fylkestinget tar nummerert brev nr. 6 til etterretning og at fylkesrådet følger opp fylkesrevisjonens anbefalinger og sender en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken har ingen kjente konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Kontrollutvalgets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget tar nummerert brev nr. 6 til etterretning og ber fylkesrådet følge opp fylkesrevisjonens anbefalinger.
2. Fylkestinget ber fylkesrådet sende en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget, innen 15.01.2020.

Bodø den 21.05.2019

Marianne Dobak Kvensjø
kontrollutvalgets leder
sign

Berit Pauline Pedersen
kontrollutvalgets sekretariat
sign

Vedlegg

Tittel

Nummerert brev nr. 6
Oversendelse av nummerert brev nr. 6
Uttalelse fra fylkesrådet til nummerert brev nr. 6

DokID

1255933
1255932
1264611

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
147/2019	Fylkesrådet	21.05.2019
084/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for utdanning	17.06.2019

Revidering av Nordland fylkeskommunes skoleskyssreglement

Sammendrag

Endringer i lov og presiseringer fra Utdanningsdirektoratet har ført til et behov for mindre endringer av Nordland fylkeskommunes skoleskyssreglement.

Det foreslås at det reviderte skyssreglementet gis gyldighet fra 1. august 2019

Bakgrunn

Dagens skyssreglement ble vedtatt av Fylkestinget i sak 46/2014. Etter den tid har Utdanningsdirektoratet presisert krav til skoleskyss ved delt bosted, og det er innført fritt skolevalg i videregående skole. Dette må reglementet reflektere. Samtidig er det behov for enkelte klargjøringer og noe videre oppdateringer etter endringer i lovverket.

Problemstilling

Skyssreglementet må oppdateres for å ta hensyn til endringer i lov. Dette gir samtidig en mulighet til å sørge for nødvendige presiseringer og tydeliggjøringer.

Drøfting

Det er viktig å få på plass et skyssreglement som er i tråd med gjeldende lov, forskrift, og fortolkninger. Samtidig vil øvrige presiseringer gi et tydeligere reglement, og bidra til å klargjøre ansvarsforholdet mellom kommunene og fylkeskommunen.

Det er foreslått noen vesentlige endringer i reglementet for skoleskyss. Disse gjennomgås under. I tillegg inneholder det foreslåtte reglementet noen mindre justeringer, oppdateringer, og språklige endringer.

Punkt 1.1.4. Delt bosted.

For elever med delt bosted har det tidligere vært krav om tilnærmet 50-50 fordeling av

bosted for å ha rett til skyss fra begge. En presisering fra Utdanningsdirektoratet gjør at det nå er det tilstrekkelig at det foreligger en fast, planlagt, og regelmessig fordeling av bosted for at denne retten skal inntre. Punktet foreslås endret for å reflektere dette.

Punkt 1.1.6 Faktiske utgifter, samt punkt 3.5 Skysstilskudd

Regulativet det vises til i punkt 1.1.6 er avvirket. Det foreslås derfor heller å benytte satsene som gjelder for pasientreiser. Det foreslås å også bruke satsene for pasientreiser i punkt 3.5. Siden dagens sats der er på samme kronesum som satsen for pasientreiser medfører ikke dette en realitetsendring.

Punkt 1.3.1. Tilrettelegging av skoleskyssen.

For å sikre nok tid til å organisere skoleskysstilbudet, foreslås det å pålegge kommunene å sende inn skolerute og rammer for skoledagen for kommende skoleår innen utgangen av februar.

Dagens reglement krever at kommunene melder inn skyssbehovet for kommende skoleår innen 1. juni. I forslaget til revidert reglementet presiseres det at skyssselevne skal være registrert og godkjent innen samme dato.

Punkt 1.3.2. Samordning

I flere tidligere budsjett og økonomiplaner har det blitt presisert at dersom fylkeskommunen påføres økte kostnader på bakgrunn av avvikende skolerute eller endringer i skolestrukturen, må dette i hovedsak forventes kompensert i form av tilpasninger i det øvrige kollektivtilbudet i gjeldende område/kommune. Det foreslås derfor at dette tydeliggjøres i reglementet gjennom et eget avsnitt.

Punkt 2.3 Særskilte elevgrupper

Fylkeskommunen har ikke ansvar for skyss av barn under opplæringspliktig alder og det er slått fast i Barnehageloven at barn i barnehagealder som trenger skyss i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp har rett på dette fra kommunen. Punkt 2.3.1 *Barn under opplæringspliktig alder* foreslås derfor slettet.

Overskriften «Punkt 2.3.2 Voksne med rett til grunnskoleopplæring» foreslås fjernet slik at teksten kommer rett under overskriften «2.3 særskilte elevgrupper». Det foreslås i tillegg et nytt avsnitt som stadfester at voksne nyankomne innvandrere ikke har rett på skyss til norsskurs/introduksjonskurs.

Punkt 3.3.1. Private videregående skoler

Fra høsten 2018 ble det innført fritt skolevalg i videregående skole. Punktet om at retten til skyss kun gjelder i hjemfylke er derfor foreslått fjernet.

Punkt 3.3.2. Landslinjer og landsdekkende linjer.

I henhold til opplæringsloven er hjemfylket ansvarlig for å betale skoleskyss for elever ved

skoler utenfor eget fylke. Følgende punkt er derfor foreslått fjernet: «*Det er det den enkelte skole som betaler eventuelle skysskostnader.*»

Punkt 3.3.3 Lærlinger

Punktet slås sammen med punkt 3.4.1 *Lærlinger*

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Dagens kostnad med skoleskyss er innarbeidet i eksisterende budsjett og økonomiplan. Det antas at endringene i reglementet ikke medfører vesentlige endringer i denne kostnaden.

Saken har ingen andre kjente konsekvenser

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget vedtar nytt skyssreglement for grunn- og videregående skole. Dette erstatter reglementet som trådte i kraft 1. august 2014.
2. Reglementet trer i kraft den 1. august 2019

Bodø den 21.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Svein Eggesvik
fylkesråd for samferdsel
sign

21.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel

Skoleskyssreglement fra 2014
Reglement for skoleskyss 2019

DokID

1256776
1257640

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
148/2019	Fylkesrådet	21.05.2019
085/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for næring	17.06.2019

Handlingsplan for universell utforming 2018-2021 - status for gjennomføring

Sammendrag

Nordland fylkeskommunes handlingsplan for universell utforming 2018-2021 ble vedtatt av fylkestinget i juni 2018. Meldingen er første års rapportering på den fireårige handlingsplanen. Handlingsplanen inneholder 87 tiltak fordelt på 15 sektorovergrepene og 72 sektortiltak. 38 % av tiltakene er gjennomført, 55 % påbegynt og 7 % ikke igangsatt. Så langt i planperioden vurderes gjennomføringen av handlingsplanen å være god. Hele 93 % av tiltakene er gjennomført eller igangsatt i løpet av første år. Det er større bevissthet om betydningen av universell utforming og forståelse for at dette er en viktig del av fylkeskommunens samfunnsoppdrag. Det er likevel fortsatt behov for kompetansebygging, bevisstgjøring og holdningsskaping på området. Det kan i større grad enn i dag stilles krav om universell utforming når fylkeskommunen bevilger tilskudd, er bidragsyter til arrangement eller tiltak, ved rådgivning og veiledning til kommuner, og i rollen som pådriver og samfunnsutvikler. Ikke minst som stor offentlig innkjøper kan fylkeskommunen stille krav som påvirker utviklingen i positiv retning.

Bakgrunn

Universell utforming er et tverretattlig satsingsområde i Nordland fylkeskommune for å bidra til deltakelse og likestilling for alle i nordlandssamfunnet. Fylkestinget vedtok handlingsplan for universell utforming i Nordland fylkeskommune 2018-2021 i FT-sak 80/2018. Følgende vedtak ble fattet:

1. Fylkestinget godkjenner framlagt handlingsplan for universell utforming i Nordland fylkeskommune 2018-2021.
2. Handlingsplanen iverksettes fra og med 01.07.2018.
3. Universell utforming skal vektlegges i fylkeskommunens plan- og veiledningsarbeid.
4. Det skal utarbeides årlig melding med rapportering til fylkestinget om gjennomføring av handlingsplanen.

Fylkesrådet har ansvar for å gjennomføre vedtatt handlingsplan for universell utforming i

fylkeskommunen. I praksis er det etatene som følger opp handlingsplanen og gjennomfører tiltakene. Nordland fylkeskommune har sju sektorer eller etater. Sektoransvarsprinsippet er grunnleggende for gjennomføringen av tiltakene i handlingsplanen. Etatene har ansvar for kompetansebygging, brukermedvirkning og gjennomføring av universell utforming på sine ansvarsområder.

Handlingsplanen er bygd opp med sektorovergrepene og sektorvise tiltak. Etatsjefene har ansvar for gjennomføring av både de sektorovergrepene tiltakene og sektortiltakene. Sektortiltakene er sortert på ansvarlig etat og fagområde, slik at det skal være tydelig hvilken etat og fagenhet som har ansvaret.

Problemstilling

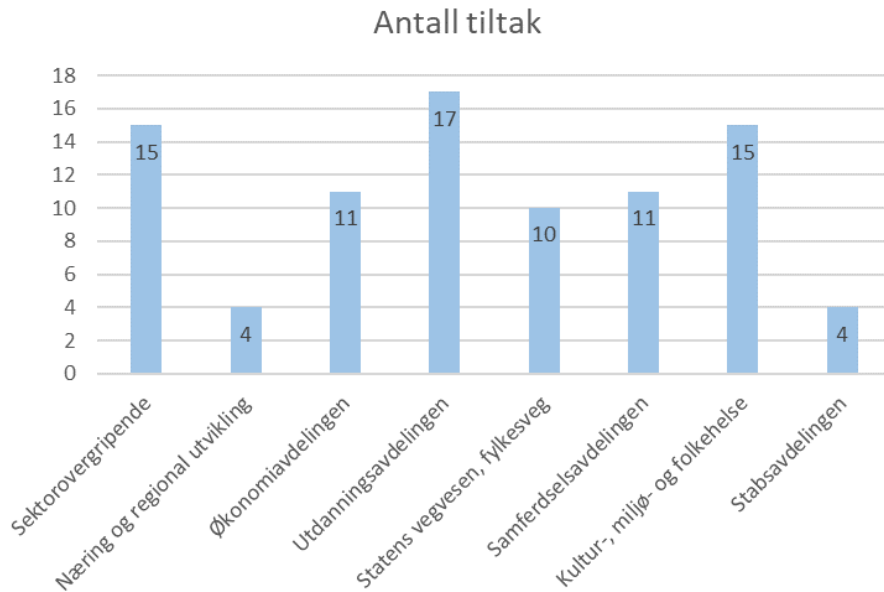
Denne meldingen er første rapportering til fylkestinget på gjennomføring av vedtatt handlingsplan. Det er utarbeidet en statusrapport som er vedlagt saksfremlegget. Rapporten er en kort gjennomgang av status for tiltakene i handlingsplanen. I tillegg vurderes det om målene i handlingsplanen blir oppnådd.

Drøfting

Status for gjennomføring

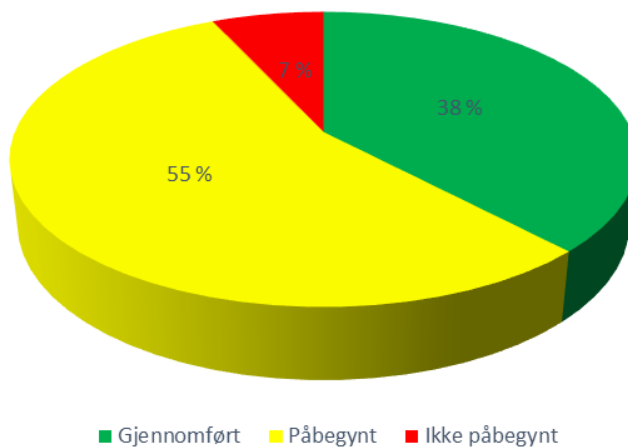
Etatene har rapportert på tiltakene de har ansvar for å gjennomføre. Vedlagte rapport gir en gjennomgang av status på hvert tiltak. For oversiktens skyld er det angitt farge og kommentar for hvert tiltak. Grønn farge betyr at tiltaket er gjennomført. Mange av disse tiltakene vil være varige eller løpende tiltak når de er igangsatt. Gul farge betyr at tiltaket er påbegynt, men ikke gjennomført og rød farge betyr at tiltaket ikke er påbegynt. Siden handlingsplanen er fireårig og dette er første års rapportering, er det naturlig at status er spredt på alle tre statustyper.

Handlingsplanen inneholder til sammen 87 tiltak, fordelt på 15 sektorovergrepene tiltak og 72 sektortiltak. Fordelingen av tiltakene vises i diagrammet under.

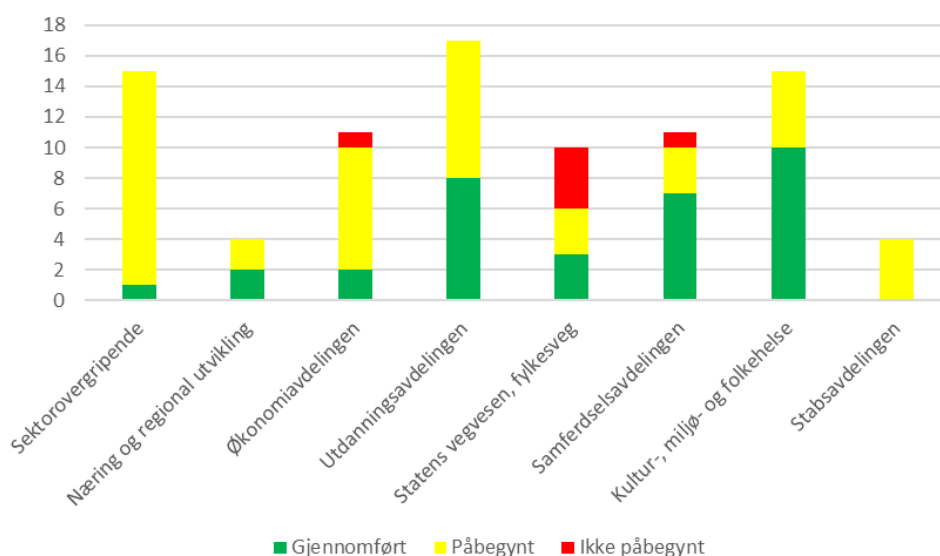
Samlet status for gjennomføring av de 87 tiltakene fordelt på fargekode er 38 % grønn/gjennomført, 55 % gul/påbegynt og 7 % rød/ikke påbegynt. Det betyr at 93 % av tiltakene er gjennomført eller påbegynt i løpet av første året i handlingsplanen.

Status gjennomføring, samlet

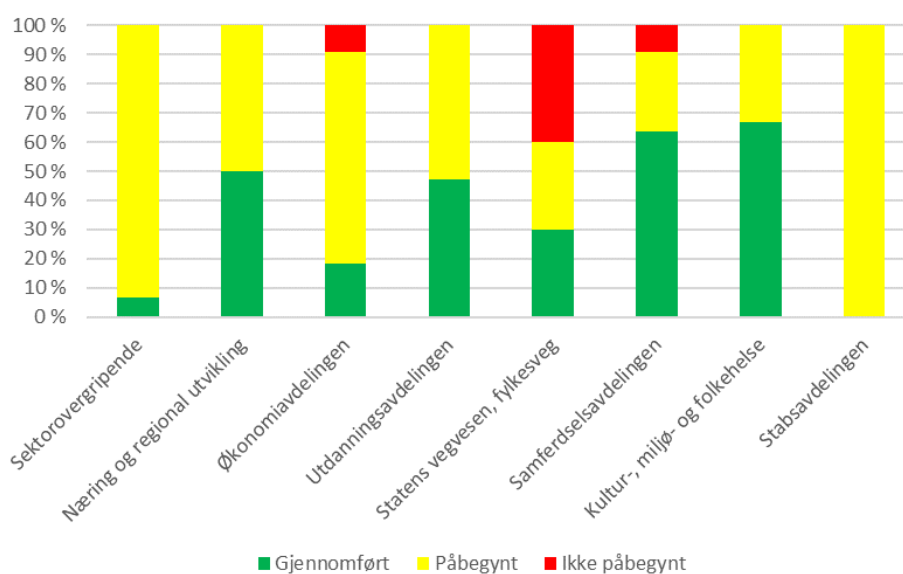

Status for gjennomføring er som følger i antall og prosent pr sektor:

Status gjennomføring, sektorvis i antall

Status gjennomføring - sektorvis i %

Som det fremkommer i diagrammene over varierer antall tiltak pr sektor mye og status for gjennomføring er ulik fra sektor til sektor. Dette skyldes både at noen sektorer er store og omfatter mange enheter og ansatte og at det er ulik maskevidde og vanskelighetsgrad på tiltakene. Noen tiltak er «lavhengende frukter» som er enkle å gjennomføre og lite tids- og kostnadskrevende, men andre tiltak, f.eks. de som gjelder fylkesveg, er både omfattende og krevende å gjennomføre. Det bør derfor ikke legges for stor vekt på fargekoden, selv om den gir en viss oversikt over status for gjennomføring.

Sektorovergripende tiltak

De 15 sektorovergripende tiltakene er tiltak som alle etatene har ansvar for å gjennomføre. Tiltakene gjelder krav til universell utforming i dokumenter, planer og utredninger, bevilgning

av tilskudd, arrangement og møter, bevisstgjøring og kompetanseheving, anskaffelser, brukermedvirkning, bygninger, lokaler og uteområder, deltakelse i tverretatlig team for universell utforming (uu-teamet), forankring i etatene og innarbeiding av kostnader med universell utforming i budsjettet. Bare ett av de sektorovergrepene er rapportert gjennomført. Resterende tiltak er påbegynt i varierende grad.

Det kan virke som om det er noe mindre engasjement i gjennomføringen av disse tiltakene enn i de sektorvise tiltakene. Det er fortsatt nokså løs forankring i etatene av arbeidet med universell utforming og oppgavene blir ofte knyttet til enkeltpersoner i stedet for å være gjennomgående i alle fagområdene, slik det var tenkt. Kompetansen om universell utforming, samfunnsansvaret og lovkravene vurderes som relativt lav i organisasjonen. Det har vært tilbudt kurs som har hatt liten deltakelse. Det gjennomføres også tiltak med uu-stand på arrangementer, informasjon til ansatte og ledergruppen, informasjon på intranett, og det utarbeides presentasjonsmaterieell og e-læringskurs som skal gi inspirasjon og læring. Videre arbeid med bevisstgjøring og kompetanseheving er nødvendig for å styrke innsatsen innen universell utforming.

Sektortiltak

Næring og regional utvikling

Næring og regional utvikling har 4 sektortiltak i handlingsplanen. Målet er at regionale utviklingstiltak som fylkeskommunen støtter skal bidra til universell utforming. Sektortiltakene er særlig knyttet til tilskuddsordninger og reiseliv. Det skal vurderes å stille krav om universell utforming ved bevilgning av tilskudd, gis tilbud om kompetanseheving og veiledning til reiselivsbedrifter og destinasjoner, stilles krav til universell utforming og tilgjengelighet ved tilskudd til publikumsrettede tiltak og krav om universell utforming i veiledningsmaterieell til tilskuddsordninger. 2 tiltak rapporteres gjennomført og 2 er påbegynt.

Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen har 11 sektortiltak i handlingsplanen. Sektortiltakene er knyttet til områdene bygg og uteområder (7), kompetanse eiendom (2) og innkjøp (2). Målsetninger er:

- Egne og leide bygg, inkludert uteområder, skal være universelt utformet
- Eiendomsseksjonen skal oppnå økt kompetanse om universell utforming
- Fylkeskommunens anskaffelser skal bidra til universell utforming i nordlandssamfunnet

Tiltakene som er knyttet til bygg og uteområder omfatter brukermedvirkning i byggeprosjekter, krav til universell utforming i leieavtaler, kartlegging av bygningsmassen, dokumentere vurderinger av universell utforming i prosjekter, krav til universell utforming i konkurransegrunnlag, kontroll av anskaffelser og informasjon på intranett om universell utforming og tilgjengelighet. 2 av disse er gjennomført, 4 er påbegynt og 1 er ikke påbegynt. Kartlegging av bygningsmassen er et stort arbeid som er igang. Tannklinikken og fylkeshuset er ferdig kartlagt. I løpet av 2019 skal skolene kartlegges. Det skal utarbeides tiltaksplaner og bevilges midler til gjennomføring. Mange av tiltakene for universell utforming vil inngå i ordinære investerings- og vedlikeholdsprosjekter.

Tiltakene som gjelder kompetanse er påbegynt og gjennomføres løpende bl.a. gjennom deltakelse i KS-nettverket for universell utforming, kurs og fagsamlinger. Tiltakene knyttet til

innkjøp er også påbegynt.

Utdanningsavdelingen

Utdanningsavdelingen har 17 sektortiltak i handlingsplanen. Sektortiltakene er knyttet til områdene skoleanlegg (6), lærebedrifter (2), tekniske hjelpemidler (2), sosial inkludering (3), brukermedvirkning elever (2) og informasjon skoler (2). Målsetninger er:

- Skolene skal ha kompetanse og driftsrutiner for å sikre at skoleanlegg kan brukes av alle
- Alle elever som ønsker opplæring i bedrift skal ha mulighet til det innenfor rammen av gjeldende læreplanverk
- Elevene skal ha de tekniske hjelpemidlene de har krav på, jfr. §9a-7 i opplæringsloven
- Skolene skal bidra til sosial inkludering av alle elever
- Det skal være individuell brukermedvirkning for å oppnå et godt skoletilbud
- All informasjon skal utformes universelt

For skoleanlegg rapporterer utdanningsavdelingen at 2 tiltak er gjennomført og 4 er påbegynt.

På området lærebedrifter er det krevende å gjennomføre tiltak siden fylkeskommunen ikke kan gi pålegg til lærebedrifter og opplæringskontor. Dialog og samarbeid kan likevel gi resultater.

På området tekniske hjelpemidler meldes det at tiltakene er gjennomført og innarbeidet i driften. På sosial inkludering er tiltakene gjennomført eller igangsatt. Så langt er det ikke utpekt ressursperson på alle skolene med særlig kompetanse på universell utforming.

For brukermedvirkning er tiltakene gjennomført og innarbeidet i løpende drift. For informasjon skoler er tiltakene påbegynt, men det gjenstår fortsatt en del arbeid.

Statens vegvesen, fylkesvegoppgaver

Frem til 01.01.2020 ivaretar Statens vegvesen gjennom sams vegadministrasjon fylkesvegoppgavene for Nordland fylkeskommune. Etter årsskiftet overtar fylkeskommunen disse oppgavene.

Vegsektoren har 10 sektortiltak knyttet til områdene kartlegging infrastruktur (4), oppgradering infrastruktur (3) og ferjemateriell (3). Målsetninger er:

- Oppdatert oversikt over status for universell utforming av fylkesvegnettets infrastruktur
- Infrastrukturen på fylkesvegnettet skal være universelt utformet
- Ferjesamband skal kunne benyttes av alle.

Kartlegging er i liten grad igangsatt for knutepunkt, holdeplasser, rasteplasser, ferjekaier og ferjeoppstillingsplasser. For ferjemateriellet er kartleggingen startet og mangler er i stor grad knyttet til gamle fartøy. 1 av 4 tiltak rapporteres som påbegynt, mens 3 rapporteres som ikke påbegynt.

På oppgradering av infrastrukturen er behovet stort og midlene begrenset. Her er 2 tiltak

igangsatt og 1 er ikke i gang. Kartlegging må gjennomføres og det skal utarbeides tiltaksplan. Prioriterte tiltak skal innarbeides i økonomiplanen. Ved anskaffelse av ny infrastruktur og ferjemateriell ivaretas kravene til universell utforming i stor grad. De 3 tiltakene som gjelder ferjemateriell er gjennomført og må følges opp videre som løpende aktiviteter.

Samferdselsavdelingen

Samferdselsavdelingen har 11 sektortiltak som er knyttet til områdene reiseinformasjon og billettsystemer (4), transportmidler (4) og infrastruktur transport (3). Målsetninger er:

- Reiseinformasjon og billettsystemer skal kunne brukes av alle
- Fylkeskommunale transportmidler skal kunne benyttes av alle
- Transportinfrastrukturen (kaier og terminaler) skal kunne benyttes av alle

Innen området reiseinformasjon og billettsystemer har innføringen av sanntidssystem for kollektivtrafikken hatt stor positiv effekt for universell utforming. Holdeplassoppslagene er forbedret i de største byene og holdeplassopprop og nettside er oppgradert og universelt utformet. 3 av 4 tiltak er gjennomført og 1 er påbegynt.

Avgang/Departure 07:56		
Linje Line	Destinasjon Destination	Avgang Departure
1	Bjørndalslia	3 min
4	Høgåsen	7 min
1	Bjørndalslia	08:10
1	Bjørndalslia	08:20
1	Bjørndalslia	08:30
4	Høgåsen	08:34
1	Bjørndalslia	ca 08:40
1	Bjørndalslia	ca 08:55
4	Høgåsen	09:04
1	Bjørndalslia	ca 09:10
1	Bjørndalslia	ca 09:25
4	Høgåsen	09:34

Også for transportmidler er det betydelig forbedring. Det er kommet veileder for bussmateriell som ivaretar krav til universell utforming og det er innført klare krav til universell utforming av fartøy. Ved oppstart av nye anbud stilles det også krav til opplæring av personellet. 3 av 4 tiltak er gjennomført og 1 er påbegynt.

For kaier og terminaler blir krav om universell utforming innarbeidet i leieavtaler. Kartlegging av investeringbehov i kaier er ikke igangsatt. 1 tiltak er gjennomført, 1 er påbegynt og 1 er ikke igangsatt.

Kultur-, miljø- og folkehelse

Kultur-, miljø- og folkehelseavdelingen har 15 sektortiltak som er knyttet til områdene plan og veiledning (4), arrangement og arenaer (4), kulturminner (2), tilskudd kultur (3) og folkehelse (2). Målsetninger er:

- Nordland fylkeskommune skal i plan- og veiledningsarbeidet ha fokus på universell utforming
- Alle skal kunne delta på arrangement og møteplasser i fylkeskommunal regi eller der det er gitt fylkeskommunalt tilskudd
- Der det ligger til rette for det skal kulturminner og kulturhistoriske bygg kunne besøkes av alle
- Fylkeskommunale virkemidler og tilskudd skal bidra til universell utforming
- Folkehelsearbeidet skal bidra til universell utforming av anlegg og aktiviteter

På området plan og veiledning er 3 av 4 tiltak gjennomført og 1 er påbegynt. For arrangement og arenaer er 2 av 4 tiltak gjennomført og 2 er påbegynt. På kulturminner er begge tiltakene påbegynt. På områdene tilskudd kultur og folkehelse rapporteres samtlige tiltak som gjennomført.

Det vurderes å være et potensial for å stille sterkere krav til universell utforming ved bevilgning av tilskudd til ulike formål innen sektoren og på den måten være pådriver overfor andre aktører.

Stabsavdelingen

Stabsavdelingen har 4 sektortiltak som er knyttet til fylkeskommunens digitale løsninger. Målet er at fylkeskommunens IKT-løsninger og offentlige dokumenter skal være tilgjengelig for alle. Samtlige tiltak rapporteres som påbegynt, men ikke fullført. Fylkeskommunen kjøper

digitale løsninger i markedet og er pådriver for at leverandørene skal oppdatere sine løsninger slik at tjenestene blir universelt utformet.

Måloppnåelse

Tiltakene i handlingsplanen skal i tillegg til å oppfylle målene på hvert tiltaksområde også bidra til å oppnå de overordnede målene med handlingsplanen. Mål og strategier for universell utforming i Nordland fylkeskommune i perioden 2018-2021 er beskrevet i vedtatt handlingsplan og gjengitt under.

Overordnet mål

Handlingsplanen skal bidra til universell utforming av fylkeskommunens virksomhet og tjenester, slik at de tar hensyn til hele livsløpet og mangfoldet i befolkningen og gir allmenne løsninger av god kvalitet.

Samfunns mål: Nordland fylkeskommune skal arbeide for at nordlandssamfunnet blir åpent og tilgjengelig for alle.

Effekt mål: Fylkeskommunens tjenester og virksomhet sikrer at befolkningen gjennom hele livet møter løsninger av god kvalitet.

Strategier

- Fylkeskommunen skal være pådriver for universell utforming i Nordland
- Fylkeskommunen skal planlegge, bygge, vedlikeholde og drifte etter prinsippene om universell utforming
- Handlingsplanens innhold skal gjenspeiles i fylkeskommunale planer og saksutredninger
- Handlingsplanen skal bidra til å styrke brukermedvirkning i fylkeskommunen
- Handlingsplanen skal angi konkrete mål og tiltak, både sektorovergrepene og for den enkelte sektor

Så langt i planperioden vurderes gjennomføringen av handlingsplanen å være god. Hele 93 % av tiltakene er gjennomført eller igangsatt i løpet av første år.

Det kan likevel stilles spørsmål ved om tiltakene i handlingsplanen i stor nok grad vil bidra til å oppnå den overordnede målsetningen. Kunnskapen om universell utforming og det lovpålagte ansvaret som fylkeskommunen har på dette området, vurderes fortsatt å være relativt lav blant ledere og ansatte. Det er fortsatt behov for bevisstgjøring og holdningsskaping på området. Universell utforming er ennå ikke innarbeidet som et gjennomgående tema på alle områdene som fylkeskommunen har ansvaret for. Universell utforming er ikke innarbeidet i alle planer, utredninger og saksfremlegg som det burde inngå i. Det kan også i større grad enn i dag stilles krav om universell utforming når fylkeskommunen bevilger tilskudd, er bidragsyter til arrangement eller tiltak, ved rådgivning og veiledning til kommuner, i rollen som pådriver og samfunnsutvikler. Ikke minst som stor offentlig innkjøper kan fylkeskommunen stille krav som påvirker utviklingen i positiv retning.

Likevel er det større bevissthet om betydningen av universell utforming og forståelse for at dette er en viktig del av fylkeskommunens samfunnsoppdrag. Særlig på samferdselsområdet har det skjedd mye positivt de siste årene med innføring av sanntidssystem og nye krav til

infrastruktur og transportmateriell.

I løpet av den fireårige planperioden vil det kunne oppstå behov for å oppdatere handlingsplanen uten at det foretas en full rullering. Under gjennomføringen kan det både være formålstjenlig å endre eller fjerne tiltak og tilføye nye tiltak. Ved neste rapportering til fylkestinget vil slike justeringer bli vurdert.

Fylkesrådets vurdering

Universell utforming er en strategi for å oppnå et inkluderende samfunn med full likestilling og deltakelse for alle. Et sentralt poeng er at dette gir gevinst for alle. I Nordland ønsker vi et samfunn der alle skal kunne delta. Om man er ung eller gammel, frisk eller trenger tilpasninger i hverdagen, er målet at alle skal kunne delta på lik linje. Dette er viktig både for folkehelsen, demokratiet og for at alle skal kunne bidra i arbeidslivet. Å få til et samfunn som gir alle muligheter til å delta aktivt er en del av samfunnsoppdraget til fylkeskommunen.

Ideen med universell utforming er at vi skal lage hovedløsninger innen f.eks. skole, samferdsel eller digitalt, som er så brukervennlig at de imøtekommer alle nordlendingenes behov. Med gode hovedløsninger vil det være unødvendig med spesiell tilrettelegging. Måten vi utformer bl.a. fysiske omgivelser på vil skape barrierer eller inspirere til bruk. Hele 70 % av oss vil en eller annen gang i livet ha behov for tilpassede løsninger for å få hverdagen til å fungere.

Vi blir stadig flere eldre i samfunnet, også i Nordland. Ifølge Indeks Nordland 2019 vil det om 16 år være 77 prosent flere eldre over 80 år enn i dag. Det er forventet at veksten i denne aldersgruppen er økende hvert år fra 2020 til 2027. I tillegg blir vi 14 prosent flere i aldersgruppen 60–79 år i samme periode. Dette betyr at vi i større grad må utvikle lokalsamfunn som er aldersvennlige.

Fylkeskommunen er en stor offentlig aktør som skal være med å bidra til at vi utvikler samfunn som alle kan delta og bidra i. Dette betyr blant annet at vi må bli flinkere til å ta hensyn til hele livsløpet til folk og ikke minst til mangfoldet i befolkningen som bor i Nordland. Det ligger både god samfunnsplanlegging og ikke minst god samfunnsøkonomi i å utforme felles løsninger for alle.

Fylkeskommunen har mange ulike roller. Dette gir oss muligheter til å både veilede, sette betingelser og fremme universell utforming i arbeidet vårt. Som regional utviklingsaktør, samfunnsutvikler, planmyndighet, stor offentlig innkjøper og forvalter av betydelige økonomiske virkemidler og tilskudd kan vi påvirke og sette krav til universell utforming.

Fylkesrådet er fornøyd med gjennomføringen av handlingsplanen for universell utforming så langt. Målsetningen er ambisiøs og gjennomføring av tiltakene vil bidra positivt. Kunnskap er viktig, men bevisstgjøring og holdninger er kanskje enda viktigere for å få resultater og nå målene. Gjennomføringen vil gi læring om hvordan tiltakene fungerer og hvilke nye tiltak som bør innarbeides i handlingsplanen i neste omgang.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Økonomiske og personellmessige konsekvenser

Statusrapporten har ingen økonomiske eller personellmessige konsekvenser. Det kreves imidlertid personalmessige og økonomiske ressurser for å gjennomføre tiltakene i handlingsplanen. Nødvendige ressurser til gjennomføring skal innarbeides i økonomiplan og årsbudsjetter.

Andre konsekvenser

Statusrapporten har ingen andre konsekvenser. Gjennomføring av tiltakene i handlingsplanen har imidlertid konsekvenser for likestilling, folkehelse, universell utforming, bygningsmessige forhold, anskaffelser mv.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

Fylkestinget tar statusrapporten for første års gjennomføring av fylkeskommunens handlingsplan for universell utforming 2018-2021 til orientering.

Bodø, den 21.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Knut Petter Torgersen
fylkesråd for økonomi
sign

21.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel	DokID
Handlingsplan universell utforming - statusrapport pr 15. mars 2019	1256197
Handlingsplan universell utforming - statusrapport pr 15. mars 2019	1256197

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
086/2019	Fylkestinget	17.06.2019
149/2019	Fylkesrådet	21.05.2019
	Komite for næring	17.06.2019

DA Bodø Utviklingsprogram - Statusrapportering 2018

Sammendrag

I denne saken rapporteres bruken av DA-midlene for 2018.

Den nasjonale ordningen for kompensasjon for differensiert arbeidsgiveravgift ble avsluttet i 2016 med virkning fra 2017. Nordland fylkeskommunes gjenstående midler er øremerket satsingen på utviklingspilarene: Motor i Nord, Kunnskapsbasert verdiskaping og Opplevelsesbasert verdiskaping.

Fylkestinget vedtok i juni 2015 handlingsplanen for DA Bodø 2015-2017 (videreført ut 2020). Det skal fremmes årlige rapporteringer på bruken av midlene i juniringet hver år. DA Bodø avsluttes 31.12.2020, og det foreslås at en evaluering gjennomføres og fremlegges som rapportering til fylkestinget i juni 2020.

Bakgrunn

Differensiert arbeidsgiveravgift ble gjeninnført fra 1. januar 2007. Næringslivet i Nordland har 5,1 % i avgift, mens næringslivet i Bodø har 7,9 %. Den nasjonale kompensasjonsordningen ble avvirket i 2016 med virkning fra 2017. Nordland fylkeskommune har satt av resterende midler på 62 mill. kr til satsingen på tre utviklingspilarer i perioden 2017-2020. Pr. januar 2019 hadde Nordland fylkeskommune gjenstående 34 mill. kr som er øremerket arbeidet med pilarene i DA Bodø. I tillegg er det bevilget kr 18 mill. til utviklingsarbeidet og framdrift i vertskapsinstitusjonene i treårsperioden.

DA-midlene har siden oppstarten i 2007 vært disponert til pilarer og utviklingsprosjekter som støtter opp om handlingsplanens målsetninger. For programperioden 2007-2013 var det definert fire pilarer; Nytt kulturhus (200 mill.), Byen og havna (150 mill.), Universitetet i Nordland (50 mill.) og Tunnel gjennom Tjernfjellet (50 mill.). Det ble også lyst ut midler til utviklingsprosjekter.

I Handlingsplanen for DA Bodø 2015-2017 (videreført ut 2020) ble det pekt ut tre nye

utviklingspilarer:

- Motor i Nord (vertskap: Bodø kommune)
- Kunnskapsbasert verdiskaping (vertskap: Kunnskapsparken Bodø AS)
- Opplevelsesbasert verdiskaping (vertskap: Visit Bodø)

De overordna målene for pilarene er følgende:

- I 2020 scorer Bodø innen topp 10 i nærings-NM
- I 2020 har Bodø 2020 flere sysselsatte enn i dag
- I 2020 er Bodø utpekt som europeisk kulturhovedstad 2024

Pilarene har utarbeidet en handlingsplan for utviklingsarbeidet 2017-2020, som revideres årlig. Den reviderte handlingsplanen er vedlagt saken.

Dokumenter som ligger til grunn for arbeidet i pilarene er:

- FT-sak 161/14 Nye vedtekter for DA Bodø
- FT-sak 79/15 – Handlingsplan DA Bodø 2015-2017 (videreført ut 2020 i FT-sak 88/17)
- FR-sak 23/16 Pilarer DA Bodø – mandat
- FR-sak 147/17 DA Bodø – godkjenning av handlingsplan for pilarene i DA Bodø 2017-2020
- FR-sak 090/2018 DA Bodø – Utviklingspilarer - halvårsrapportering
- FR-sak 082/2019 DA Bodø – godkjenning av handlingsplan for pilarene i DA Bodø 2017-2020

Problemstilling

Ansvarlig for gjennomføringen

DA-sekretariatet ble i 2012 organisatorisk implementert i det ordinære virkemiddelapparatet i fylkeskommunens avdeling for næring og regional utvikling. Fylkesrådet er vedtaksorgan for de søknadsbaserte midlene og har ansvar for oppfølging av pilarene.

Programrådet skal sikre bred medvirkning fra samfunn og næringsliv i det strategiske arbeidet med utarbeiding og rullering av handlingsplan for DA Bodø. Programrådet består av 8 representanter. Fire av representantene er fra næringslivet, en representant er fra Bodø kommune, en fra Salten regionråd og en fra Nord universitet. Nordland fylkeskommune er representert ved nærings- og utviklingssjefen. Fylkesråden for næring har observatørstatus i programrådets møter.

For de tre utviklingspilarene er det utpekt vertskapsinstitusjoner som har ansvar for utvikling og framdrift i pilarene. Bodø kommune er vertskapsinstitusjon for pilaren Motor i Nord, Kunnskapsparken Bodø AS er vertskapsinstitusjon for pilaren Kunnskapsbasert verdiskaping og Visit Bodø er vertskapsinstitusjon for Opplevelsesbasert verdiskaping. De tre vertskapsinstitusjonene skal fungere som et samarbeidsteam og har pekt ut Bodø kommune som overordnet ansvarlig for koordineringen av de tre pilarene. Utviklingsarbeidet gjennomføres i tett samarbeid med Nordland fylkeskommune og Innovasjon Norge.

Fylkesrådet har utpekt gjennomføringsgrupper for hver av pilarene (FR-23/16). Gjennomføringsgruppene består av relevante aktører fra nærings- og samfunnsliv og skal bidra i pilarenes strategiske arbeid og jobbe proaktivt for å realisere målene i handlingsplanen. Nordland fylkeskommune og Innovasjon Norge har observatører i hver av gjennomføringsgruppene.

Budsjett og regnskap

Den nasjonale ordningen for differensiert arbeidsgiveravgift ble avvirket i 2016 med virkning fra 2017. Nordland fylkeskommune har ikke fått tildelt midler fra Kommunal og moderniseringsdepartementet etter at ordningen ble avsluttet.

Pr. 31.12.2018 gjenstod det kr 110,8 millioner av DA-midlene, hvorav kr 48,8 millioner er avsatt til Tjernfjell-prosjektet som er ventet avsluttet i 2019, og kr 62 millioner til DA-pilarene i perioden 2017-2020.

Administrasjonskostnadene for DA Bodø var i 2018 på kr 642 047,-. Administrasjonen er knyttet til saksbehandling, økonomi, oppfølging og andre forvaltningsoppgaver.

Fordelingen for DA-pilarene er som følger:

	Økonomisk ramme 2017-2020	Tildelt fra Nfk *	Tildelt fra IN *	Restramme
Motor i Nord	24 000 000	17 950 000	175 000	5 875 000
Opplevelsesbasert verdiskaping	19 000 000	3 900 000	2 464 000	12 636 000
Kunnskapsbasert verdiskaping	19 000 000	387 500	8 640 000	9 972 500
Sum	62 000 000	22 237 500	11 279 000	28 483 500

**Oppdaterte tall pr. 10.04.2019*

Rammen for perioden 2017-2020 forvaltes av Nordland fylkeskommune og Innovasjon Norge Nordland. Innovasjon Norge Nordland behandler søknader om tilskudd til bedriftsrettede prosjekter. Det er ikke fastsatt en fordeling mellom Nordland fylkeskommune og Innovasjon Norge. Hensikten med dette er at midlene skal disponeres ut fra behovet i satsinga.

Status – pilarer DA Bodø

Utviklingspilarene har utarbeidet en egen handlingsplan for pilarene, som revideres årlig. Siste reviderte handlingsplan ble vedtatt i fylkesrådet i mars 2019 (FR-sak 082/2019). Pilarvertskapene har i 2018 gjennomført 11 koordineringsmøter for informasjon, dialog og samskaping.

Pilaren Motor i Nord

Satsingsområdene i pilaren Motor i Nord er SmartBodø med ny flyplass, Sikkerhet og beredskapshovedstaden og Europeisk kulturhovedstad 2024.

Prosjektaktivitet:

Europeisk kulturhovedstad 2024

Det har i perioden blitt klart at Bodø er prekvalifisert til å søke om å bli europeisk kulturhovedstad og kan gå inn i fase 2 av prosessen.

Flybyen – en strategisk satsing innen luftfart

Det ble i 2018 innvilget støtte til dette utviklingsprosjektet hvor også prosjektleder er engasjert på heltid.

Isocarp-kongressen

1.-5. Oktober 2018 ble Isocarp verdenskongress arranger med Bodø kommune som vertskap. Her fikk man styrket regionens posisjon som konferansedestinasjon, samt tilført viktig kunnskap som kan støtte opp om det videre arbeidet i Bodøs by- og samfunnsutvikling (redegjørelse for gjennomføring: j.post 19/474).

Akkvisisjon – koordinert og synlig arbeid for økt etableringstakt i Bodø

Innvilget og igangsatt i perioden.

SmartBodø med ny flyplass

Bodø kommunes Ny By Ny Flyplass-prosjekt er kjernen i Smart Bodø-programmet, og er i gang med fase 2. Fase 2 innebærer å avklare nødvendige forutsetninger for investeringsbeslutningen knyttet til ny flyplass; starte planlegging av ny bruk av flyplassområdet, samt etablere strategi for eiendomsutvikling, ref. FR-sak 349/2018.

Pilaren Opplevelsesbasert verdiskaping

Satsingsområdene i pilaren Opplevelsesbasert verdiskaping er opplevelsesutvikling, destinasjonsdesign og arrangementsbyen Bodø. Det er i 2018 gjennomført åtte gjennomføringsmøter samt en studietur.

Opplevelsesutvikling

Det skal konkret jobbes med temaene kulturturisme, foodies og sykkel.

Kulturturisme: I 2018 fortsatte det påbegynte arbeidet med ressurskartlegging av relevante aktører og kompetansemiljø i Bodø og Salten. I september ble det holdt et formøte hvor det ble enighet om å gjennomføre et forstudie for å avklare mulighetene for samhandling opp mot lokale og nasjonale satsinger. Det vil bli søkt om støtte til dette i 2019.

Foodies: Det er gjennomført en ressurskartlegging av relevante aktører og kompetansemiljø i Bodø og Salten. Det har blitt opprettet en felles plattform på Facebook for disse, pt. er der 80 medlemmer.

Sykkel i Salten: Fem konkrete sykkelruter i Salten danner basen for satsingen, og forstudiet Salten som syklistvelkommen reisemål ble igangsatt. Reiselivsnæringen og andre relevante aktører ble i november invitert til et informasjonsmøte om forstudiet som ferdigstilles i 2019 med anbefaling for videre drift.

Destinasjonsdesign

Visit Bodø har i 2018 hatt jevnlig kontakt med Innovasjon Norge, Bodø kommune og Nordland fylkeskommune vedrørende innholdet i satsingsområdet. I samspill med gjennomføringsgruppen har satsingen blitt konkretisert i kategoriene: Bodø og Salten – Et bærekraftig reisemål, Internasjonalisering, eksportmodenhet og merkevarebygging, og Destinasjonsdesign Bodø og Salten – opplev en destinasjon i verdensklasse. I alle satsingene har det i perioden vært arbeidet med å ferdigstille prosjektsøknader for videre satsing.

Arrangementsbyen Bodø

Visit Bodø fikk prosjektet Arrangementbyen Bodø godkjent i 2018 og gjennomfører dette etter godkjent prosjektplan. Målet er å ta posisjonen som en attraktiv arrangementsdestinasjon i Nord-Norge, med opplevelsesbaserte, urbane opplevelser kombinert med natur og kultur i verdensklasse.

Pilaren Kunnskapsbasert verdiskaping

Målsettingen for pilaren er flere arbeidsplasser innen tjenesteytende næringer og statlig sektor i Bodøregionen, og vil særlig støtte opp under innovasjonsarenaer knyttet til helseinnovasjon, Smartbyen Bodø og marin sektor. Pilarvertskapet og gjennomføringsgruppen har i 2018 hatt fem møter. Vertskapet har også gjennomført møter med 15 lokale bedrifter for å synliggjøre mulighetene i DA-ordningen.

Prosjektaktivitet:

Kunnskapsintensiv forretningsmessig tjenesteyting (KIFT) i Nordland og Bodø

Studiet er gjennomført og rapport foreligger (j.post 19/10001). Denne synliggjør om det er tjenester og/eller kompetanse innenfor kunnskapsintensiv forretningsmessig tjenesteytende sektor det er behov og grunnlag for å bygge opp i Nordland.

Innovasjonsplattform for helse

Søknad innsendt 2018, men innvilget 2019.

Smart Barnehage

Prosjektsøknad er til vurdering hos Nordland fylkeskommune.

Bærekraft og konkurransekraft – sirkulær økonomi

Pilarvertskapet har gjennomført et forstudie med besøk i Oslo og i Eskiltuna i Sverige for inspirasjon til et nytt bedriftsnettverk. Det er også utarbeidet en projektskisse som er

presentert for lokalt næringsliv.

Mobilitet, næringsliv og universitet

Nord universitet har høsten 2018 jobbet med en prosjektsøknad vedrørende tilrettelegging for at bachelor- og masterstudenter hospiterer i lokale bedrifter.

Leverandørnettverk Ny By Ny Flyplass

I september ble det innvilget penger til å igangsette et forprosjekt til et leverandørnettverk for Ny By Ny Flyplass. Prosjektet har gjennomført ett møte i styringsgruppen, samt gjennomført en workshop. Et hovedprosjekt planlegges igangsatt i 2019.

Sikkerhet og beredskap

Bodø kommune har gjennom prosjektperioden arbeidet med konkrete saker innenfor tilsagnets målsetninger, og samtidig videreutviklet prosjektet for å tilpasse de samfunnsmessige og markedsmessige realiteter. Dette gjelder blant annet store offentlige omstillinger innen justis, forsvar, brann og redning, nye politiske forutsetninger for ny petroleumsvirksomhet, samferdselsutviklingen samt andre muligheter som ikke var beskrevet på tilsagnstidspunktet. Nordområdene har gjennomgående stått sentralt i prosjektet, ikke minst i argumentasjonen overfor statlige myndigheter om lokalisering av arbeidsplasser til Bodø. Prosjektet avsluttes innen utgangen av 2019.

Drøfting

Den nasjonale ordningen for kompensasjonsmidlene ble avvirket fra og med 2017. Det har dermed ikke blitt overført midler til Nordland fylkeskommune i 2017. Restrammen på 62 mill. kr er øremerket arbeidet med de tre utviklingspilarene: Motor i Nord, Kunnskapsbasert verdiskaping og Opplevelsesbasert verdiskaping. Midlene skal gå til utviklingsprosjekter og bedriftsrettede prosjekter, og forvaltes av Nordland fylkeskommune og Innovasjon Norge i perioden 2017-2020. Det er ikke fastsatt en fordeling mellom Nordland fylkeskommune og Innovasjon Norge. Hensikten med dette er at midlene skal disponeres ut fra behovet i satsinga.

DA Bodø har som overordnet målsetning å skape nye arbeidsplasser og utvikle næringslivet i regionen. De tre utviklingspilarene skal jobbe med områder som anses som spesielt strategisk for utvikling av Bodø og regionen. Pilarene har derfor utarbeidet en egen handlingsplan med tilhørende satsingsområder og tiltak, som revideres årlig. Handlingsplanen ble vedtatt av fylkesrådet i mars 2019. Pilarene har videre jobbet med forankring, organisering, mobilisering og konkretisering av utviklingsprosjekter. Det har blitt fremmet prosjektsøknader i hele 2018, hvorav enkelte ikke har kommet til behandling før i 2019.

Pilarene er organisert i form av vertskapsinstitusjoner og gjennomføringsgrupper. Hensikten er blant annet å sikre god framdrift og involvering av relevante aktører. Koordinering mellom pilarene gjøres ved regelmessige samordningsmøter hvor også Nordland fylkeskommune og Innovasjon Norge er representert.

Fylkesrådets vurdering

Det forventes at pilarene får fram prosjekter som bidrar til utvikling av næringsliv og arbeidsplasser på kort og lang sikt. Det er viktig at pilarene aktivt involverer relevant næringsliv og samfunnsaktører for å utvikle gode prosjekter som gir synergier og utløser flere ressurser. Fylkesrådet har bedt om rapportering på framdrift og måloppnåelse for pilarene to ganger i året. Rapporteringene viser til planer og prosesser som er relevante, og som støtter opp om pågående utviklingsprosesser. Pilarene er godt i gang med utviklingsarbeidet som er definert i handlingsplanen, og satsingen er godt koordinert. DA Bodø avsluttes ved utgangen av 2020.

DA-ordningen har fungert siden 2007, og det er flere år siden ordningen ble evaluert. Flere av de store infrastrukturprosjektene er ferdigstilte. Fylkesrådet ønsker å få evaluert hvilke resultater og ringvirkninger bruken av DA-midlene har hatt for Nordlands- og Bodøsamfunnet i perioden 2007 til og med 2018. Dette også med bakgrunn i at et nytt statsstøttekart skal utarbeides for perioden 2021 til 2027.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Administrative og økonomiske konsekvenser fremgår av saksfremlegget. Ut over dette har saken ingen konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget tar rapporteringen av DA Utviklingsprogram Bodø 2018 til orientering.
2. DA Bodø avsluttes ved utgangen av 2020.
3. Det iverksettes en evaluering av DA ordningen for hele perioden med hovedfokus på hvilke resultater og ringvirkninger ordningen har hatt.

Bodø den 21.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Ingelin Noresjø
fylkesråd for næring
sign

21.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel

Handlingsplan for DA-pilarene 2017-2020

Rapportering DA-pilarene 2017-2020 2.Halvår 2018

Rapportering DA-pilarene 2017-2020 1.Halvår 2018

DokID

1244232

1244239

1254237

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
150/2019	Fylkesrådet	21.05.2019
087/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for næring	17.06.2019

Mer strategisk og funksjonell planstrategi for Nordland

Sammendrag

Plansystemet i Nordland videreutvikles slik at planstrategien peker på langsiktige mål og utviklingstrekk for Nordland, samt konkrete strategier for kommende valgperiode. For å få dette til må det utarbeides et kunnskapsgrunnlag som er åpent og tilgjengelig både for interne etater og eksterne samarbeidspartnere. Systematisk og relevant involvering av ulike målgrupper og samarbeidspartnere blir viktig for å bygge et felles kunnskapsgrunnlag som skaper god legitimitet for strategiene som vedtas og utvikler fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle.

FNs bærekraftsmål (FN17) og Parisavtalen er avtaleverk som Norge er forpliktet på å følge opp. FN17 brukes som rammeverk for utvikling av kunnskapsgrunnlaget og neste planstrategi for Nordland.

Bakgrunn

Fylkestinget er regional planmyndighet i Nordland, og plan og bygningsloven sier; Regional planmyndighet skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide en regional planstrategi i samarbeid med kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner som blir berørt av planarbeidet. Planstrategien skal redegjøre for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer, vurdere langsiktige utviklingsmuligheter og ta stilling til hvilke spørsmål som skal tas opp gjennom videre regional planlegging (plan- og bygningsloven § 7-1, 1. og 2. ledd).

Veilederen til regional planstrategi framhever blant annet at regional planstrategi er et overordnet planverktøy som skal fremme helhetlig regional utvikling og gjøre planleggingen mer forpliktende og målrettet. Arbeidet skal stimulere til en politisk debatt om viktige utfordringer og utviklingsmuligheter og om hvilke spørsmål som det er viktig å prioritere for å fremme ønsket utvikling i regionen. Strategiprosessen gir mulighet for å se utfordringer i fylket på tvers av kommunegrenser, forvaltningsnivåer og sektorer.

Regional planstrategi er en arena for dialog og samhandling hvor mange aktører møtes for å drøfte utfordringer og gjensidige forventninger. Lokal erfaring og kunnskap, sammen med

nasjonale forventninger, danner grunnlag for en felles forståelse og enighet om hva som er hovedutfordringene i regionen, samt hvilke utfordringer som bør prioriteres. En god prosess er derfor svært vesentlig, og det er viktig at ulike aktører blir involvert i planstrategiarbeidet så tidlig som mulig.

Regjeringen har i mai 2019 lagt fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023. Her framheves det at FNs bærekraftsmål skal være grunnlag for regional og kommunal planlegging.

Regionreformen gir fylkeskommunene et klarere mandat som samfunnsutvikler. Regional planlegging er det sentrale virkemidlet fylkeskommunen har for å utøve samfunnsutviklerollen. Planleggingen har til hensikt å støtte opp om samfunnsutviklingas tre dimensjoner:

- Å gi strategisk retning til samfunnsutvikling
- Å mobilisere privat sektor, kulturliv, frivillige organisasjoner og lokalsamfunn
- Å samordne og koordinere offentlig innsats og virkemiddelbruk (Rapport fra ekspertutvalg, Regionreformen: Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene, Februar 2018).

Gjeldende planstrategi inneholder 60 planer og strategier som fylkeskommunen og andre aktører skal forholde seg til. Av disse er 13 regionale planer og to fylkesdelplaner utarbeidet etter plan- og bygningsloven. Alle de regionale planene har et handlingsprogram hvor konkrete tiltak avklares. De fleste rulleres og /eller rapporteres på årlig. Det er svært ressurskrevende å utarbeide nye planer (anslagsvis to årsverk). Mange av planenes handlingsprogram er også ressurskrevende å følge opp, både personellmessig og økonomisk. Handlingsprogrammene har ofte store prosjekter og satsinger som skal nå ambisjonene. I dag er det begrenset sammenheng mellom regionale planer/strategier og budsjett. Dette gjør arbeidet med styring og prioritering krevende.

I fylkeskommunens omstillingsprosjekt «Bring oss i front» er det kommet klare anbefalinger om å få bedre sammenheng mellom de overordnede strategiene og planene fylkeskommunen utarbeider og fylkeskommunens egen tjenesteproduksjon, budsjett og økonomiplan. Det er også gitt anbefalinger om å se på organiseringen av arbeidet med plan- og analysearbeidet på tvers av avdelinger og etater.

Plan- og bygningsloven har ikke lenger krav om en fylkesplan. I Nordland er det likevel utarbeidet en fylkesplan som en regional plan. Erfaringene med gjeldende fylkesplan er at den er overordnet og står seg over tid. Samtidig er den så overordnet at den ikke gir reell strategisk retning og grunnlag for prioriteringer.

Gjennom arbeidet med Innovasjonsstrategien «Et nyskapende Nordland» er det utviklet ny kompetanse og erfaringer knyttet til metodikken i Smart spesialiseringsplattformen. Det er vil være naturlig å ta disse erfaringene med seg inn i arbeidet med en ny regional planstrategi. Det betyr at Nordland må utvikle en ny metodikk i strategiarbeidet som involverer aktører i Nordlandssamfunnet på nye måter. Det betyr også at det må utarbeides et kunnskapsgrunnlag som tar utgangspunkt i SMART spesialiseringsmetodikken. Målet må være å få fram gode analyser som vil gi utgangspunkt for viktige utviklingsområder og strategiske grep hos aktører i hele Nordland.

Nordland fylkeskommune er partner i et Horizon 2020 prosjektet, SeeRRI (Building self-sustaining research and innovation ecosystems in Europe through Responsible Research and Innovation). Nordlandsforskning leder prosjektet. Prosjektet handler om å utvikle medvirkningsverktøy slik at regional politikk tar opp i seg verdier og behov som er viktig for samfunnet som helhet. SeeRRI prosjektet vil gi Nordland fylkeskommune tilgang til kompetanse og mulighet for samarbeid med sentrale kompetansemiljø og regioner med spisskompetanse på regional utvikling.

Problemstilling

Regionreformen gir fylkeskommunen en tydeligere rolle som samfunnsutvikler. Regional planstrategi og regionale planer er det sentrale verktøyet vi har for å jobbe med problemstillinger som vi må løse sammen med samarbeidsaktører på tvers av forvaltningsnivå. Regional planstrategi er det overordna verktøyet fylkeskommunene har, og i lys av nye oppgaver og roller ønsker fylkesrådet å utforske hvordan planstrategien kan utarbeides og formen på selve strategien.

Drøfting

Plan- og bygningsloven har noen rammer for hvordan den regionale planleggingen skal foregå. Planstrategien framheves som det formelle verktøyet fylkeskommunene skal utvikle. Innretningen av planstrategiene i de ulike fylkene har endret seg over tid, og får stadig nye former. Dette kan eksemplifiseres gjennom tre regioners planstrategier:

- Planstrategien brukes til å trekke opp de lange linjene og mål for regionen og avklare viktige planbehov i valgperioden. Nordland har fulgt denne modellen i 2 omganger (2012 og 2016).
- Planstrategien utvides med en samfunnsdel (strategidel). Eksempelvis har Hordaland en utviklingsplan som både trekker opp de lange linjene og mål for Hordalandssamfunnet og mer kortsiktige mål og strategier for valgperioden. Evalueringer viser at måten Hordaland arbeider på er en viktig forutsetning for videre koblinger til underliggende strategier og ned til økonomiplan
- Planstrategien blir en slags «fylkesplan» med mål og strategier. Den som synes å ta dette lengst er de tre fylkeskommunene som nå jobber med etableringen av regionen Viken. Fellesnemnda til Viken har vedtatt at planstrategien og kunnskapsgrunnlaget skal bygges opp rundt FNs bærekraftsmål. Viken legger betydelig arbeid i kunnskapsgrunnlaget.

For å utvikle planstrategien i Nordland til å bli et mer strategisk verktøy enn tidligere for fylkeskommunen og våre samarbeidspartnere, er modellen bl.a. Hordaland har utviklet relevant å ta i bruk og videreutvikle. Det er en stor svakhet med dagens plansystem i Nordland at vi ikke har en god sammenheng med planstrategien, regionale planer og økonomiplan og budsjett. Planarbeidet er også i seg selv arbeidskrevende og det må derfor vurderes hvordan det kan bli en mer hensiktsmessig organisering av plan- og økonomiarbeidet.

Implikasjonene av at planstrategien utvikles til å bli mer strategisk enn tidligere, er at det ikke vil være behov for en ny fylkesplan for Nordland. Planstrategien vil ta opp i seg mye av det som fylkesplanen har hatt som intensjon tidligere ved at det også tas inn konkrete strategier

for valgperioden.

Kunnskapsgrunnlaget er avgjørende

En strategi må ha et godt kunnskapsgrunnlag, som bl.a. peker på hvilke eksterne drivere og trender vi må ta et aktivt forhold til. FNs bærekraftsmål (FN17) og Parisavtalen er et internasjonalt avtaleverk Norge er forpliktet til å følge opp. FN17 er en endringsagenda alle må bidra til. Skal målene nås så må regionale og lokale aktører ta stort ansvar for oppfølging. Flere andre fylkeskommuner og kommuner legger nå FN17 som rammeverk for sine regionale planstrategier, hvor Viken trolig har kommet lengst. Bærekraftsmålene omfatter veldig mange deler av samfunnet og fylkeskommunens virksomhet, og kan også fungere godt som et rammeverk for å utvikle planstrategien og dens kunnskapsgrunnlag i Nordland. Andre aktuelle trender vi må ta tak i er teknologisk utvikling og spesielt hvordan digitaliseringen påvirker og endrer samfunnet vi lever i.

Arbeidet med kunnskapsgrunnlaget og hvordan vi organiserer arbeidet med kunnskapsgrunnlaget er nøkkelen i arbeidet med ny regional planstrategi. Vi må involvere våre samarbeidspartnere og andre interessenter i Nordland i diskusjonen om utfordringer og muligheter i regionen.

Fylkeskommunen utarbeider i 2019 en rekke strategidokumenter, herunder regional planstrategi, perspektivmeldingen (økonomiplan), tilbudsstruktur i videregående skole, regional transportplan, klima- og miljøplan og regional plan for arealpolitikk. Prosessen med kunnskapsgrunnlaget til planstrategien må involvere alle etater med en ambisjon om at kunnskapsgrunnlaget skal være felles for alt strategisk arbeid i fylkeskommunen. Det vil i arbeidet med kunnskapsgrunnlaget være en utfordring at strategiarbeidene er i ulike faser i 2019, men ambisjonen må være at vi i løpet av 2020 får samordnet analysearbeidet på tvers av ulike planer og strategier. For å lykkes må alle etatene bidra slik at ulike analyse- og kunnskapsbehov kan dekkes gjennom kunnskapsgrunnlaget som skal utvikles, og at fylkeskommunen utvikler prosess- og medvirkningsarbeidet til å samordne flere av prosessene.

Kunnskapsgrunnlaget skal skapes i et bredt partnerskap og prosessen skal være åpen slik at medvirkningen blir reell. Selve kunnskapsutviklingen vil bestå av tre hoveddeler:

- Det skal utvikles en **åpen digital plattform** med nøkkeltall, statistikk og indikatorer for utvikling i Nordland. Denne plattformen skal være en kunnskapsbase som samler oversikt over samfunnsutviklingen i Nordland og offentlig tjenesteproduksjon. Plattformen skal vurderes å bygges opp rundt FNs bærekraftsmål. Plattformen skal være lett å bruke. Det skal drøftes med bl.a. Statistisk sentralbyrå og Kommunal- og moderniseringsdepartementet og andre fylkeskommuner om samarbeid om en slik plattform. Et slikt digitaliseringsprosjekt vil være viktig for effektivisering av analyse- og utredningsarbeidet i fylkeskommunen, og grunnlag for samarbeid med eksterne aktører.
- Det skal gjennomføres **samfunnsanalyser** som drøfter aktuelle temaer vi trenger mer kunnskap om for å videreutvikle samfunns- og næringslivet i regionen. Dette kan være bærekraft, grønt skifte, digitalisering, innovasjon i offentlig sektor, betydning av ulike type tjenester fra privat og offentlig sektor for samfunnsutviklingen, klatring i verdikjeder mv. Innretning av samfunnsanalysene skal defineres underveis i prosessen sammen med aktuelle samarbeidspartnere.

· **Medvirkning** som metode og arbeidsprosess skal utvikles og systematiseres. I arbeidet med statistikk og samfunnsanalyser må ulike aktører inviteres i reell medvirkning slik at kunnskapsgrunnlaget både bidrar til å skape gode diskusjoner, forståelse for utfordringer og muligheter vi står framfor, og ikke minst danne grunnlag for strategier som blir vedtatt. Fylkeskommunen gjør dette i stor grad i dag, på ulike måter i ulike etater. Fylkeskommunen er partner i et internasjonalt utviklingsprosjekt finansiert av EU som skal bidra til å utvikle reelle medvirkningsmetoder i regionalt utviklingsarbeid. Arbeidet med medvirkning og kommunikasjon vil bli sentralt i arbeidet med kunnskapsgrunnlaget.

Prosess

Arbeidet med kunnskapsgrunnlaget er under oppstart. Det er satt ned en prosjektgruppe for arbeidet, og flere i fylkeskommunene vil bli involvert i de ulike delene av arbeidet. Arbeidet med den regionale planstrategien starter opp i løpet av høsten 2019 og skal ferdigstilles til fylkestinget i oktober 2020. Regjeringen kommer nå med nasjonale forventninger til at fylkeskommunene skal jobbe med FN17 i planarbeidet. Det settes også i gang en del nasjonalt utviklingsarbeid på å øke kunnskap, definere måle- og resultatindikatorer mv. Nordland fylkeskommune vil delta aktivt i dette arbeidet for å få mest mulig bistand faglig og økonomisk i arbeidet med kunnskapsgrunnlaget.

Medvirkning må gjøres med ulike grupper gjennom hele det neste året. Det bør også vurderes egnede former for å drøfte sentrale spørsmål med fylkestinget og fylkestingets ulike medvirkningsorgan. Ungdommens fylkesråd er ett spesielt viktig organ. Folkevalgteopplæring i regi av KS kan være relevant å bruke. Her lages det nå moduler om bl.a. samfunnsutviklerrollen. Et annet tema kan være å drøfte FNs bærekraftsmål med ulike medvirkningsorgan.

Regional stat, kommuner, universitetene, forskningsmiljø, frivillige organisasjoner, elever og studenter og næringsliv er alle interessenter i planstrategien og skal involveres underveis i prosessen.

Arbeidet med nytt plansystem må også ses i sammenheng med omstillingsprosjektet «Bring oss i front». Arbeidet med å styrke/samordne plan- og analysearbeidet i fylkeskommunen er del av denne prosessen. En del av arbeidet i kunnskapsgrunnlaget og planstrategien vil supplere andre analyser og utredninger i regi av «Bring oss i front». Forhåpentligvis vil planstrategien bli et viktig verktøy for å diskutere hvordan vi i Nordland fylkeskommune skal utvikle samfunnsutviklerrollen og vår organisasjon.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesrådet ønsker å utvikle planarbeidet i fylkeskommunen til å bli et mer strategisk verktøy for fylkeskommunen. Nye samfunnstrender, slik som FNs bærekraftsmål, digitalisering, urbanisering og demografi, må drøftes internt og eksternt slik at vi sammen kan lage mål og strategier for utvikling i Nordland. Fylkesrådet vil ta rollen som samfunnsutvikler og da må planarbeidet i Nordland videreutvikles og styrkes. Vi trenger en mer strategisk plattform som bygger på et godt kunnskapsgrunnlag. Fylkesrådet mener medvirkning er avgjørende element for å lykkes. Kunnskapsgrunnlaget må bygge på ulike perspektiver som drøftes med det samfunnet vi er en del av. Fylkesrådet anbefaler derfor at vi i Nordland utvikler en regional

planstrategi som både gir langsiktige perspektiv og mål, samt konkrete strategier for kommende fireårige valgperiode for fylkeskommunen. Det å styrke planarbeidets kobling til egen tjenesteproduksjon er nødvendig, og fylkeskommunens ulike roller må settes på dagsorden.

FNs bærekraftsmål og Parisavtalen er internasjonale avtaler og endringsagendaer vi i Nordland skal bidra til å følge opp. Fylkesrådet ønsker at kunnskapsgrunnlaget og planstrategien skal bidra til å øke kompetanse om bærekraft, hvordan Nordlandssamfunnet i dag bidrar til måloppnåelse, samt drøfte hvordan vi i Nordland best kan bidra til måloppnåelsen framover.

Fylkesrådet mener det er nødvendig med en kritisk gjennomgang av hvilke regionale planer og strategier vi skal utvikle og evt. videreføre. Et mål for neste planstrategi må være å få et mer hensiktsmessig og effektivt planarbeid. Plansystemet må bli mer oversiktlig, retningsgivende og håndterbart. Regionale planer kan være hensiktsmessig der viktige samfunnsutfordringer må løses sammen med andre aktører. Fylkesrådet vil særlig framheve viktigheten av å få bedre sammenheng mellom planstrategien, gjeldende regionale planer og strategier på den ene siden med perspektivmeldingen, økonomiplanen og årlige budsjett. Dette vil også være et viktig verktøy for fylkestingets muligheter til reell styring og politikkutvikling.

Fylkesrådet vil understreke viktigheten av medvirkning og kommunikasjon som verktøy i arbeidet med planstrategien. Dette blir sentralt for å forme den nye samfunnsutviklerrollen til fylkeskommunen. Vi må stimulere til et offentlig ordskifte, skape debatter, få fram lokale hensyn og behov for å kunne lage en strategi som er relevant for ulike deler av fylket. Fylkesrådet vil invitere Fylkesordfører til å tilrettelegge for involvering av fylkestinget og dets medvirkningsorganer i arbeidet.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Økonomiske og personellmessige konsekvenser

Økonomiske konsekvenser behandles innenfor vedtatt budsjett i 2019, og konsekvenser for 2020 behandles i budsjett for 2020. Fylkesrådet og administrativ ledelse må være tett knyttet på arbeidet med kunnskapsgrunnlaget og regional planstrategi. Alle avdelinger må bidra i arbeidet. Næring og regional utvikling og Kultur, miljø og folkehelse vil bidra med plan - og utviklingskompetanse i arbeidet, i tillegg til egen tjenesteproduksjon. For å få til et felles kunnskapsgrunnlag og integrere planer/strategier som dimensjonerer tjenestetilbudet må Utdanningsavdelingen og Samferdselsavdelingen være koblet på planarbeidet og bidra med ressurser inn i arbeidet. På samme måte må økonomiavdelingen delta slik at kunnskapsgrunnlaget også danner analysen i perspektivmeldingen.

Andre konsekvenser

Saken har ingen direkte konsekvenser for likestilling, miljø/klima, folkehelse, universell utforming, bygningsmessige forhold, samfunnsansvar ved anskaffelser og evt. andre relevante forhold. Men ambisjonene er at kunnskapsgrunnlaget og planstrategien skal bidra til at fylkeskommunen får en mer ansvarlig og bærekraftig politikk.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Det legges fram ny regional planstrategi for fylkestinget i oktober 2020.
2. Regional planstrategi videreutvikles til å bli mer strategisk og funksjonell. Planstrategien skal drøfte sentrale utviklingstrekk for Nordland, definere langsiktige mål, samt konkrete mål og strategier for Nordland i kommende valgperiode.
3. Kunnskapsgrunnlaget til planstrategien er en nøkkel for å utformingen av planstrategien og prioriteres høyt. Medvirkning og kommunikasjon underveis i prosessen blir sentralt i arbeidet.
4. FNs bærekraftsmål legges som et rammeverk for arbeidet med kunnskapsgrunnlaget og planstrategien.
5. Fylkestinget skal også involveres i arbeidet med kunnskapsgrunnlaget og planstrategien underveis i prosessen på egnet måte.

Bodø den 21.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Ingelin Noresjø
fylkesråd for næring
sign

21.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
151/2019	Fylkesrådet	21.05.2019
088/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for næring	17.06.2019

Mineralstrategi for Nord-Norge

Sammendrag

Nordnorsk råd har tatt initiativ til at de tre nordnorske fylkeskommunene i felleskap skal utarbeide en mineralstrategi for Nord-Norge. Målet er å etablere et rammeverk for mineralindustrien som stimulerer til og legger grunnlaget for en verdiskapende og lønnsom næring, der bedriftene leverer på høyeste nivå på sosial og miljømessig bærekraft.

Mineraler og metaller inngår i det meste vi bruker i hverdagen, og vi er totalt avhengig av dem i alt vi gjør. For å nå FN's klimapanel sitt mål om å redusere klimagassene med 40-50 prosent innen 2030 for å stoppe klimaendringene, vil samfunnet bli enda mer avhengig av disse ressursene.

Mineralnæringen har lange tradisjoner i Nord-Norge, og har bidratt til utvikling av mange sterke lokalsamfunn, som for eksempel Kirkenes og Mo i Rana. Næringen fører også til kompetansesarbeidsplasser og verdiskaping i hele landsdelen, og mange lokalsamfunn er helt avhengig av disse arbeidsplassene. Noen bedrifter er ledende i verden innen sitt område, og mange leverer kritiske råstoffer til industrien. De fleste av disse mineralene og metallene er avgjørende for gjennomføring av det grønne skiftet.

Nordnorsk mineralstrategi skal bidra til at landsdelen blir en viktig leverandør av bærekraftige mineraler både til Europa og til resten av verden, og kan utvikle verdensledende teknologi og industri basert på de mineralråvarene som den grønne framtiden er avhengig av.

Bakgrunn

Nordnorsk råd vedtok i november 2014 å utvikle en felles mineralstrategi for Nord-Norge. Nordland fylkeskommune ved fylkesråd for næring har siden mai 2017 hatt ansvaret for å gjennomføre dette arbeidet.

Prosjektet har hatt et prosjektstyre og et prosjektteam bestående av representanter fra de tre fylkeskommunene, mens KPMG Tromsø har vært prosessleder. I løpet av prosessen har det blitt gjennomført tre workshoper, fire styringsgruppemøter og flere teammøter. De ulike workshopene har fokusert på ulike tema og samlet ulike aktører og forsøkt å dekke de

viktigste spørsmål og problemstillinger og forankre strategien i bredden av interessenter. I arbeidet er det tatt utgangspunkt i foreliggende informasjon og deltakelse fra de tre fylkeskommunene, Norges geologiske undersøkelse (NGU), Nærings- og fiskeridepartementet, Norsk Bergindustri, Direktoratet for mineralforvaltning, Sametinget, Årran, mineralbedrifter, UiT Norges arktiske universitetet, kommuner og andre faginstanser. Vedlagte forslag til strategidokument er basert på innspill fra disse og i diskusjoner på arbeidsseminarene.

Det er også utarbeidet 5 notater som gir viktig grunnlagsinformasjon til strategidokumentet. Disse notatene ligger vedlagt dette saksframlegget.

Drøfting

Oppstart av ny mineralvirksomhet krever lang planlegging og store investeringer. God kunnskap om mineralressursene som ligger i bakken er avgjørende for at investorer skal investere i og utvikle disse til lønnsomme bedrifter. Mineralvirksomhet krever ofte store arealer, og kan komme i konflikt med andre interesser som reindrift, miljø og kulturminner. Tiden det tar med plan- og konsesjonsprosesser fra en forekomst blir påvist til den evt. kan settes i drift oppleves av flere som lang og uforutsigbar. En nordnorsk mineralstrategi har som mål å identifisere og bidra til å utvikle gode rammebetingelser som stimulerer til undersøkelser og utvikling av mineralressurser i landsdelen.

Kommunene er også avhengige av kunnskap om hvilke mineralressurser de har i sin kommune, hvor ressursene ligger og hvilke verdier de utgjør. Denne kunnskapen må bli bedre både på kommunalt og fylkeskommunalt nivå for å sikre at forvaltningen av mineralressurser skjer på en forsvarlig måte. For å realisere vekstpotensialet i næringen, er også tilgang på kvalifisert arbeidskraft og utvikling av ny kunnskap avgjørende. Gode utdanningstilbud for å øke antall kandidater til næringen og tilrettelegging for forskning og innovasjon er viktige faktorer for vekst i bransjen.

Potensialet for utvikling av og funn av nye ressurser er stort i den nordlige landsdelen. Med gode rammebetingelser vil mineralnæringen kunne bidra til nye arbeidsplasser og økt verdiskaping i distriktene. Noen av bedriftene er ledende i verden innen sitt område, og mange leverer kritiske råstoffer til industrien. Disse vil også bidra til å sikre annen industri som bruker disse mineralene i sin produksjon.

Nordnorsk mineralstrategi legges samtidig fram for de tre fylkestingene i Nordland, Troms og Finnmark. Sluttrapporten vil basere seg på denne rapporten og de vedtak som kommer fram i denne politiske prosessen. Sluttrapporten vil danne grunnlag for det videre politiske arbeid med mineralressursene i landsdelen.

Fylkesrådets vurdering

Nordnorsk råd sin visjon for denne mineralstrategien er å utvikle en bærekraftig mineralindustri i Nord-Norge for å bidra til gjennomføring av det grønne skiftet. Målet er å etablere et rammeverk for mineralindustrien som stimulerer til og legger grunnlaget for en verdiskapende og lønnsom næring, der bedriftene leverer på høyeste nivå på sosial og miljømessig bærekraft. Nord-Norge kan bli en viktig leverandør av bærekraftige mineraler både til Europa og til resten av verden og kan utvikle verdensledende teknologi og industri

ved uttak av mineraler og metaller.

Hver nordmann bruker 12-13 tonn mineraler og metaller hvert år. Dette går med til bygging av veier og boliger, produksjon av PCer, mobiltelefoner, biler, samt det mest vi bruker på hjemme og på jobb. Vi er omgitt av mineraler og metaller i hverdagen, og vi er totalt avhengige av dem i alt vi gjør. Dersom FNs klimapanel sitt mål om å redusere klimagassene med 40-50 prosent innen 2030 for å stoppe klimaendringene, vil samfunnet bli enda mer avhengig av disse ressursene. Mineraler og metaller er avgjørende for det grønne skiftet.

Behovet for, og etterspørselen etter mineraler er økende og mineralene blir en stadig mer sentral del av et geopolitisk spill. Nordområdene peker seg ut som et særlig viktig område for bærekraftig utnyttelse av disse ressursene. En god del av disse ressursene ligger i vår nordlige landsdel. Nord-Norge har i tillegg prosessindustri og fornybar vannkraft, som gir landsdelen et godt utgangspunkt for foredling av mineralressursene.

Oppstart av ny mineralvirksomhet krever lang planlegging og store investeringer, og kan komme i konflikt med andre interesser som reindrift, miljø og kulturminner. Tiden det tar med plan- og konsesjonsprosesser fra en forekomst blir påvist til den evt. kan settes i drift oppfattes av næringslivet som lang og uforutsigbar. For at bedriftene skal ønske å investere i landsdelen er det behov for å utvikle rammebetingelser som stimulerer til undersøkelser og utvikling av forekomster.

Mineralvirksomhet må samtidig skje i sameksistens med tradisjonelle samiske næringer. Samtidig er det nødvendig å styrke det generelle næringsgrunnlaget i de samiske områdene. Denne strategien har som utgangspunktet at mineralvirksomhet skal drives miljøforsvarlig, og i en balansert sameksistens med reindriften og andre samiske interesser.

Leting etter mineraler og metaller i Norge er lav til tross for potensialet som Norges geologiske undersøkelser mener ligger her. Dette er viktig kunnskap for å stimulere selskapene til å lete etter disse. Disse mineralene vil også bidra til å sikre annen industri som bruker disse mineralene i sin produksjon. For å kunne gjøre en forsvarlig arealplanlegging er kommunene også avhengige av kunnskap om mineralressursene de har i sin kommune, hvor ressursene ligger og hvilke verdier de utgjør.

For å realisere vekstpotensialet i næringen, er også tilgang på kvalifisert arbeidskraft og utvikling av ny kunnskap avgjørende. Gode utdanningstilbud for å øke antall kandidater til næringen og tilrettelegging for forskning og innovasjon er viktige faktorer for vekst i bransjen.

I Nord-Norge har vi en mineralnæring i hele sin bredde som har lavt CO₂-avtrykk og som på noen områder er teknologisk ledende i verden. Gjennom en løsningsorientert og nytenkende næringspolitikk kan mineralnæringen oppnå samme internasjonale status som norsk prosessindustri og olje-/gassindustri: Teknologisk ledende, nytenkende, miljøeffektiv og bærekraftig.

Nord-Norge kan bli en viktig leverandør av bærekraftige mineraler både til Europa og til resten av verden, og kan utvikle verdensledende teknologi og industri basert på de mineralråvarene som den grønne framtiden er avhengig av.

Mineralnæringen har lange tradisjoner i Nord-Norge, og har bidratt til utvikling av mange av de sterke lokalsamfunn vi ser i dag, som for eksempel Kirkenes og Mo i Rana. Næringen

bidrar også med kompetansearbeidsplasser og verdiskaping i hele landsdelen, og mange lokalsamfunn er helt avhengig av disse arbeidsplassene. Noen av bedriftene er ledende i verden innen sitt område, og mange leverer kritiske råstoffer til industrien. De fleste av disse mineralene og metallene er avgjørende for gjennomføring av det grønne skiftet. Byggeråstoffer har et lokalt eller regionalt marked, men samfunnet er helt avhengig av disse for å kunne eksistere.

Med gode rammebetingelser vil mineralnæringen kunne bidra til nye arbeidsplasser og økt verdiskaping i distriktene. For å lykkes med dette er vi avhengig av en god og fremtidsrettet mineralpolitikk.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Økonomiske og personellmessige konsekvenser

Det vil påløpe både økonomiske og personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune i følge opp denne strategien. Dette vil være kostnader i forbindelse med reiser og møter, og i noen tilfeller leie av eksterne tjenester. Dette vil beløpe seg til 200 – 300 000 kroner fordelt på de tre fylkeskommunene, og mesteparten dekkes innfordagens budsjetttrammer.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Nordland fylkesting vedtar vedlagte *Mineralstrategi for Nord-Norge*, og ber om at dette dokumentet blir retningsgivende for utvikling av mineralnæringen i landsdelen.
2. Fylkestinget ber fylkesrådet oversende strategien til regjeringen som innspill til nasjonal nordområdestrategi.

Bodø den 21.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Ingelin Noresjø
fylkesråd for næring
sign

21.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel	DokID
Mineralstrategi for Nord-Norge - foreløpig utgave	1265795
Notat NGU - Mineralressurser i Nord-Norge	1259314
Notat Norut - Samfunnsaksept og interessekonflikter	1259315
Notat UiT Norges arktiske universitet - Innspill til Nordnorsk mineralstrategi	1259316
Notat Kunnskapsparken Bodø - Verdiskaping i mineralnæringen i Nord-Norge	1259318
Notat - Innspill fra Arran lulesamisk senter - Mineralstrategi for Nord-Norge	1262174

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
152/2019	Fylkesrådet	21.05.2019
089/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for kultur, miljø og folkehelse	17.06.2019

Høring – Ny fordelingsnøkkel til Den kulturelle skolesekken (DKS)

Sammendrag

I fylkesrådets forslag til høringsuttalelse om ny fordelingsnøkkel til Den kulturelle skolesekken (DKS), legges det vekt på likhetsprinsippet slik at alle elever og skoler skal gis et likeverdig kunst- og kulturtilbud gjennom DKS.

Det vises videre til regionreformen, og foreslås at midler til DKS overføres fylkeskommunene i form av et rammetilskudd.

Når det gjelder fordelingen mellom fylkeskommunene/direktekommunene bør antall skoler og antall elever samlet utgjøre 70 %, mens erfaringstall mht. reelle reisekostnader bør utgjøre 30 %.

Utviklingsmidler må fortsatt inngå i tildelingen, og ikke forvaltes av Kulturtanken til enkeltprosjekter.

Bakgrunn

Fylkeskommunen har mottatt brev fra Kulturtanken med høring av *Vurdering av ny fordelingsnøkkel til Den kulturelle skolesekken – Rapport 2018/41*, utarbeidet av Vista analyse på vegne av Kulturtanken.

Det er mottatt høringsbrev 02.05.2019 med høringsfrist 31.05.2019. Det er søkt om utsatt frist til 24.06.2019. Kulturtanken ber i høringsbrevet mottakerne om å vurdere de foreslåtte alternative modellene i rapporten og kommentere eventuelle forhold som har betydning for fremtidig fordelingsnøkkel.

Fylkeskommunen mottar årlige tilskudd av spillemidler fra Kulturtanken til produksjon av tilbud i Den kulturelle skolesekken i Nordland. Midlene følger skoleårene og tildelingsbrev foreligger normalt i begynnelsen av juni for det kommende skoleår. Midlene ble tidligere utbetalt fra Rikskonsertene til skolekonserter og fra Kulturrådet til de øvrige kunst- og

kulturuttrykkene i DKS. Fra skoleåret 2018/2019 er midlene samordnet til én tildeling til DKS fra Kulturtanken. I statsbudsjettet for 2019 er de nasjonale midlene til DKS redusert med i alt 15 millioner kroner som følge av bortfall av skolekonsertordningen og derved bortfall av innbetalinger fra kommunene til denne delen av ordningen.

Med bakgrunn i regionreformen har Kulturtanken bedt Vista analyse vurdere fordelingen mellom fylkeskommunene/direktekommunene for "sikre en effektiv og god forvaltning og styringsstruktur i DKS".

Problemstilling og drøfting

Dagens fordelingsmodell er beskrevet slik i rapporten:

I dagens fordelingsnøkkel inngår følgende variable: elevtall i grunnskole og videregående skole, infrastruktur, areal og utviklingsbehov. Variablene har ulik vektning. Vekting og kriteriene som brukes i dagens fordelingsnøkkel er vist i Tabell 3.2.

I dagens fordelingsnøkkel inngår følgende variable: elevtall i grunnskole og videregående skole, infrastruktur, areal og utviklingsbehov. Variablene har ulik vektning. Vekting og kriteriene som brukes i dagens fordelingsnøkkel er vist i Tabell 3.2.

Tabell 3.2 Dagens vektning og kriterier

Nøkkel/kriterium	Vekting i underpost	Andel av totalpotten	Enkeltpostens andel av totalen
Flatt per elev	70 %	70 %	70 %
Infrastruktur	40 % (av 30%)	30 %	12 %
Areal	20 % (av 30%)		6 %
Utvikling (likt per fylke)	40 % (av 30%)		12 %

Kilde: Regneark fra Kulturtanken

Vi ser at kriteriet som fordeles likt per elev er den desidert største potten, og at andelen som deles likt per fylke (utvikling) og andelen som fordeles etter geografiske kriterier (areal og infrastruktur) teller likt. Et fylke som kommer høyt på kriteriene areal og infrastruktur og som har relativt sett få elever, vil få et høyt tillegg per elev dersom vi regner tilskuddet fra disse kriteriene per elev. I og med at alle fylkene får samme kronebeløp fra utviklingskriteriet, vil de små fylkene målt i befolkningsstørrelse, få et større tillegg per elev enn de store fylkene. Selv om 70 prosent av totalpotten fordeles flatt per elev, kan de øvrige kriteriene som til sammen er vektet med 30 prosent, gi store utslag i samlet tilskudd per elev (jf. Figur 3.2).

Vi ser at kriteriet som fordeles likt per elev er den desidert største potten, og at andelen som deles likt per fylke (utvikling) og andelen som fordeles etter geografiske kriterier (areal og infrastruktur) teller likt. Et fylke som kommer høyt på kriteriene areal og infrastruktur og som har relativt sett få elever, vil få et høyt tillegg per elev dersom vi regner tilskuddet fra disse kriteriene per elev. I og med at alle fylkene får samme kronebeløp fra utviklingskriteriet, vil de små fylkene målt i befolkningsstørrelse, få et større tillegg per elev enn de store fylkene. Selv om 70 prosent av totalpotten fordeles flatt per elev, kan de øvrige kriteriene som til sammen er vektet med 30 prosent, gi store utslag i samlet tilskudd per elev (jf. Figur 3.2). (Side 23 i rapporten)

Rapporten konkluderer med at dagens hovedkriterium med fordeling av tilskudd flatt pr elev (70 %), samt arealkriteriet (6 %) fungerer etter hensikten, men at vektingen av disse to kriteriene kan vurderes. Videre foreslås det at dagens infrastrukturtilskudd (12 %) revideres, og at utviklingstilskuddet (12 %) fjernes og omfordeles enten til de øvrige

tilskuddsfaktorene eller tilordnes en egen innsatsstyrt satsingspost som Kulturtanken skal fordele.

Rapporten tydeliggjør i tillegg at med dagens fordelingsnøkkel vil regionreformen medføre at sammenslåtte fylker vil få en reduksjon i sine tilskudd. Dette grunnet at man kun vil motta ett

utviklingstilskudd, mot tidligere to eller flere.

Hovedmålet i St.meld. nr. 8 (2007-2008) *Kulturell skulesekk for framtida* er at «alle skal få tilgang til kunst- og kulturopplevingar og høve til å uttrykke seg gjennom kunst og kultur uavhengig av kjønn og geografiske, sosiale og økonomiske skiljelinjer». I meldingen går det videre tydelig frem at midlene til fylkeskommunene blir fordelt etter en fordelingsnøkkel som tar hensyn til elevtall, geografiske avstander og kulturell infrastruktur i fylket.

Det flere momenter i de foreslåtte endringene som ikke vil være i tråd med prinsippene om likhet med tanke på geografiske avstander og infrastruktur:

1. Sentrale målsettinger med Den kulturelle skolesekken er å sikre alle barn og unge tilgang til et bredt spekter av kulturopplevelser av høy kvalitet. Med denne bakgrunnen er det naturlig at en betydelig andel av tilskuddet fordeles med utgangspunkt i elevtallet. Samtidig bør kriteriene ta hensyn til antallet skoler og antallet elever i hver av skolene. Et høyere elevtall medfører at man enklere når flere elever med hvert DKS arrangement. Det bør tale for å innrette tilskuddet slik at man tar hensyn til spredtbygde fylker med færre elever pr. skole og hvor kostnadene pr. DKS arrangement vil være høyere for de aktuelle fylkeskommunene. Dette kan gjøres f.eks. gjennom å videreføre utviklingstilskuddet/grunnbeløpet, i stedet for å øke andelen av tilskudd flatt pr. elev.
2. De foreslåtte endringene i kriteriet infrastruktur fanger ikke opp reisekostnader og skala-ulemper i form av flere forestillinger/konserter/utstillinger for å nå frem til målgruppen. Det avgjørende i denne sammenhengen er ikke bare andelen elever som er bosatt i spredtbygde strøk, men avstanden mellom de ulike geografiske områdene.
Poenget over illustreres ved at omleggingen av infrastruktur-kriteriet slik vi leser det resulterer i en økning i tilskudd på 1,9 mill. kroner for Akershus og en reduksjon på 2,5 mill. kroner for Finnmark. Videre resulterer omleggingen av infrastruktur-kriteriet i betydelige økninger til de andre fylkene med høye innbyggertall (1,9 mill. kroner for Hordaland, 1,2 mill. kroner for Trøndelag, 0,4 mill. kroner for Rogaland og 0,04 mill. kroner for Oslo), og tilsvarende reduksjoner til de minst folkerike fylkene (1,0 mill. kroner for Agder, 0,9 mill. kroner for Troms, Nordland og Sogn og Fjordane).
3. St.meld nr. 8 beskriver at fordelingsnøkkelen skal ta hensyn til *kulturell infrastruktur*. Dette er etter vårt syn et annet utgangspunkt enn det som her legges til grunn for utregninger relatert til infrastruktur og bruk av SSB-statistikk. Hvordan er tilgjengeligheten av kulturinstitusjoner og annen infrastruktur på kunst- og kulturområdet? Det er sannsynlig at det grunnleggende behovet for DKS fremdeles vil være større i distriktene. Vi ser heller ikke at det er en automatikk i at andelen elever bosatt i spredtbygde områder tilsvarer andelen av befolkningen i spredtbygde områder. I vurderingen av ny fordelingsnøkkel ser vi gjerne at disse to punktene blir belyst bedre.
4. Et forslag i rapporten er at dagens utviklingstilskudd (12 %) kan tilordnes en egen innsatsstyrt satsingspost som Kulturtanken skal fordele. Dette harmonerer slik vi ser det svært dårlig med regionreformens grunnleggende prinsipper om å styrke fylkeskommunene som regionale samfunnsutviklere. I DKS har lokalt og regionalt handlingsrom alltid vært et viktig prinsipp. Dette for å sikre lokal entusiasme, egeninnsats og forankring. Et eventuelt utviklingstilskudd burde i et slikt perspektiv gjøres tilgjengelig for den enkelte fylkeskommune og kunne benyttes til stimulering

av produksjoner og samarbeid mellom fylkeskommune, kommuner og utøvere.

Summen av de foreslåtte endringene innebærer en vesentlig forskyvning av midlene og vil gi store utslag for enkelte fylkeskommuner.

Rapporten anbefaler å bruke enten modell A2 eller A4. Begge baserer seg på elevtall, geografi og utviklingsmidler, men med ulike vektning mellom kategoriene. I modell A2 vektes elevtall med 70 %, og i A4 80 %. Ingen av modellene har antall skoler som faktor, noe som vi mener er en svakhet i et system som er basert på skolebesøk. De legger antall *hendelser* (i betydningen konserter/formidling ol.) til grunn. Men antall skoler og elevtall ved den enkelte skolen vil ha stor betydning for behov for antall *hendelser*.

Til grunn for dagens fordeling av tilskudd, ligger en modell der antall elever vektes 70 %, areal med 10 % og utvikling med 20 %.

I det følgende kommenteres anbefalingene i rapporten nærmere med konsekvenser for DKS-tilbudet i Nordland:

- i. **Hovedkriteriet elevtall andel** fastsettes. Det foreslås at dette hovedkriteriet vektes likt som i dag med 70 % eller økes til 80 %. Modell A2 er basert på at hovedkriteriet vektes med 70 %, mens modell A4 er basert på 80 %.

Kommentar:

Dersom hovedkriteriet antall elever endres fra 70 % til 80 % vil dette slå sterkt ut for Nordland, fordi vi har en struktur med mange skoler med få elever og lang/utfordrende reiseavstand mellom skolene. I tillegg til antall elever, bør antall skoler legges til grunn i dette kriteriet

- ii. Den interne **vektingen mellom de to øvrige kriteriene fastsettes**. Fylkes areal og befolkningsstruktur målt gjennom andelen av befolkningen som bor utenfor tettbebygde områder gir til sammen en indikator som kompenserer for variasjoner på tvers av fylkene med kostnadskonsekvenser for tilbudet under DKS.

Kommentar:

Dette tilsvarer dagens beregningsmodell. Dette betyr at kun 10 % av av totalpotten benyttes til utjevning basert på geografiske utfordringer. I Nordland har vi beregnet at andelen kostnader som går til reise, diett og opphold utgjør 50-72 % av kostandene til honorar.

- iii. Det vurderes om deler av den totale potten, f.eks. det som tilsvarer dagens utviklingstilskudd (20 % av totalpotten) tas ut av fordelingsnøkkelen og disponeres som en satsnings/utviklingspost der Kulturtanken definerer satsningsområder.

Kommentar:

Mht. utvikling følger vi i dag krav i tilskuddsbrevet om satsing på nyproduksjon, samt *Kulturstrategi for Nordland* med vekt på samiske produksjoner og produksjoner

med relevans for miljø- og folkehelseperspektiv, i tråd med den overordnede delen av læreplanen. En sterke nasjonal styring vil ikke være i tråd med fylkeskommunens rolle som samfunnsutviklere jf. *Oppgaver for regionene*.

Økonomiske konsekvenser for Nordland av de to modellene:

Dagens fordelingsmodell gir ca. 475 kroner pr. elev eller ca. 76 000 kroner pr. skole i Nordland.

Modell A2 gir ca. 390 kroner pr. elev eller ca. 62 500 kroner pr. skole i Nordland.

Modell A4 gir ca. 425 kroner pr. elev eller ca. 68 000 kroner pr. skole i Nordland.

Begge de nye modellene medfører en reduksjon i tilskudd til Nordland:

Modell A2 gir en reduksjon på ca. 1,8 mill. kroner pr. skoleår.

Modell A4 gir en reduksjon på ca. 1,2 mill. kroner.

For skoleåret 2018-2019 mottok Nordland fylkeskommune et tilskudd på nærmere 16,3 mill. kroner. Hvis en av de to foreslåtte modellene legges til grunn for fordeling, vil Nordland fylkeskommune motta henholdsvis 14 mill. kroner med modell A2 eller 14,8 mill. kroner med modell A4.

Nordland og Møre og Romsdal vil merke endringene størst med negativ fortegn. Innlandet, Viken og Trøndelag vil merke dette størst med positivt fortegn.

Antall skoler er ikke et kriterium i modellene, og vi vet derfor ikke om dette ville gi andre utslag. I og med at vi har en spredt bosetningen utenom de større byene, vil vi ha mange skoler med relativt få elever. Vi har også høyere reise-, overnatting- og diettutgifter enn mange andre fylker med stort geografisk areal fordi de fleste *hendelsene* må skje på turne. Reelle utgifter til reise, diett og overnatting (RDO) er ikke tatt med i rapporten og ikke vurdert. Det gjøres oppmerksom på at Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner har utarbeidet økonomiske beregninger over forholdet mellom honorarutgifter og reelle RDO-utgifter som er sendt Kulturtanken.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesrådet viser til at Fylkestinget tidligere har vedtatt at ansvaret for DKS i sin helhet bør overføres fylkeskommunene. Dette vil være i tråd med prinsippene i Meld. St. 6 (2018-2019) *Oppgaver til nye regioner*.

Fylkesrådet er videre av den oppfatning at likhetsprinsippene (jf. St. meld nr. 8 (2007-2008) *Kultursekk for fremtida*) bør ligge til grunn for fordelingen mellom fylkeskommunene, slik at alle elever og skoler gis et likeverdig kunst- og kulturtilbud gjennom DKS.

Fylkesrådet mener at antall elever ikke bør tillegges større vekt enn i dag, fordi det i realiteten vil innebære at det ikke gis mulighet til å gi et likeverdig tilbud i fylker med lange avstander og spesielt høye reisekostnader. Fylkesrådet mener videre at antall skoler også burde telle

med som faktor.

Fylkesrådet konstaterer at statstilskudd til DKS er redusert som følge av at skolekonserter er innlemmet i DKS. Dette har igjen ført til en reduksjon i tilbudene til elevene i hele landet, noe som aldri har vært en intensjon med integreringen av musikk som uttrykk i DKS. Fylkesrådet konstaterer videre at Vistas forslag til ny fordelingsnøkkel vil medføre ytterligere reduksjoner i tilbudet via DKS i Nordland.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken har i seg selv ikke økonomiske eller administrative (personellmessige) konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ikke konsekvenser for likestilling, miljø/klima, påvirkning på folkehelse, universell utforming eller bygningsmessige forhold. s.

Men Nordland fylkeskommune kan få et lavere tilskudd til å produksjonsgjennomføring i Den kulturelle skolesekken som gir barn og unge et dårligere tilbud dersom endringer som foreslått i rapporten som er sendt på høring blir satt i verk.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

Fylkestinget vedtar følgende høringsuttalelse til rapporten *Vurdering av ny fordelingsnøkkel til Den kulturelle skolesekken – Rapport 2018/41*:

1. Fylkestinget legger til grunn at alle elever skal ha lik tilgang til kunst- og kulturopplevelser gjennom Den kulturelle skolesekken.
2. Fylkestinget mener at dagens praksis med å tildele midler til det kommende skoleår i juni må endres, slik at planlegging av tilbudet kan gjøres innen rammene av faktisk tildelte midler.
3. Fylkestinget mener prinsipielt at midlene til Den kulturelle skolesekken bør overføres fylkeskommunene som et rammetilskudd. Sekundært at tildelingene bør foretas pr. kalenderår og skje fra departementet via statsbudsjettet, slik at fordelingen er gjenstand for politisk behandling.
4. En ny fordelingsnøkkel må utformes slik at fylkeskommunene/direktekommunene gis like økonomiske forutsetninger for å oppfylle likhetsprinsippet.
5. Fylkestinget mener rapporten har en svakhet ved at det ikke er undersøkt om dagens modell gir skoler og elever i Norge et likeverdig tilbud gjennom Den kulturelle skolesekken.
6. Fylkestinget mener at antall skoler er en faktor som burde vært lagt til grunn, i tillegg til antall elever, for å sikre et likeverdig tilbud til skolene.
7. Antall skoler og antall elever bør samlet utgjøre 70 % av vektingen.
8. Fylkestinget mener videre at erfaringstall om reelle reisekostnader i de enkelte fylkene bør legges til grunn for 30 % av vektingen.
9. Fylkestinget mener at midler til utvikling må fordeles til fylkeskommunene/direktekommunene, og ikke fordeles til enkeltprosjekter av staten i tråd med prinsippene i Meld St. 6 (2018-2019) *Oppgaver til nye regioner*.
10. Fylkestinget imøteser en ny høring av Kulturtankens forslag til ny fordelingsnøkkel når den foreligger.

Bodø den 21.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Aase Refsnes
fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
Sign

21.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel

Rapport - Vurdering av ny fordelingsnøkkel DKS
Til høring - Ny fordelingsnøkkel til Den kulturelle skolesekken -
høringsfrist 31.05.2019

DokID

1257586
1254480

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
153/2019	Fylkesrådet	21.05.2019
090/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for plan og økonomi	17.06.2019

Melding om sykefravær 2018 i Nordland fylkeskommune

Sammendrag

Når det skal jobbes med sykefravær er det viktig med fokus på ansatte som er på jobb, i tillegg til at ansatte som er syke og borte fra jobb skal oppleve en god og forutsigbar sykefraværsoppfølging. Statistikkgrunlaget til denne saken er hentet fra personalverktøyet Visma HRM.

Det registrerte sykefraværet i Nordland fylkeskommune var i 2018 på 6,7% og tilsvarer 48.952 tapte dagsverk. I 2017 var det registrerte sykefraværet 6,3% og tilsvarer 46 946,4 tapte dagsverk. I 2016 var det prosentvise sykefraværet 6,2 % og i 2015 6,7%.

Omsettes sykefraværsprosenten for 2018 til en økonomisk beregning blir de estimerte kostnadene for det totale sykefraværet i fylkeskommunen i 2018 på over 127 millioner kroner.

Sykefraværet i Nordland fylkeskommune anses som høyt. Konsekvensene av et høyt sykefravær er både økonomiske, personalmessig og på kvaliteten av tjenesteleveransen.

Bakgrunn

Melding om sykefravær er en årlig orientering til fylkestinget om sykefravær for ansatte i Nordland fylkeskommune for perioden 1.januar – 31.desember 2018.

Statusrapporteringen tar utgangspunkt i sykefraværsstatistikk for 2018 og sykefraværsutviklingen sammenlignet med tidligere år. Statistikken presenterer tallgrunnlag samlet for alle ansatte med registrert stillingsprosent i Nfk, og fordelt på fylkeskommunens seks etater/avdelinger.

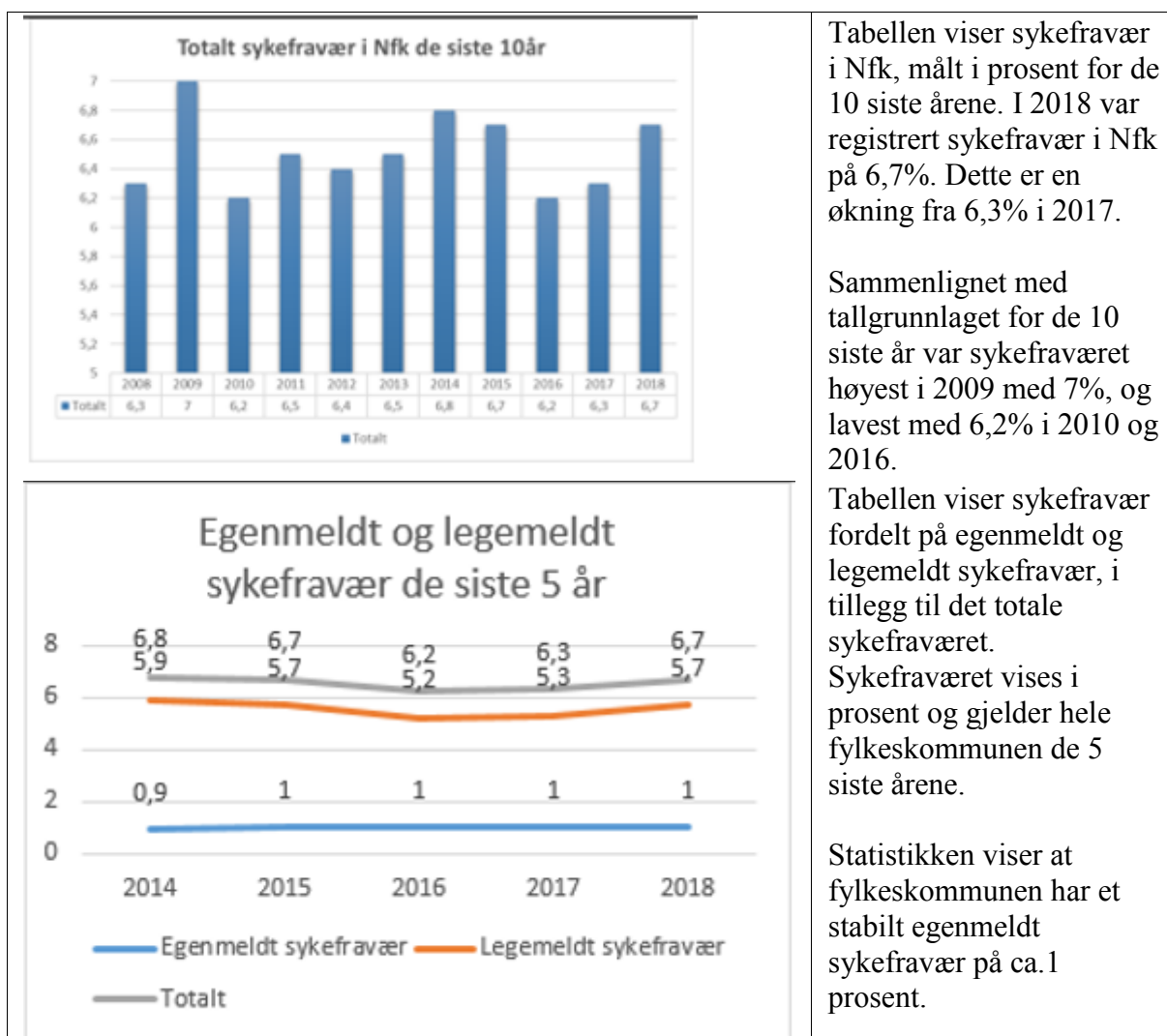
Tallgrunnlaget er hentet fra organisasjonshierarkiet registrert i personalverktøyet Visma HRM, i tillegg til nasjonal statistikk fra NAV som tar utgangspunkt i organisasjonsnummer. Sykefraværsstatistikken gjelder kun ansattes egen sykdom. Fravær grunnet syke barn, velferdspermisjon, utdanningspermisjon og lignende er ikke medregnet i tallgrunnlaget.

Systematisk arbeid med forebygging og oppfølging av sykefravær er en del av

fylkeskommunens HMS-arbeid. Vedlagt denne saken ligger HMS-årsrapport for 2018, som behandles i AMA 8.mai 2019. HMS-årsrapport er en årlig statusrapport med informasjon om hvordan HMS-arbeidet gjennomføres og fungerer i Nordland fylkeskommune. Hensikten med rapporten er å få en statusoversikt over fylkeskommunens HMS-arbeid, og bruke oversikten som grunnlag for videre retning og satsningsområder.

Problemstilling

Nordland fylkeskommune er en stor og sammensatt arbeidsplass, både faglig og geografisk. Sykefraværstatistikk gir ikke et helhetlig bilde av sykefraværarbeidet, men kan indikere området det er viktig å arbeide målrettet og systematisk med videre.

Tabellen viser sykefravær i Nfk, målt i prosent for de 10 siste årene. I 2018 var registrert sykefravær i Nfk på 6,7%. Dette er en økning fra 6,3% i 2017.

Sammenlignet med tallgrunnlaget for de 10 siste år var sykefraværet høyest i 2009 med 7%, og lavest med 6,2% i 2010 og 2016.

Tabellen viser sykefravær fordelt på egenmeldt og legemeldt sykefravær, i tillegg til det totale sykefraværet. Sykefraværet vises i prosent og gjelder hele fylkeskommunen de 5 siste årene.

Statistikken viser at fylkeskommunen har et stabilt egenmeldt sykefravær på ca. 1 prosent.

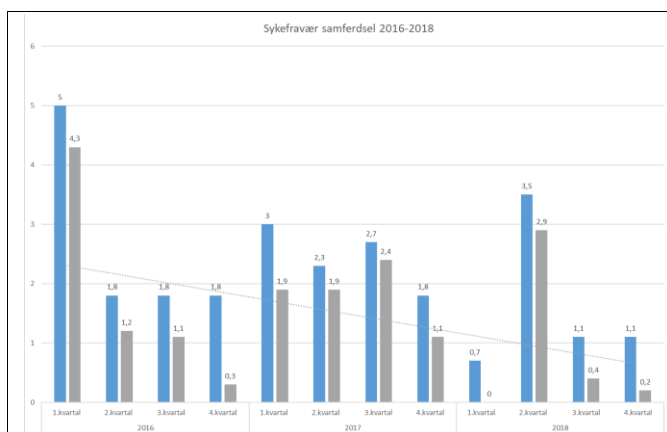
Nordland fylkeskommune har i flere år hatt samarbeidsavtale om Inkluderende Arbeidsliv. Et av virkemidlene i IA-avtalene har vært utvidet rett til bruk av egenmelding. Alle ansatte i Nfk har i utgangspunktet mulighet til å benytte inntil 24 dager egenmelding i løpet av 12 måneder, med en grense opptil 8 dager per fraværstilfelle. Hensikten med denne utvidelsen har vært å øke fokus på fravær som et tillitsforhold mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Når sykdom rammer ansatte er fylkeskommunens intensjon å gjøre sykefravær om til et sykenærvær. Leder og ansatte skal sammen finne frem til gode og gjennomførbare løsninger for hva som

kan gjøres for at ansatte skal kunne bidra i arbeidet, helt eller delvis. Tiltaket med utvidet rett til bruk av egenmelding ble videreført når ny IA-avtale ble signert nasjonalt 18. desember 2018. Digital sykmelding er implementert i 2018, og i 2019 blir også oppfølgingsplanen digitalisert.

Kvartalsvis sykefravær

Tabellene under viser kvartalsvis sykefraværet i prosent for de tre siste årene. Grafene og tallgrunnlag ligger også vedlagt. Den første grafen (blå farge) viser egenmeldt og legemeldt sykefravær hentet fra fylkeskommunens personalverktøy Visma HRM april 2019. Den andre grafen (grå farge) viser legemeldt sykefravær registrert hos nav. Den lineære linje i grafene forteller om utviklingen er positiv eller negativ, med utgangspunkt i det legemeldte sykefraværet fra nav.

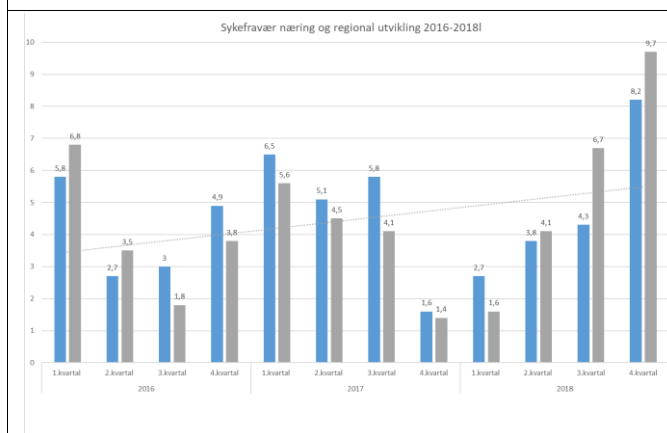
Statistikken viser sykefraværet for fylkeskommunes seks etater, samferdselsavdelingen, næring og regional utvikling, kultur, miljø og folkehelse, utdanningsavdelingen, økonomiavdelingen og stabsavdelingen. De to sistnevnte, stabsavdelingen og økonomiavdelingen er i statistikken slått sammen på grunn av at avdelingene organisatorisk har felles organisasjonsnummer og regnes som en avdeling i statistikk fra nav.

Samferdselsavdelingen er, sammen med næring og regional utvikling, en liten avdeling regnet med utgangspunkt i antall ansatte. Færre ansatte medfører at enkeltansatte har større innvirkning på sykefraværsstatistikken enn de resterende avdelingene med flere ansatte.

Samferdselsavdelingen er den etaten/avdelingen med lavest registrert sykefravær.

Den lineære linjen viser en nedgang i sykefraværet de siste tre årene.

Næring og regional utvikling er, sammen med samferdselsavdelingen, en liten avdeling regnet med utgangspunkt i antall ansatte. Færre ansatte medfører at enkeltansatte har større innvirkning på sykefraværsstatistikken enn de resterende avdelingene med flere ansatte.

Den lineære linjen viser en økning i sykefraværet de siste tre årene, og høyest sykefravær 4.kvartal 2018.

Utdanning inkluderer utdanningsavdelingen og alle videregående skolene i Nfk, og er den største enheten beregnet med utgangspunkt i antall ansatte. Den lineære linjen viser en liten prosentvis økning i sykefraværet de siste tre årene.

Kultur, miljø og folkehelse består av totalt 7 seksjoner. Tannhelsetjenesten er den største seksjonen, beregnet med utgangspunkt i antall ansatte. Tannhelsetjenesten har de siste årene hatt ett høyere sykefravær enn snittet totalt i fylkeskommunen, og påvirker i stor grad etatens sykefraværprosent. Den lineære linjen viser en økning i sykefraværet de siste tre årene.

Stabsavdelingen og økonomiavdelingen er i statistikken slått sammen på grunn av at avdelingene organisatorisk har felles organisasjonsnummer og regnes som en avdeling i statistikk fra nav. Den lineære linjen viser en svak nedgang i sykefraværprosenten de siste tre årene.

Fylkesrådets vurdering

Sykefraværarbeid er en del av det systematiske og kontinuerlige HMS-arbeidet, og det er iverksatt ulike tiltak for å jobbe målrettet for å forebygge og redusere sykefraværet. Det gjennomføres årlig en kartlegging hvor hver enkelt enhet i fylkeskommunen gjør rede for HMS-arbeid og sykefraværarbeid. Denne kartleggingen er en del av HMS-årsrapporten som årlig behandles i AMA, og tar for seg status på HMS-arbeidet og videre arbeid.

Sykefraværstatistikk kan brukes på overordnet nivå for å tilrettelegge og følge opp organisatoriske og kompetansehevede tiltak. Det er viktig å dele statistikken og tallgrunnlaget opp slik at ansvarlig ledere for personaloppfølging har kjennskap og kompetanse til å følge opp sykefraværarbeidet i egen enhet.

Alle ledere i Nordland fylkeskommune har et spesielt ansvar for å jobbe systematisk med helse, miljø- og sikkerhet og alle ansatte har en medvirkningsplikt i arbeidet. Det er et

gjensidig ansvar mellom arbeidsgiver og medarbeidere å bidra til et godt arbeidsmiljø og gode arbeidsprosesser. Hver medarbeider har betydning for arbeidsmiljøet, og er med på å prege egen og kollegaenes arbeidsdag. Det er dermed viktig å ha et bevisst forhold til egen rolle som leder og medarbeider, og bidra aktivt til fellesskapet. Forventninger til kunnskap, ferdigheter og holdninger er presisert i lederplattform og medarbeiderplattform.

Forventninger og praksis for å sikre god sykefraværsoppfølging er presisert i veilederen «Sykefravær, hva nå». Veilederen er rettet mot både ledere og ansatte i Nfk, og felles informasjon er et tiltak for å gi forutsigbarhet i sykefraværsarbeidet.

I tillegg til god oppfølging av ansatte som er syke og borte fra jobb er det viktig med systematisk og kontinuerlig arbeidsmiljøarbeid. Forebygging av sykefravær må settes på dagsorden, og at er en målsetning at alle ansatte i Nordland fylkeskommune skal ha et helsefremmende arbeid.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Høyt sykefravær har store konsekvenser for Nordland fylkeskommune, både personellmessige konsekvenser, økonomiske konsekvenser og administrative konsekvenser. Personalmessig kan sykefraværet være en belastning for ansatte individuelt og for det totale arbeidsmiljøet generelt.

Sykefravær medfører store kostnader for Nordland fylkeskommune. I 2018 tilsvarer 6,7 % sykefravær 48952 tapte dagsverk.

Benyttets beregningsmodell fra SINTEF blir fylkeskommunens kostnader av registrert sykefravær i 2018 kr 127.275.200,-. SINTEF beregner at en ukes sykefravær i gjennomsnitt koster en bedrift 13.000kr. Per dag blir utgiften for bedriften kr 2.600,- per ansatte som er borte fra jobb.

$$48.952 \text{ tapte dagsverk i 2018} \times 2.600 \text{ kr} = 127.275.200 \text{ kr}$$

År	Antall tapte dagsverk	x 2.600kr	Kostnader
2018	48.952	x 2.600 kr	127.275.200 kr
2017	46946,4	x 2.600 kr	122.060.640 kr
2016	46655,6	x 2.600 kr	121.304.560 kr
2015	50750	x 2.600 kr	131.950.000 kr
2014	50761,6	x 2.600 kr	131.979.900 kr

Tabellen over viser kostnader ved sykefravær ut fra SINTEF sin beregningsmodell, med utgangspunkt i at en dags sykefravær koster virksomheten 2.600 kr.

Det understrekes at tallene som benyttes er til illustrasjon, og representerer ikke nøyaktige beregninger av fraværsrelaterte kostnader. Beregningsmodellene har heller ikke justert dagsverkkostnaden i de gjeldene årene, slik at det tas utgangspunkt i lik kostnad for ett dagsverk i alle de tre årene.

Tallene som framkommer i beregningsmodellen over er altså verdien av produksjonstapet, og er et reelt tap. Det er viktig å understreke at vikarutgifter ikke er medregnet i denne

snittberegningen. I både utdanningssektoren og i tannhelse vil sykefravær i stor grad medføre vikartimer som ikke er tatt med i overnevnte kostnadsberegning. De samlede kostnadene for sykefraværet i Nfk kan derfor antas å være høyere enn det oppgitte tallet, men det er komplisert å finne fram til eksakte tall. Personalmessige og faglige utfordringer knyttet til at ansatte er syke og ikke på jobb, er ikke mulig å måle eller illustrere på tilsvarende måte.

Tabellen under viser tall fra fylkeskommunenes regnskap 2018 og representerer bruk av vikarer i hele Nordland fylkeskommune i 2018. Tallene gjelder vikarbruk både på grunn av sykefravær og andre typer fravær og vikarbehov. Oppsummert var fylkeskommunens totale vikarbruk i 2018 på ca.52 millioner kroner.

10200	Lønn til vikarer	5 674 739
10201	Lønn til vikarer v/sykdom	1 808 925
10211	Lønn til vikarer - renholdspersonale	9 765
10212	Lønn til vikarer - tannhelsesekretærer	2 576 910
10213	Lønn til vikarer - tannpleiere	121 479
10220	Lønn til vikarer pedagoger	34 577 974
10221	Lønn til vikarer v/sykdom pedagoger	6 854 172
10263	Lønn til vikarer - omsorgspermisjon	1 051 754
10270	Vikarlønn - avtaltemessige tillegg	3 074

År	Regnskapstall	
2018	67.850.456	Tabellen til venstre viser fylkeskommunens opptjente sykepengerettigheter de siste tre årene. For 2018 viser rapportering fra Visma HRM at NFK har mottatt over 67.8 millioner kroner i sykelønnsrefusjon fra NAV.
2017	62.650.795	Ved sykefravær ut over 16 dager (arbeidsgiverperioden) mottar Nordland fylkeskommune refusjon fra folketrygden som dekker deler av de økonomiske kostnadene knyttet til sykefraværet.
2016	62.398.334	

Økonomisk kan konsekvensene ved sykefravær snittberegnes ut fra antall tapte dagsverk. Sykefravær i arbeidsgiverperioden er de første 16 dagene av et sykefravær og inkluderer både det egenmeldte og det legemeldte sykefraværet. Nordland fylkeskommune blir belastet alle kostnadene ved sykefravær under 17 dager. Det er viktig å være oppmerksom at selv om Nordland fylkeskommune får refundert deler av utgiftene ved sykefravær utover arbeidsgiverperioden er det en rekke kostnader fylkeskommunen selv må dekke. Dette gjelder blant annet:

- Pensjonskostnader
- Arbeidsgiveravgift av feriepenge og pensjon
- Sykepenger og feriepenge av lønn utover 6G
- Feriepengeavsetning av lønn inntil 6G utover 48 sykefraværsdager

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget tar rapport om sykefravær for 2018 i Nordland fylkeskommune til orientering.
2. Fylkestinget ber fylkesrådet følge opp arbeid med sykefravær som del av et systematisk

og kontinuerlig HMS-arbeid. Det vil være avgjørende at ledere på alle nivå har et sterkt fokus på sykefraværsoppfølgingen. Lederstøtte i dette arbeid vil være av stor betydning og dette bør styrkes.

3. Fylkestinget legger vekt på at IA-avtalen er en viktig del av arbeidet med oppfølging av sykefravær i Nordland fylkeskommune.

Bodø den 21.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Knut Petter Torgersen
fylkesråd for økonomi
sign

21.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel

HMS-årsrapport 2018
Sykefraværstatistikk per etat

DokID

1255214
1256989

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
035/2019	Kontrollutvalget	17.06.2019
091/2019	Fylkestinget	17.06.2019

Nordland fylkeskommune - Revisjonsordningen

Sammendrag

Fylkestinget har behandlet saken flere ganger i juni 2017, under sak 080/2017 Utredning av revisjonsordningen i Nordland fylkeskommune gjorde fylkestinget følgende vedtak;

1. *Fylkestinget anbefaler offentlig revisjon.*
2. *Fylkestinget ber kontrollutvalget sette i gang en utredningsprosess mellom Nordland fylkeskommune, Salten kommunerevisjon, Ytre Helgeland kommunerevisjon og kommunerevisjonen i Lofoten med sikte på å danne et felles revisjonsenhet (IKS) i Nordland fylke fra og med 01.07.2018. Det bes også at andre kommuner som i dag har andre samarbeid og løsninger gis mulighet til å delta/inngå i et samlet revisjonsselskap.*
3. *Fylkestinget ber kontrollutvalget i samarbeid med de øvrige kommunale kontrollutvalgene å oppnevne en arbeidsgruppe som skal utarbeide grunnlaget for en sammenslåing av enhetene og forslag til ny selskapsavtale.*
4. *Resultatet av prosessen legges frem for behandling i fylkestinget våren 2018.*

Det vises videre til FT sak 163/2018 Revisjonsordningen i Nordland fylkeskommune status og videre arbeid, behandlet av fylkestinget 3.desember 2018, der fylkestinget fattet følgende vedtak;

1. *Fylkestinget tar statusrapporten av revisjonsordningen i Nordland fylkeskommune til orientering.*
2. *Fylkestinget slutter seg til kontrollutvalgets og styret i Salten kommunerevisjon IKS sin intensjon om at fylkesrevisjonen i Nordland innlemmes i Salten kommunerevisjon IKS.*
3. *Forslag til samarbeidsavtale, vedtekter, selskapsavtale samt økonomiske konsekvenser legges fram for fylkestinget juni 2019.*

I kontrollutvalgets møte 10.april 2019 gav kontrollutvalgets leder og fylkesrevisor informasjon til kontrollutvalget om status på arbeidet mellom Salten kommunerevisjon IKS og Nordland fylkeskommune.

Etter en nærmere drøfting fattet kontrollutvalget følgende vedtak i sak 027/2019 punkt 2;

Kontrollutvalget anbefaler å stoppe prosessen. Kontrollutvalget fremmer endelig sak til fylkestinget juni 2019.

Kontrollutvalget ba sekretariatet lage sak, der anbefalingen er å beholde dagens ordning, med egne ansatte revisorer.

Bakgrunn

Årsaken til at kontrollutvalget nå anbefaler å stoppe prosessen er blant annet følgende. Salten kommunerevisjon IKS og Nordland fylkeskommune hadde ikke lik forståelse og samme målsetting for prosjektet.

Allerede før første arbeidsgruppemøte som ble gjennomført 12 desember 2018, hadde styret i Salten kommunerevisjon IKS 29.oktober 2018 under sak 010/2018 vedtatt at stillingen som daglig leder skulle lyses ut internt, med tiltredelse 1.april 2019, samt at stilling som avdelingsleder/regnskapsrevisor på Fauske skulle lyses ut våren 2019 med tiltredelse 1.juli 2019.

I første arbeidsgruppemøte ble bl.a. bemanningssituasjonen drøftet i de to revisjonsenhetene, men Nordland fylkeskommune ble ikke informert om ansettelsesprosessene som var igangsatt i Salten kommunerevisjon IKS.

Videre vedtok representantskapet i Salten kommunerevisjon IKS følgende i sak 4/2019;

1. *Representantskapet i Salten kommunerevisjon IKS er tilfreds med tjenestetilbudet revisjonen leverer til deltakerkommunene i dag.*
2. *Representantskapet er fremdeles positiv til at arbeidsgruppen jobber videre med et saksframlegg som viser hvordan en sammenslåing vil gi en enda sterkere kommunerevisjon.*
3. *Det er et avgjørende moment at den sammenslåtte enheten ikke må levere dyrere tjenester enn i dag.*
4. *Forutsetningen for en sammenslåing av revisjonen i NFK og Salten kommunerevisjon IKS er derfor at NFK dekker alle merkostnader i tilknytning til prosessen.*

Representantskapet vedtok blant annet at en av forutsetningene for sammenslåing av fylkesrevisjonen og Salten kommunerevisjon IKS var at alle merkostnadene i tilknytning til prosessen skulle dekkes av Nordland fylkeskommune.

I tillegg mottok kontrollutvalget en epost fra fylkesrevisor vedrørende saken.

Etter det siste vedtaket i kontrollutvalget har kontrollutvalget sendt en henvendelse til KomRev Nord IKS og Revisjon Midt Norge SA. Brevet fra kontrollutvalget og svarene fra disse to selskapene følger saken som trykt vedlegg.

Problemstilling

Organisering av revisjonsenheten i Nordland fylkeskommune.

Drøfting

Oppdraget fra fylkestinget til kontrollutvalget var å få etablert et IKS i Nordland.

Selv om IKS (en offentlig revisjon) i utgangspunktet var den valgte selskapsformen, bestillingen fra fylkestinget, er det allikevel viktig å se på alternativene man står overfor.

Alternative for organisering av revisjon er hjemlet i kommuneloven § 78, (ny kommunelov § 24-1);

Fylkeskommunen kan velge enten å ha ansatt revisor, revisjon i samarbeid med andre kommuner/fylkeskommuner eller å kjøpe fra et privat selskap. Kontrollutvalget innstiller til fylkestinget om valg av revisjonsordning og revisor.

Fylkestinget kan velge å tildele all revisjon til en revisor, eller dele revisjonsoppdraget mellom flere. For eksempel kan en revisor velges til å revidere fylkeskommunens årsregnskap, mens en annen revisor får ansvar for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Ansatt revisor

Ordningen med ansatte revisorer finner vi i dag i bl.a. i Oslo og Trondheim. Revisorene er ansatt i kommunen/fylkeskommunen og leder skal velges av kommunestyret/fylkestinget.

Revisjonens uavhengighet er sikret ved at de bare er underlagt kontrollutvalget og fylkestinget. Rådmannen/fylkesrådet har ingen instruksjonsmyndighet overfor ansatte revisorer. Revisorene er i andre sammenhenger underlagt samme regelverk som øvrige tilsatte i kommunen/fylkeskommunen.

En egen ansatt revisjon kan organiseres som en egen avdeling i fylkeskommunen eller som et fylkeskommunalt foretak. Om revisjonen organiseres i et foretak, vil det bli valgt et styre for virksomheten.

Interkommunale samarbeid

De fleste fylkeskommuner og kommuner har valgt å samarbeide om revisjon med andre kommuner i en interkommunal ordning. Disse er i dag enten organisert etter § 27 i kommuneloven, eller som interkommunale selskaper (IKS) etter Lov om interkommunale selskaper. Samvirkeforetak er også et alternativ, men foreløpig er det kun Trøndelag fylkeskommune som har organisert seg slik.

IKS selskap:

Interkommunale selskaper er regulert i Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven), etter mønster av de forvaltningsmessige prinsippene i aksjeloven. Selskapsformen er særlig tilpasset kommunale eiere og harmonisert med kommunelovens bestemmelser. Loven har bestemmelser om krav til budsjett, regnskap, økonomiforvaltning, eierskifte, oppløsning og avvikling. Selskapet er et eget rettssubjekt og har arbeidsgiveransvar for sine ansatte.

Søke seg inn i et eksisterende interkommunalt samarbeid/selskap:

Fylkeskommunen kan søke om deltakelse i allerede etablert selskap som drives i egenregi. Dette vil i så fall måtte godkjennes av de øvrige eier-/deltagerkommunene i det gitte selskap. Det må fastsettes hvilke vilkår og om fylkeskommunen skal betale innskudd ved inntreden. Det kan være en tidkrevende prosess å tre inn i et eksisterende IKS all den tid dette vil kreve behandling og likelydende vedtak i alle eierkommunene etter at forhandlingene er avsluttet.

§ 27 selskap:

Interkommunalt samarbeid slik det er definert etter kommuneloven § 27 vil være en uaktuell organisasjonsform, når den nye kommunelov trer i kraft. Og en nærmere beskrivelse av denne selskapsformen vil ikke bli beskrevet her.

Kommunal oppgavefelleskap (ny kommunelov § 19-1):

To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et kommunalt oppgavefelleskap for å løse felles oppgaver. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et oppgavefelleskap. Den enkelte deltakeren i et kommunalt oppgavefelleskap har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av oppgavefelleskapets forpliktelser.

Representantskapet er det øverste organet i et kommunalt oppgavefelleskap. Samtlige deltakere skal være representert med minst ett medlem i representantskapet.

Representantskapet kan selv opprette andre organer til styring av oppgavefelleskapet, og velger selv en leder, nestleder og øvrige medlemmer til slike organer. Det skal inngås en skriftlig samarbeidsavtale mellom deltakerne og kommunestyrene/fylkestingene skal selv vedta samarbeidsavtalen og avtaleendringer.

Samvirkeforetak - SA:

Et SA er regulert i lov om samvirkeforetak av 29.06.2007, nr. 81. «Eierne» av et samvirkeforetak betegnes som medlemmer. Samvirkeforetak velges ofte der stifterne har en oppgave de vil løse i fellesskap. For at en virksomhet skal være et samvirkeforetak, må den oppfylle tre sentrale vilkår i samvirkeforetaksloven § 1; Vilkår om økonomisk hovedformål (formålskriteriet), vilkår om omsetning mellom foretak og medlem (omsetningskriteriet), og vilkår om at avkastningen kan fordeles etter omsetning (fordelingskriteriet).

Samvirkeforetak (SA) er en lovregulert foretaksform på linje med aksjeselskap (AS) og ansvarlige selskap (ANS og DA). Samvirkeloven synliggjør og tydeliggjør foretaksformens særpreg, og gjør det enklere å etablere og drive samvirkeforetak. Loven stiller bl.a. minimumskrav til vedtekter og angir framgangsmåten ved stiftelse av foretak.

Kjøp av revisjonstjenester i Markedet

Kommuneloven gir fylkeskommunen anledning til å velge om den vil konkurranseutsette hele eller deler av revisjonstjenesten i markedet. I denne sammenhengen innebærer det å kjøpe revisjonstjenester fra private revisjonsselskaper. Det er i dag over 80 kommuner og en fylkeskommune som har privat revisjonsordning. Noen kommuner som Bergen kommune og Røyken kommune har valgt å ha en ekstern leverandør for regnskapsrevisjon og en annen leverandør for forvaltningsrevisjon. Sogn og Fjordane fylkeskommune har et interkommunalt selskap (SF Revisjon IKS) som regnskapsrevisor og Deloitte som forvaltningsrevisor. Dette kan i noen tilfeller være en hensiktsmessig løsning, men medfører mer kontraktsoppfølging og flere innkjøpsprosesser over tid.

Prossesen i Nordland:

Det er brukt mye tid og ressurser og det har vært en lang prosess for å se på om det fantes en

mulighet for en større revisjonsenhet i Nordland. Etter mye arbeid har kontrollutvalget konkludert med at prosessen bør avsluttes fordi målsettingen om å etablere en interkommunal revisjonsenhet med kommunene i Nordland og med Salten kommunerevisjon IKS ikke lenger er realistisk.

Revisors uavhengighet og ivaretagelsen av arbeidsgiverspørsmålet var en av grunnene til at en satte i gang disse prosessene. Etter dette har også sårbarhet og større faglig revisjonsmiljø og kvalitet på revisjonen blitt trukket frem som fordeler med å slå seg sammen.

Kontrollutvalget har forholdt seg til fylkestingets vedtak og ikke sett på konkurranseutsetting.

Kontrollutvalget sendte en henvendelse til KomRev Nord IKS og Revisjon Midt-Norge SA den 7.mai 2019 og stilte noen spørsmål knyttet til samarbeid/inntreden i selskapet.

I tilbakemeldingene fra KomRev Nord IKS og Revisjon Midt-Norge SA framkommer bl.a. følgende;

KomRev Nord IKS:

KomRev Nord IKS er organisert som et IKS og er underlagt lov om interkommunale selskaper. I tillegg har eierne vedtatt en selskapsavtale som er gjeldende og styrende for selskapets virksomhet. Selskapet eies per i dag av 37 kommuner i Nordland, Troms og Finnmark, samt Troms fylkeskommune. 9 av medlemskommunene ligger i Nordland fylke. Selskapet er i dag i en prosess med kommunerevisjonen i Lofoten om en inntreden i selskapet fra 01.01.2020. Vågan, Vestvågøy og Flakstad har allerede vedtatt at kommunene tilslutter seg Kom Rev Nord, de øvrige kommunene vil behandle saken i løpet av neste måned.

Styret og representantskapet i KomRev Nord har gitt sterke og positive signaler på at de ønsker en ytterligere økning i antall eierkommuner, inklusive fylkeskommuner. Inntreden av Nordland fylkeskommune vil framstå som svært positivt for KomRev Nord IKS, og for det samlede interkommunale revisjonsmiljø i landsdelen.

KomRev Nord IKS har de senere år gjennomført flere sammenslåingsprosesser og mener at en inntreden i selskapet kan skje relativt raskt og allerede fra 01.01.2020.

Revisjon Midt-Norge SA:

Revisjon Midt-Norge SA er Norges største interkommunale revisjonsselskap og det selskapet i Norge som reviderer flest kommuner i Norge. Selskapet reviderer i dag 54 kommuner pluss Trøndelag fylkeskommune. 13 av medlemskommunene ligger i Nordland fylke. Selskapet ser positivt på henvendelsen fra Nordland fylkeskommune. I følge selskapets vedtekter er det lagt til styret i Revisjon Midt-Norge SA å vedta opptak av nye medlemmer i samvirket. Dette bidrar til at formalitetene rundt opptak av nye medlemmer vil kunne gå veldig raskt hvis betingelser og andre nødvendige avklaringer er på plass.

Revisjon Midt-Norge SA har god erfaring i å gjennomføre prosesser knyttet til virksomhetsoverdragelse og innlemmelse av nye kunder og eiere. Dette ble senest gjennomført i form av en virksomhetsoverdragelse fra Ytre-Helgeland kommunerevisjon og Fosen kommunerevisjon IKS fra 01.01.2019. Med de 5 eierkommunene på Ytre-Helgeland revisjonsdistrikt tok prosessen 6 måneder.

Oversikt over økonomi og ressursbruk i fylkeskommunene

Nedenfor følger en oversikt over budsjett 2018 for landets fylkeskommuner. For noen av fylkeskommunene følger også budsjettet regnskapsrevisjon.

Fylkeskommune	Revisjonsordning	Budsjett 2018	Regnskaps revisjon	Kostnader pr. innbygger
Trøndelag	SA	8 500 000		1852
Østfold	§ 27	5 744 000		1944
Akershus	§ 27	5 744 000		935
Nordland	Fylkesrevisjonen	5 565 000		2286
Møre og Romsdal	IKS	4 500 000		1686
Oppland	IKS	3 810 000		2006
Aust-Agder	IKS	3 422 000		2919
Hedmark	IKS	3 420 000	1 211 000	1736
Troms	IKS	3 317 000		1992
Vestfold	§ 27	3 000 000	985 000	1204
Hordaland	Deloitte *	2 990 000	750 000	572
Sogn- og Fjordane	SF Revisjon IKS og Deloitte **	2 711 000	1 185 000	2459
Telemark	IKS	2 674 000		1542
Rogaland	IKS	2 625 000	1 275 000	554
Buskerud	IKS	2 584 000	466 000	917
Vest-Agder	IKS	2 400 000		1286
Finnmark	IKS	2 346 000		3080

* Deloitte er eneste private revisor som både er regnskapsrevisor og forvaltningsrevisor for en fylkeskommune

**Sogn og Fjordane fylkeskommune har et interkommunalt selskap (SF Revisjon IKS) som regnskapsrevisor og Deloitte som forvaltningsrevisor.

Oversikten er basert på at høyeste budsjett per fylkeskommune kommer øverst, det laveste budsjettet nederst. Budsjettet er ikke nødvendigvis det samme som revisjonsutgiften i 2018.

En kan spørre seg hvorfor det er så stor forskjell på revisjonsutgiftene blant fylkeskommunene? Her er noen betraktninger og kommentarer til de store forskjellene på revisjonsutgiftene blant fylkeskommunene;

Det er klart at størrelsen på fylkeskommunene, demografi, samferdsel m.m.er faktorer som kan påvirke revisjonsutgiftene, til en viss grad.

Revisjonsordningen i den enkelte fylkeskommune kan også være «historisk betinget» med henblikk på budsjettnivå og eller/den organiseringen den enkelte fylkeskommune har valgt.

Sammenlignet med kommuner er det generelt et høyere utgiftsnivå når det gjelder å revidere fylkeskommunene.

Og revisors vurderinger av risiko kan også ha betydning for revisjonsinnsatsen innen

regnskapsrevisjon.

En gjennomgang av årsmeldingene (2018), for kontrollutvalgene i Hordaland, Rogaland, Akershus, Buskerud, Sogn og Fjordane, og Troms fylkeskommune viser følgende;

Hordaland fylkeskommune: 4 forvaltningsrevisjoner og 1 selskapskontroll

Rogaland fylkeskommune: 3 forvaltningsrevisjoner.

Akershus fylkeskommune: 3 forvaltningsrevisjoner og 1 selskapskontroll

Buskerud fylkeskommune: 4 forvaltningsrevisjoner

Sogn og Fjordane: 4 forvaltningsrevisjoner

Troms: 1 forvaltningsrevisjon og 1 selskapskontroll

Nordland: 1 forvaltningsrevisjon og 1 selskapskontroll

Undersøkelsen viser at det ikke blir gjennomført færre forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller i de fylkeskommunene som har lave revisjonskostnader. Det understrekes at en ikke har vurdert/sett på kvalitet, omfang på rapportene m.m.

Sekretariatets vurdering

Det er i dag få kommuner og fylkeskommuner som har egne ansatte revisorer. Det er hovedsakelig de største kommunene som Oslo og Trondheim og Nordland fylkeskommune, som er etablert med egne revisjonsavdelinger. Den nye Viken fylkeskommune som blir den største fylkeskommunen i Norge fra 01.01.2020 har valgt å ha egen revisjonsavdeling slik som Oslo. De fleste fylkeskommuner får i dag sine revisjonstjenester utført av interkommunale selskap (IKS, eller § 27 selskap).

Pr. i dag er det en fylkeskommune har valgt å kjøpe alle revisjonstjenestene og en fylkeskommune har valgt en kombinasjon av kjøp og egenregi. Det nye Vestland fylkeskommune har valgt å kjøpe alle revisjonstjenestene med virkning fra 01.01.2020.

Det vil alltid være argumenter som taler for og mot de ulike revisjonsordningene, nedenfor gis noen vurderinger av de ulike alternativene for organisering av revisjon.

Ansatte revisorer:

Fordeler med egne ansatte revisorer er at disse har kontinuerlig fokus på fylkeskommunen og er lett tilgjengelig for kontrollutvalget (politikere) og administrasjon. Dessuten vil egen revisjonsenhet som kun har oppdrag i eget fylke ha god kjennskap til fylkets risiko og vesentlighet.

Oppgaven som revisor for bare en fylkeskommune gir meget god kunnskap om den reviderte enheten og den etablerte organisasjonsstrukturen. Tilgjengeligheten kan også bidra til at revisor i større grad kan tjene som rådgiver for fylkeskommunen, men dette må skje innenfor rammene av de krav som stilles til revisors uavhengighet og av forskriftens bestemmelser.

Ved å ha en egen fylkesrevisjon der revisorene er ansatt i fylkeskommunen, eventuelt i et fylkeskommunalt foretak, dersom det er ønskelig å ha et eget styre for revisjonsvirksomheten, vil fylkeskommunen være revisjonens eneste oppdragsgiver. Fylkestinget har på den måten full tilgang til kontrollorganets ressurser, og det er ingen medeiere å ta hensyn til i forhold til

bruken og ivaretagelsen av kontrolloppgavene.

En egen enhet kan ha kapasitetsproblemer, og være sårbare ved sykdom og avgang. Små enheter kan ha liten bredde i sin kompetanse.

Ansettelsesforhold kan ha betydning for både revisors faktiske uavhengighet og tilsynelatende uavhengighet. Når man har en egen ansatt fylkesrevisor, så må man være bevisst på at ansettelsesforholdet ikke påvirker uavhengigheten. Organiseringen av fylkesrevisjonen må være slik at revisor kan være kritisk uten at dette får konsekvenser for ansettelsesforholdet. Det må være en «armlengdes» avstand mellom revisor på den ene siden og administrasjonen og den politiske ledelsen på den andre siden.

Ved å organisere revisjonen som en egen organisatorisk enhet i fylkeskommunen slik som vi har i dag, er det fylkeskommunen ved fylkestinget, som har arbeidsgiveransvaret for revisjonens ansatte. I slike tilfeller vil revisorene være underlagt samme regelverk som fylkeskommunens øvrige ansatte, men fylkeskommunen har ikke rett til å instruere revisorene i revisjonsfaglige forhold. Men det er viktig å understreke at det er presisert i loven at ansettelse som revisor i fylkeskommunen i seg selv ikke er til hinder for revisors uavhengighet og objektivitet. Det er likevel viktig å organisere ansettelsesforholdet på en slik måte at revisors kritikk og bemerkninger ikke kan få konsekvenser for revisor gjennom revisors ansettelsesforhold. Det er dermed anbefalt at revisors ansettelsesforhold i størst mulig grad ivaretar avstanden mellom revisor og fylkeskommunens administrative og politiske ledelse. Kommuneloven sier ikke noe nærmere om hvor i kommunen arbeidsgiveransvaret for revisjonens ansatte bør ligge, men NKRF og FKT anbefaler at dette ansvaret bør legges til kontrollutvalget. Dette for å ivareta revisors uavhengighet til fylkeskommunens administrasjon og politiske ledelse. I Nordland fylkeskommune ligger arbeidsgiveransvaret i dag hos fylkesordføreren.

I nytt forslag til reglement for kontrollutvalget som legges frem som egen sak foreslås det at arbeidsgiveransvaret for fylkesrevisor legges til kontrollutvalget.

Interkommunalt samarbeid

Interkommunale samarbeid gir grunnlag for et større og mer attraktivt fagmiljø med bredere kompetanse. Dette vil redusere sårbarheten både mot sykdom og mot mangler i kompetanse. Revisorene i et interkommunalt samarbeid vil også kunne bidra med erfaringsoverføring mellom kommunene i risiko, kontroll og revisjonsspørsmål.

Et interkommunalt samarbeid vil ha en mer tilpasset kapasitet, enn hva som er vanlig for egne enheter, til å dekke revisjonsoppgavene for den enkelte deltager, herunder fylkeskommunen.

Fylkeskommuner som deltar i interkommunalt samarbeid om revisjonstjenester har lavere utgifter til revisjon enn fylkeskommuner som har revisjon i egen regi. Dette kan skyldes at kapasiteten er bedre tilpasset revisjonsoppgavene. En interkommunal samarbeidsenhet kan videre oppnå stordriftsfordeler ved å gjennomføre tilsvarende revisjoner for flere av samarbeidskommunene.

Større organisatorisk, og normalt fysisk avstand vil styrke den faktiske uavhengigheten til revisor. Et større interkommunalt samarbeid vil også ha flere kunder og i begrenset grad være

økonomisk avhengig av en enkelt deltager i samarbeidet.

Et interkommunalt samarbeid med mange deltagere vil være positivt både for å etablere et godt og bredt fagmiljø, en kostnadseffektiv revisjon og en faktisk uavhengighet.

Fordeler ved interkommunale selskap er at de er underlagt vanlige forvaltningsmessige lover og forskrifter og er åpne for politisk innsyn og kontroll. Revisjonsselskapene kjenner godt det kommunale/fylkeskommunale systemet både administrativt og politisk. Interkommunale selskaper er vanligvis robuste og har god kapasitet til å betjene eierne.

Kjøp av revisjonstjenester i markedet

Forutsatt at fylkeskommunene har "bestillerkompetanse" til å gjennomføre en kvalitativt god anbudskonkurranse skal denne kunne gi en leverandør med bred kompetanse og et sterkt fagmiljø. Leverandøren vil ha mulighet til å spille på kompetansen i hele sin virksomhet. Men begrenset innsikt i virksomheten vil kunne gi lavere effektivitet i en startfase.

Ekstern leverandør vil normalt ha stor og fleksibel kapasitet. Leverandøren av tjenesten vil planlegge revisjonsarbeidet i fylkeskommunen sammen med alle øvrige oppdrag. Dette kan gi begrenset fleksibilitet og tilgjengelighet ved behov for endringer eller utvidelse av arbeidet. Det er også en fare for manglende kontinuitet i revisjonsarbeidet dersom det ansettes ny revisor for hver kontraktperiode.

En ekstern leverandør vil normalt ha større avstand til fylkeskommunen som organisasjon og dens ledere og ansatte, og den uformelle kontakten vil ofte være begrenset. En ekstern leverandør vil normalt kunne fremstå med større faktisk uavhengighet, men dette må vurderes konkret for det enkelte tilfellet også for denne type ordninger. En ekstern tjenesteleverandør av en viss størrelse vil være økonomisk uavhengig av fylkeskommunen.

Ekstern tjenesteleverandør vil gi et sterkt og bredt fagmiljø, kunne fremstå med høy grad av uavhengighet, og være en økonomisk gunstig løsning, men vil også kunne ha mangelfull innsikt i fylkeskommunens virksomhet. Da de har mindre erfaring med offentlig forvaltning og politiske kulturer. Og en kan risikere tilleggsregninger dersom fylkeskommunen har for svak intern kontroll.

Ved konkurranseutsetting velges fylkets revisor for en bestemt periode, gjerne 2 eller 4 år. Deretter må oppdraget lyses ut på anbud igjen. Det kan bety regelmessig skifte av revisjon med de fordeler og ulemper det kan ha. God kunnskap og erfaring om revidert part er alltid fordelaktig i revisjon og det er noe som opparbeides over tid. Reglene for offentlige anskaffelser gjelder for kjøp av revisjonstjenester. Regelverket skal bidra til at alle offentlige anskaffelser skjer på en måte som sikrer konkurranse, god forretningsskikk, forholdsmessighet, likebehandling av leverandører, forutberegnelighet, gjennomsiktighet og etterprøvnbarhet. Ved kjøp i markedet, påløper utgifter til selve anskaffelsen og kvalitetssikring, kontraktstyring og oppfølging. Erfaring viser at kjøp av revisjonstjenester i markedet er tidkrevende prosess fra det besluttes å gjennomføre konkurranse til anskaffelsen er avsluttet og revisor engasjert. Prosessen kan ta fra ½ år til 1 år med forberedelse av konkurransegrunnlag, forankring i kontrollutvalg, offentlig utlysning på Doffin med de frister som gjelder, gjennomgang og valg av tilbyder, innstilling fra kontrollutvalg, behandling i fylkestinget, tildeling av oppdrag, klagefrist og kontrakts skriving. Det er kontrollutvalget som må stå for utlysningen og forslag til valg av revisor jf. kommunelovens bestemmelser.

Hvis en velger å konkurranseutsette revisjon vil dette også ha innvirkning på ressursene til kontrollutvalgets sekretariat. En må nok regne med å utvide sekretariatet for å ha tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre utlysningene, foreta bestillinger og for oppfølging av kontrakten (e) med ekstern revisor.

Forvaltningsrevisjon (endringer i ny kommunelov):

Dagens forskriftsbestemmelse om at det skal gjennomføres årlige forvaltningsrevisjoner videreføres ikke. Når den nye kommuneloven med forskrifter trer i kraft er det ikke lenger krav til at det skal gjennomføres årlige forvaltningsrevisjoner. Men gjeldende forskriftskrav om at kommunestyret/fylkestinget minst en gang i valgperioden skal vedta en plan for hvilke områder det skal foretas forvaltningsrevisjon er nå lovfestet. Planen skal utarbeides av kontrollutvalget og baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunen/fylkeskommunens virksomhet. Det presiseres at kommunene/fylkeskommunen har plikt til å gjennomføre forvaltningsrevisjon, men at risiko- og vesentlighetsvurderingen skal være førende for omfanget av dette. Kommunesektoren består av kommuner/fylkeskommuner med ulik størrelse, kompleksitet. Endringen fører til at det er rom for at omfanget av forvaltningsrevisjon kan tilpasses til den enkelte kommune/fylkeskommune ut i fra kommunens størrelse, kompleksitet og risikoforhold.

Eierskapskontroll (endringer i ny kommunelov):

Den nye kommuneloven definerer nå eierskapskontroll som revisjon og denne oppgaven kan nå bare gjennomføres av revisjonen. Eierskapskontrollen innebærer å kontrollere den som utøver fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Det skal også her utarbeides en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres og planen skal baseres på en risiko og vesentlighetsvurdering og vedtas av fylkestinget.

Ansattes medbestemmelse og involvering i prosessen:

I prosessen frem til nå har arbeidsgruppen også bestått av ansatte representanter. De ansatte er informert underveis i hele prosessen. Men det er viktig å understreke at valg/endring av revisjonsordning har betydning for de ansattes rettigheter. Ivaretagelsen av de ansatte må ansees som en vesentlig forutsetning uansett hvilken ordning en velger.

Ansattes medbestemmelse og involvering i prosessen ved endringer hviler på både arbeidsmiljøloven § 16 og Hovedavtalen KS. Begge regelverkene forutsetter at arbeidstakernes tillitsvalgte informeres og tas med i drøftelser ved eventuelle endringer. Selv om de ansatte har rett til å delta i drøftelser vedrørende omorganiseringer m.m., er det likevel et rom for arbeidsgiver til å utøve sin styringsrett. Styringsretten har arbeidsgiver i kraft av nettopp å være arbeidsgiver. Styringsretten omfatter blant annet fordelingen av arbeidsoppgaver, samt eventuelle omorganiseringer.

Kontrollutvalget har bedt de ansatte (tillitsvalgte) om å komme med sin uttalelse vedrørende valg av framtidig revisjonsordning. Denne uttalelse vil vedlegges saken når den foreligger som trykt vedlegg.

Det vises til saksutredningen og saksbehandler velger å legge saken frem for drøfting i kontrollutvalget uten innstilling til vedtak.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Det vises til saksutredningen.

Kontrollutvalgets innstilling til vedtak

X

Bodø den 23.05.2019

Marianne Dobak Kvensjø
kontrollutvalgets leder
sign

Berit Pauline Pedersen
kontrollutvalgets sekretariat
sign

Vedlegg

Tittel	DokID
Revisjonsordningen - Nordland fylkeskommune	1263649
E-post	1263650
Vedtekter for Revisjon Midt-Norge Sa - vedtatt 28.08.2017	1263404
2017-0828 Vedtekter	1263405
Svar på henvendelse om revisjonsordningen	1264596
Brev - Kontrollutvalget Nordland fylkeskommune	1264597
Ny selskapsavtale KomRev NORD - 1.1.2017	1265680
Nordland fylkeskommune - Revisjonsordningen	1256281
Oversendelse av uttalelse fra tillitsvalgte i forbindelse med ny revisjonsordning	1273997

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
092/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for utdanning	17.06.2019

Opprettelse av lærlingeråd i Nordland

Sammendrag

I saken foreslås det at det opprettes et eget lærlingeråd i Nordland. Lærlingerådet skal sikre lærlingers påvirkning og medinnflytelse i fylkeskommunale saker som angår dem.

Rådet skal videre være et talerør for lærlinger, og styrke fylkeskommunens og andre aktørers bevissthet om lærlingers rett til medvirkning, stimulere til økt samfunnsengasjement blant ungdom generelt og lærlinger spesielt og bidra til å sikre lærlinger god opplæring og et godt læringsmiljø.

Begrepet lærling i denne sammenhengen omfatter yrkesfagelever, lærlinger, lære kandidater og praksiskandidater.

Bakgrunn

Elevorganisasjonen (EO), Ungdommens fylkesråd (UFR) og Yrkesopplæringsnemnda (YON) i Nordland har i møter med fylkesråd for utdanning og fylkesordfører tatt til orde for at det bør opprettes et eget lærlingeråd i Nordland.

Det vises til tilsvarende opprettelser i Trøndelag, og til diskusjoner om opprettelser av lærlingeråd i Vestfold, Oslo og Hordaland.

EO, UFR og YON foreslår at Lærlingerådet i Nordland (LRN) skal være et talerør for lærlinger og styrke fylkeskommunens og andre aktørers bevissthet om lærlingers rett til medvirkning. Videre skal lærlingerådet sikre lærlingers påvirkning og medinnflytelse i fylkeskommunale saker som angår dem og stimulere til økt samfunnsengasjement blant ungdom generelt og lærlinger spesielt.

YON ba lærlingrepresentanten om å representere i YON i arbeidsgruppe sammen med to representanter fra EO og UFR. Arbeidsgruppa har utarbeidet forslag til mandat for et lærlingeråd. Dette legges ved saken.

Problemstilling

Nordland har hatt aktivt ungdomsmedvirkningsarbeid siden 1990-tallet. Fylkesutdanningsjefen tok initiativ til faste møter med organisasjonene Norsk elevorganisasjon og Norges Gymnasiast Samband, for å ivareta god elevmedvirkning. De to organisasjonene slo seg i 1999 sammen til én organisasjon og ble det som vi i dag kjenner som Elevorganisasjonen (EO). EO er en landsomfattende, partipolitisk uavhengig interesseorganisasjon for elever og lærlinger i videregående opplæring og i ungdomsskolen i Norge. EO skal tale både elever og lærlingers sak, og har økt oppmerksomhet mot lærlinger som politisk vedtak i organisasjonen. Like fullt sier EO Nordland at dette i praksis ikke gjenspeiles, at lærlinger er i liten grad deltakende i organisasjonsarbeidet og befinner seg «i gråsonen».

Det første Ungdomspolitiske programmet for Nordland ble vedtatt i 1992. Ungdomsmedvirkning er godt ivaretatt i Nordland gjennom Ungdommens fylkesting og –råd siden 2001. Det er vedtatt endringer i kommuneloven av 2018 der medvirkningsråd for barn og unge lovfestes. Det settes en øvre aldersgrense for valgte representanter til medvirkningsorgan for barn og unge på 19 år, og UFR mener at lærlingers rettigheter som følge av dette ikke godt nok vil kunne ivaretas gjennom det lovbestemte organet.

Yrkesopplæringsnemnda skal fremme behov og synspunkter fra arbeidslivet til fylkeskommunen, og arbeide for å heve kvaliteten av hele yrkesopplæringen. Yrkesopplæringsnemnda i Nordland vil videre arbeide for at rådgiving om fag- og yrkesopplæring blir best mulig, og foreslå tiltak der nemnda finner det nødvendig. Videre skal nemnda gi råd om hvordan utviklinga av fag- og yrkesopplæringa og samhandling mellom skoler og bedrifter kan medvirke til regional utvikling med blant annet utvikling av virksomheter og flere arbeidsplasser.

Opplæringslovens §12-3 sier at det skal oppnevnes minst én representant for elever, lærlinger eller lære kandidater til Yrkesopplæringsnemnda. Forslag på ungdomsrepresentant til YON skal komme fra organisasjoner eller organ som representerer ungdom. Slike organ kan være EO eller UFR. De to organisasjonene opplever at de i for liten grad er representert med yrkesfagelever eller lærlinger og de ønsker at et lærlingeråd skal oppnevne representant til YON.

Drøfting

Arbeidsgruppa (EO, UFR og YON) har hatt samtaler med Lærlingerådet i Trøndelag, for å innhente erfaringer og forslag til hvordan en modell med Lærlingeråd Nordland (LRN) kan løses.

Trøndelag fylkeskommune vedtok i februar 2018 å opprette et eget lærlingeråd. I saken er det opplyst at ulike parter var skeptiske til etablering av et eget råd for lærlinger. Argumentasjon mot var utfordringen med å få til en utvelgelse/valg av lærlinger, om lærlingene hadde et tilstrekkelig stort nettverk med andre lærlinger som gjorde at de uttalte seg på vegne av alle lærlinger, kontinuitet i lærlingerådet og erfaring fra andre fylker hvor det hadde vært utfordrende å få lærlinger til å sitte i rådet. NHO og LO foreslo i fellesskap i høringen at lærlinger til rådet skulle oppnevnes av arbeidstakerorganisasjonene, noe som ble vedtatt av Fylkestinget. Representantene i rådet har selv vært opptatt av å skulle være en «stemme» på

vegne av alle lærlinger. Lærlingerådet har vært aktiv i å delta på ulike samlinger for lærlinger og invitere til treff for andre Trøndelag fylkeskommune.

Arbeidsgruppa (EO, UFR og YON) har utformet et forslag til mandat for LRN. EO og UFR tilrår at et Lærlingeråd skal være fylkestingets organ, og være et rådgivende organ i spørsmål som angår lærlinger. EO og UFR foreslår videre at LRN har sin forankring i de videregående skolene i Nordland, samt opplæringskontorene. LRN kan uttale seg i saker som omfatter fag- og yrkesopplæring i Fylkestinget. LRN skal i likhet med UFR gis talerett på Fylkestinget i Nordland, og skal kunne fremme muntlige spørsmål. Forslaget bygger på Trøndelagsmodellen, men har større likhetstrekk med måten UFR oppnevnes og velges.

Sammensetting og valg:

Lærlingerådet i Nordland forkortes til LRN i dokumentet:

Trøndelag	Tilråding fra arbeidsgruppa Nordland	Vurdering/ anbefaling
<p>Oppnevning:</p> <p>NHO og LO/YS foreslår kandidater til Lærlingerådet</p>	<p>Oppnevning:</p> <p>Det settes sammen en valgkomite med representanter bestående av Én (1) representant fra YON, Én (1) representant fra EO, Én (1) representant fra UFR elev og-lærlingombudet.</p> <p>Representanten fra YON kan være leder for YON og oppnevnt av fylkestinget.</p>	<p>Oppnevning:</p> <p>Det foreslås at elev- og lærlingombudet er valgkomiteens leder.</p> <p>Det settes videre sammen en valgkomite med representanter bestående av Én (1) representant fra YON, Én (1) representant fra EO, Én (1) representant fra UFR Representanten fra YON kan være leder for YON og oppnevnt av fylkestinget.</p>
<p>Sammensetting:</p> <p>8 – åtte lærlinger og 2 - to varamedlemmer 1 – ett medlem fra Ungdommens Fylkesutvalg med 1 varamedlem 1 – ett medlem fra Elevorganisasjonen i Trøndelag med 1 - ett varamedlem 2 – to Fylkestingsrepresentanter med</p>	<p>Sammensetting:</p> <p>9 - ni lærlinger/elever, som er i et yrkesfaglig videregående opplæringsløp 2- to vararepresentanter 2- to observatørplasser fra EO og UFR.</p> <p>5 - fem rådsplasser er toårige, 4 - fire rådsplasser og 2 - to varaplasser er</p>	<p>Sammensetting:</p> <p>LRN har 9 – ni representanter som er i et yrkesfaglig, videregående opplæringsløp Så mange fagretninger som mulig bør være representert i LRN.</p> <p>Det bør god kjønnsbalanse, god</p>

<p>2 – to varamedlemmer med møte og talerett</p> <p>Elev- og lærlingombudet har møte og talerett</p> <p>Ved første valg anbefales det at minimum 3 av lærlingene oppnevnes for 1 år, og 5 for 2 år for å sikre kontinuitet</p> <p>Møter i Læringerådet i forkant av møtene i YON</p>	<p>ettårig ved første valg.</p> <p>Fylkesordfører og elev- og lærlingombudet gis møte og talerett i LRN.</p> <p>Møter i Læringerådet i forkant av møtene i YON</p>	<p>demografisk og geografisk spredning i LRN.</p> <p>Møter i LRN legges i forkant av møtene i YON. Elev- og lærlingombudet kaller inn til møtene. Fylkestingets kontor har møteteknisk ansvar. Antall møtes 3-5 ganger per år.</p>
<p>Møter legges i størst mulig grad til helger</p> <p>Ingen møtegodtgjørelse. Det kompenseres for tapt arbeidsfortjeneste</p> <p>Reise- og oppholdskostnader dekkes av fylkeskommunen.</p>	<p>Møter legges i størst mulig grad til helger</p> <p>Forslag om møtegodtgjørelse, eller kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste.</p> <p>Reise- og oppholdskostnader dekkes av fylkeskommunen.</p>	<p>Møter legges i størst mulig grad til helger</p> <p>Møtegodtgjørelse innvilges, alternativt kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste, etter fylkestingets vedtatte satser.</p> <p>Reise- og oppholdskostnader dekkes av fylkeskommunen.</p>
<p>Mandat forslått av interimsstyret og vedtatt av fylkestinget.</p>	<p>Arbeidsgruppen har utarbeidet forslag til mandat.</p>	<p>Forslag til mandat behandles av første læringeråd, for så å vedtas av fylkestinget.</p>
<p>Ikke årsmøte</p>	<p>Årsmøte</p>	<p>Det legges til rette for årsmøte for LRN i Nordland.</p>
<p>Det vurderes felles «skoleringsmøte» for EO, UPU og LRN</p>	<p>Ingen forslag fra arbeidsgruppa.</p>	<p>Det bør vurderes felles «skoleringsmøte» for EO, UFR og LRN</p>
<p>Det leveres årsrapport til fylkestinget</p>	<p>Ingen forslag fra arbeidsgruppa.</p>	<p>LRN leverer egen årsmelding til fylkestinget.</p>

Informasjon om læringerådet i Trøndelag finnes på denne lenken

<https://www.trondelagfylke.no/vare->

Fylkesordførers vurdering

Fylkesordfører slutter seg til arbeidsgruppa sine vurderinger når det gjelder behovet for et Lærlingeråd i Nordland.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken har økonomiske konsekvenser for Nordland fylkeskommune, da kostnader ikke er innarbeidet i budsjett eller økonomiplan. Kostnader per år estimeres til møtegodtgjørelser: 70 000 Reise og opphold: 175000, uforutsette kostnader 20 000 – samlet kr.265 000

Saken har ingen personellmessige konsekvenser.

Saken har ingen konsekvenser for likestilling, miljø/klima, folkehelse, universell utforming, bygningsmessige forhold, samfunnsansvar ved anskaffelser og evt. andre relevante forhold.

Fylkesordførers innstilling til vedtak

Fylkestinget i Nordland vedtar følgende:

- a. Det opprettes et Lærlingeråd i Nordland høsten 2019. Rådet skal benevnes Lærlingerådet i Nordland, forkortet LRN.
- b. Det skal oppnevnes 9 – ni – representanter til Lærlingerådet i Nordland.
- c. Når lærlingerådet er opprettet, skal mandat og vedtekter behandles av LRN for så å vedtas av fylkestinget.
- d. Fylkestinget ber om at sekretariatet for YON i samarbeid med Fylkestingets kontor, tar ansvar for opprettelsen av Lærlingeråd Nordland i løpet av høsten 2019.

Fylkestinget ber om å bli holdt oppdatert om framdrift.

Bodø den 24.05.2019
Sonja Alice Steen
fylkesordfører
sign.

Vedlegg

Tittel	DokID
Fylkestingssak februar 2018 Opprettelse av Lærlingeråd i Trøndelag	1263623
Mandat og retningslinjer for Lærlingeråd i Trøndelag	1263624
Vedtak , 28022018, Sak 11_18, Opprettelse av Lærlingeråd i Trøndelag (1)	1263625
Vedtekter for lærlingerådet i Nordland forslag januar 2019	1263655
FBside for Lærlingerådet i Trøndelag	1263656

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
033/2019	Kontrollutvalget	17.06.2019
093/2019	Fylkestinget	17.06.2019

Kontrollutvalgets uttalelse vedrørende fylkesrådets behandling av oversendte forslag og uttalelser

Sammendrag

På fylkestingets samling i februar 2019 ble følgende vedtatt oversendt fylkesrådet uten realitetsbehandling;

FT-sak 004/2019 Uttalelser – Ikke innfør ny statlig skatt – Uttalelse fra Senterpartiet, Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet de Grønne.

Og på fylkestingets samling i april 2019 ble følgende vedtatt oversendt fylkesrådet uten realitetsbehandling;

FT- sak 049/2019 Utdanning på Nesna må bestå og utvikles - Interpellasjon fra Marius Meisfjord Jøsevoll, SV

Følgende ble vedtatt:

- Fylkestinget i Nordland er opptatt av å styrke profesjonsutdanningene i hele fylket. Fylkestinget er bekymret for at de eksisterende fagmiljøene ved studiestedene på Helgeland svekkes og mener bl.a. at campus på Nesna og sykepleieutdanningen i Sandnessjøen skal bestå og videreutvikles som studiesteder for å bidra til å gi Helgeland nok lærere og sykepleiere i framtida.
- Fylkestinget ber fylkesrådet om å gå i dialog med styret og ledelse ved universitetet for å i felleskap finne løsninger i tråd med intensjonene i fusjonsvedtakene.

FT- sak 071/2019 Ny forskrift for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom – Oversendelsesforslag fra uavhengig

1. Møte, tale og forslagsrett forskriftsbestemmes.

2. Medlemmene av ungdomsråd innstilles og velges av ungdommene selv.
3. Ungdomsrådets mandat skal fremkomme og være forankret i forskrift for å sikre at ungdomsrådets mandat og rolle ikke varierer fra kommune til kommune og fra fylke til fylke.

Bakgrunn

Det vises til kontrollutvalgets reglement § 8 punkt 15; kontrollutvalget skal til hvert fylkesting uttale seg om fylkesrådets behandling av oversendte forslag og uttalelser, som er sendt fylkesrådet uten realitetsbehandling.

Problemstilling

Gjennomgang av fylkesrådets behandling av oversendte forslag og uttalelser fra fylkestingets samlinger i februar 2019 og april 2019.

Vurderinger

Status på behandling av oversendte forslag og uttalelser;

FT-sak 004/2019 Uttalelser – Ikke innfør ny statlig skatt – Uttalelse fra Senterpartiet, Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet de Grønne.

Denne saken ble behandlet av fylkesrådet 2.april 2019 under sak 115/2019, der fylkesrådet fattet følgende vedtak;

1. *Fylkesrådet konstaterer at det i all hovedsak er kystkommunene, ikke minst gjennom lovpålagte krav om utarbeidelse av arealplaner, som er tillagt et hovedansvar for at det legges til rette for havbruksnæringen langs kysten.*
2. *Fylkesrådet registrerer at departementet vil utrede innføring av en grunnrenteskatt for eksisterende konsesjoner i havbruk, etter modell fra vannkraftverk. For vannkraftverk er grunnrenteskatten en ekstraskatt som i sin helhet tilfaller staten. Fylkesrådet vil på det sterkeste fraråde at en skatt etter denne modell innføres i havbruksnæringen.*

FT- sak 049/2019 Utdanning på Nesna må bestå og utvikles - Interpellasjon fra Marius Meisfjord Jøsevoll, SVog FT- sak 071/2019 Ny forskrift for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom – Oversendelsesforslag fra uavhengig er ikke behandlet av fylkesrådet pr. 21.mai 2019.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken har ingen kjente konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Kontrollutvalgets innstilling til vedtak

Fylkestinget tar kontrollutvalgets tilbakemelding vedrørende fylkesrådets behandling av

oversendte forslag og uttalelser til orientering.

Bodø den 22.05.2019

Marianne Dobak Kvensjø
kontrollutvalgets leder
sign

Berit Pauline Pedersen
kontrollutvalgets sekretariat
sign

Vedlegg

Tittel	DokID
Oversendt uttalelse fra fylkestinget FT-sak 004-2019 - Uttalelser - Ikke innfør ny statlig skatt	1185157
Behandling av oversendt uttalelse fra fylkestinget - FT sak 004-2019: Ikke innfør ny statlig skatt	1195130
Oversendt forslag fra fylkestinget: FT-sak 047/2019 - Interpellasjon fra Marius Meisfjord Jøsevold, SV - Utdanning på Nesna må bestå - og utvikles!	1250574
Oversendt forslag fra fylkestinget FT-sak 0712019 Høring - Ny forskrift om råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom	1250325

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
032/2019	Kontrollutvalget	17.06.2019
094/2019	Fylkestinget	17.06.2019

Melding om vedtak etter kommuneloven § 13

Sammendrag

Viser til kontrollutvalgets reglement § 8 punkt 15; kontrollutvalget skal gjennomgå å gi uttalelser til fylkestinget i bruken av kommuneloven § 13 «utvidet myndighet i haste-saker».

Fylkesrådet har i perioden 19.03.2019 – 21.05.2019 ikke behandlet noen saker med hjemmel i kommuneloven § 13.

Bakgrunn

Det vises til kommuneloven § 13, utvidet myndighet i hase-saker;

1. Kommunestyret og fylkestinget kan selv bestemme at formannskapet eller fylkesutvalget, et fast utvalg, kommunerådet eller fylkesrådet skal ha myndighet til å treffe vedtak i saker som skulle vært avgjort av annet organ, når det er nødvendig at vedtak treffes så raskt at det ikke er tid til å innkalle dette.
2. Melding om vedtak truffet i medhold av denne paragraf forelegges vedkommende organ i dettes neste møte.

Problemstilling

Gjennomgang av fylkesrådets bruk av kommuneloven § 13.

Vurderinger

Gjennomgangen viser at fylkesrådet ikke har behandlet noen saker med hjemmel i kommuneloven § 13 «utvidet myndighet i hastesaker».

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken har ingen kjente konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Kontrollutvalgets innstilling til vedtak

Fylkestinget tar kontrollutvalget melding om at fylkesrådet ikke har behandlet noen saker med hjemmel i kommuneloven § 13 i perioden 19.03.2019 – 21.05.2019 til orientering.

Bodø den 22.05.2019.

Marianne Dobak Kvensjø
kontrollutvalgets leder
sign

Berit Pauline Pedersen
kontrollutvalgets sekretariat
sign

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
034/2019	Kontrollutvalget	17.06.2019
095/2019	Fylkestinget	17.06.2019

Innstilling fra kontrollutvalget vedrørende møter i fylkesrådet og kontrollutvalget

Sammendrag

Jf. kontrollutvalgets reglement § 8 punkt 15; skal kontrollutvalget avgi innstilling til fylkestinget om vedtak som er fattet av fylkesrådet er i henhold til delegert myndighet fra fylkestinget.

Oversikt over fylkesrådets saker behandlet i perioden 19.03.2019 – 21.05.2019, og protokollene fra fylkesrådets møter vedlegges saken som trykt vedlegg.

Protokollen fra kontrollutvalgets møte 6.mai 2019 vedlegges saken som trykt vedlegg. Protokollen fra kontrollutvalgets møter under juninget utarbeides under møtene og legges som trykt vedlegg til saken nå den er godkjent av kontrollutvalget.

Bakgrunn

Fylkestinget fører gjennom kontrollutvalget det øverste tilsyn med at delegert myndighet utøves i samsvar med regler og intensjoner for delegering. Fylkestinget kan når som helst tilbakekalle delegert myndighet som er gitt i delegasjonsreglementet.

Fylkesrådet skal behandle alle sakene i henhold til delegert myndighet vedtatt av fylkestinget 27.april 2016, sak 052/2016 “Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget”.

Problemstilling

Gjennomgang av fylkesrådets saksbehandling og protokoller.

Vurderinger

I alle saker hvor det fattes vedtak – bortsett fra i fylkestinget - skal det fremgå hvem som har delegert vedtakskompetanse til den som fatter vedtak, og når dette skjedde.

Formålet med delegasjonsreglementet er å fremme god saksbehandling og beslutningsadferd ved fordeling av vedtaksmyndighet, under hensynet til behovet for reel politisk styring og kontroll, rettssikkerhet og effektiv utnyttelse av ressurser og kompetanse.

Gjennomgangen viser at fylkesrådet har behandlet alle sakene for perioden 19.03.2019 – 21.05.2019 i henhold til delegert myndighet.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken har ingen kjente konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Kontrollutvalgets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget tar protokollene fra fylkesrådets møter for perioden 19.03.2019 – 21.05.2019 til etterretning.
2. Fylkestinget tar protokollene fra kontrollutvalgets møter 06.05.2019 og 17.06.2019 – 18.06.2019 til etterretning.

Bodø den 22.05.2019

Marianne Dobak Kvensjø
kontrollutvalgets leder
sign

Berit Pauline Pedersen
kontrollutvalgets sekretariat
sign

Vedlegg

Tittel	DokID
Protokoll - Kontrollutvalget	1255689
Protokoll - Fylkesrådet - 19.03.2019	1196526
Protokoll - Fylkesrådet - 26.03.2019	1237874
Protokoll - Fylkesrådet - 02.04.2019	1241493
Protokoll - Fylkesrådet - 11.04.2019	1246744
Protokoll - Fylkesrådet - 24.04.2019	1250496
Protokoll - Fylkesrådet - 30.04.2019	1253683
Protokoll - Fylkesrådet - 07.05.2019	1256826
Protokoll - Fylkesrådet - 14.05.2019	1262138
Protokoll - Fylkesrådet - 21.05.2019	1265894
Kontroll av fylkesrådssaker for perioden 19.03.2019 - 21.05.2019	1266061

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
154/2019	Fylkesrådet	24.05.2019
096/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for kultur, miljø og folkehelse	17.06.2019

Nullvisjon selvmord - status og veien videre

Sammendrag

Nordland fylkeskommune har en nullvisjon for selvmord, og har i tilknytning til dette en vedtatt handlingsplan for forebygging av selvmord. Planen beskriver en rekke tiltak som skal bidra i dette arbeidet. Flere tiltak er gjennomført, mens andre pågår fortløpende.

Forebygging av selvmord er en komplisert oppgave, og det blir derfor viktig å evaluere arbeidet for å sikre at tiltak og planer er mest mulig effektive.

Bakgrunn

Psykiske helseproblemer er en av de store folkehelseutfordringene, og forebygging av selvmord er en viktig del av folkehelsearbeidet.

Spesielt bekymringsverdig er det at det i senere år nasjonalt sett er en økning i selvmord blant unge mellom 0-24 år, og at selvmord regnes som den vanligste dødsårsak blant unge i Norden. Årsakene til selvmord er sammensatte, men sviktende selvfølelse, høye krav til egne ytelser og opplevelsen av indre ensomhet er forklaringer som ofte tas i bruk.

På bakgrunn av en interpellasjon fra partiet Rødt vedtok fylkestinget i 2014 en nullvisjon for selvmord i Nordland fylke. Nullvisjonen ble senere konkretisert gjennom en handlingsplan som ble vedtatt av fylkestinget i 2015. Denne planen ble utarbeidet i tråd med anbefalinger gitt i nasjonal handlingsplan for forebygging av selvmord og selvskading.

Handlingsplanen legger vekt på å fremme psykisk helse og mestring i befolkningen, redusere forekomst av selvmord og selvskading, samt sikre god oppfølging av etterlatte etter selvmord. Det ble satt av 3,5 millioner kroner til oppfølgingstiltakene angitt i handlingsplanen.

Problemstilling

Til tross for bred forskning på området, er det en viss usikkerhet knyttet til spørsmålet om hvilke tiltak som er effektive i arbeidet med å redusere selvmord i befolkningen. Likevel er

det kunnskap om at universelle tiltak tilknyttet selvmordsforebygging kan bidra til redusert antall selvmord, samtidig som det er nødvendig med målrettede tiltak rettet mot sårbare og utsatte grupper. Dette betyr at forebygging av selvmord er et langsiktig arbeid som krever mange ulike tiltak på flere nivå og områder.

I denne forbindelse vil det være formålstjenlig å evaluere satsningen på området, og derigjennom vurdere fylkeskommunens videre rolle i dette arbeidet.

Drøfting

Handlingsplanen tilknyttet nullvisjonen ble utarbeidet med bakgrunn i eksisterende kunnskap, erfaring og kompetanse i fylkeskommunen, samtidig som nasjonale anbefalinger ble vektlagt. Fokus for oppfølgingen av planen de første to årene var i stor grad rettet mot tiltak for å bekjentgjøre satsningen internt i fylket, og etablere selvmordsforebyggende arbeid som en del av folkehelsearbeidet. Fremdriften i arbeidet ble preget av vakanse i seksjon for Folkehelse.

Selvmord har vært, og er fremdeles, et tabubelagt tema. Arbeidet med nullvisjonen og handlingsplanen har forsterket inntrykket av at det er viktig å løfte og alminneliggjøre psykisk helse som en del av vårt totale helsebilde, og at psykisk helse og selvmord er tema som krever åpenhet og som det er viktig å sette ord på. Kunnskapen om at åpenhet og kompetanse er spesielt viktig, på et område som for mange oppleves som ubehagelig å tenke på og snakke om, har vært utslagsgivende for prioriteringen av tiltak i den videre oppfølgingen av handlingsplanen.

Selvmord forekommer i alle samfunnslag, og er dermed en utfordring som angår oss alle. Avdekking av selvmordsrisiko er en krevende oppgave, og det er vanskelig å si hvem som går fra tanke til handling. Det er derfor viktig at flest mulig har kunnskap og kompetanse om hva man skal se etter og hva som kan gjøres for å komme i dialog med mennesker i selvmordsfare. Dette er spesielt viktig for de som jobber tett på andre mennesker.

I Nordland er derfor kursing i selvmordsforebyggende arbeid et vektlagt. Over 2000 ansatte fra de videregående skolene i fylket har fått et halvdagskurs i hvordan de kan oppdage at noen har selvmordstanker, -og hvordan de kan hjelpe personen til aktører som kan gi hjelp. I tillegg til dette har utvalgte referansepersoner på hver videregående skole fått et to dagers kursing i hvordan de kan hjelpe mennesker i selvmordsfare.

Kursene er gjennomført i samarbeid med VIVAT (latin for «leve»). VIVAT er et av Helsedirektoratets selvmordsforebyggende tiltak. VIVAT evaluerer alle sine kurs, og tilbakemeldingene fra de som deltok i Nordland var meget gode. På spørsmål om de ville anbefale kurset til andre svarte 89 % ja, og 99 % sier at de etter kurset er delvis forberedt eller mer, på å snakke åpent med en person om hans eller hennes selvmordstanker.

Dette tiltaket har vært svært betydningsfullt med tanke på å gi nye grupper selvmordsforebyggende kompetanse, og på bakgrunn av disse erfaringene arbeides det nå med å bidra til å gi samme tilbud til ansatte i grunnskolene i fylket. På denne måten søkes det å desentralisere kompetansen i det selvmordsforebyggende arbeidet, og derigjennom bidra til å styrke kommunene i sitt arbeide på området.

Nasjonale myndigheter anbefaler at forebygging av selvmord skjer på flere arenaer, og at tiltak må treffe bredt. Handlingsplanen for forebygging av selvmord er tuftet på denne forståelsen. Eksempelvis har Nordland fylkeskommune bidratt til å utvikle produksjonen

«Gjemsel», en teaterforestilling som tar opp temaet psykisk helse og ufarliggjør samtalen om et vanskelig tema. Forestillingen er blitt en del av den kulturelle skolesekken, og når på denne måten et bredt tverrsnitt av ungdom i fylket. Så langt har nær 5000 elever i 26 kommuner i fylket sett forestillingen.

Folkehelse og livsmestring skal inn som tverrgående tema i de nye læreplanene i skoleverket, og det er i forbindelse med dette igangsatt et samarbeid med filmskaper Emilie Blichfeldt for å utvikle et nytt kunstbasert verktøy i selvmordsforebyggende arbeid. Produksjonen har som foreløpig tittel «Selvstendige valg i influensernes tid», og tar sikte på å bevisstgjøre ungdom om påvirkningen de utsettes for gjennom sosiale og andre media. Målet er her som i «Gjemsel» å fremme budskapet om at du er god nok som du er.

Selv mord er en tverrgående utfordring, og forebyggingen må foregå etter samme mønster. Det er en prioritert oppgave å bidra til at kommunene er i stand til å jobbe effektivt mot utfordringen, og fylkeskommunen arbeider derfor sammen med flere aktører for å spre kunnskap og kompetanse på området. Blant annet avholdes det regionale fagdager i samarbeid med Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, RVTS. Temaet for disse dagene er å informere og veilede kommunene i bruk av Helsedirektoratets materiell for kommunene om forebygging av selvska dning og selvmord.

Fylkeskommunen har også et nært og godt samarbeid med LEVE Nordland (Landsforeningen for etterlatte ved selvmord). Etterlatte etter selvmord er spesielt sårbare for å begå selvmord, og LEVE jobber spesielt med å gi støtte og omsorg til etterlatte for å forebygge dette. Gjennom tilskudd har Nordland fylkeskommune bidratt til å sette LEVE i stand til å drive blant annet sorggrupper og LEVE-cafe for etterlatte.

Med bakgrunn i kunnskapen om at det er en komplisert oppgave å sette inn effektive, målbare tiltak mot selvmord, blir det viktig å revidere og evaluere satsningen og handlingsplanen tilknyttet denne. Resultatene av denne evalueringen vil gi et grunnlag for prioritering av videre tiltak, ressurser og planer for det selvmordsforebyggende arbeidet i fylket. Blant annet bør det vurderes om det fortsatt skal være en egen plan for forebygging av selvmord, eller om arbeidet skal implementeres i handlingsprogrammet for «Kilder til livskvalitet», Regional folkehelseplan Nordland.

Fylkesrådets vurdering

Gjennom nullvisjonen har Nordland fylkeskommune utvist tverrpolitisk vilje til å konfrontere utfordringer tilknyttet psykisk uhelse og selvmord, og satsningen har bidratt til å løfte problematikken opp på agendaen både politisk og ellers i nordlandssamfunnet. Utfordringer tilknyttet psykisk helse er et folkehelseproblem, og arbeidet må derfor ses i sammenheng med øvrig folkehelsearbeid. Dette har vært en viktig og riktig prioritering, og er en satsning som skal fortsette.

Selv mord er en kompleks utfordring som krever flere tilnærminger og tiltak på samme tid. Skal vi lykkes med målene vi setter oss, blir samarbeidet med andre aktører og instanser viktig. Folkehelsealliansen har 32 regionale aktører som ønsker å jobbe for bedre folkehelse i Nordland, og vil i denne forbindelse være et naturlig forum å samarbeide med for å samkjøre innsatsen på området. Tverrgående utfordringer krever tverrgående virkemidler, og i den videre forebyggingen av selvmord i Nordland må alle bidra.

Etableringen av en handlingsplan tilknyttet nullvisjonen har vært nødvendig i det selvmordsforebyggende arbeidet i Nordland. Konkretiseringen og systematiseringen av tiltaks- og ansvarsområder har bidratt til å synliggjøre oppgaver, samtidig som det har visualisert bredden i så vel tiltak som aktører. Videre har avsatte midler medført mulighet for iverksettelse av tiltakene som handlingsplanen angir.

Fylkesrådet mener prioriteringen av holdnings- og kunnskapsgivende tiltak som for eksempel kursingen av ansatte i videregående skole er et godt eksempel på at handlingsplanen er et levende dokument som legger til rette for at ny kunnskap og forståelse av problemstillinger tas inn i arbeidet. Bevisstheten om at økt kunnskap er viktig for å øke den selvmordsforebyggende kompetansen i befolkningen er betydningsfull, og fylkesrådet er av den oppfatning at satsning på kurs om utfordringene vi står overfor har vært riktig.

Nordland fylkeskommune arbeider med kommunene gjennom samarbeidsavtaler om folkehelse, styrking av psykisk helse et gjennomgående perspektiv i alle avtalene. For å lykkes i det selvmordsforebyggende arbeidet, er tett samarbeid med kommunene om utfordringen nødvendig. Fylkesrådet mener derfor at intensjonen om å bidra til å styrke også ansatte i kommunene på dette området er viktig. Psykisk helse bør være et naturlig tema i samarbeidsavtalene med kommunene på folkehelseområdet.

Det å styrke ønsket om å leve hos selvmordsnære mennesker er ingen enkel oppgave. Nordland fylke tok tidlig fatt i utfordringen, noe som innebærer at arbeidet til en viss grad blir nybrottsarbeid. I slike tilfeller er det særs viktig å lære av og evaluere arbeidet underveis, og på denne måten sørge for at planer og tiltak er mest mulig effektive.

Målet for evalueringen må være å kartlegge behov for å prioritere ressurser i det videre arbeidet. Videre må også behovet for eventuelle nye tiltak utredes, samtidig som det vurderes videreføring av allerede igangsatte tiltak.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken har ikke økonomiske konsekvenser for Nordland fylkeskommune utover eksisterende budsjett.

Saken har positive konsekvenser for folkehelsen i Nordland. Saken har ingen konsekvenser for likestilling, miljø/klima, universell utforming eller bygningsmessige forhold.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Nordland fylkesting tar orientering om status for nullvisjon selvmord til etterretning.
2. Fylkestinget mener satsningen på selvmordsforebyggende tiltak er en viktig og riktig prioritering og vil videreføre arbeidet på området.
3. Fylkestinget ber om at tiltak i handlingsplan for forebygging av selvmord evalueres for å sikre mest mulig treffsikre tiltak i det videre arbeidet.
4. Nordland fylkesting er opptatt av å videreutvikle det allerede godt etablerte samarbeidet med Folkehelsealliansen, og derigjennom sikre bred involvering og gode tiltak på området.

Bodø den 24.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Skriv fylkesrådets navn her
fylkesråd for ...
sign

24.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel

Statusrapport Nullvisjon - handlingsprogrammet

DokID

1259868

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
155/2019	Fylkesrådet	24.05.2019
097/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for kultur, miljø og folkehelse	17.06.2019

Opprettelse av nordnorsk filmkommisjon

Sammendrag

Landsdelsrådet for kultur i Nord-Norge har vedtatt å opprette Nordnorsk filmkommisjon som et samarbeidsprosjekt mellom Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner. Saken behandles politisk i de tre fylkene, samt i fellesnemnda for Troms og Finnmark, våren 2019.

Bakgrunn

Landsdelsrådet for kultur i Nord-Norge vedtok 20. februar 2019 i sak 8/19 å opprette Nordnorsk filmkommisjon for å *øke markedsføring av landsdelen og bistå til lokal bransjebygging, samt sikre at internasjonale selskaper legger igjen midler hos lokalt næringsliv. Markedsføringen av landsdelen gjennom internasjonale filmer tatt opp i vårt nærmiljø skal igjen gi økning i tilreisende til regionen.* Saken fremmes for å fatte vedtak om opprettelse og finansiering av Nordnorsk filmkommisjon.

Problemstilling

Landsdelsrådet for kultur i Nord-Norge består av øverste politisk ansvarlige for kultur i Finnmark, Troms og Nordland fylkeskommuner; Geir Ove Bakken, Sigrid Ina Simonsen og Aase Refsnes. Landsdelsrådets mandat er forankret i Den nordnorske kulturavtalen. Landsdelsrådet har lenge arbeidet for å realisere en nordnorsk filmkommisjon da dette har vært et sterkt ønske fra en samlet nordnorsk filmbransje. Nord-Norge har veldrevne organisasjoner som på ulikt vis løfter og legger til rette for utvikling og produksjon av film, men mangler en nordnorsk filmkommisjon som kan markedsføre hele landsdelen som innspillingssted og gi råd til produksjoner som vil spille inn film i nord.

Landsdelsrådet for kultur i Nord-Norge opprettet 18. desember 2017 en arbeidsgruppe hvis mandat var å komme med forslag til hvordan en nordnorsk filmkommisjon kunne realiseres.

Arbeidsgruppen tok utgangspunkt i at en filmkommisjons arbeid skal øke markedsføringen av landsdelen, bistå til lokal bransjebygging, sikre at internasjonale selskaper legger igjen midler hos lokalt næringsliv og bedre vilkår og lønnsomhet for filmbransjen i nord. Arbeidsgruppen fikk i oppgave å utrede ulike løsninger i forhold til organisering, drift, lokasjon og

finansiering av en nordnorsk filmkommisjon. Arbeidsgruppen var bredt sammensatt og besto av følgende medlemmer:

Tor Vadseth, Nordnorsk Filmsenter

Kjetil Jensberg, FilmCamp

Linda Netland, Filmfond Nord

Hilde Bjørkli, Nordnorsk Reiseliv

Linn Henriksen, produsent (bransjerepresentant)

Rune H. Trondsen, produsent (bransjerepresentant)

Internasjonalt Samisk Filminstitutt ble forespurt om å sitte i arbeidsgruppen, men avslo grunnet andre forpliktelser.

Arbeidsgruppen gjorde et godt og grundig arbeid og leverte 10. oktober 2018 rapporten *Nordnorsk filmkommisjon – en styrking av filmbransjen og kulturellt næringsliv i nord* som konkluderte med følgende anbefaling:

- *Arbeidsgruppen anbefaler at det etableres en filmkommisjon som organiseres som et eget aksjeselskap eid av fylkeskommunene Nordland, Troms og Finnmark.*
- *Filmkommisjonens forretningsadresse og primære kontorsted lokaliseres på det stedet i landsdelen der den best kvalifiserte lederen for kommisjonen ønsker å arbeide fra.*
- *I kommisjonens styre bør både filmbransjen og reiselivet være representert.*
- *Det legges til grunn et basisbudsjett på NOK 1.800.000 som finansieres av fylkeskommunene. Kostnader utover dette knyttes til prosjekt og søkes av andre.*
- *Arbeidsgruppen anbefaler at det utføres en nullpunktsanalyse, og at kommisjonen evalueres etter tre års drift.*

Landsdelsrådet for kultur i Nord-Norge vedtok 20. februar 2019 å opprette Nordnorsk filmkommisjon som et treårig prosjekt med en 100 % ansatt filmkommisjonær. Filmkommisjonen organiseres som et aksjeselskap eid av Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner etter følgende fordeling:

Nordland fylkeskommune	50%
Troms fylkeskommune	35%
Finnmark fylkeskommune	15%

Fra 01.01.2020:

Nordland fylkeskommune	50%
Troms og Finnmark fylkeskommune	50%.

Filmkommisjonen finansieres på følgende måte:

Fra 1.7.2019 bidrar Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner med 1,6 millioner kroner årlig, etter følgende fordelingsnøkkel:

Nordland	50 %	800 000,-
Troms	35 %	560 000,-
Finnmark	15 %	240 000,-

Da oppstart beregnes til 1.7.2019 og filmkommisjonen således vil være virksom kun seks måneder av 2019 vil tilskuddsbeløpene halveres for inneværende år. Nordlands andel utgjør da kr 400 000,- i 2019.

Fra 1.1.2020 bidrar Nordland fylkeskommune og Troms og Finnmark fylkeskommune med 1,6 millioner kroner årlig, etter følgende fordelingsnøkkel:

Nordland	50 %	800 000,-
Troms og Finnmark	50 %	800 000,-

I tillegg til tilskudd fra fylkeskommunene søkes det finansiering til konkrete tiltak fra eksterne finansierer.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesrådet anerkjenner behovet for en egen filmkommisjon i Nord-Norge og anser de langsiktige effektene av en filmkommisjons arbeide som potensielt meget store – ikke bare for utvikling av filmbransjen, men også for reise- og næringslivet i nord. En nordnorsk filmkommisjon vil i meget stor grad kunne bidra til utvikling av filmbransje, næringsliv og reiseliv i nord. Særlig i de mange områder som så langt ikke har utnyttet sitt potensiale i forhold til kulturnæring og reiseliv.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Økonomiske og personellmessige konsekvenser

Nordnorsk filmkommisjon opprettes som aksjeselskap stiftet av Finnmark fylkeskommune forutsatt positive vedtak i de tre fylkeskommunene og fellesnemda for Troms og Finnmark.

Aksjekapitalen fordeles slik:

Nordland 50 %	50 aksjer a kr 300 = kr 15 000,-
Troms 35 %	35 aksjer a kr 300 = kr 10 500,-
Finnmark 15 %	15 aksjer a kr 300 = kr 4 500,-
Totalt	kr 30 000,-

Andre konsekvenser

Saken har ingen konsekvenser for likestilling, miljø/klima, folkehelse, universell utforming

eller bygningsmessige forhold.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Nordland fylkesting vedtar å opprette Nordnorsk filmkommisjon AS sammen med Troms og Finnmark fylkeskommuner, jamfør Landsdelsrådet for kultur i Nord-Norge sitt vedtak 20. februar 2019 i sak 8/19.
2. Filmkommisjonen organiseres som et aksjeselskap eid av de tre fylkeskommunene. Nordland fylkeskommune kjøper 50 aksjer a kr 300,- . Midlene hentes fra etat for Kultur, miljø og folkehelse seksjon 530200 prosjekt 5013309.
3. Nordnorsk filmkommisjon AS etableres og finansieres i første omgang som et treårig prosjekt, som evalueres etter tre år.
4. Nordland fylkeskommune finansierer i 2019-2022 sin andel av filmkommisjonen med innenfor budsjett til næring og regionale utvikling
5. Fylkesrådet får fullmakt av Fylkestinget i Nordland til så slutføre forhandlinger med de øvrige eierne om vedtekter og retningslinjer i tråd med det som er framkommet i denne saken.
6. Det tas forbehold om positive vedtak fra Finnmark og Troms fylkeskommuner, samt fellesnemnda for Troms og Finnmark.

Bodø den 24.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Aase Refsnes
fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
Sign

24.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel	DokID
Vedtak, sak 8, 2019, Nordnorsk filmkommisjon, Landsdelsrådet for kultur, vedlegg 1	1255337
Nordnorsk filmkommisjon-en styrking av filmbransjen og kulturelatert næringsliv i nord, vedlegg 2	1255338
Budsjett, Nordnorsk filmkommisjon, vedlegg 3	1255339

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
156/2019	Fylkesrådet	24.05.2019
098/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for utdanning	17.06.2019

Ny modell for fastsetting av tilbudsstruktur i videregående opplæring i Nordland

Sammendrag

Tilbudsstrukturen for utdanningstilbudet ved de videregående skolene i Nordland er viktig, både for skoleeier, ansatte, elever og arbeidslivet. Det er essensielt at vi har en tilbudsstruktur som både dekker behovet for arbeidslivets kompetanse og gir et godt grunnlag for rekruttering til høyere utdanning.

Nordland står ovenfor endringer i elevtall, høyere kompetansekrav på arbeidsmarkedet og en strammere fylkeskommunal økonomi. Tilbudsstrukturen er et viktig verktøy for å møte disse utfordringene. Endringene, spesielt i elevtall, må sees i et lengre perspektiv. Det anbefales derfor at man behandler sak om tilbudsstruktur hvert fjerde år istedenfor hvert år som nå. Dette vil gi mer forutsigbarhet, skape mer ro og gir rom for å organisere arbeidet i en større helhet.

I saken foreslås en ny modell for fastsetting av tilbudsstruktur og overordnede prinsipper som skal ligge til grunn for tilbudsstrukturen. Første tilbudsstruktur etter ny modell presenteres for fylkestinget i desember 2020.

Prosessen fram mot fremlegging av første sak med ny modell for tilbudsstruktur foreslås som følgende:

- Utarbeiding av et kunnskapsgrunnlag.
- Innføring av innspillsrunder i regionene.
- Ny tilbudsstruktur skal vedtas høst 2020 med virkning fra skoleåret 2021-2022.

Bakgrunn

Fylkestinget behandler hvert år sak om tilbudsstruktur for kommende skoleår. Der vedtar fylkestinget hvilke tilbud som skal legges ned og hvilke tilbud som skal opprettes. Dette er krevende både politisk, for skolene, og for elvene som skal søke. Derfor ser fylkestinget behovet for en mer forutsigbar og langsiktig sak om tilbudsstrukturen. Fylkestinget har i

tillegg behandlet en rekke saker som påvirker innretningen av videregående opplæring i Nordland de senere år.

Samtidig står Nordland ovenfor en elevtallsnedgang de kommende årene. Dette samtidig som behovet for fagarbeidere og elever som tar studiespesialisering øker. Det arbeides kontinuerlig for å ta nye grep som kan bedre gjennomføringene i den videregående skolen i Nordland. I FT-sak 22/18 Nordlandsmodellen - Strategi for økt gjennomføring 2018 – 2022 understrekes det at arbeidslivets behov for kompetanse skal bli møtt på en mer forutsigbar måte. Det vektlegges at tilbudsstrukturen må balansere elevenes lovfestede rett til utdanning med arbeidslivets behov for fagutdannet arbeidskraft og rekruttering til høyere utdanning.

Det er gitt et særlig fokus på økt formidling og flere læreplasser (FT-sak 27/19 Læreplassgaranti i Nordland) og for å møte elevtallsnedgangen. Målet har vært å styrke den regionale samordningen, samt forsterke samarbeidet med arbeidslivet. Arbeidet med å innføre læreplassgarantien vil bidra med viktig kunnskap som vil ha betydning for det mer langsiktige arbeidet med tilbudsstrukturen, samt arbeidet med å dimensjonere videregående opplæring i Nordland.

Et solid kunnskapsgrunnlag kombinert med planlagte innspillmøter med arbeidslivet i forkant av hver planperiode, vil gi muligheter for en bredere vurdering, og bidra til gode beslutninger om tilbudsstrukturen.

I FT-sak 128/2016 «Satsningsområder og fremtidig utdanningsprofil ved de videregående skoler i Nordland» ble fire sentrale prinsipper for skolenes fremtidige fagprofil lagt til grunn:

1. En tilpasset skolestruktur i tråd med dagens, der skolene skal videreutvikles i forhold til kompetansebehov i samfunnet, ut fra lokale forutsetninger og muligheter.
2. Tilgang på læreplasser skal legges til grunn som en indikator for arbeidslivets behov for kompetanse og skal vektlegges ved endringer i tilbudsstrukturen.
3. Forholdet mellom studieforbereende og yrkesfaglige utdanningsprogram ved den enkelte skole skal være tilpasset lokale forhold og tilgang på læreplasser.
4. Skolene skal utvikle gode fagmiljø med utdanningstilbud som har gjennomgående løp frem til sluttkompetanse.

Dette har utgjort en vesentlig satsning og har preget arbeidet med videregående opplæring i Nordland. Skolene jobber godt med å følge opp målsettingene, et arbeid som har gitt positive resultater.

Reduserte elevtall samt reduserte inntekter påvirker også tilbudsstrukturen. I de senere års saker om tilbudsstruktur er det gjort betydelige tilpasninger som har medført en bedre kapasitetsutnyttelse. Det er allerede gjort betydelige tilpasninger til redusert elevtall som også innebærer økonomisk effekt.

I arbeidet med saken er det også blitt sett til hvordan andre fylker jobber med tilsvarende prosesser.

Problemstilling

Det er viktig at Nordland fylkeskommune har en tilbudsstruktur som er riktig dimensjonert. Dette for å møte den kommende elevnedgangen, sikre arbeidslivet tilgang på kvalifisert arbeidskraft og sikre høyere utdanningsinstitusjoner tilgang på studieforberedte elever.

Rekruttering av ansatte er krevende, spesielt til små skoler utenfor regionsentrene. Det vil derfor være avgjørende at skolene at de kan rekruttere lærere til en mer stabil tilbudsstruktur og bygge gode fagmiljøer.

Fylkesrådet ser behovet for en mer langsiktig plan for tilbudsstrukturen. Det er viktig med et godt kunnskapsgrunnlag for beslutningene, for å oppnå en riktig dimensjonering samt sikre forutsigbarhet i tilbudsstrukturen for ansatte, elever, foresatte og arbeidslivet.

Fylkesrådet anser at en endring i prosessen med utviklingen av tilbudsstrukturen vil føre til:

- En dimensjonering i takt med arbeidslivets behov og bidra til et større samsvar mellom lokalt arbeidsliv og tilbudsvifte.
- En kostnadseffektiv drift av videregående opplæring.
- Et helhetlig tilbud innenfor de ulike inntaksregionene og i fylket som helhet.
- Tilgjengeliggjøring av lokaliteter og utstyr for videregående opplæring for voksne på helg/kveldstid.
- Et tettere samarbeid med arbeidslivet i forhold til moderne utstyr og praktisk tilrettelegging.
- Et mer forutsigbart tilbud av utdanningsprogram for elever, ansatte, skolene og arbeidslivet.
- Gjøre det lettere å rekruttere og beholde pedagogisk kompetanse og muligheten for å bygge gode fagmiljø
- Styrke muligheten til den enkelte skole til å utvikle egne fagtilbud og styrke egen profil og satsningsområde.
- Muliggjøre satsinger i tilbudsstrukturen som er unike for Nordland.

Drøfting

En endring av modellen med dimensjoneringen av tilbudsstrukturen i et lengre tidsperspektiv, vil gi mer ro og forutsigbarhet, og vil kunne styrke oppslutning rundt de ulike tilbudene i den videregående skolen. I tillegg vil en bedre regional samordning av utdanningstilbud utnytte tilgjengelige ressurser på en bedre måte.

Flere fylkeskommuner har innført ulike plan- og styringsverktøy, særlig med mål om et tilbud som matcher etterspurt kompetanse til lokalt arbeidsliv på en best mulig måte.

Troms og Hedmark fylkeskommune har parlamentarisme og vedtak om endringer i tilbudsstrukturen er delegert til fylkesrådet. Endelig dimensjonering fastsettes av fylkesutdanningsjefen i inntaksprosessen, på lik linje med våre prosedyrer. Fylkesrådet orienteres om tilpasninger som må foretas i forbindelse med dimensjoneringen på våren. Fylkestinget vedtar overordnede føringer og prinsipper for tilbudsstrukturen.

Rogaland fylkeskommune styres etter formannskapsmodellen og de har en skolebruksplan som blir lagt fram for fylkestinget annet hvert år i desember. I samme møte legger fylkesrådmannen frem sak om tilbudsstruktur, som i forkant er behandlet av både Yrkesopplæringsnemnd, Råd for funksjonshemmede og Opplæringsutvalget (politisk utvalg).

Møre og Romsdal fylkeskommune styres også etter formannskapsmodellen og vedtak om endringer i tilbudsstrukturen vedtas i Utdanningsutvalget (politisk utvalg). Møre og Romsdal legger sin skolebruksplan fram for fylkestinget hvert fjerde år.

I dette arbeidet er det spesielt sett til Møre og Romsdals modell. Møre og Romsdal har en geografisk struktur som minner mye om Nordland, og ikke minst driver de veldig effektivt sammenlignet med andre fylker hvis man legger KOSTRA-tallene til grunn.

Deres plan er oversiktlig og enkel i sin form. Nedenfor kan man se hvordan denne kan se ut for en skole.

Skole	Trinn	Studie- retning	Studieprogram	Klasser	Elevp.	Klasser	Elevpl.	Tatt inn	Klasser	Elevpl.	Klasser	Elevpl.	Klasser	Elevpl.	Klasser	Elevpl.		
				2018- 2019	2018- 2019	2019- 2020	2019- 2020	2019- 2020	2020- 2021	2020- 2021	2021- 2022	2021- 2022	2022- 2023	2022- 2023	2023- 2024	2023- 2024		
Brønnøysund vgs	Vg1		BA Bygg- og anleggsteknikk	1	15	1	15		1	15	1	15	1	15	1	15		
			EL Elektrofag	1	15	1	15		1	15	1	15	1	15	1	15		
			HO Helse- og oppvekstfag	2	30	2	30		2	30	2	30	2	30	2	30		
			RM Restaurant- og matfag	1	15													
			SS Service og samferdsel	1	15	1	15		1	15	1	15	1	15	1	15		
			TP Teknikk og ind. produksjon	1	15													
			ST Studiespesialisering	2	54	2	54		2	54	2	54	2	54	2	54		
	Vg1 totalt	9	159	7	129	0	7	129	7	129	7	129	7	129	7	129		
	Vg2			BA Byggteknikk	1	15												
				HO Barne- og ungdomsarbeiderfag	1	15												
				HO Helsearbeiderfag	1	15												
				RM Kokk- og servitørfag	1	15												
				SS IKT- servicefag	1	16												
				TP Industri teknologi	0	0												
				MK Medier og kommunikasjon	1	27												
	ST Studiespesialisering	2	58															
	Vg2 totalt	8	161	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	Vg3			MK Medier og kommunikasjon														
				PB Påbygging til GSK	1	29												
				Påbygging e yrkeskompetanse		1												
	ST Studiespesialisering	2	54															
	Vg3 totalt	3	84	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	Brønnøysund vgs Totalt			20	404	7	129	0	7	129	7	129	7	129	7	129		

I Nordland bør man legge til grunn et kunnskapsgrunnlag som viser elevtallsutviklingen, demografi, læreplassformidling samt arbeidslivets behov og potensiale for vekst i hver inntaksregion. Kunnskapsgrunnlaget bør gjøres godt kjent og være et grunnlag for innspillmøter hvor berørte parter som utdanningsinstitusjoner og arbeidsliv deltar.

Yrkesopplæringsnemnda er også en sentral aktør i arbeidet og vil gi sine innspill i prosessen. Dette danner så grunnlaget for et forslag til tilbudsstruktur som vedtas i fylkestinget for fire år av gangen. Mindre nødvendige endringer foreslås delegert til fylkesrådet i mellomperiodene, og den årlige dimensjonering fastsettes av utdanningssjefen i inntaksprosessen. Tilbud som ikke har tilstrekkelig antall søkere vil som tidligere ikke bli igangsatt.

Eksempler på bakgrunnsinformasjon som blir lagt til grunn for fylkestinget sitt vedtak vil være:

- Hvordan imøtekomme kompetansebehovet til arbeidslivet i Nordland?
- Hvordan kan tilgang til læreplasser og formidling foregå på en best mulig måte?
- Hvordan håndteres utviklingen i ungdomskull i henhold til utdanningstilbud?
- Hvordan skal Nordland fylkeskommune tilpasse seg nasjonale føringer, eksempelvis ny yrkesfagsstruktur?
- Dimensjonering av utdanningsprogrammene på et overordnet nivå.

- Vurdere normtall for klassestørrelse.

Det bør også utarbeides et årshjul for arbeidet med dimensjoneringen. Dette slik at både involverte parter og øvrige parter som skal gi innspill får en god oversikt over prosessen og tid til å forberede innspill.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesrådet ser behovet for å jobbe på en mer helhetlig måte hvor man ser tilbudsstrukturen over en lengre periode enn det som er mulig i dag. Ikke minst er det viktig å bedre arealdisponering på skolen. Med et bedre grunnlag for regional samordning av utdanningstilbud kan det oppnås mer effektiv drift og tilgjengelige ressurser kan utnyttes bedre.

En god tilbudsstruktur i de videregående skolene er avgjørende for å møte arbeidslivet behov for kompetent arbeidskraft samt sikre rekruttering til høyere utdanning.

For å øke forutsigbarheten for ansatte, elever og foresatte og ikke minst arbeidslivet, er det behov for å endre prosessen rundt tilbudsstrukturen. Gode innspillsprosesser i forkant av fastsettingen av strukturen vil også kunne bidra til en bred oppslutning rundt det vedtatte utdanningstilbudet. Gjennom innføring av et 4-årig perspektiv vil man også kunne koble arbeidet med tilbudsstrukturen tettere til økonomiplanarbeidet.

Det foreslås at fylkestinget behandler sak om overordnet tilbudsstruktur samt overordnede prinsipper som skal ligge til grunn for dimensjonering, hvert fjerde år.

Dersom fylkestinget vedtar tilbudsstrukturen hvert fjerde år kan det bli behov for justeringer i løpet av strukturperioden. Oppfølging av fylkestingets vedtak foreslås derfor lagt til fylkesrådet, noe som betyr at fylkesrådet kan foreta nødvendige justeringer dersom det er behov for det. Fylkesrådet har ansvar for å innfri fylkestingets føringer. Utdanningssjefens beslutning vedrørende dimensjonering av kapasitetstilpasningen på våren basert på årlige søkertall, foreslås videreført.

Fremdriftsplan

Første forslag til ny tilbudsstruktur etter ny modell presenteres for fylkestinget i desember 2020.

Proessen fram mot fremlegging foreslås som følgende:

- Utarbeiding av et kunnskapsgrunnlag som viser utviklingen av søkertall og igangsatte tilbud de ti siste år. Det vil også inngå en beskrivelse av regionale fagkompetansebehov i de ulike regionene, og behovet for studieforbredte elever. Læreplassstilgang og behov for læreplasser er momenter som vil bli tatt med i kunnskapsgrunnlaget.
- Innføring av innspillsrunder i regionene. Det vil bli avholdt regionale møter der skoler, parter i arbeidslivet og store offentlige og private aktører innenfor arbeids- og næringsliv inviteres til å komme med innspill til arbeidet. Innspillene vil bli vektlagt i forslaget til tilbudsstruktur for neste 4-års periode, og være en del av grunnlaget

som presenteres for fylkestinget.

- Fremlegging av tilbudsstruktur etter ny modell vil bli presentert for fylkestinget i desember 2020 og vil ha virkning fra skoleåret 2021-2022. Ny plan for tilbudsstruktur vil deretter bli lagt fram for fylkestinget hvert 4. år.

Det er viktig å presisere at struktursaken som fremlegges for fylkestinget i desember 2019 vil være av tilsvarende karakter som tidligere. Den nye nasjonale yrkesfagsstrukturen innføres med virkning fra skoleåret 2020-2021, og det er derfor naturlig at de fireårige planene for tilbudsstruktur kommer til behandling etter at denne strukturen er lagt i 2019.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Økonomiske konsekvenser

Et mer langsiktig arbeid med tilbudsstrukturen vil føre til bedre ressursutnyttelse og vil dermed forvente å ha en økonomisk effekt. Innføring av en fireårig tilbudsstruktur være et ledd i å innfri punkter som omhandler arbeidet med tilbudsstruktur i økonomiplanen for 2019-2022.

Personellmessige konsekvenser

Denne saken vil ikke få personellmessige konsekvenser.

Andre konsekvenser

Saken vil ikke ha konsekvenser for likestilling, miljø/klima, folkehelse, universell utforming, samfunnsansvar ved anskaffelser og evt. andre relevante forhold.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget vedtar at det innføres en ny modell for arbeidet med tilbudsstruktur med virkning fra skoleåret 2020-2021.
2. Fylkestinget ber fylkesrådet legge fram første sak om tilbudsstruktur etter ny modell til fylkestinget desember 2020 med virkning i fire år.
3. Fremtidige planer for tilbudsstruktur skal legges fram for fylkestinget hvert 4. år.
4. Fylkesrådet får fullmakt til å gjøre mindre endringer i mellomperioden, og følger opp fylkestingets føringer.

Bodø den 24.05.2019

Tomas Norvoll

fylkesrådsleder

sign

Hild-Marit Olsen

fylkesråd for utdanning

sign

24.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
157/2019	Fylkesrådet	24.05.2019
099/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for samferdsel	17.06.2019

Rullering av Regional transportplan Nordland - Handlingsprogram 2018-2021

Sammendrag

Fylkestinget har bevilget 1 mrd. kr i ekstraordinær fylkesvegsatsing i forbindelse med behandling av økonomiplan 2019-2022 og i samsvar med «Fra kyst til marked»-strategien. Fylkestinget ba i desember 2018 fylkesrådet om å gjøre vurdering av prioriteringer av viktige næringsveger i gjeldende Regional transportplan Nordland sitt handlingsprogram. Regionråd, kommuner, NHO Nordland, LO og Norges Lastebileier-Forbund (NLF) har gitt skriftlige innspill til prosjekter i prioritert rekkefølge og med begrunnelse. Fylkesrådet legger i denne sak frem sin innstilling til prioritering av investeringer for viktige vegstrekninger for næringstransporter. Fokus er på flere mindre utbedringstiltak langs vegene som bedrer fremkommelighet og forutsigbare transportert, og hvor trafiksikkerhet og miljøtiltak skal tas hensyn til i planlegging av prosjektene. Felles fokus for alle prosjektene er å se på løsninger som gir mest mulig utbedring av veg for pengene. Fylkesrådet har vektlagt at tiltakene skal bidra til å øke trafiksikkerheten og at vegmilliarden skal gi miljøgevinster. Fv. 12 Bustneslia og fv. 17 Ørnes-Glomfjord vil være aktuelle prosjekter der staten kan bidra til å få rustet opp viktige veger med tungtransporter og eksporter.

Bakgrunn

Ekstraordinær fylkesvegsatsing på 1 mrd. kr

Fylkestinget ba i desember 2018 fylkesrådet om å gjøre nye vurderinger av prioriteringer av viktige næringsveger i gjeldende Regional transportplan Nordland sitt handlingsprogram (FT-sak 173/18). Dette med bakgrunn i ekstraordinær fylkesvegsatsing i Økonomiplan 2019-2022, hvor det ble satt av 750 millioner kroner i perioden 2020-2022, og med tydelige signaler om ytterligere 250 millioner kroner i 2023. Vegmilliarden skal være en satsning på viktige næringsveger, og i tråd med strategien i Regional transportplan (RTP) 2018-2029 «Fra kyst til marked».

Gjeldende [handlingsprogram 2018-2021](#) til RTP ble vedtatt i juli 2017.

Med viktige næringsveger er fokus på fylkesveger med mye godstransporter fra produsent til marked, øvrige næringstransporter med lengre kjøretøy (over 5,6 m) og trafiksikre viktige veger

for helårsturisme.

Fylkesrådet har oppfattet fylkestingets vedtak til å omhandle handlingsprogrammets tiltakslister for strekningsvise prosjekt og mindre utbedringstiltak, og det kun er tiltak under disse to kategoriene som er vurdert aktuelle for ekstra vegmilliarden.

«Fra kyst til marked»-strategi

Nord-Norges fylker står samlet om strategien «Fra kyst til marked» for å få fram vårt hovedbudskap inn mot NTP 2022-2033. Høy verdiskaping og samfunnsutvikling i landsdelen er av nasjonal betydning. Dette krever et transportnettverk som er fremkommelig, trygt og tilpasset overgang til lavutslippssamfunnet. Det er behov for en målrettet og koordinert innsats for å fjerne flaskehalsene på viktige næringstransportkorridorer i landsdelen. Strategien favner helheten i transportkjeden og mellom transportformer, og identifiserer behovet for en tydelig koordinering i NTP mellom staten og fylkeskommunene på blant annet:

- E6 Fylkesveger og ferjer
- Skredsikring/vinterregularitet
- Fiskerihavner og farleder
- Lufthavnstruktur og flytilbud
- Ofotbanen – dobbeltspor
- Intelligente transportsystemer (ITS)

Innspillsprosess

Alle kommuner og regionråd ble inviterte til å komme med skriftlig innspill til prioritering av utbedringer på viktige fylkesveger med næringstransporter i Nordland. Det ble særskilt oppfordret til kommunene om at innspill og prioriteringer bør skje gjennom sine regionråd.

I tillegg ble NHO Nordland, LO og NLF (Norges Lastebileier-Forbund) inviterte til å komme med skriftlig innspill til prioriteringer.

Høringsfrist ble satt til 6 uker.

Fylkeskommunen mottok høringsinnspill fra samtlige sju regionråd i Nordland, 25 kommuner og fem øvrige interesseorganisasjoner.

Samtlige regionråd har prioritert sine innspill, med unntak av Lofotrådet:

Regionråd	Høyeste prioriterte prosjekter
Sør-Helgeland regionråd	Fv. 76 Tosenvegen
Helgeland regionråd	Fv. 828 Herøy – Dønna*
Indre Helgeland regionråd	Fv. 12 Bustneslia
Salten regionråd	Fv. 17 Glomfjord – Ørnes og fv. 835 Mortenstrand – Bogøy** Fv. 554 Støvset - Breivik
Lofotrådet	Åtte prosjekt i uprioritert rekkefølge
Vesterålen regionråd	Fv. 82 Sortland - Risøyhamn
Ofoten regionråd	Fv. 819 Ballangen sentrum – Kjeldebotn

I tillegg er følgende innspill vektlagt:	
Norges Lastebileier-Forbund (NLF)	Fv. 821 Sortland – Myre
Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)	Tre prosjekt i uprioritert rekkefølge

*Helgeland regionråd har på de ti øverste plassene prioritert prosjekter som allerede ligger inne i regional transportplan og/eller gjeldende økonomiplan, samt et forslag til endring i fergetrafikken. Det øverste nye prosjektet er punkt nr. 11, fv. 828 Herøy – Dønna. Fylkesrådet oppfatter innspillene fra Helgeland regionråd at det er fra punkt 11 og nedover at innspillene til viktige næringsveger kommer

**Salten regionråd har delt inn sin prioriteringsliste i to deler. Del 1 er tidligere prioriteringer, de ber om hhv. 150 og 100 mill. kr til fv. 17 Meløy og fv. 835 i Steigen. Strekingen er rangert som nr. 1 og nr. 2. Fylkesrådet oppfatter likevel høringsbrevet dit hen at disse to prosjektene er temmelig sidestilt i viktighet. Del 2 er strekningsvis vedlikehold, hvor de har prioritert seks ulike strekninger, med fv. 554 Støvset – Breivik i Bodø kommune som 1. prioritet.

Organisering

Det ble opprettet en administrativ arbeidsgruppe bestående av medarbeidere fra Statens vegvesen (Svv) og samferdselsavdelingen i Nordland fylkeskommune (Nfk). Arbeidsgruppen hadde det administrative ansvaret for håndtering av høringene fra regionråd, kommuner og næringslivsorganisasjoner. Det har også vært møter med næringsavdelingen i Nfk.

Det har også vært en arbeidsgruppe bestående av ledelsen i Svvs vegavdelingene Nordland og Midtre Hålogaland og Nfk vegsjef. Gruppen har bistått i vurdering av utbedringsbehov og tiltak, samt å foreslå prioriteringer av strekningsvise utbedringer og mindre utbedringstiltak på viktige fylkesveger med næringstransporter.

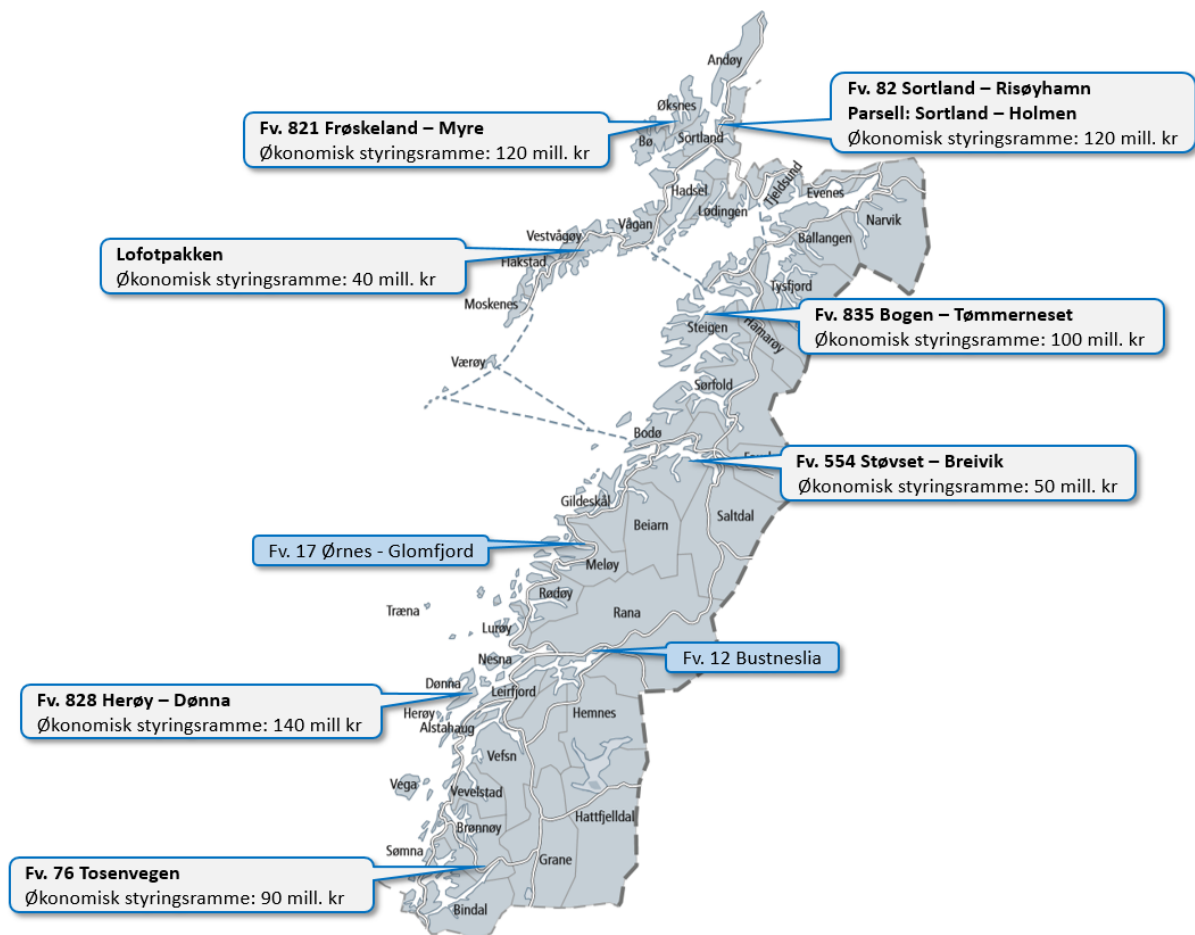
Problemstilling

Med bakgrunn i ekstraordinær fylkesvegsatsing på 1 mrd. kr skal det prioriteres prosjekter og tiltak som vil bedre fremkommeligheten og forutsigbare næringstransporter, og som skal være i tråd med «Fra kyst til marked»-strategien. Det skal i planlegging og gjennomføring av prosjektene tas hensyn til trafikksikkerhet og miljø.

Drøfting

Fylkesrådet har sammen med den administrative arbeidsgruppen sett nærmere på behov for utbedringer av eksisterende fylkesveger med grunnlag i kjennskap til vegenes tilstand, næringsaktivitet og omfanget av næringstransporter. Innspill og prioriteringer for utbedring av viktige transportveger fra regionrådene og næringsliv har vært viktig grunnlag i disse vurderingene.

Figuren nedenfor viser forslag til prioriterte fylkesvegstrekinger for mindre utbedringstiltak og større investeringer for fv. 82 Sortland – Holmen, fv. 12 Bustneslia og fv. 17 Ørnes – Glomfjord.

Figur: Prioriterte prosjekter i perioden 2020-2023

Det vil bli foretatt en grundig kartlegging av behov for konkrete tiltak i Lofotpakken og på fv. 821, fv. 835, fv. 554, fv. 828 og fv. 76. Slik kunnskap vil være et viktig grunnlag for å vurdere hvilke tiltak som best kan innfri mål om mer effektiv og forutsigbare næringstransporter innenfor de gitte økonomiske rammene. Innenfor hvert prosjekt avsettes en økonomisk styringsramme.

Det er vedtatt reguleringsplan for fv. 82 og prosjektet har et kostnadsoverslag på om lag 120 mill. kr.

Dersom det prioriteres midler til videre utredning og planarbeid knyttet til utbygging av fv. 12 og fv. 17 vil man gå i gang med utarbeidelse av reguleringsplaner sammen med kommunene, kostnadsoverslag og prosjektering av prosjektene. Prosjektene vil gå utover perioden 2020-2023 og gjennomføring vil kreve betydelig mer midler enn det som ligger i vegmilliarden. På grunn av prosjektenes størrelse, kostnader og finansiering (evt. bompenger) vil en måtte komme tilbake med egne beslutningssaker.

Behovene for utbedring av de foreslåtte vegene overgår den ekstraordinære rammen på 1 mrd. kr. Fylkesrådet har lagt vekt på at vegmilliarden skal mest mulig komme hele Nordland til gode.

Utbyggingsstrategi

Det er viktig å legge til rette for god styring og gjennomføring av prosjektene. Det foreslås en tredelt strategi for utbedring og strekningsvise utbygging av fylkesvegnettet:

Strategi	Prosjekter	Kostnader Periode 2020- 2023
Porteføljestyring	<u>Mindre utbedringstiltak:</u> <ul style="list-style-type: none"> · Lofotpakken · Fv. 821 Frøskeland – Myre · Fv. 835 Bogen – Tømmerneset · Fv. 554 Støvset - Breivik · Fv. 828 Herøy – Dønna · Fv. 76 Tosenvegen 	540 mill. kr
	<u>Strekningsvise utbedringer:</u> <ul style="list-style-type: none"> · Fv. 82 Sortland – Holmen · Fv. 12 Bustneslia · Fv. 17 Ørnes – Glomfjord 	250 mill. kr
	<u>Nødvendig utbedringstiltak:</u> <ul style="list-style-type: none"> · Bruvedlikehold, mindre tiltak på fv. 17, tilrettelegge for tømmertransporter, tilrettelegge for fremkommelighet og trafikksikre turistveger, opprusting, forsterkning og dekkelegging, miljøtiltak som ladestasjoner til El-biler langs fylkesvegnettet 	210 mill. kr

Porteføljestyring

Fordelen med å samle flere prosjekter i en portefølje er å ha oversikt og styring av den samlede porteføljen på en slik måte at ressursene og innsats optimaliseres innenfor økonomiske rammer og målsetninger. Porteføljestyring vil egne seg godt til prosjekter som ikke er detaljplanlagt og kostnadsberegnet, og som heller ikke har prioritert rekkefølge. En systematisk samlet oversikt over prosjektenes tiltak og fremdrift vil gi godt beslutningsunderlag for å foreta tverrgående prioriteringer og samordninger av prosjekter i prosjektperioden. Dette kan f.eks. bety at dersom et av prosjektene vil ha behov for mer midler enn forutsatt, mens et annet prosjekt kan redusere noe av sine midler uten å svekke kvaliteten og målsetting i nevneverdig grad, så kan midlene omdisponeres mellom prosjektene. Dermed kan man treffe optimale beslutninger om hvilke prosjekter som i størst mulig grad bidrar til å realisere målsettingene.

Den samlede økonomiske rammen for prosjektporteføljen er på 1 mrd. kr i perioden 2020-2023.

Mindre utbedringstiltak:

Med mindre utbedringstiltak menes i denne saken flere og mindre omfattende utbedringer langs eksisterende veg og over en lengre strekning, eller en viktig næringstransportkorridor frem til statlig vegnett/infrastruktur. Mindre utbedringstiltak kan være forsterkning av vegnettet, endring av svinger og stigninger, breddeutvidelse, dekkelegging m.m. Dette gjelder utbedringer i Lofotpakken og på fv. 821, fv. 835, fv. 554, fv. 828 og fv. 76. Fylkesrådet understreker at det her ikke vil være fullverdige oppgraderinger av vegene, men utbedringer av de mest kritiske stedene langs vegene. Det kan derfor være ytterligere behov for utbedringer av disse vegene etter 2023.

Fylkesrådet foreslår å sette av en økonomisk styringsramme på totalt 540 mill. kr.

Strekningsvise prosjekt:

Strekningsvise prosjekt er større, mer omfattende og kostnadskrevende investeringstiltak. Utbyggingen vil gjerne gå over flere år. Slike prosjekter krever godkjente reguleringsplaner for å sikre gjennomføring av tiltak når areal må omreguleres til vegformål, når det er behov for grunnerverv eller endringer av byggegrenser.

Fylkesrådet foreslår å sette av en økonomisk styringsramme på totalt 250 millioner kroner i løpet av fireårsperioden til finansiering av fv. 82 Sortland – Holmen og oppstart av prosjektene fv. 12 Bustneslia og fv. 17 Ørnes – Glomfjord.

Det vises for øvrig til nærmere omtale av prosjektene lengre bak i saksfremlegget.

Nødvendig utbedringstiltak:

Fylkesrådet foreslår nødvendig utbedringstiltak for øvrige næringsveger inkl. turistveger og miljøtiltak på 210 mill. kr i fireårsperioden. Om lag halvparten av midlene foreslås brukt på tiltak på viktige bruer for næringstransporter. Dette fordi det er stort vedlikeholdsetterslep på flere fylkesvegbruer. Uten større utbedringer kan flere bruer få strengere lastbegrensninger, med de ulemper dette kan medføre for næringslivet.

Tiltakene må ses i sammenheng og som bidrar til regional utvikling. Nødvendig utbedringstiltak vil bli disponert som følgende:

- Strekningsvise utbedringstiltak på øvrige viktige næringsveger:

Mange øvrige fylkesveger har behov for utbedring av svinger og stigninger, bredde, forsterkning og bæreevne, dekkelegging m.m. Det sistnevnte gjelder spesielt veger med mye tømmertransport. Dette er tiltak som mange av innspillspartene har etterspurt. På fv. 17 vil det i hovedsak bestå av flere og mindre utbedringer langs strekningen.

- Større kystbruer og øvrige bruer på viktige næringsveger:

I Nordland er det 990 konstruksjoner som defineres som bru (dvs. en spennvidde på minimum 2,5 meter). Disse bruene har en helt avgjørende betydning for at næringslivet skal utvikles. Dessverre bærer mange bruer i Nordland preg av å være i sterkt forfall

grunnet alder og dårlig vedlikehold. Et tydelig eksempel er lavbrua til Engeløya på fv. 835 i Steigen, hvor det må bygges ei ny bru til nesten 300 millioner kroner. Den nye brua er forventet ferdigstilt i 2023. Fram til da har Statens vegvesen signalisert at det må innføres strenge lastbegrensninger, med de konsekvenser det får for blant annet landbruket i Steigen. Å sette av en post til utbedring av viktige bruer i Nordland vil forlenge levetiden til bruene betydelig, noe som er kostnadsbesparende på lenger sikt. I tillegg vil posten bli brukt på å forsterke bæreevnen på bruer hvor lastbegrensning er en hemsko for næringsutviklingen.

· Miljøtiltak – Ladestasjoner for EL-biler:

Fylkesrådet ønsker en sterk satsning på ny, miljøvennlig teknologi. I ferjesektoren er Nordland fylkeskommune i gang med det grønne skifte. Først ut er fv. 17. På ferjesambandet Horn-Andalsvåg vil det fra kommende høst være hybriddrift. Høsten 2020 vil det komme nye lavutslippsferjer på Vennesund-Holm og Tjøtta-Forvik. Fylkesrådet ønsker at det skal være mulig å reise hele fv. 17 på en miljøvennlig måte. Fylkesrådet foreslår derfor at det settes av midler til utbygging av ladestasjoner for EL-biler ved viktige fartsårer langs fylkesvegnettet, og ved naturlige stoppesteder. Det er viktig å gjøre ladestasjonene så lett tilgjengelig som mulig for brukerne. Ladestasjonene må ha god kapasitet, hurtig ladning og avstand mellom stasjonene må vurderes nærmere etter behov. Slike tiltak vil være mulig å igangsette tidlige i perioden.

· Tiltak på viktige næringsveger i Ofoten:

Nødvendige tiltak for utbedring av viktige næringsveger som bedrer fremkommelighet og forutsigbare transporter, og hvor trafikksikkerhet og miljøtiltak ivaretas gjennom planlegging og gjennomføring av prosjektene. Her kan fylkesveg 819 Ballangen sentrum - Kjeldebotn og Skjomenveien være aktuelle utbedringstiltak. Planlegging av tiltakene vil gjøres i samarbeid med kommunene i regionen.

· Trafikksikkerhetstiltak:

Økt næringstrafikk langs vegene vil gjøre våre myke trafikanter mer utsatt. Dette gjelder spesielt på skoleveger. Her er det behov for å øke sikkerheten, og fylkesrådet vil derfor se på hvor det er hensiktsmessig å iverksette tiltak. Slike tiltak kan være bygging av gang-/sykkelveger, veg kryssinger m.m.

Gjennomføring av tiltakene

Ekstrasatsingen på viktige fylkesveger med næringstransporter vil gjelde i perioden 2020-2023. Utarbeidelse og godkjenning av reguleringsplaner og prosjekteringer krever noe tid å få realisert. For å ta unna den økte omsetningen i begynnelsen av perioden foreslås det derfor utbedringer av veger som ikke krever reguleringsplaner og større prosjekteringer. Slike prosjekter kan være innenfor mindre utbedringstiltak og/eller sekkepost.

Etter hvert som reguleringsplaner og prosjekteringer er ferdige utover i perioden kan de øvrige deler av porteføljen igangsettes.

På grunn av relativ kort planleggingstid for igangsetting av vegutbedringer må det påregnes at omsetningen i 2020 blir mindre enn 250 mill. kr, men øke utover i perioden. Det forutsettes at

den samlede bevilgningen på 1 mrd. kr, herav 750 mill. i økonomiplan perioden 2019-2022 og 250 mill. kr i 2023 er omsatt i løpet av perioden i henhold til fylkestingets målsetting.

Fylkesrådet vil komme med mer detaljerte fremdriftsplaner i forbindelse med fylkestingets budsjett og økonomiplanbehandlinger.

Mest mulig utbedring av veg for pengene

Utbedring og strekningsvise prosjekter vil være med fokus på å bygge «tilfredsstillende standarder». Dette innebærer at det må vurderes og dimensjoneres tiltak etter vegens funksjon og trafikkmengde, og ikke nødvendigvis bygges etter full vegnormalstandard. Dette skal likevel ikke gå på bekostning av trafikksikkerhet.

Fokus i prosjektene er flere utbedringstiltak langs vegstrekningene slik som breddeutvidelse, bedre løsninger for drenering, utbedring at vegnettet som tåler større kjøretøy, utretting av vanskelige svinger og stigninger, ulykkespunkter m.m. Det skal også tas hensyn til trafikksikkerhets- og miljøtiltak i planlegging og utbedring av fylkesvegene. Felles fokus for alle prosjektene er å se på løsninger som gir oss mest mulig utbedret veg for pengene, altså gode forbedringer til en lav kostnad.

Det må vurderes om det kan være aktuelt å involvere entreprenørene gjennom hele prosjektene, gjennom totalentrepriser eller andre modeller for tidlige entreprenørmedvirkninger. Dette betyr at entreprenøren involveres fra reguleringsplanfasen til ferdigutbygd prosjekt. Hensikten ved å kombinere vegadministrasjonens fagekspertise og entreprenørens kunnskap og praktiske erfaring tidlig i prosjektet, er å komme fram til bedre løsninger som gir mye utbedret veg for pengene.

For å få en best mulig utnyttelse av ressursene bør investeringer og generelle vedlikeholdstiltak sees i sammenheng og samordnet med hverandre i budsjettsammenheng.

På den måten vil vi få langt flere veger som framstår «som nyere og bedre» etter grundig rehabiliteringer. Det er viktig at folk og næringsliv opplever forbedring i framkommelighet, sikre forutsigbare transporter og trygghet på fylkesvegene.

Investerings tiltak vedtas i årsbudsjett

Handlingsprogrammet til Regional transportplan Nordland er en langsiktig og overordnet plan for prioritering av investerings tiltak i planperioden. Handlingsprogrammet og økonomiplan gir ingen økonomiske forpliktelser for fylkeskommunen. Vedtatt årsbudsjett beslutter når et investeringsprosjekt kan igangsettes og innholdet i prosjektet, samt fremdrift. Det samme vil gjelde for årlige samlede bevilgninger for sekkeposten.

Prosjektomtaler, næringsliv og næringstransporter

Mindre utbedringstiltak:

Lofotpakken

Det foreslås en bevilgning på 40 mill. kr til flere mindre utbedringstiltak i Lofoten.

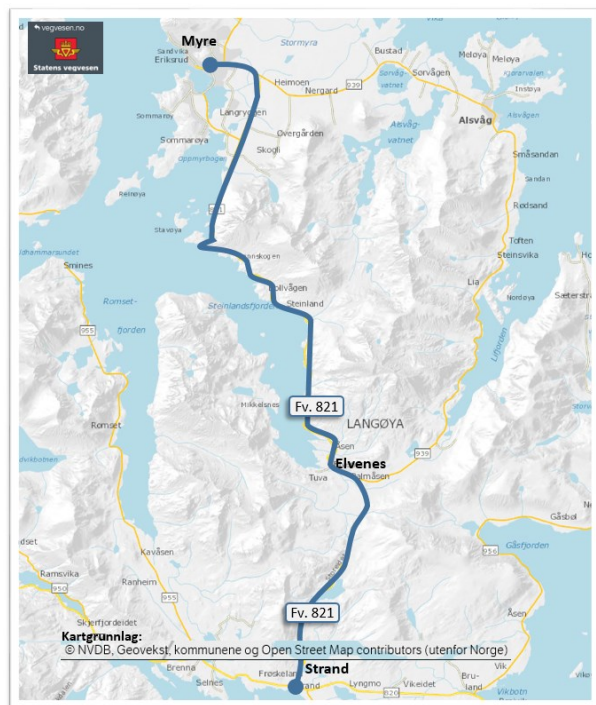
- Næringslivet i Lofoten skiller seg i høy grad fra næringslivet ellers i Nordland ved at det er svært turistrettet. Det er stort behov for flere møteplasser, parkeringsplasser og fotoplasser. Dette er viktige tiltak både trafikksikkerhetsmessig, men også for utvikling av reiselivsnæringen og øvrig næring i regionen. Dette ble understreket av Lofotrådet i deres innspill.
- Sjømatnæringen er ei viktig næring

Fv. 821 Frøskeland - Myre

Det er tidligere bevilget 50 mill. kr til utbedring over Frøskelandsfjellet gjennom havbruksfondet. Det foreslås i tillegg 120 mill. kr til utbedring av strekningen.

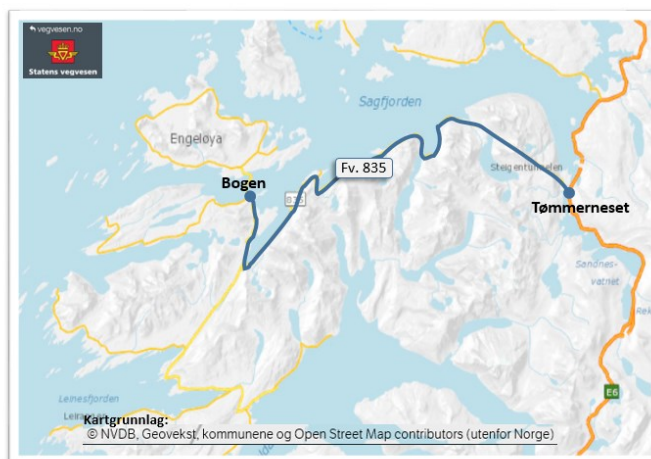
- Øksnes kommune: 4.450 innbyggere
- Viktige næringer: Fiskeri og havbruk, reiseliv, servicebedrifter m.m.
- Største kommune innen hvitfisk i Nordland, og en av de største sjømatklyngene i Norge
- Mye transporter av fersk fisk under skreisesongen, og sammenfaller med årstid med størst framkommelighetsutfordringer
- Lengde: 22 km
- Tilstand: Behov for strekningsvis utbedring, bæreevne og breddeutvidelse
- Total ÅDT: 1.320 – 1.420
- Andel lengre kjøretøy: 10 %
- ÅDT (V) i 2017: 57 på fv. 821 Elvenes-Myre (kilde: Transportutvikling AS)
- ÅDT (V) i 2017: 47 på fv. 821 Frøskeland – kryss Elvenes (Kilde: Transportutvikling AS, Næringstransporter i Lofoten og Vesterålen, 2017)
- ÅDT (V), sjømat: 19 på strekningen fv. 821 Frøskeland-Myre (Kilde: Transportutvikling AS)

Fv. 835 Bogen – Tømmerneset

Det foreslås bevilgning på 100 mill. kr til utbedring av strekningene, først og fremst til strekningene uten gul midtlinje.

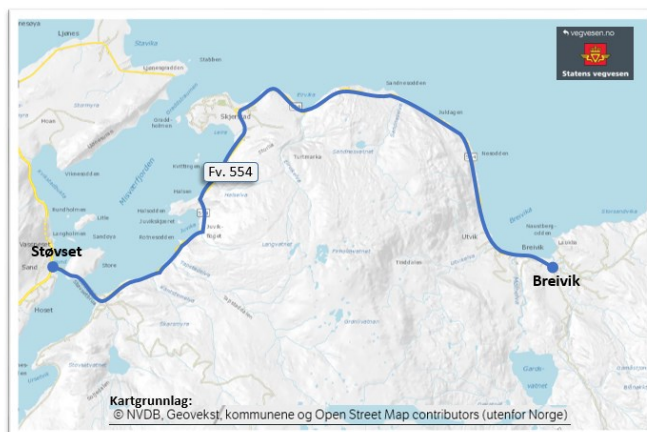
- Steigen kommune: 2.576 innbyggere
- Viktige næringer: Fiskeri og havbruk, landbruk
- Cermaq etablert nytt lakseslakteri juni 2018. Forventet slaktevolum 40.000 tonn første driftsår og 70 nye arbeidsplasser i kommunen. Årlig tilsvarer mer enn 2.000 vogntog ut av slakteriet. I tillegg betydelig antall tyngre kjøretøy inn til slakteriet (vareinnsats m.m.). Videre vekst fører til økt transportbehov i fremtiden.
- Viktighet: Eneste veg fra/til Steigen fra E6
- Lengde: 48 km
- Tilstand: Behov for strekningsvis utbedring, bæreevne og breddeutvidelse
- Total ÅDT: 355
- Andel lengre kjøretøy: 19 %

Fv. 554 Støvset - Breivik

Det foreslås bevilgning på 50 mill. kr.

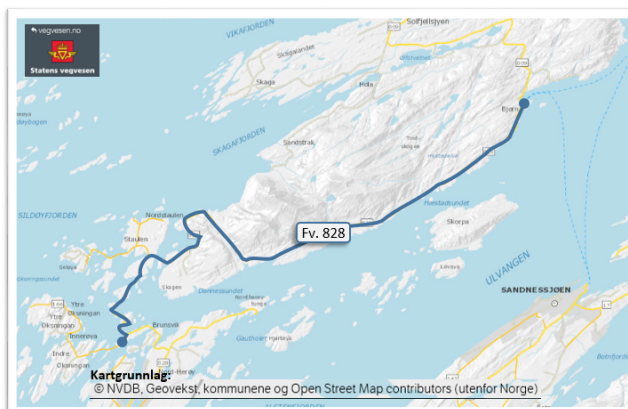
- Viktige næringer: Salten Smolt AS (skal utvide virksomheten), Lundal Nord AS, Felleskjøpet (sentrallager for før/gjødsel)
- Lengde: 14 km
- Tilstand: Behov for strekningsvis utbedring og forsterkning av bruer og veg
- Total ÅDT: 275 - 340
- Andel lengre kjøretøy: 8 – 11 %

Fv. 828 Herøy - Dønna

Det foreslås bevilgning på 140 mill. kr fra lakseslakteriet Mowi og frem til ferjeleiet Bjørn.

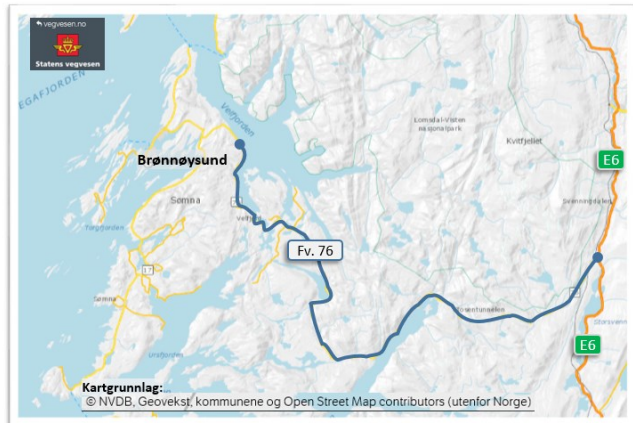
- Herøy kommune: 1.780 innbyggere
- Dønna kommune: 1.391 innbyggere
- Viktige næringer: Fiskeri og havbruk, landbruk, servicebedrifter, verksted m.fl.
- Lengde: 22 km fra lakseslakteriet Mowi til Bjørn
- Tilstand: Tungbiltrafikk med smal vegbane. Behov for strekningsvis utbedring og breddeutvidelse
- Total ÅDT: 380
- Andel lengre kjøretøy: 10 %
- ÅDT (V): Ca. 23 fra lakseslakteri (*Kilde: Transportutvikling AS, Vurdering av fremtidig vekst i havbruks trafikken mellom Herøy/Dønna og Alstahaug*)
- Forventet økt produksjonsvolum på lakseslakteri

Fv. 76 Tosenvegen

Det foreslås bevilgning på 90 mill. kr til utbedring av vegstrekningen.

- Brønnøy kommune: 7.916 innbyggere
- Sømna kommune: 2.014 innbyggere
- Viktige næringer: Tine Meieriet Sømna, fiskeri og havbruk, servicebedrifter, landbruk, verksted m.fl.
- Viktighet: Sør-Helgelands eneste forbindelse mellom kyst til E6. Viktig strekning for samfunnsikkerhet og beredskap
- Lengde: 80 km
- Tilstand: Behov for strekningsvis utbedring, bæreevne og breddeutvidelse
- Total ÅDT: 450 - 520
- Andel lengre kjøretøy: 16 - 18 %
- ÅDT (V) i 2017: 19 (Kilde: Transportutvikling AS, Sammenstilling av fylkeskommunenes nærings- og godsstrømsanalyser for Nord-Norge, 2019)
- Mye transporter av dagligvarer fra hovedlagre til Rema, Coop og Asko i Trondheim
- Stor del av nærings-/godsstransporter skjer langs kysten på fv. 17

Strekningsvise prosjekt:

Fv. 82 Sortland – Risøyhamn, delparsell Sortland - Holmen

Reguleringsplanen ble vedtatt av Sortland kommunestyre den 15.06.2017. Prosjektet er kostnadsberegnet til 120 mill. kr.

- Andøy kommune: 4.770 innbyggere
- Viktige næringer/arbeidsplasser: Fiskeri, reiseliv, landbruk, forsvaret (fases ut), servicebedrifter, bygg- og anlegg, internasjonal romforskning/-teknologi m.fl.
- Nasjonal turistveg
- Ferdig reguleringsplan
- Total ÅDT: 1.200
- Andel lengre kjøretøy: 10 %
- ÅDT (V) i 2017: 21 (Kilde: Transportutvikling AS, Sammenstilling av fylkeskommunenes nærings- og godsstrømsanalyser for Nord-Norge, 2019)

Fv. 82 fra Sortland til Risøyhamn er en viktig transportåre for sjømatnæringen og reiselivssektoren i regionen, og var øverste prioritet i innspillet fra Vesterålen regionråd. Strekningen er på 46 km har i dag dårlig vegstandard og redusert bæreevne. Deler av

strekningen er også skoleveg med manglende fortau/gang- og sykkelveg.

Prosjektet er delt inn i flere delstrekninger:

- Delprosjekt A - Sortland - Holmen
- Delprosjekt B - Holmen - Maurnes
- Delprosjekt C - Maurnes - Reinsnes
- Delprosjekt D - Reinsnes - Forfjord
- Delprosjekt E - Forfjord - Buksnes
- Delprosjekt F - Buksnes – Risøyhamn

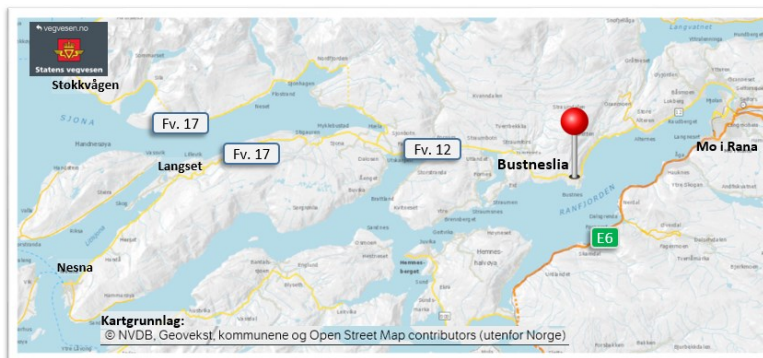
Delstrekning B er finansiert i gjeldende økonomiplan, og ferdigstilles i 2019.

Fylkesrådet foreslår at det settes av 120 millioner kroner for finansiering av delprosjekt A – Sortland – Holmen. Parsellen er ca. seks kilometer lang. Utbedringsprosjektet omfatter forsterkning og breddeutvidelse til 6,5 meter. Hverdagen vil dermed bli langt tryggere for myke trafikanter. På strekningen skal det legges til rette for sammenhengende gang og sykkelveg. Dette delprosjektet har ferdig reguleringsplan, noe som betyr at det relativt raskt kan igangsettes.

Fv. 12 Bustneslia

Dagens fv. 12 gjennom Bustneslia er en stor flaskehals for næringstrafikk, og skaper særlig problemer for tyngre kjøretøy vinterstid. Det bratteste partiet har en stigning på opp mot 9 prosent over en strekning på 1.700 meter. Bustneslia er den eneste ferdselsåren mellom kysten og E6 på Nord-Helgeland. Strekningen gjennom Bustneslia er viktig for laksetransporten fra Lovund og godstransporter mellom Langsetvågen Industripark (Nesna) og Mo Industripark.

- Viktig næringsveg
- Viktige næringer: Lakseslakteri Nova Sea, Langsetvågen Industriområde, Mo Industripark, landbruk m.fl.
- Tilstand: Framkommelighetsproblem for store kjøretøy vinterstid
- Total ÅDT: 1.980
- Andel lengre kjøretøy 15 %
- ÅDT (V) i 2017: Fv. 12 Båsmoen/Ytteren – Utskarpen 25, herav 16 for sjømat (Kilde: Transportutvikling AS, Sammenstilling av fylkeskommunenes nærings- og godsstrømsanalyser for Nord-Norge, 2019)
- Avhengig av bompenger og evt. statlig medfinansiering, Jfr. Granavolden-erklæringen

FT-sak 21/2018 ble det sett på mulige alternativer for å løse framkommelighetsproblematikken på strekningen. 5 alternativer ble utredet hvorav 2

alternativer utpekte seg som særlig aktuelle som framtidig vegtrase på strekningen. Fylkestinget vedtok at det skulle jobbes videre med de to anbefalte alternativene «B – Lang tunnel» og «C – Kort tunnel og ny veg i dagens trasé», og at det i den videre prosessen utarbeides reguleringsplan for hele strekningen Nyvoll – Sletten på fv. 12. De to alternativene har en antatt kostnad på henholdsvis 800 mill. kr (alt. B) og 650 mill. kr (alt. C).

I økonomiplanen er 20 mill. kr av vegmilliarden satt av til oppstart av Bustneslia i 2022. Prosjektet fv. 12 Bustneslia er et omfattende og kostnadskrevenende prosjekt. Grovt sett kan man forvente at fra oppstart av planleggingen og eventuell bompengeprosess, til et prosjekt av denne størrelse er klart til utbygging, bør man anta en tidsbruk på minimum 3 år. Dette inkluderer reguleringsplanlegging, prosjektering og bompengeprosessen. Det er derfor foreslått et oppstartsbeløp på til sammen 100 mill. kr. med videre finansiering i perioden etter 2023. Tiltaket må som nevnt tidligere utredes og vedtas dersom det skal gjennomføres på grunn av prosjektets størrelse, kostnader og eventuell finansiering gjennom bompenger.

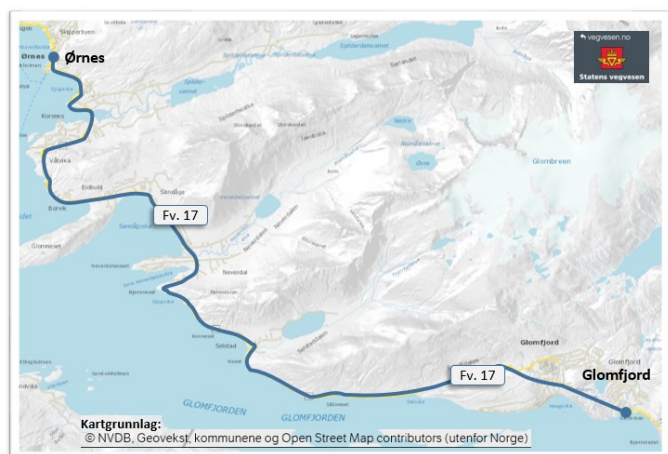
I Statens vegvesens utredning vedrørende valg av trasé, konkluderes det med et bompengepotensial på 100-200 mill. kr. Kommunene er positive til at fylkeskommunen har fått utredet muligheten for bompengefinansiering av prosjektet. Fylkesrådet vurderer at en tunnelløsning er det beste valget for Bustneslia med tanke på fremkommelighet, samtidig vil dette være den dyreste løsningen. Bompengefinansiering vil da være et viktig bidrag for å realisere Bustneslia dersom det ikke kommer statlig medfinansiering til prosjektet.

I Granavolden-plattformen heter det at regjeringen i kommende NTP vil se på hvordan staten kan bidra til at enkelte fylkesveger med høy andel tungbiler og eksport best mulig kan rustes opp. Fylkesrådet vil derfor henvende seg til samferdselsdepartementet for å be om statlig medfinansiering av dette prosjektet. Uten et statlig bidrag kan det bli vanskelig å få realisert prosjektet. Bustneslia vil i så fall binde opp store midler på investeringsbudsjettet fremover, selv med en høy bompengesats.

De siste årene har det blitt gjort flere tiltak for å bedre situasjonen over Bustneslia. Det har vært forsterket vinterdrift med hyppigere brøyting og strøing. Vinteren 2018/19 ble det etablert stoppsignal på lik linje med fjelloverganger. Disse skal fortelle bilistene om vær og føreforhold og varsle når vegen er stengt for bilberging eller brøyting. Dessverre tok det lengre tid enn planlagt før systemet ble satt i drift.

Fv. 17 Ørnes – Glomfjord

- Meløy kommune: 6.400 innbyggere
- Viktige næringer: Industri- og kraft, fiskeri og havbruk, servicebedrifter m.fl.
- Lengde: 18 km
- Tilstand: Behov for strekningsvis utbedring, skredutsatt? og breddeutvidelse
- Total ÅDT: 1.860
- Andel lengre kjøretøy: 11 %

Fv. 17 gjennom Meløy er en del av kystriksvegen og er også en del av turistvegstrekingen

Helgelandskysten. En utbedring av fv. 17 vil også gi en langt tryggere ferdsel for myke trafikanter, både for sykkelturister sommerstid og for lokalbefolkningen gjennom hele året. Strekningen inngår i det grønne skiftet hvor fylkeskommunen har ei sterk satsing på null- og lavutslippsferjer på ferjesambandene langs fv. 17. I kraft- og industrikommunen er fv. 17 en transportåre man er avhengig av. Årsdøgntrafikken (ÅDT) varierer mellom 2.400 kjøretøy ved Spildra til 1.500 kjøretøy ved Glombergan. Det er tre parseller som er aktuelle for utbedring, Glombergan – Setvikdalen, Spildra – Eidbukta og Neverdalen – Selstad. Det foreligger reguleringsplaner for samtlige tre parsellene, men disse er såpass gamle at det er behov for grundig gjennomgang og oppdatering.

Fv. 17 gjennom Meløy preges av å være en flaskehals som ikke holder dagens krav til standard. Spesielt gjelder dette strekningen Glombergan – Setvikdalen. Den 1,8 kilometer lange strekningen har en vegbredde på fem meter, og ligger i et sidebratt terreng der sjøen ligger nedenfor vegen og fjellsida på oversiden. Flere steder mangler det grøft på oversiden.

For strekningen Glombergan – Setvikdalen er de aktuelle tiltakene breddeutvidelse, skredsikring og etablering av fjellgrøft for å fange opp nedfall av høye fjellskjæringer. For den tre kilometer lange strekningen Neverdal – Selstad er utfordring dårlig kurvatur og sidebratt terreng. Her foreslås det bygging av gang- og sykkelveg, etablering av rundkjøring, en 510 meter lang tunnel og breddeutvidelse.

For parsellen Spildra – Eidbukta foreslås det en tunnel på ca. 1120 meter. Tunnelen vil innkorte fv. 17 med 1,2 kilometer. Det er et stort behov for å bedre trafikksikkerheten for myke trafikanter på strekningen, men det er vanskelig å få etablert gang- og sykkelveg langs eksisterende veg på grunn av terrengforhold. Ved en tunnel vil trafikkmengden på eksisterende veg gå betydelig ned og trafikksikkerheten vil øke.

I 2017 utarbeidet Cowi på vegne av Meløy kommune en kostnadsberegning av utbedringen av de tre strekningene. Deres beregning er at det vil koste 623 millioner kroner (2018-kr) å utbedre fv. 17 Ørnes – Glomfjord. Statens vegvesens vurdering er at kostnaden vil bli noe høyere enn dette.

Meløy kommune har ved flere anledninger stilt seg positiv til en bompengefinansiering av en utbedring av fv. 17 gjennom kommunen. I 2018 vedtok fylkestinget et prinsippvedtak om bompengefinansiering. En utredning fra Statens vegvesen viser at bompengepotensialet er 270 – 370 millioner kroner, avhengig av hvilke takster som settes.

Fylkesrådet oppfatter vedtakene om bompengefinansiering i fylkestinget og i Meløy kommune om at det forutsettes en helhetlig utbygging av fv. 17 gjennom Meløy dersom prosjektet skal bompengefinansiering. Med andre ord vil det ikke være grunnlag for bompenger dersom kun en strekning blir foreslått utbedret.

Fylkesrådet foreslår derfor at det settes av 50 millioner kroner til oppstart av prosjektet. Det må som nevnt tidligere legges frem egen beslutningssak når man er kommet lengre i utredningsarbeidet. Fylkesrådet vil i samarbeid med Meløy kommune avklare framdrift, regulering, prosjektering og evt. bompengeprosess

Selv med bompengefinansiering vil en utbedring av fv. 17 gjennom Meløy binde opp store summer i fylkeskommunens investeringsbudsjett. For at dette skal la seg gjennomføre rent økonomisk foreslår fylkesrådet trinnvis utbedring av de tre delstrekningene i Meløy. Det må

her ligge en forutsetning til grunn slik at prosjektet kan bompengefinansieres. Også her vil fylkesrådet se på om det er naturlig å kontakte samferdselsdepartementet for å be om statlig medfinansiering.

Fylkesrådets vurdering

Satsing på 1 mrd. kr er en ekstraordinær vegsatsing. Dette er også en oppfølging av «Fra kyst til marked»-strategien.

I den politiske plattformen for fylkesrådet i Nordland 2015-2019 vil fylkesrådet prioritere løsninger som gir bedre trafiksikkerhet, raskere og mer forutsigbar transport av gods og som reduserer klimautslipp.

De foreslåtte tiltakene i prosjektporteføljen vil bedre fremkommeligheten og forutsigbare næringstransporter, samtidig som dette bidrar til trafiksikre fylkesveger. Utbygging av ladestasjoner for El-biler bidrar positivt for miljøet og legger til rette for økt bruk av nullutslippsbiler over større områder i fylket. Ikke bare i de største byene.

Nordland har et variert og aktivt næringsliv med stort fremtidig verdiskapningspotensiale. Næringslivet er spredt over hele fylket. Det transporteres mye gods inn til bedriftene som vareinnsats og mye uttransporter av ferdigvarer. En gode del av transportene er ferske produkter som krever raske og forutsigbare transporter til bestemmelsesstedet.

Utbedring av fylkesvegene vil være viktig for å legge til rette for regional utvikling og bedre rammebetingelsene for næringslivet i fylket.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Vegmilliarden vil binde opp en milliard kroner på investeringsbudsjettet i perioden 2020-2023, og med det øke Nfks lånegrad. 750 mill. kr er allerede innarbeidet i nåværende økonomiplan og det fortsettes at gjenværende 250 mill. kr innarbeides i økonomiplan for 2020-2023.

Selv med bompengefinansiering ser fylkesrådet at dette vil bli svært utfordrende å realisere prosjektene fv. 12 Bustneslia og fv. 17 Ørnes – Glomfjord. En oppstart av prosjektene i slutten av fireårsperioden vil kreve statlig medfinansiering og en forlengelse av fylkeskommunens høye finansieringsnivå for fylkesveger i Nordland også etter 2023.

Dersom det skal gjennomføres utbedring av fv. 12 Bustneslia og fv. 17 Ørnes – Glomfjord, så vil prosjektene binde opp store beløp i investeringsbudsjettene etter 2023. Arbeidet med finansiering og økonomisk sett gode løsninger vil derfor måtte fortsette. Fylkeskommunens økonomiske situasjon er svært stram og det er store behov blant annet knyttet til tunnelsikkerhetsforskriften og andre vedlikeholdsoppgaver på fylkesvegnettet. Det er også nødvendig å avveie lånefinansierte vegprosjekter som i praksis gir mindre midler til vegvedlikehold opp mot behov for vegvedlikehold.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget vedtar fylkesrådets forslag til prioritering av prosjekter slik det fremgår i saksfremlegget, og med mål om bedre framkommelighet og forutsigbare næringstransporter. Trafikksikkerhet og miljøtiltak skal hensynstas i planlegging og utbygging av prosjektene.
2. Fylkestinget vedtar fylkesrådets forslag til styring og gjennomføring av prosjektene slik det fremgår i saksfremlegget. De årlige budsjetttrammene vedtas av fylkestinget og de rapporteres til fylkestinget om fremdrift og bruk av midler på det enkelte prosjekt gjennom tertial og årsrapporteringen.
3. Fylkestinget ber fylkesrådet snarest å gå i dialog med Samferdselsdepartementet for å komme i posisjon for statlig medfinansiering av viktige fylkesveger for næringstransporter. Aktuelle prosjekter vil være fv. 12 Bustneslia og fv. 17 Ørnes – Glomfjord. Øvrige prosjekter kan være fv. 821 Frøskeland-Myre, fv. 835 Bogen-Tømmerneset og fv. 828 Herøy-Dønna.

Bodø den 24.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Svein Eggesvik
fylkesråd for samferdsel
sign

24.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel	DokID
Regional transportplan - Handlingsprogram 2018-2021	1265417
Regional transportplan 2018-2029 - Fra kyst til marked	1265418
Høringsinnspill - Indre Helgeland Region (IHR)	1173196
SV: 19/587-2 Høring – Anmodning om skriftlig innspill til prioritering av utbedringer på viktige fylkesveger med næringstransporter i Nordland. Indre Helgeland Region (IHR)	1173194
SV 19587-2 Høring – Anmodning om skriftlig innspill til prioritering av utbedringer på viktige fylkesveger med næringstransporter i Nordland	1173195
Høringsinnspill - Rødøy kommune	1186008

Særutskrift f.sak 2019_015 Nordland fylkeskommune, viktige næringsveger, høringsuttalelse.pdf	1186009
INNSPILLSKJEMA - PRIORITERING VEGINVESTETERINGER NORDLAND FYLKESKOMMUNE.pdf	1186814
Høringsinnspill - Træna kommune	1186813
Høringsinnspill - Lurøy kommune	1187205
prioriteringsliste, Lurøy kommune	1187207
Samlet saksfremstilling	1187208
Innspill fra innlandet lokalutvalg	1187209
Innspill fra Kvarøy lokalutvalg	1187210
Innspill fra Lovund industriforum	1187211
innspill fra Lurøy næringsforum	1187212
Innspill fra onøyLurøy lokalutvalg	1187213
Innspill fra Sleneset lokalutvalg	1187214
Innspill fra Sørnesøy lokalutvalg	1187215
Høringsinnspill - Rana kommune	1187870
RK sak 2019-02-20 Høringssvar fylkesveiutbedring - protokoll	1187871
RK sak 2019-02-20 Høringssvar fylkesveiutbedring - saksutredning	1187872
Vedlegg 2 - Indre Helgeland regionråds innspillskjema	1187873
Vedlegg 3 - Rana kommunes høringsinnspill RTP 2018-2021	1187874
Vedlegg 1 - Rana kommunes innspillskjema	1187875
Høringsinnspill - Bø kommune	1188720
PRIORITERT INNSPILL	1188722
Høringsinnspill - Steigen kommunes	1182681
Innspill til prioritering av utbedringer på viktige fylkesveger med næringstransporter i Nordland. (L)(443108)(1).pdf	1191983
Høring - Innspillsskjema - Prioritering av Fylkesveier (L)(443052).pdf	1191982
Høringsinnspill - Øksnes kommune	1191981
Høringsinnspill - Hemnes kommune	1192191
Høringsinnspill - Sør-Helgeland Regionråds	1192277
Sak 18.2019 Høringsinnspill- prioritering av utbedringer på viktige fylkesveger i Nordland - vedtak	1192278
Sak 18a.2019 Høring - Innspillsskjema	1192279
Høringsinnspill - Ofoten regionråd	1192416
Høringsinnspill - Brønnøy kommune	1192579
Høringsinnspill - Skjema.pdf	1192580
Høringsinnspill - Saltdal kommune	1192938
Innspill fra Saltdal kommune til prioritering av utbedringer på viktige fylkesveier med næringstransporter i Nordland	1192939
Innspillsskjema, Saltdal kommune	1192940
Høringsinnspill - Bindal kommune	1193132
Høringsuttalelse til prioritering av utbedringer på viktige fylkesveger med næringstransport i Nordland	1193133
Høringsinnspill - Beiarn kommune	1193800
HØRING - INNSPILLSKJEMA	1193802
Høringsinnspill - Vevelstad kommune	1193806
Innspill - Viktige fylkesveger med næringstransport, Vevelstad kommune	1193807
Høringsinnspill - Vesterålen regionråd	1193812

Høring - Innspillsskjema Vesterålen regionråd	1193814
Høringsinnspill - Værøy kommune	1193826
Høringsinnspill - Steigen Næringsforum	1193863
Høringsinnspill - Yrkestrafikkforbundet avd. Brønnøysund og ITF	1193867
Norsk Transportarbeiderforbund avd. Brønnøysund	
Høringsinnspill - Meløy kommune	1194063
Innspillsskjema Salten Regionråd.pdf	1194064
Saksprotokoll utvikling av næringsveier i Nordland.pdf	1194065
Rapport opprusting Ørnes-Glomfjord 2016.pdf	1194066
Meløy Næringsforum strekningen Ørnes-Glomfjord - betydning som næringsvei.pdf	1194067
Brev fra Yara Glomfjord - innspill FV 17 Ørnes-Glomfjord.pdf	1194068
Prinsippvedtak for bompengefinansiering FV17 gjennom Meløy FT-sak 115-2018.pdf	1194069
Oversikt bemanning og bedrifter i Glomfjord Industripark.pdf	1194070
Oversiktsbilde bedrifter i Glomfjord Industripark.pdf	1194071
Høringsinnspill - UL Forsøk	1193877
Høringsinnspill - Prioritering av tiltak for utbedring av fylkesvegnettet	1193876
Høringsinnspill - Andøy kommune	1193572
Dokumentasjon	1193573
Høringsinnspill - Hamarøy kommune	1194699
PRIORITERT INNSPILLSLISTE.pdf	1194700
Høringsinnspill - Helgeland Regionråd	1194899
Protokoll - Sak 009_19 Vedlegg - Innspillsskjema fra Helgeland Regionråd	1194900
Høring – Innspill fra Helgeland Regionråd til prioritering av utbedringer på viktige fylkesveger med næringstransporter i Nordlan	1194901
Høringsinnspill - Dønna kommune	1195028
Høring - Innspillsskjema 2019	1195029
Høringsinnspill - Salten Regionråd	1195248
Styre-sak 1619 - Høringsinnspill til viktige fylkesveger for næringstransport	1195250
Styre-sak 1619 - Høring - Innspillsskjema fra Salten Regionråd til viktige fylkesveger for næringstransport	1195251
Høringsinnspill - Sømna kommune	1195497
Høringsinnspill - Vågan kommune	1196089
Høringsuttalelse innspill fra Vågan Transportplan Nordland - handlingsplan 2018 -	1196091
Høringsinnspill - Hadsel kommune	1235301
Høringsinnspill - Flakstad kommune	1236659
Høring - Innspillsskjema fylkesveg næringstransport 150319	1236660
Høring - Innspillsskjema fylkesveg næringstransport 150319	1236661
Høringsinnspill - Vestvågøy kommune	1236695
Høring - Innspillsskjema	1236697
Høringsinnspill - Sortland kommune	1237090
Høring - Innspillsskjema-fra Sortland kommune	1237091
Regional transportplan 2017-2028 - økonomiplan 2019-2023 (L)(533229)	1237092

Høringsinnspill - NHO Nordland	1238903
Høringsinnspill - Lofotrådet	1241749
Høringsinnspill - Nesna kommune	1247944
Høringsinnspill - Aksjonsgruppa for bedre og tryggere vei mellom Sortland og Risøyhamn	1254823
VS FV 82, SORTLAND-RISØYHAMN	1254824

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
158/2019	Fylkesrådet	24.05.2019
100/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for kultur, miljø og folkehelse	17.06.2019

Høring - Nasjonal ramme for vindkraft på land

Sammendrag

Fylkesrådet foreslår at fylkestinget viser til Regional plan om vindkraft i Nordland. Planen uttrykker regional politikk for utbygging av landbasert vindkraft i fylket. Det er derfor ikke behov for en nasjonal ramme for vindkraft. Forslaget kommer for sent og vil i mindre grad bidra til en helhetlig styring av vindkraftutbygging på land.

Fylkesrådet foreslår at dersom høringsforslaget med en utpeking av de mest egnede områdene for ny vindkraft vedtas, må eksisterende vindkraftverk og prosjekter med konsesjon unntas fra denne. For nye utbygginger bør vindkraft videreutvikles i områder hvor det allerede har startet utbygging, framfor i nye områder. Nasjonal ramme må bidra til forutsigbarhet for nye søknader ved at det gis klare føringer for vindkraftutbygging utenfor utpekte områder.

Fylkesrådet foreslår at prosjekter som bidrar til industri og arbeidsplasser basert på lokal bruk av fornybar energi, reduksjon av klimagassutslipp, eller elektrifisering av transportsektoren må prioriteres. Det må også legges opp til at nasjonal ramme kan oppdateres når det foreligger ny kunnskap eller endrede forhold som tilsier dette. Planlagte nettinvesteringer må opprettholdes og nye investeringer gjennomføres slik Nordland kan gi sitt bidrag til det grønne skiftet.

Det er positivt at det er utarbeidet et felles nasjonalt kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft. Kunnskap om virkninger av vindkraftverk for reindriften, friluftslivet, reiselivet og sammenhengende naturområder må oppdateres.

Bakgrunn

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har på oppdrag fra Olje- og energidepartementet (OED) utarbeidet en rapport med et forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land i Norge. Rapporten peker ut områder NVE vurderer som mest egnet for ny vindkraft.

Bakgrunnen for oppdraget ligger i Stortingsmelding 25 (2015-2016) *Kraft til endring - Energipolitikken mot 2030*, der regjeringen ber om at det legges til rette for en langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft i Norge. OED har videre presisert at formålet med nasjonal

ramme for vindkraft er å bidra til at de beste vindkraftlokalitetene velges ut når det søkes om konsesjon, samt bidra til forutsigbarhet og effektiv konsesjonsbehandling.

Forslaget til nasjonal ramme for vindkraft er et faglig råd fra NVE om hvilke områder i Norge som er mest egnet for vindkraftverk basert på dagens kunnskapsgrunnlag. Områdene er pekt ut ved å analysere vindressurser og nettkapasitet for så å vurdere dette mot viktige miljø- og samfunnsinteresser. Nasjonal ramme for vindkraft består av to deler:

- Et samlet kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraftverk på land.
- Et kart med forslag til det NVE mener er de mest egnede områdene for ny vindkraft på land i Norge.

Kunnskapsgrunnlaget

Det er utarbeidet 21 temarapporter (figur 1) som samler dagens kunnskap om virkninger av vindkraft på miljø og samfunn, og vurderer hvordan kunnskapen bør anvendes i vindkraftsaker. Rapportene er basert på eksisterende kunnskap.

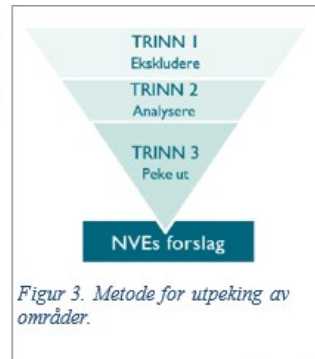
MILJØDIREKTORATET	RIKSANTIKVAREN	NVE
Fugl Flaggermus Villrein Annet dyreliv Naturtyper Landskap (sammen med Riksantikvaren) Friluftsliv Sammenhengende naturområder	Landskap (sammen med Miljødirektoratet) Kulturminner og –miljøer	Reindrift Reiseliv Iskast Nabovirkninger Drikkevann Næringsutvikling Forsvaret Værradarer Sivil luftfart Elektronisk kommunikasjon Andre tema Klimaavtrykk og livssyklusanalyser

Figur 1. Oversikt over temarapportene og hvem som har vært ansvarlig for utarbeidelsen.

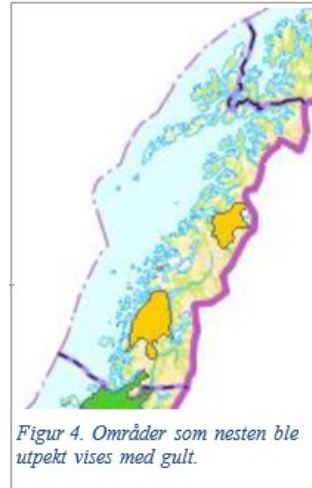
For noen tema har mangel på nasjonale kartlegginger og verdivurderinger gjort det vanskelig å gjøre gode vurderinger. Dette gjelder reindrift, friluftsliv, sammenhengende naturområder, fugl og flaggermus. Her mener NVE at det er behov for bedre kunnskap.

Figur 1. Grønne områder er NVEs forslag til områder som bør pekes ut som de mest egnede for ny vindkraftutbygging.

Figur 3. Metode for utpeking av områder.

Figur 4. Områder som nesten ble utpekt vises med gult.

Figur 2 Grønne områder er NVEs forslag til områder som bør pekes ut som de mest egnede for ny vindkraftutbygging.

Kart over mest egnede områder for ny vindkraft i Norge

Kartet (figur 2) viser NVE sitt forslag til områder i Norge som de mener bør pekes ut som de mest egnede for ny vindkraft. Ingen av områdene ligger som helhet i Nordland. En mindre del av området *Namdal* ligger i kommunene Bindal, Brønnøy og Grane. De fleste av de utpekte områdene ligger mellom kysten og høyfjellet i Sør-Norge. Hovedårsakene til at det kun er et område i Nord-Norge er begrenset nettkapasitet og hensynet til samisk reindrift.

Områdene er gjort store for at de ikke skal bære preg av å utpeke enkeltprosjekter. Det vil derfor være områder innenfor de utpekte områdene som er lite egnet for vindkraft. Samtidig kan områder utenfor de utpekte områdene være egnet for vindkraft.

Ny teknologi tilsier at vindkraft kan bygges i nesten hele Norge. For å komme frem til de mest egnede områdene for ny vindkraft i Norge har NVE benyttet en metode med ekskludering av uegnet areal og analyse av resterende arealer (figur 3). I trinn en fjernes arealer vurdert som mindre egnet for vindkraft. I trinn to analyseres resterende areal, før de mest egnede områdene pekes ut i trinn tre.

NVE anbefaler at kartet og kunnskapsgrunnlaget oppdateres når det foreligger ny kunnskap eller endrede forhold som tilsier dette. Endringer i nettkapasitet er et eksempel på et forhold som kan føre til oppdatering av kartet.

Nasjonal ramme viser også de åtte områdene som var nærmest å bli utpekt som mest egnet for

vindkraftutbygging. Det er to slike områder i Nordland; Salten og Helgeland (figur 4). Hovedårsaken til at NVE ikke vurderte disse blant de mest egnede områdene var lite ledig nettkapasitet og hensynet til reindriften. Medvirkende årsaker til at Salten ikke ble utpekt var hensynet til sammenhengende naturområder og friluftsliv. For Helgeland var reiseliv og friluftsliv medvirkende årsaker.

Regional plan om vindkraft i Nordland

Planen ble vedtatt i 2009 og uttrykker regional politikk for utbygging av landbasert vindkraft i Nordland. Planen vurderer antatt konsekvens av kjente vindkraftprosjekter i Nordland for miljø- og samfunnsinteresser basert på tilgjengelig kunnskap og regionale prioriteringer. Ved vedtak ba fylkestinget om at NVE i hovedsak skal prioritere konsesjonsbehandling av de vindkraftprosjektene som planen vurderer at gir minst konsekvens for miljø- og samfunnsinteresser. Vurderingen ble oppdatert i 2014 ettersom det da forelå nye vindkraftprosjekter.

Høring

OED har sendt NVE sin rapport med forslag til nasjonal ramme for vindkraft på høring med frist 1. oktober. Departementet vil gjennomgå forslaget og høringsuttalelsene før det tas endelig stilling til politikken for vindkraft på land. Inntil rammen er fastsatt vil NVE ikke behandle meldinger eller søknader om å etablere vindkraftverk. Det er for tiden ingen meldinger, eller søknader om ny vindkraft i Nordland.

Problemstilling

Forslaget til nasjonal ramme som OED har sendt på høring innebærer en utpeking av de mest egnede områdene for ny vindkraft på land i Norge. Det er ikke en utbyggingsplan og heller ikke en verneplan. En utpeking av områder kan sees på som et signal om hvor vindkraftutbyggere bør lete etter nye prosjekter. Forslaget innebærer at nasjonal ramme tas i bruk som et styringsverktøy med føringer for hvor det bør bygges ut ny vindkraft.

Høringsbrevet fra OED gir ingen videre føringer om hvordan nasjonal ramme skal tas i bruk, eller hvilke konsekvenser den vil ha for områdene som ikke pekes ut. Av OED sitt oppdragsbrev til NVE fremgår det at nasjonal ramme ikke vil erstatte konsesjonsbehandling av enkeltsaker, men at det i utgangspunktet skal bli vanskeligere å få konsesjon i områder som ikke inngår i nasjonal ramme. For Nordland betyr dette at det vil være mulig å søke om konsesjon for prosjekter i fylket, men at det i all hovedsak vil bli vanskeligere å få konsesjon.

Høringsforslaget omtaler ikke hvilke konsekvenser nasjonal ramme kan få for eksisterende vindkraftverk og vindkraftverk med konsesjon som ikke er utbygd. Det beskrives heller ikke om nasjonal ramme kan oppdateres, eller hvor lenge den er ment å gjelde.

Drøfting

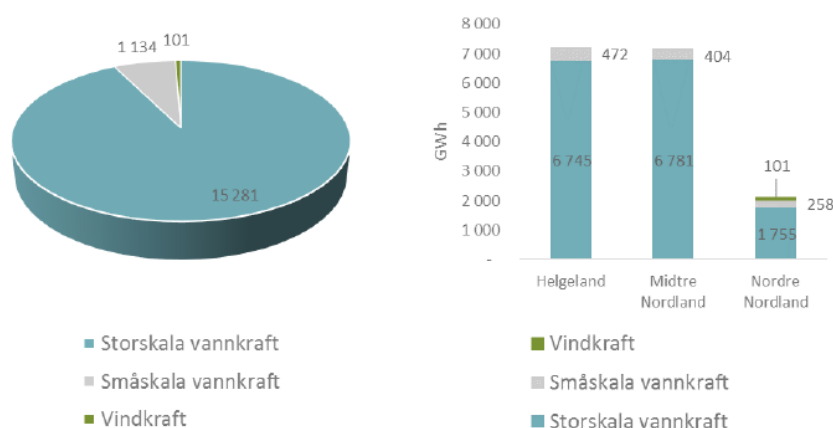
Selv om det er områder med gode produksjonsforhold for vindkraft i Nordland, har NVE vurdert at andre områder i Norge er mer egnet når virkninger for miljø og samfunnsforhold tas inn i vurderingen. Det er særlig begrensninger i nettkapasitet og hensynet til reindrift som gjør at områder i Sør-Norge vurderes som mer egnet enn områder i Nordland. Hensynet til reiseliv, friluftsliv og sammenhengende naturområder var medvirkende årsaker til at områdene Salten

og Helgeland ikke ble utpekt blant de mest egnede områdene for vindkraft.

Regional plan om vindkraft i Nordland fremsetter kunnskap om vindkraftutbygging i fylket. Planen vurderer videre antatt konsekvens av kjente vindkraftprosjekter og gir grunnlag for vurdering av hvilke vindkraftverk som bør realiseres. Vedlegget *Handlingsprogram 2014* viser på side tre prioriteringslisten etter oppdatering i 2014. Prioriteringslisten kan oppdateres dersom nye aktuelle saker kommer til. Behov for rullering av *Regional plan om Vindkraft i Nordland* og tilhørende handlingsprogram vil bli tatt opp i forbindelse med vedtak av Regional planstrategi for Nordland 2020 – 2024.

Nordland har i dag to større vindkraftverk i drift; Ånstadblåheia i Sortland og Nygårdsfjellet i Narvik. Sørfjord vindkraftverk er under bygging i Tysfjord. Kraftverkene Andmyran på Andøy, Øyfjellet i Vefsn og Vardøya på Træna har fått konsesjon uten at bygging er igangsatt. Samlet sett kan disse prosjektene produsere om lag 3 TWh i forventet kraftproduksjon. Til sammenlikning bidrar vannkraften i Nordland med om lag 16 TWh.

Figuren under viser fordeling av kraftproduksjon i Nordland per 2017. Dersom konsesjonsgitt vindkraft bygges ut vil bidraget fra vindkraft øke betydelig.

Kilde: NVEs konsesjonsdatabase pr. juni 2017

Figur 5. Fordeling av kraftproduksjon i Nordland (venstre) og pr. region (høyre) per 2017. Kilde: THEMA Consulting, Energi og nettkapasitet i Nordland, 2017.

Ifølge rapporten Energi og nettkapasitet i Nordland (THEMA, 2017) er det meste av vindkraftpotensialet i Nordland på Helgeland. Fremtidige kraftpriser og utbygging av nettkapasitet forventes å ha stor betydning for hvor stor andel av potensialet som bygges ut.

Lavere utbyggingskostnader og forventninger om økte kraftpriser er viktige drivere for utbygging av ny vindkraft. Kraftprisene i Nord-Norge forventes imidlertid å holde seg lavere enn i Sør-Norge på grunn av kraftoverskudd og ny vindkraftutbygging i nord. Det gjennomføres store nettinvesteringer i Nordland, men flaskehalser i kraftnettet forventes fremdeles være en begrensning for ny kraftproduksjon. Begrensninger i kraftnettet er en av hovedårsakene til at ingen områder i Nordland er vurdert blant de mest egnede for vindkraft. Lokal bruk av kraft til industri, elektrifisering av transportsektoren, produksjon av hydrogen, bidrag til reduserte klimagassutslipp eller klimabidrag ved karbonfangst, kan være alternativ

til eksport av energien som produseres.

Vindkraftverk krever svært store arealer og er ofte plassert på eksponerte steder i terrenget. Nye vindmøller blir stadig større og bidrar til å endre landskapet. Foruten plass til vindmøller kommer anleggsveier, kraftledninger, transformatorstasjon, massetak/deponi og oppstillingsplasser for kraner for montering av vindmøllene. Av dette går normalt 80 % av arealbruken til veier. Større sammenhengende naturområder har betydning for mangfoldet av naturtyper og landskap, biologisk mangfold og naturens evne til å tilby økosystemtjenester. Områdene har også stor betydning for frilutslivsinteresser. Områdene som er aktuelle for vindkraftutbygging er ofte sammenfallende med gjenværende større sammenhengende naturområder og kan medføre konflikt i vindkraftsaker.

Reindriften er en arealkrevende næring og benytter ofte høytliggende arealer som er attraktive for vindkraft. Hensynet til reindriften er av årsakene til at områder i Nord-Norge ikke er vurdert blant de mest egnede for vindkraft. I Nordland er særlig de sør-Samiske områdene sårbare. Temarapporten om reindrift viser til at det er usikkerhet om følgene av vindkraft for reindriften og peker på behovet for bedre kunnskap på feltet.

Ettersom det ikke er presentert et tydelig forslag til hvordan nasjonal ramme vil tas i bruk, er det uklart hvilke konsekvenser den kan gi for etablering av ny vindkraft i Nordland. Det er flere alternativ til NVE sitt forslag med å peke ut de mest egnede områdene for ny vindkraft. En måte kan være å bruke det nye kunnskapsgrunnlaget som grunnlag for konsesjonsbehandling etter dagens system, uten at egnede områder utpekes. En annen kan være å peke ut alle ikke-ekskluderte områder som de mest egnede for vindkraft. En tredje måte kan være å oppfordre til utarbeiding av regionale planer basert på den nye kunnskapen. Ulempen med disse fremgangsmåtene er at de i mindre grad gir en helhetlig styring av lokalisering av ny vindkraft i Norge, for eksempel sett opp imot etablering ny infrastruktur som kraftlinjer. En fordel med alternativene er at de i større grad åpner for at regionale forskjeller og behov legges til grunn for utviklingen av vindkraft i Norge.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesrådet i Nordland vil berømme NVE sitt arbeid med å samle kunnskap om virkninger av vindkraftverk. Det er positivt at arbeidet er gjennomført og innsamlet kunnskap gir et godt utgangspunkt for vurdering av lokalisering av vindkraft. Fylkesrådet mener imidlertid at forslaget til nasjonal ramme kommer for sent. Det er allerede bygd mange vindkraftverk i Norge og arbeidet vil derfor i mindre grad bidra til en helhetlig styring av vindkraftutbygging på land.

Fylkesrådet viser til at Nordland allerede har en vedtatt regional politikk for utbygging av landbasert vindkraft. Regional plan om vindkraft i Nordland vurderer kjente vindkraftprosjekter og prioriterer de som gir antatt minst konsekvens for miljø- og samfunnsinteresser. Fylkesrådet ser derfor ikke behovet for at det nå vedtas en egen nasjonal ramme for vindkraft.

Ifølge regionreformen skal fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler styrkes. Fylkesrådet mener at regionale planer er et godt verktøy for å utøve denne rollen i praksis. Regionale planer bidrar til å samordne, sette mål og peke ut en felles retning for utvikling basert på regionale forhold. Fylkesrådet mener at rollen som samfunnsutvikler må styrkes ved at

regional plan som verktøy tillegges vekt ved behandling av nasjonal ramme.

Det er uheldig at forslaget til nasjonal ramme sendes på høring uten en tydelig beskrivelse av hvordan den er tenkt tatt i bruk. Dette gjør det vanskelig å ta stilling til høringen og gi konstruktive innspill.

Fylkesrådet mener at eksisterende vindkraftverk og prosjekter med konsesjon må unntas fra nasjonal ramme dersom forslaget vedtas slik det er sendt på høring. Dette er prosjekter som allerede har vært gjennom en konsesjonsprosess og fått tillatelse til utbygging. Reetablering og utvidelse av eksisterende vindkraftverk vil også medføre mindre inngrep enn nye utbygginger.

Nordland ønsker å gi sitt bidrag til det grønne skiftet. For at dette skal skje må forholdene ligge til rette for at prosjektene med færrest mulig konsekvenser for andre interesser velges ut og at infrastruktur for overføring av energi er på plass. Fylkesrådet i Nordland ber om at planlagte nettinvesteringer opprettholdes og nye investeringer gjennomføres slik Nordland kan gi sitt bidrag med ny fornybar energi.

Fylkesrådet ser at vindkraftverk er svært arealkrevende og ofte konfliktfulle saker. Fylkesrådet ser med bekymring på rapporten fra det internasjonale naturpanelet (IPBES) som viser et økende tap av arter og naturmangfold i verden. Hovedårsaken er tap av leveområder grunnet menneskelig aktivitet og rapporten vurderer at økosystemer som leverer viktige tjenester til jordens befolkning er truet. I Nordland er reindrift og reiseliv viktige næringer der tilgang til sammenhengende og uberørte naturområder er avgjørende. Videre har tilgangen til natur stor betydning for både friluftsliv og folkehelse. Fylkesrådet mener at kunnskapen om virkninger av vindkraft og sumvirkninger fra flere inngrep må styrkes for disse temaene.

Begrenset nettkapasitet og hensynet til reindriften trekkes frem som hovedårsakene til at områder i Nordland ikke vurderes blant de mest egnede for ny vindkraft. Fylkesrådet stiller spørsmål ved forutsetningen for vurderingen om at ny vindkraft skal eksporteres. Det er flere eksempler på at energi fra vindkraft kan brukes lokalt. I Nordland er et mulig vindkraftverk og batterifabrikk i Rana kommune et eksempel på dette. Der det er aktuelt kan det også inngås avtaler med reindriftsnæringen. Fylkesrådet mener at områdene som var nærmest å bli utpekt må kunne vurderes på ny, dersom forhold tilsier at kraften kan brukes lokalt, eller hvis ny kunnskap tilsier dette.

Fylkesrådet ønsker å støtte prosjekter der industriutvikling og etablering av nye arbeidsplasser kan skje med grunnlag i ny fornybar energi. Dersom det i fremtiden kommer gode søknader med en akseptabel grad av konflikt må nasjonal ramme åpne for disse enten de ligger innenfor, eller utenfor prioriterte områder. Nasjonal ramme må derfor gi tydelige føringer om hvilke forhold som må være til stede for at søknader utenfor utpekte områder kan få konsesjon. Prosjekter som bidrar til industri og arbeidsplasser basert på lokal bruk av fornybar energi, reduksjon av klimagassutslipp, eller elektrifisering av transportsektoren må prioriteres.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken forventes ikke å ha konsekvenser for Nordland fylkeskommune når det gjelder økonomi, administrasjon, likestilling, miljø/klima, folkehelse, universell utforming,

bygningmessige forhold, eller samfunnsansvar ved anskaffelser.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Nordland fylkesting viser til Regional plan om vindkraft i Nordland som uttrykker regional politikk for utbygging av landbasert vindkraft i fylket og ser ikke behovet for en nasjonal ramme for vindkraft. Fylkestinget mener forslaget til nasjonal ramme kommer for sent til at det i større grad kan bidra til en helhetlig styring av vindkraftutbyggingen på land.
2. Nordland fylkesting ser det som svært positivt at det er utarbeidet et felles nasjonalt kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft. I Nordland har sammenhengende og uberørte naturområder stor betydning for både reindrift, reiseliv, friluftsliv og folkehelse. Fylkestinget ber om at kunnskap om virkninger av vindkraftverk for reindriften, friluftslivet, reiselivet og sammenhengende naturområder oppdateres.
3. Nordland fylkesting er opptatt av at Nordland skal kunne gi sitt bidrag til det grønne skiftet. For at dette skal skje må infrastruktur for overføring av energi være på plass. Fylkestinget ber OED om at planlagte nettinvesteringer opprettholdes og nye investeringer gjennomføres slik Nordland kan gi sitt bidrag til det grønne skiftet.
4. Nordland fylkesting mener at det er uheldig at forslaget til nasjonal ramme sendes på høring uten en tydelig beskrivelse av hvordan den er tenkt tatt i bruk. Dette gjør det vanskelig å ta stilling til høringen og gi konstruktive innspill.
5. Dersom høringsforslaget med en utpeking av de mest egnede områdene for ny vindkraft vedtas, mener fylkestinget at følgende må tas inn i nasjonal ramme:
 - a. Eksisterende vindkraftverk, med utvidelse og reetablering av disse, samt prosjekter med konsesjon må unntas fra nasjonal ramme for vindkraft.
 - b. Nasjonal ramme må bidra til forutsigbarhet for nye søknader om vindkraft utenfor de utpekte områdene. Det må gis klare føringer for hvilke forhold som må ligge til rette for at vindkraftutbygging kan skje utenfor de utpekte områdene. Prosjekter som bidrar til industri og arbeidsplasser basert på lokal bruk av fornybar energi, reduksjon av klimagassutslipp, eller elektrifisering av transportsektoren må prioriteres.
 - c. Det må legges opp til at nasjonal ramme kan oppdateres når det foreligger ny kunnskap eller endrede forhold som tilsier dette.

Bodø den 24.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Aase Refsnes
fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

24.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel

Regional plan om vindkraft i Nordland 2009-2021
Nasjonal ramme for vindkraft - NVE 2019
Handlingsprogram 2014

DokID

1265948
1265951
1266016

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
159/2019	Fylkesrådet	24.05.2019
101/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for samferdsel	17.06.2019

Skrova ferjekai – Opptak av kommunal oppstillingsplass til del av fv. 81

Sammendrag

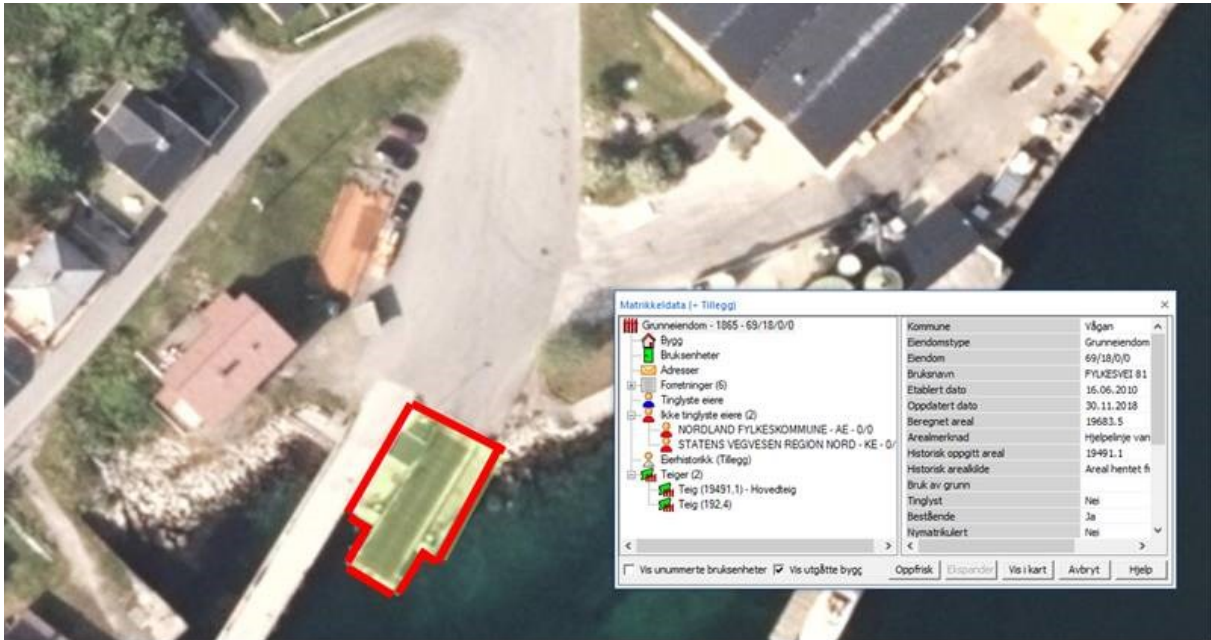
Vågan kommune har fremmet ønske om at Nordland fylkeskommune skal overta eierskapet og driftsansvaret til oppstillingsplassen for Skrova ferjekai, inkludert et tilstøtende tilleggsareal som inngår som en naturlig del av oppstillingsplassen. Oppstillingsplassen er i dag eiet og driftet av Vågan kommune. Det legges i denne saken til rette for at Nordland fylkeskommune overtar eierskapet til oppstillingsplassen ved at det gjennomføres en omklassifisering.

Bakgrunn

Oppstillingsplassen på Skrova er i dag eiet og driftet av Vågan kommune. Et slikt eierforhold skiller seg ut fra normalsituasjonen ved de fleste andre ferjekaier og oppstillingsplasser som inngår i et fylkeskommunalt ferjesamband. Vågan kommune har derfor fremmet ønske om at fylkeskommunen overtar eierskapet og driftsansvaret av oppstillingsplassen på Skrova.

Problemstilling

Oppstillingsplassen ved Skrova ferjekai er i dag eiet og driftet av Vågan kommune. I de fleste tilfeller er en oppstillingsplass for kjøretøy som inngår i et fylkeskommunalt ferjesamband, også tilsvarende eiet og driftet av fylkeskommunen. Selve ferjekaia på Skrova er eid og vedlikeholdes av fylkeskommunen, som det framgår av vedlagte kartutsnitt.

Figur 1: Ferjekaia på Skrova - eies av Nordland fylkeskommune

Drøfting

Vågan kommune har fremmet ønske om at Nordland fylkeskommune skal overta eierskapet og driftsansvaret til oppstillingsplassen for Skrova ferjekai (brev/søknad i mai 2018). Oppstillingsplassen er i dag eiet og driftet av Vågan kommune. Kommunen anfører at dagens forhold innebærer en forskjellsbehandling av kommunen og dens innbyggere i forhold til andre ferjekaier/oppstillingsplasser i Nordland.

Figur 2: Kart over oppstillingsplassen

På bakgrunn av dette er andre ferjekaier med oppstillingsplasser gjennomgått for å finne ut av hva som er normalsituasjonen for slike oppstillingsplasser – både i Nordland og i landet generelt.

De aller fleste øyer med ferjeforbindelse har en fylkesveg som er hovedvegen på øya, og oppstillingsplassen er da en del av denne fylkesvegen/hovedvegen. Dette synes å være normalsituasjonen i Nordland og ellers i landet.

Det er bare funnet en håndfull lignende ferjekaier/ferjeforbindelser som på Skrova. Skrova skiller seg ut ved å være den ferjekaien med størst trafikk der oppstillingsplassen ikke er driftet av SVV/Fylkeskommunen. Videre fungerer oppstillingsplassen på Skrova som endestopp på fylkesvegnettet store deler av året når ferjen ikke går videre til Skutvik.

De økonomiske konsekvensene for fylkeskommunen ved overtagelse av oppstillingsplassen vil i første omgang dreie seg om utgifter til drift og vedlikehold. Disse utgiftene er estimert til ca. 60-70.000 kr pr. vintersesong.

Oppstillingsplassen på Skrova har et kjent kapasitetsproblem da det tidvis er stor trafikk av større kjøretøy i forbindelse med fiskeindustrien. Fylkeskommunen kan forvente ett visst press om utbedring/utbygging av oppstillingsplassen fra både kommunen og private aktører ved en eventuell overtagelse. Dette er spørsmål som evt. må tas opp i sammenheng med ordinære prosesser knyttet til årlige rullinger av budsjett og økonomiplan, og vurderes på vanlig måte opp imot andre prioriterte prosjekter på fylkesvegnettet.

Normalsituasjonen for oppstillingsplasser, trafikkmengden til og fra Skrova ferjekai og det faktum at ferjekaien/oppstillingsplassen fungerer som endestopp på et fylkesvegnett store deler av året tilsier at oppstillingsplassen bør tas opp som en del av fylkesvegnettet.

Uttalelse fra Vågan kommune

Vågan kommune sendte inn en ny uttalelse til saken datert 15.01.2019, med to tillegg til saken utover det som fremgikk i den originale søknaden fra kommunen datert 22.05.2018:

«FS- 008/19 Vedtak:

Formannskapet tar utkastet til fylkestingssak fra Statens vegvesen til orientering. Det vurderes ikke å være behov for ytterligere kommentarer i saken utover det som fremgår i søknad av 22.05.18. Vågan kommune oppfordrer Nfk om å overta området så tidlig som praktisk mulig. Nfk gis tilbud om også å overta tilleggsareal i parsell 47/147 til kommunens selvkost.»

Det anses for fylkeskommunen sin del som kurant å gjennomføre en overtagelse av oppstillingsplassen innen 1. oktober 2019.

Det vil være naturlig også å overta tilleggsarealet (parsell 47/147) som kommunen tilbyr (rødt område på figur 2). Kommunen har selv overtatt denne parsellen i 2017 og delvis opparbeidet den slik at den i dag fungerer som en del av oppstillingsarealet på kaien. Verken tidligere overtagelsestidspunkt eller overtagelse av tilleggsarealet vil få nevneverdige konsekvenser for

fylkeskommunen.

Figur 3: Tilleggsareal ved oppstillingsplassen

Ved overtakelse forutsettes det at tilleggsarealet som tilbys av Vågan kommune overdras til fylkeskommunen vederlagsfritt.

Vegloven § 4, 2. ledd gir fylkeskommunen hjemmel til å overta kommunal vegeiendom:

«Etter at kommunen har uttala seg, kan fylkeskommunen ta opp kommunal veg eller privat veg som fylkesveg.»

Fylkesrådets vurdering

Fylkesrådet anser det som hensiktsmessig at en omklassifisering blir gjennomført slik som denne saken legger til rette for. Det framstår som naturlig at oppstillingsplassen til ferjeleiet i Skrova kommer i fylkeskommunalt eie, da dette er del av et viktig fylkesferjesamband.

Angående hurtigbåtanløp på Skrova:

I forbindelse med omklassifiseringen og at fylkeskommunen i denne saken påtar seg kostnader, har det vært dialog mellom Nordland fylkeskommune og Vågan kommune/ Vågan havnevesen KF omkring framtidige kostnader i forbindelse med Nordlandsekspressens anløp på Skrova. Vågan kommune tar i dag ikke kaiavgift på Skrova og har ingen intensjon om å endre denne praksis. Kommunen vil ta fylkeskommunen med i vurderingene når festeavtale omkring tilstøtende kommunalt kaiareal går ut.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Overtakelse av eierskap og driftsansvaret for oppstillingsplassen, vil medføre relativt beskjedne kostnader for fylkeskommunen som kan innarbeides innenfor eksisterende drift og vedlikeholdsbudsjett for veidriften. Estimerte kostnader på årsbasis er 60-70.000 kr, i

hovedsak knyttet til vintervedlikehold.

Overtakelse av oppstillingsplassen anses ellers ikke for å ha vesentlige konsekvenser for fylkeskommunen.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

Overnevnte omklassifiseringssak fremmes med følgende forslag til vedtak:

1. 50 meter av Havneveien (Kommunal veg 1208) på Skrova i Vågan kommune tas opp som fylkesveg og blir en del av fv. 81. Denne strekningen utgjør oppstillingsplassen (området fra ferjekai til vegkryss).
2. Parsellen gnr./bnr. 47/147 tas også opp som en del av fv. 81 da den utgjør en naturlig del av oppstillingsarealet i dag.
3. Omklassifiseringen av vegnettet skal gjelde fra 01.10.2019.

Bodø den 24.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Svein Eggesvik
fylkesråd for ...
sign

24.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
160/2019	Fylkesrådet	24.05.2019
102/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for utdanning	17.06.2019

Ny yrkesfaglig struktur fra 2020 - orientering til Fylkestinget

Sammendrag

I mars 2018 fastsatte Kunnskapsdepartementet endringer i tilbudsstrukturen for de yrkesfaglige utdanningsprogramma. Den nye nasjonale strukturen innføres på Vg1 fra høsten 2020, og fases deretter inn på Vg2 og Vg3 de påfølgende åra. Dette blir den største endringa i yrkesfagutdanninga etter *Kunnskapsløftet* i 2006. Målet med endringene er å skape opplæringstilbud som skal være relevante for arbeidslivet og å rekruttere i tråd med arbeidslivets behov. Dette igjen skal føre til at flere som begynner på yrkesfag, skal få læreplass og fullføre med fag- eller svennebrev. Det legges opp til at elevene skal oppleve mer spissing mot sitt framtidige yrke helt fra start, og det legges opp til mer spesialisering i andreåret.

For fylkesrådet er innføringa av ny yrkesfaglig struktur og avgjørelsene som skal fattes i Nordland om hvilke tilbud vi skal opprette ved hvilke skoler, en høgt prioritert og viktig sak. Denne orienteringssaken som fylkestinget her får seg forelagt, er bare første skritt i en prosess og et ledd i forberedelsene til fylkestingssaken i desember der tilbudsstrukturen i Nordland for nye Vg1 skal vedtas sammen med øvrig tilbudsstruktur skoleåret 2020–2021.

Endringer i tilbudsstrukturen er først og fremst av betydning for ungdommer som skal søke videregående skole, men har betydning langt utover dette. Videregående skoler er sentrale aktører i sine lokalsamfunn, og endringer eller reduksjon i tilbud skaper stort lokalt engasjement. Lærer, andre ansatte og fagforeninger blir berørt og har sine interesser å ivareta. Og fordi endringene her gjelder yrkesfag, vil bransjer, organisasjoner, arbeidsgivere og lokalt næringsliv ha rekruttering av faglært arbeidskraft i tankene. For fylkesrådet er det vesentlig at å skape en brei og åpen prosess der alle berørte parter, også Elevorganisasjonen og Ungdommens fylkesting, får komme med innspill og idéer. Yrkesopplæringsnemnda vil få seg forelagt denne saken, og fylkesrådet forutsetter at nemda vil komme med innspill og uttalelse samt at nemndsmedlemmene tar saken videre i sine respektive organisasjoner. Videre forutsettes det at skolene drøfter saken i sine regionale samarbeidsfora med opplæringskontor og lokalt arbeidsliv. På denne måten sikres informasjon og deltakelse både på fylkesnivå, og lokalt og regionalt.

Læreplassgarantien er for fylkesrådet et utslagsgivende premiss. Fylkesrådet ønsker ikke å

opprette eller videreføre utdanninger som fører til frafall etter Vg2 i skole. Læreplassgarantien ble innført for å sikre forutsigbarhet og trygghet for alle yrkesfagelever som har kvalifisert seg til en læreplass og gi dem en reell mulighet til å gjennomføre hele det videregående opplæringsløpet fram til fag- eller svennebrev. Opplæringstilbud må derfor dimensjoneres slik at det svarer til arbeidslivets behov for faglært arbeidskraft i fylket slik at alle kvalifiserte søkere får læreplass etter Vg2.

Bakgrunn

Hvert år starter rundt 35 000 elever i Norge et yrkesfaglig utdanningsprogram, i Nordland er tallet om lag 2 000. Fagarbeidere representerer en kompetanse som landet og fylket trenger.

I mars 2018 fastsatte Kunnskapsdepartementet endringer i tilbudsstrukturen for de yrkesfaglige utdanningsprogramma. Strukturen innføres på Vg1 fra høsten 2020 og fases deretter inn på Vg2 og Vg3 de påfølgende åra. Dette blir den største endringa i yrkesfagutdanninga etter *Kunnskapsløftet* i 2006. Målet med endringene er å skape opplæringstilbud som skal være relevante for arbeidslivet og å rekruttere i tråd med arbeidslivets behov. Dette igjen skal føre til at flere som begynner på yrkesfag skal få læreplass og fullføre med fag- eller svennebrev. Mer relevante opplæringstilbud vil også gi økt kvalitet i opplæringa og dermed ha positiv effekt på elevenes og lærlingenes motivasjon. Det er lagt opp til at elevene skal oppleve mer spissing mot sitt framtidige yrke helt fra start og det legges opp til mer spesialisering i andreåret.

Meld. St. 20 (2012–2013) *På rett vei* viste at yrkesopplæringa i stor grad gir en kompetanse som verdsettes på arbeidsmarkedet, men det er også noen utdanningsprogram (service og samferdsel, helse- og oppvekstfag, design og håndverk samt restaurant- og matfag) som ikke fungerer like godt når det gjelder rekruttering til lærefag og seinere sysselsetting.

For å følge opp stortingsmeldinga ga Kunnskapsdepartementet deretter Utdanningsdirektoratet i oppdrag å gjennomgå det yrkesfaglige utdanningstilbudet sammen med partene i arbeidslivet. De ni faglige råd var viktige premissleverandører i gjennomgangen. De fikk i oppdrag å vurdere hvert enkelt lærefag og yrkeskompetansefag som inngår i dagens tilbud, opp mot kriteriene nevnt ovafor. Utdanningsdirektoratet oppretta også fem yrkesfaglige utvalg som deltok i gjennomgangen. Der satt personer fra næringslivet, fylkeskommunene, forskere og øvrige ressurspersoner. Deres oppdrag var å vurdere hvordan endringer i arbeidsmarkedet påvirker fag- og yrkesopplæringa, og å komme med forslag til tiltak som kan bidra til å gi framtidretta opplæringstilbud. Disse utredningene utgjorde et viktig grunnlag for endringene som ble fastsatt.

Før endringene ble fastsatt, ble det gjennomført ei omfattende høring i 2017. Fylkestinget fikk seg forelagt orientering om bakgrunnen for endringene i hvert enkelt utdanningsprogram og de viktigste endringsforslaga i Ft-sak 119/2017 *Høring – endringer i tilbudsstrukturen for fag- og yrkesopplæringa*. I saken ble det delegert til fylkesrådet å utarbeide et endelig høringssvar på vegne av Nordland fylkeskommune og gitt fullmakt til å utdype argumentasjonen på detaljnivå. Fylkesrådet vedtok i Fr-sak 263/2017 *Høring – endringer i tilbudsstrukturen for fag- og yrkesopplæringa* en del prinsipielle standpunkt og ytterligere presiseringer. Det var ei omfattende høring med mange problemstillinger, både overordna og prinsipielle spørsmål og spørsmål på detaljnivå. Det kom inn nesten 1 500 høringssvar. Høringa førte også til en del justeringer, blant anna kom det nye utdanningsprogrammet IKT og medieproduksjon inn – Nordland fylkeskommune var blant høringsinstansene som hadde

argumentert for dette.

Det blir gjort flere grep i den endelige fastsatte nye strukturen:

- Antall utdanningsprogram utvides fra dagens åtte til ti for å samle elever med beslektet faglig innhold (eksempelvis skal medieproduksjon og IKT-fag nå samles i et felles utdanningsprogram for å gi økt faglig IKT-spesialisering allerede fra Vg1).
- Vg2-tilbud som har hatt få eller ingen elever legges ned, for eksempel Vg2 industriell møbelproduksjon.
- Lærefag som nesten ikke har hatt lærlinger de seinere åra fases ut: storurmakerfaget, industrisømfaget, idrettsanleggsfaget, støperifaget, garverifaget, industriell skotøyproduksjon og pianostemmerfaget er eksempler.
- Nye lærefag har kommet til slik som dyrefaget, anleggsrørleggerfaget, veidrift- og veivedlikeholds-faget, ventilasjonsteknikkfaget og truck- og liftmekanikerfaget.
- Flere elever skal få spesialisering allerede på Vg1-nivå. Flere programområder vil bli delt i andreåret for å gi økt spesialisering, for eksempel vil Vg2 byggteknikk bli delt i Vg2 tømmer og Vg2 betong og mur; Vg2 matfag blir delt i Vg2 baker og konditor og Vg2 industriell matproduksjon.

Når antall utdanningsprogram økes fra åtte til ti, legges to ned og fire nye opprettes:

Utgående utdanningsprogram:	Nye utdanningsprogram:
Design og håndverk	Design og tradisjonshåndverk
	Frisør-, blomster- og interiørdesign
Service og samferdsel	Salg, service og reiseliv
	IKT og medieproduksjon

Videre er det noen Vg2 programområder som flytter fra et utdanningsprogram til et annet, for eksempel flyttes Vg2 transport og logistikk fra service og samferdsel til teknikk og industriell produksjon.

Vedlegget 'Ny yrkesfaglig struktur: Gjennomgang per utdanningsprogram' presenterer endringene i hvert utdanningsprogram. Alle endringene som er relevante for opplæringa i Nordland, blir nærmere presentert. Her beskrives ny struktur på Vg1-, Vg2- og Vg3-nivå, det vises hvilke skoler i Nordland som har tilbud eller tilsvarende tilbud i dag, og det informeres om elevtall, søkertall, antallet lærekontrakter og formidlingsandelen. Problemstillinger som man må ta stilling til når ny struktur vedtas, skisseres og drøftes mer inngående, det gjelder både Vg1-tilbudet som innføres i 2020 og Vg2-tilbudet som innføres i 2021.

Problemstilling

Som følge av ny nasjonal yrkesfagstruktur skal Nordland fylkeskommune i desember 2019 fatte avgjørelser som vil bestemme hvilke yrkesfaglige tilbud skolene i fylket skal ha i flere år framover (*Endringer i tilbudsstrukturen for videregående opplæring i Nordland skoleåret 2020–2021*). Her skal det avgjøres hvilke av de nye Vg1-tilbudene fylket skal opprette fra høsten 2020 og hvilke skoler som skal ha dem. Det kan også skje at noen av dagens tilbud må reduseres og samles på enkelte skoler for slik å skape rom for nye tilbud som opprettes.

Fylkestingssak 70/2014 *Strukturplansak – Strategier for fremtidig struktur i videregående*

opplæring legger føringer på arbeidet rundt tilbudsstrukturen i videregående opplæring i Nordland. Fylkestinget vedtok regional samordning av utdanningstilbuda og at tilgang på læreplasser og arbeidslivets behov skal være førende i arbeidet når tilbudsstrukturen fastsettes. Men dimensjonering og tilbudsstruktur er en balanse mellom ungdommens ønsker på den ene siden og prioriteringer og behov i samfunnet, arbeidslivet og høyere utdanning på den andre. Opplæringslova bestemmer at søkere til Vg1 har rett til inntak på ett av tre alternative utdanningsprogram som de har søkt på. De har også rett til å få et videre tilbud slik at de kan fullføre utdanninga innafor utdanningsprogrammet de er tatt inn på.

Fylkestinget har bedt fylkesrådet om å sette i gang forsterka tiltak som gir alle yrkesfagelever mulighet til å fullføre opplæringsløpet sitt ved å innføre en læreplassgaranti i Nordland. Garantien skal innføres i en toårig innføringsfase, jamfør Ft-sak 027/2019 *Læreplassgaranti i Nordland*. Dette forsterker behovet for å vektlegge tilgangen på læreplasser når yrkesfagtilbud skal dimensjoneres. Læreplassgarantien vil ikke kunne oppfylles dersom ikke behov i arbeidslivet og tilgang på læreplasser får en mer avgjørende rolle enn tidligere. Det kan oppstå interessekonflikter når hensynet til garantien skal balanseres mot hensynet skoler og lokalsamfunn, som gjerne vil verne om egne eksisterende tilbud.

Følgende prinsipp ble vedtatt av fylkestinget i Ft-sak 128/2016 *Satsningsområder og fremtidig utdanningsprofil ved de videregående skoler i Nordland*:

Fylkestinget forutsetter at fremtidig tilbudsstruktur i videregående opplæring legger vekt på at skolene dimensjoneres og er i tråd med arbeids- og næringslivets behov for kompetanse og arbeidskraft. Tilbudsstrukturen skal utgjøre gode fagmiljøer, ha en tydelig utdanningsprofil og være basert på regional samordning og utstrakt samarbeid med lokalt og regionalt arbeidsliv.

Den regionale samordninga som her nevnes, blir framover enda viktigere av to årsaker: For det første vil det bli elevtallsnedgang i noen skoleområder, for det andre fører ny yrkesfaglig struktur til at vi har fått flere utdanningsprogram på Vg1 og flere programområder på Vg2. Denne oppsplittinga og spesialiseringa var ønska av bransjer og næringsliv, men innebærer også utfordringer for et geografisk spredt fylke som Nordland. Ikke alle skoler kan ha alle tilbud, slik er det også i dag. Derfor må skolene se muligheter for samarbeid, særlig på Vg2-nivå. Det skjer gjennom sterkere regional samordning og tydeligere arbeidsfordeling mellom skolene. Ikke alle elever kan regne med å få sitt førsteønske for Vg2 på egen skole, særlig ikke på utdanningsprogram med stor oppsplitting. Skoler som har en tydelig faglig profil som underbygges av et solid og dokumentert samarbeid med lokalt næringsliv om yrkesfaglig fordypning og formidling til læreplasser, vil stille sterkt når det gjelder å sikre nye tilbud. Samtidig skal hensynet til behovet for faglært arbeidskraft i hele fylket ivaretas, og læreplassgarantien gjelder fylket samla.

Drøfting

Det er avgjørende viktig at våre ungdommer får utdanning som er etterspurt i arbeidsmarkedet og at kompetansen er tilpassa behov i Nordland. Dette er med på å opprettholde et stabilt bosetningsmønster i fylket og sikre arbeidskraft der hvor verdiskapninga skjer. Fylkesrådet ønsker å tilby utdanninger som treffer lokalt og regionalt arbeidsliv. Gjennom et nært og formalisert samarbeid med arbeidslivet skal tilstrekkelig antall læreplasser sikres og elevene skal finne relevante jobber når de er ferdig utdanna, jamfør læreplassgarantien og avtalen

med arbeidslivets parter i *Samfunnskontrakt – Nordland for flere læreplaner 2016–2020*.

Når skoleeier i desember skal fastsette hvor nye Vg1-tilbud skal opprettes og hvor mange skoler som skal ha hvert tilbud, må det tenkes langsiktig. Alle tilbud må ha et stabilt søkergrunnlag. Det er viktig med forutsigbarhet både for elever, ansatte og skolene. Dersom et tilbud ikke rekrutterer tilstrekkelig slik at det opprettes klasse hvert år, er det uheldig for ansatte og det kan skape usikkerhet blant søkerne påfølgende skoleår.

For å skape et sterkt fagmiljø og læringsmiljø er det ønskelig at skoler har både Vg1- og Vg2-tilbud i utdanningstilbud som det undervises i, sjøl om dette ikke alltid vil være mulig. Det kan imidlertid være aktuelt å tilby Vg1, slik at elevene kan bo ett år til hjemme før de må flytte på hybel. Men for elevenes skyld bør det som hovedregel være at det finnes Vg2-tilbud i regionen slik at de ikke må flytte langt hjemmefra for å avslutte skoleløpet de har valgt.

Med dagens åtte Vg1-tilbud på yrkesfag har vi en stor variasjon i elevtall, tabellen viser at helse- og oppvekstfag har nærmere seks ganger så mange elever som design og håndverk/medieproduksjon.

Nåværende utdanningsprogram	Elevtall Vg1 per 1 okt 2018	Vg1-tilbud
Bygg- og anleggsteknikk	238	9 skoler
Design og håndverk/medieproduksjon	102	6 skoler
Elektrofag	272	12 skoler
Helse- og oppvekstfag	588	15 skoler
Naturbruk	163	4 skoler
Restaurant- og matfag	131	8 skoler
Service og samferdsel	115	6 skoler
Teknikk og industriell produksjon	361	13 skoler

Vi må forvente enda større differanser når tallet utvides til ti. Det er kun store tilbud som arbeidslivet trenger, som kan tilbys ved mange skoler. Antall skoler som kan ha et utdanningsprogram må stå i forhold til det totale elevtallet i fylket. Små fag bør planlegges i et regionalt perspektiv.

Fra 2020 vil de to programma design og håndverk/medieproduksjon og service og samferdsel utgå i sin nåværende form og erstattes av nye, for disse må det gjøres videre utredningsarbeid og kartlegging fram mot struktursak i desember. Men det er grunn til å stille spørsmål ved om dagens elevtall på restaurant- og matfag er tilstrekkelig til at tilbudet skal gis ved hele åtte skoler. Søkertall viser at det stadig er for lav rekruttering til å fylle klassene. Elektrofag har også hatt elevnedgang og vil ventelig miste en del elever til nytt Vg1-tilbud i IKT og mediefag. Elektrofag har slitt med litt dårligere formidling enn gjennomsnittet i Nordland. Dette kan tyde på at tilbudet er noe overdimensjonert. Da må man også der vurdere antall klasser med elektrofag i regioner der tilbudet er fordelt på mange små fagmiljøer. Videre er det også aktuelt å introdusere noen nye Vg2-tilbud (næringslivet etterspør både maritim elektriker og ventilasjons- og kuldeteknikker), da må i så fall noen av dagens Vg2-tilbud reduseres. (Se også drøftinger per utdanningsprogram i vedlegget.)

Med de oppsplittingene i mer spesialiserte tilbud som nå er fastsatt, vil vi stå overfor tilfeller der det er usikkerhet om tilbud kan opprettes i Nordland. Størst utfordring i så henseende vil oppsplittinga av design og håndverk i to nye utdanningsprogram – design og

tradisjonshåndverk, og frisør-, blomster- og interiørdesign – skape for framtidig struktur. Design og tradisjonshåndverk fører til Vg2-tilbud og lærefag som svært få ungdommer viser interesse for. Søkertalla til design og håndverk har vært fallende mange år og det inngås nesten ikke lærekontrakter i lærefag som skal inngå i programmet. På den annen side er det et samfunnsansvar å ivareta tradisjonshåndverk, de er viktige for å bevare kulturarven. I lys av læreplassgarantien synes det vanskelig å forsvare oppretting av design og tradisjonshåndverk i Nordland. I planlegginga vidare framover er det å inngå samarbeid med andre fylker om opplæring i dette nye utdanningsprogrammet et mulig alternativ som må vurderes.

Oppsplitting av en del programområder på Vg2 (for eksempel Vg2 byggteknikk som er delt i Vg2 tømmer og Vg2 betong og mur; Vg2 matfag som er delt i Vg2 baker og konditor og Vg2 industriell matproduksjon) representerer samme problemstilling. Det må kartlegges nøye om hvor stort behovet for lærlinger før vedtak fattes, nye tilbud må dimensjoneres slik at alle elever kan gjennomføre det planlagte løpet med læreplass. For svært små fag vil alternativet være enten å etablere fylkestilbud ved én skole i fylket eller å inngå avtaler med nabofylker om kjøp av skoleplasser. Problemet med slike ‘små’ fag er nærmere beskrevet og drøfta i vedlegget til saken.

Ikke alle utdanningsprogram og programområder endres, de fleste tilbud skal videreføres som i dag også etter 2020. Imidlertid skal *alle* fag ha nye, oppdaterte læreplaner i forbindelse med fagfornyelsen. Arbeidet med de nye læreplanene er begynt, men ikke fullført. Læreplanene for Vg1, som skal gjelde fra høsten 2020, sendes på høring i løpet av sommeren og ventes vedtatt ved kommende årsskifte. Læreplanarbeidet for Vg2 og Vg3 er fremdeles i startfasen. Det finnes derfor foreløpig ingen oversikt over hvor omfattende endringene vil bli, og det er vanskelig å anslå både behovet for faglig oppdatering av lærere, for nytt utstyr og kostnadene. Utstørsbehovet vil avhenge av hvilke tilbud som opprettes og hvilket utstyr skolene som velges allerede rår over. De største utgiftene kan komme først fra 2021 med nye Vg2-tilbud, særlig på bygg- og anleggsteknikk. Endringene i 2020 på Vg1 kommer på fagområder med mer moderat utstørsbehov. Det er altså ikke mulig å anslå mer detaljert utstørs- og investeringsbehov før vi kjenner krav og innhold i læreplanene som skal gjelde.

Fylkesrådets vurdering

For fylkesrådet er innføringa av ny yrkesfaglig struktur en høgt prioritert og viktig sak. Denne orienteringssaken som fylkestinget her får seg forelagt, er bare første skritt i en prosess og et ledd i forberedelsene til struktursaken i desembertinget der tilbudsstrukturen skal vedtas.

Endringer i tilbudsstrukturen er først og fremst av betydning for ungdommer som skal søke vidaregående skole i de nærmeste årene, men har dessuten betydning langt utover dette. Videregående skoler er sentrale aktører i sine lokalsamfunn, og endringer eller reduksjon i tilbud skaper stort lokalt engasjement, naturlig nok. Lærer, andre ansatte og fagforeninger blir berørt og har sine interesser å ivareta. Og fordi endringene her gjelder yrkesfag, vil bransjer, arbeidsgivere og lokalt næringsliv ha rekruttering av faglært arbeidskraft i tankene. For fylkesrådet er det vesentlig at å skape en brei og åpen prosess der alle berørte parter får komme med innspill og idéer. I saken synliggjøres det derfor hvilke utfordringer vi står overfor, hvilke hensyn som må veies opp mot hverandre og hvilke rammer vi har å forholde oss til.

Yrkesopplæringsnemnda har som hovedoppgave å fremme behov hos og synspunkter fra arbeidslivet for fylkeskommunen, og den skal arbeide for best mulig dimensjonering av den

videregående opplæringa i fylket. Nemda vil få seg forelagt saken, og fylkesrådet forutsetter at nemda vil komme med innspill og uttalelse samt at nemdsmedlemmene tar saken videre i sine respektive organisasjoner. Elevorganisasjonen må høres slik at elevers og lærlingers interesser blir ivaretatt. De ansattes har rett til medbestemmelse både lokalt og på fylkesnivå. Videre forutsettes det at skolene drøfter saken i sine regionale samarbeidsfora med opplæringskontor og lokalt arbeidsliv. På denne måten sikres informasjon og deltakelse fra ulike aktører både på fylkesnivå, og lokalt og regionalt.

Læreplassgarantien er for fylkesrådet et utslagsgivende premiss. Fylkesrådet ønsker ikke å opprette eller videreføre utdanninger som fører til frafall etter Vg2 i skole. Læreplassgarantien ble innført for å sikre forutsigbarhet og trygghet for alle yrkesfagelever som har kvalifisert seg til en læreplass og gi dem en reell mulighet til å gjennomføre hele det videregående opplæringsløpet fram til fag- eller svennebrev. Opplæringstilbud må derfor dimensjoneres slik at det svarer til arbeidslivets behov for faglært arbeidskraft i fylket.

To begrensende faktorer setter rammer for arbeidet: For det første har Nordland de siste fire–fem åra opplevd elevtallsnedgang som følge av mindre ungdomskull, noe som allerede har ført til en del nedlegginger av lite søkte tilbud. For det andre fører nedgangen i antall 16–18-åringer til inntektstap på cirka 60 millioner kroner fram til 2022 i inntektssystemet. Disse to faktorene innskrenker handlingsrommet og gjør at innføring an nye Vg1-tilbud fra 2020 og nye Vg2 programområder fra 2021 må være vel fundert i fakta og kunnskapsgrunnlag. Her må den enkelte skoles totale rekrutteringsgrunnlag vurderes for å sikre stabile tilbud noen år framover. Fylkesrådet vil følge denne prosessen tett og være lydhør for innspill.

Fylkesrådet er opptatt av at flest mulig Vg1-elever skal slippe å reise hjemmefra og flytte på hybel. Populære Vg1-tilbud med god søkning bør derfor som hovedregel fortsette slik som før. Men Vg1-tilbud med elevtall ned mot hundre vil kun bli gitt som regionale tilbud. Oppsplittingene på Vg2 vil føre til at noen fag kun vil bli gitt som fylkestilbud. Faglige vurderinger og mulighet for samarbeid med lokalt næringsliv vil bli tillagt vekt sammen med hybeltilbud og tilgjengelighet med offentlig kommunikasjon.

Fylkesrådet må legge vekt på den økonomiske situasjonen for fylkeskommunen, vi må unngå å lage en struktur som gjør at det totale klassetallet blir for høgt. Nye tilbud kan ikke opprettes med mindre andre reduseres tilsvarende. Fylkesrådet vil så langt det er mulig unngå at det opprettes elevplasser som ikke fylles. Elevtallet i Nordland forventes å ligge stabilt på dagens nivå noen år framover, men med noe lokal variasjon. Det er derfor ikke aktuelt å øke den samla kapasiteten.

Innafor disse rammene søker fylkesrådet å fremme en sak i desembertinget 2019 med forslag for tilbudsstrukturen for inntak i 2020. Elevene vil møte nye opplæringstilbud som fylkesrådet håper vil bli tatt vel imot, og de vil får opplæring etter nye, oppdaterte læreplaner tilpassa dagens og framtidens behov. Det skal legges vekt på læreplassstilgang for alle klasser og tilbud på yrkesfag slik at vi sikrer alle elever en mulighet til å fullføre og bestå opplæringsløpet de har valgt. Vi skal ha et opplæringstilbud som bidrar til utviklinga av nordlandssamfunnet og den enkelte innbygger, dette er grunnleggende prioriteringer som ble slått fast i Ft-sak 022/2018 *Nordlandsmodellen – Strategi for økt gjennomføring 2018–2022*.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken er ei orientering, og vedtaket har ingen økonomiske konsekvenser. Den har heller ikke noen direkte konsekvenser for ansatte eller andre.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget tar orienteringa om ny yrkesfaglig struktur til orientering
2. Fylkestinget ber fylkesrådet sørge for en brei og åpen prosess der alle berørte grupper og parter får anledning til uttale seg før ny yrkesfaglig tilbudsstruktur i Nordland skal avgjøres
3. Fylkestinget vil i desember 2019 få seg forelagt sak der tilbudsstrukturen i Nordland for skoleåret 2020–2021 skal besluttes

Bodø den 24.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Hild-Marit Olsen
fylkesråd for utdanning
sign

24.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel	DokID
Dagens nasjonale tilbudsstruktur (skoleåret 2018-2019)	1262654
Ny nasjonal yrkesfagstruktur 2020-2021-2022	1262655
AMA - Ny yrkesfaglig struktur i videregående opplæring - orientering til fylkestinget	1256072
Ny yrkesfaglig struktur Gjennomgang per utdanningsprogram	1271434

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
161/2019	Fylkesrådet	24.05.2019
103/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for kultur, miljø og folkehelse	17.06.2019

Europeisk kulturhovedstad - arbeidet med endelig søknad

Sammendrag

Bodø kommune ble 22. november 2018 prekvalifisert til å søke om å bli Europeisk kulturhovedstad i 2024 (ECoC2024), der byen konkurrerer mot Banja Luka og Mostar i Bosnia Hercegovina. Søknaden skal sendes EU-kommisjonen innen 23. august. Avgjørelsen om hvilken by som får status, kunngjøres 25. september 2019. Første utkast av søknaden forventes å være klar i slutten av juni og sommeren vil blir brukt til å gjøre den endelig ferdig.

Denne saken handler om at fylkestinget særlig får informasjon om det kunstneriske programmet og økonomien i prosjektet. Søknaden det arbeides med dreier seg om å svare på de spørsmålene som kreves fra EU. I saken orienteres fylkestinget om det som er blitt etterspurt, med fokus på det kulturelle programmet så langt det er mulig å se i dag. I tillegg gis det oversikt over og en konkretisering av hvordan en skal ivareta den private finansieringa.

ECoC er etter hvert blitt et viktig regionalutviklingstiltak fra EU sin side. I Nordland har hele fylket og deler av den øvrige landsdelen vært involvert med innspill til søknaden. Mellom 300 og 400 større eller mindre prosjektforslag er sendt prosjektorganisasjonen fra hele fylket. 30 til 40 prosjekter skal beskrive i søknaden og av disse skal det være minst ett fra hver av regionene i fylket. Programmet legger opp til å synliggjøre vår nærhet til og avhengighet av naturen og årstidene. Derfor har det fått tittelen «PULS».

Økonomirammen for budsjettet er fastlagt til 300 millioner kroner over fem år. Fylkeskommunens andel er 50 millioner kroner. 100 millioner kroner er tenkt som privat andel, inkludert billettinntekter, egenandeler i produksjonene og annet av inntekter. Det forventes en statlig garanti på 100 millioner kroner. Søknad på dette sendes om Bodø utpekes.

Arbeidet mot privat næringsliv og sponsoring viser positive signaler. En intensjonsavtale om et generalsponsorat er underskrevet. Flere avtaler forventes undertegnet innen søknaden sendes.

Dersom prosjektet mottar lavere støtte enn forventet, må ambisjonsnivået for prosjektet reduseres.

En forutsetning for å bli utpekt er at prosjektet gjennomføres av en frittstående organisasjon. En tenker seg et IKS (Interkommunalt selskap) eid av Nfk og Bodø kommune. Disse skal ha et flertall av styremedlemmene. Det vurderes også etablert et representantskap der bl.a. regionene i fylket er representert.

EU-juryen ga positive tilbakemeldinger på prekvalifiseringssøknaden. Men de forventer seg et mer spektakulært program og større samhandling med kulturaktører og –institusjoner i resten av Europa for å synliggjøre vårt samarbeid og felles kulturarv.

Flere kapitler i søknaden er foreløpig ikke ferdig utviklet, og fylkesrådet ber om at det gis fullmakt til fylkesrådet i samarbeid med Bodø kommune, å arbeide videre med søknaden.

Bakgrunn

Bodø kommune ble høsten 2018 prekvalifisert til å søke om å bli Europeisk kulturhovedstad i 2024, der Bodø konkurrerer mot Banja Luka og Mostar 25. september 2019 avgjør EU hvem som får status som Europeisk kulturhovedstad i 2024.

I den nye søknaden forventes det en utdyping av spørsmålene fra første søknad, samt svar på EU-juryens tilbakemelding. Søknaden skal ikke overskride 100 sider i A-4 format inkl. grafer og bilder. I søkerfasen skal det besvares 45 spørsmål innenfor seks kategorier der alle har samme vektning. Disse er:

1. Bidra til langsiktig strategi
2. Kulturelt og kunstnerisk innhold
3. Europeisk dimensjon
4. Utstrekning (mangfold)
5. Ledelse, organisering og økonomi
6. Leveransekapasitet

Vedtak i fylkestinget

Fylkestinget har i flere omganger hatt saken til behandling. Som egen sak i FT-sak 091/2018 i juni 2018 og som redegjørelse i februarstinget i år (FT-sak 044/2019). I tillegg var temaet en del av behandlingen av Kulturstrategien (FT-sak 024/2018) og dens handlingsprogram (FT-sak 066/2018).

I fylkestingssak 091/2018 vedtok fylkestinget følgende:

1. Fylkestinget gir sin støtte til at Bodø kommune søker om å bli Europeisk kulturhovedstad i 2024, og er innstilt på å bidra med ressurser i arbeidet.
2. Fylkesrådet bes komme tilbake til de økonomiske konsekvensene og eventuell finansiering i fylkestinget i løpet av høsten 2018.

Det har ikke vært mulig for Fylkesrådet å levere en fullstendig sak om de økonomiske konsekvensene før i forbindelse med denne saken, da prosjektorganisasjonen selv har jobbet med å få denne oversikten og drevet utvikling av aktivitet for å arbeide mot private sponsorat.

Det har vært bred tilslutning til saken i fylkestinget, samtidig som det har knyttet seg

bekymringer til finansieringsplanen i debattene. Det er anslått ei budsjetttramme for prosjektet på totalt 300 millioner kroner over fem år. Finansiering er anslått til å fordele seg med 100 millioner kroner fra Bodø kommune og Nordland fylkeskommune (50 millioner kroner hver), 100 millioner kroner som sponsorinntekter/privat finansiering og en garanti fra staten på 100 millioner.

Det har også blitt uttrykt forventninger til at fylkestinget skal få seg forelagt endelig søknad før denne overleveres juryen i EU.

Tilbakemelding fra Kulturdepartementet.

Bodø kommune og Nordland fylkeskommune hadde et administrativt møte vedrørende ECoC2024 med Kulturdepartementet 5. februar d.å. Det var et positivt møte med god dialog.

Departementet presiserte at staten har en annen rolle nå enn den hadde i 2003 da Stavanger søkte. Norge er ikke lenger søker. Det er byer som søker. På et tidspunkt må departementet ha søknad om statlig finansiering fra Bodø. Det ble konkludert med at Bodø søker snarest mulig etter 25. september dersom byen mottar tittelen.

Tilbakemelding fra EU-juryen

Bodø mottok skriftlig tilbakemelding fra juryen 10. januar. Juryen gir her en vurdering av alle fem søkerbyene og kommer med en anbefaling til de tre nominerte byene. (Juryens uttalelser følger vedlagt.)

Den samlede vurdering av Bodøs søknad er:

- Juryen mener at søknaden er godt strukturert med klare ideer med tanke på langtidseffekter, og henger godt sammen med byen og dens rolle og kontekst i regionen.
- Juryen savnet likevel et mere spektakulært innhold i programoversikten for å påvirke på et europeisk nivå.
- Byens geopolitiske posisjon gir en mulighet for å knytte den nordiske regionen til det øvrige Europa. Dette bør utvikles videre i finalerunden av konkurransen.
- Noen problemstillinger som er relevante for byen og regionen bør bli satt bedre inn i en bredere europeisk kontekst, og Bodø2024 bør presentere at de gir europeerne muligheten til sammen å oppdage nye svar på felles utfordringer.
- Dette kan videreutvikles med sterkere artistiske og kunstneriske prosjekt, med lokalt og bredere europeisk engasjement for å tydeliggjøre merverdien som ECoC vil gi kulturlivet i Bodø og regionen, som allerede er kulturelt levende.

Problemstilling

Fremdriftsplan

Frem til søknaden skal leveres arbeides det ut ifra følgende tidsplan:

MAI	
-----	--

21. mai	Koordinerende arbeidsgruppe - søknadstekst – artistisk program/prosjekter
27. mai	Bodo2024 SNAKK - Med kultur for fremtiden – også for næringslivet?
JUNI	
11. juni	Koordinerende arbeidsgruppe - gjennomgang av 1. utkast søknaden
13. juni	Bodo2024 SNAKK - Bodø i Europa og Arktis
12/13. juni	Bystyrebehandling av sak om søknaden
15. juni	Styringsgruppemøte - behandling av utkast søknaden
17.-19. juni	Fylkestingsbehandling av sak om søknaden
24. juni	Møte i koordinerende arbeidsgruppe – behandling/kvalitetssikring av tekst i søknaden
27. juni	Workshop for større og landsdelsomfattende kulturinstitusjoner i Harstad under Festspillene.
JULI	
5. juli	Utkast sendes til Riktig spor - Layout tekst og bilder
31. juli	Utkast ferdig søknad med tekst og bilder
AUGUST	
5. august	Styringsgruppemøte – behandling av sluttprodukt/søknaden
7. august	Søknadsskriving avsluttet
16. august	Søknad ferdig trykt
19. august	Søknaden sendes EU-kommisjonen
23. august	Søknaden levert EU-kommisjonen
20/21. august	Jurytrening
SEPTEMBER	
9. – 13. september	Jurybesøk (3 stykker)
22. - 24. september	Presentasjon av søknaden i EU- kommisjonen
25. september	EU-kommisjonen avgjør hvilken by som får status ECOC 2024

Jurybesøk og jurypresentasjon

Jurybesøk. I perioden fra 9.-13. september vil 2 representanter fra juryen og en representant fra EU-kommisjonen besøke Bodø. De skal være her i 8 timer. Hensikten med besøket er å gjøre seg kjent med byen og de ulike arrangementsstedene, treffe menneskene bak søknaden og «føle på pulsen/byens engasjement». Det vil bli utarbeidet et eget program for besøket som må godkjennes av EU-kommisjonen.

Jurypresentasjon den 24. september. Dagen før selve avgjørelsen skal byene presentere sine søknader for hele juryen. Hver av byene kan stille med inntil 10 personer. Det er sentralt å sette sammen en delegasjon som kan svare ut søknadens ulike kapitler. Delegasjonen fra Bodø må være på plass innen 15. juni.

Kommunikasjon og informasjon

Det er etablert egen webside Bodo2024.no. Her vil en finne informasjon om blant annet søknadsarbeidet, hovedføringene i søknad 1, kontaktpersoner og fremdrift. Det har vært

gjennomført og gjennomføres en møteserie (5 i alt) frem til midten av juni. Disse er knyttet til sentrale temaer i søknaden. Tittelen på møteserien heter SNAKK2024.

En vil også annonsere/markedsføre Bodø 2024 på ulike informasjonsflater.

Deltakelse og innspill fra regionene

I forbindelse med søknaden om prekvalifisering måtte søkerbyene besvare et spørsmål om de planla å involvere sitt omkringliggende område.

Besvarelsen på dette var at Bodø vil involvere hele fylket gjennom de 9 regionale sentraene og deres omland. De pekte på at byene som kulturelle sentre gjør det mulig for oss å presentere et bredt spekter av regionens kultur.

Bodø vil oppfylle rollen som «Lead City» i søknaden, mens da andre lokale sentra vil bli inkludert i 2024-visjonen og programmet. Dette er fordi regionen og Bodø er «kulturelt sammenvevd».

I søknaden ble det pekt på at desentralisering har vært en viktig drivkraft for utviklingen av vårt kulturliv. I dag gir dette oss en stor mulighet til å drive frem positive, strategiske endringsprosesser. Det ble også vektlagt at et rikt, levende kulturliv er viktigere for mindre befolkede regioner som vår, enn for større byer. Uten et rikt, levende kulturliv vil en måtte kjempe hardere for å tiltrekke folk for å jobbe her eller for å beholde de menneskene som allerede bor her. Å holde kulturen i live, holder våre næringer i live.

Prosjektorganisasjonen fokuserte på at et slikt desentralisert system er en viktig alternativ strategi for regioner som vår. Derfor pekes det på i den første søknaden at Nordland tilbyr noe som kan være veldig viktig for Europa og for regioner som er lik vår egen – de med stor geografisk spredning og med en relativt liten befolkning. Dette vil følges opp i den endelige søknaden.

Det er ønskelig å vise at vår arktiske region historisk sett orienterte seg øst-vest, uavhengig av de nasjonale grensene. På grunn av handelsrutene, som har vært en viktig del av livet i mer enn tusen år her nord, føler kystbefolkningen i Bodø og Nordland seg like knyttet til det kontinentale Europa som til vårt eget lands hovedstad.

Å være kulturhovedstad kan være en mulighet til å vise det moderne Arktis. At vår – i Europeisk sammenheng – ikke altfor godt kjente region er levende og dynamisk. Vi vil vise Europa hva det faktisk betyr å leve i arktiske områder. Her kan vi dele av våre arktiske verdier, som mot, utholdenhet og oppfinnsomhet. Verdier som har gjort oss i stand til å bygge et levedyktig og godt samfunn i omgivelser med tildels ekstreme naturgitte utfordringer. Dette er verdier dagens Europa trenger.

For et prosjekt som dette vil det være vanskelig å involvere hele Arktis. Derfor er det fokusert på å involvere hele landsdelen og samtidig trekke med Barentssamarbeidet.

Det er en strategi å bruke Bodø og Nordlands geografi til å utforske de store utfordringene som vi har stått ovenfor, men også å dele våre konstruktive erfaringer og ideer. Det ble påpekt at i tiden etter 2025 og frem til 2045 vil vi trenge en helt ny tilnærming til hvordan vårt samfunn skal fungere. En som bygger på et desentralisert demokrati, dyrket og utviklet gjennom årene av folket i Nordland, men tolket i lys av utfordringene Europa står ovenfor i

dag.

Som en oppfølging til dette har det blitt gjennomført to runder med møter i hele fylket. Siste runde vinteren og våren i år ble gjennomført som innspillsmøter der etterspurte idéer til gode prosjekter som kan skrives inn i den endelige søknaden. Av de 30 til 40 prosjektene som skal beskrives skal det være minst ett fra hver av regionene i fylket. I det endelige programmet vil hvert prosjekt i mange tilfeller inneholde en rekke produksjoner. Disse vil også fordeles geografisk i fylket og landsdelen.

Fylkeskommunen har tatt på seg ansvaret for å organisere og gjennomføre innspillsmøtene. Det første møtet ble avholdt i Bodø 9. januar med ca. 90 deltakere. Der ble representanter fra hele landsdelen invitert. I februar ble det også gjennomført et eget innspillsmøte for de samiske institusjoner og organisasjoner i landsdelen. Som et resultat av møtene rundt i fylket har det blitt sendt inn mellom 300 og 400 kreative idéer til prosjekter.

Ikke alle disse kan tas med i søknaden. Men de vil bli systematisert og overlevert organisasjonen som skal videreføre prosjektet når Bodø og Nordland er utpekt som Europeisk kulturhovedstad. Om dette ikke blir en realitet vil prosjektene gjennomgås og en vil se på hvordan en likevel kan realisere flere av dem. Prosjektene er viktige tverrkulturelle idéer som vil bidra til kulturell vekst i hele fylket.

I løpet av mai gjennomføres også en Workshop for bildende kunstnere (6.-7. mai) og en Workshop for de største kulturelle aktørene i landsdelen (27. juni). Sammen med det offentlige er disse viktige og langsiktige kulturbærere som kan ivareta og bringe videre erfaringene etter søkeprosessen og eventuelt arven etter et kulturhovedstadsår.

Det er også blitt avholdt møte med Finnmark fylkeskommune og med Tromsø og Troms fylkeskommune. Det er avholdt orienteringer i tilknytning til Barentssamarbeidet og Barentssekretariatet i Kirkenes er tenkt involvert.

Ungdomsmedvirkning

Ungdomsmedvirkning er et sentralt i arbeidet med søknaden om å bli Europeisk kulturhovedstad. Dette understrekkes i EU-juryens kommentarer, - de er fornøyd med at den kulturelle strategien (i Bodø kommunes kommunedelplan for kultur og fylkeskommunes kulturstrategiplan) har barn og unge som hovedmålgruppe, og at det vil bli viktig å styrke disse som uavhengige aktører i fremtidens kultur og samfunnsliv

Både Bodø ungdomsråd og Ungdommens fylkesråd vil bli mer involvert i arbeidet med søknaden, bla. i utvikling av ideer og prosjekter i den kulturelle og kunstneriske programdelen.

Overordnet kulturelt og kunstnerisk innhold

Spørsmål 5-10 som skal besvares i søknaden, er basert på de samme spørsmål som i prekvalifiseringen. Spørsmålsformuleringene går mer i dybden og ber om flere detaljer og presisjon. Det spørres eksplisitt om hvorvidt det er gjort endringer, og i så fall om begrunnelser for slike.

Det er, i samråd med prosjektgruppen, arbeidsgrupper og koordinerende arbeidsgruppe, besluttet at en i hovedsak går videre med det grunnlaget som er lagt i arbeidet ned prekvalifiseringen.

Juryens rapport er positiv til Bodøs prekvalifiseringssøknad. Særlig mht. struktur, forankring i offentlig planverk, arbeid med barn og unge m.m. I forhold til disse spørsmålene er det blitt gitt noen konkrete utfordringer; juryen ber om styrket europeisk dimensjon og «mer ambisiøst og vågalt program». Gjennom arbeidet med arbeidsgruppene, samt en rekke samtaler én-til-én med aktører/produsenter i Nordland, er det lagt grunnlag for en felles forståelse av hva en ønsker å legge i begrepene «ambisiøst og vågalt».

Det presiseres i juryens rapport til prekvalifiseringen at fokus i fase 2 ligger på "the operating programme" for årene 2019-2024. Dette legger visse føringer for hvilke prosjekter som prioriteres i søknaden – enkeltproduksjoner som er tenkt realisert i 2024 kan vanskelig presenteres som "operating programme", og vil i noen tilfeller måtte vike for prosjekter med mer strukturell og/eller langsiktig tilnærming. Et eventuelt hovedstadsprogram kan likevel inneholde en rekke enkeltproduksjoner over hele fylket, men i søknaden prioriteres en mer åpen, strukturell og langsiktig tilnærming.

ARCTICulation

ARCTICulation er Bodø 2024s overordnede tema.

ARCTICulation er å artikulere det moderne nord. Å fortelle Europa at man bor i Nordland på grunn av noe, og ikke på tross av noe. ARCTICulation omhandler Bodøs og Nordlands forhold til Europa og Europas forhold til oss. ARCTICulation handler om å styrke båndene til Europa, å lære av våre naboer og å vise dem hva Bodø og Nordland kan bidra med.

Visjon

Det kulturelle programmet har tittelen PULS. Påstanden er at ingen i Europa lever tettere på naturens puls enn vi som bor i Nordland. Sol, mørke, tidevann, stormer – naturens puls påvirker oss i større grad enn den påvirker mennesker i Sentral-Europa. Naturen gir oss noen utfordringer, men er samtidig selve livsgrunnlaget. Både fra dag til dag – kommer flyet ned, eller går fergene? Men også fra år til år – når kommer fisken, og blir det i det hele tatt sommer i år? Denne pulsen danner kjernen i det kulturelle programmet. De kunstneriske mulighetene i denne tematikken er åpenbare, men programmet kommuniserer også noe om verdier. Konkret ift. ressurser vi høster av og vårt forhold til miljø og klima, men også symbolsk ift. hva som kreves for å bygge et moderne samfunn nord for polarsirkelen.

Programstruktur

Som ramme for det programmet som presenteres i hovedsøknaden foreslås det 5 overordnede programområder/kapitler:

- **Vinter - Here comes the sun.** Markeres ved åpningsseremonien. Åpningsseremonien er tenkt som en ukelang markering som samler og engasjerer hele Nordland.
- **Vår.** Markeres ved vårjevndøgn, når dagen er like lang i hele Europa og dermed alle

tre kulturhovedsteder. Prosjektet «Leave nothing but footprints» er en aktuell produksjon for denne markeringen. Omhandler fellesskap og samtidighet, men er også en klar og ambisiøs kommentar i klimadebatten.

- **Midnattssol- Midsummer Madness.** Sommeren er den mest aktive tiden for festivaler i Nordland. Det er hensiktsmessig at Bodø2024 i denne perioden tar rollen som koordinator og kompetansesenter. Hovedstadsprosjektet bruker anledningen til å stimulere eksisterende festivaler, og bidra til å løfte våre egne aktører til neste nivå. Aktivitet fra hele fylket samles i ett program som koordineres ift. samarbeid og markedsføres internasjonalt.
- **Høst - Autumn Storms.** Høstkapittelet omhandler storm, drama, omveltning. Prosjektets egenproduksjon for høsten kan være et stort litteraturprosjekt. Prosjektet er under utvikling bl.a. med Hamsunsenteret. Stikkord er Hamsun, ideologi, dilemmaer, kunst og sannhet. Inkluderer et omfattende biblioteksprosjekt med barn.
- **Vinterlys – Refraction.** Årets siste måneder byr på kontraster. Mørkere enn sør i Europa, men "mørketid" er ikke dekkende for en tid med nordlys, månelyse netter med nysnø osv. Tid for kunstprosjekter, samt oppsummering og "hand over" til de neste kulturhovedstedene.

Programåret 2024

I søknaden presenteres et antall prosjekter som svarer godt til utlysningstekstens spørsmålsformuleringer, og som samtidig ivaretar elementer som langsiktighet, store ambisjoner og stort nedslagsfelt.

Det er avgjørende, både ift. et ev. hovedstadsprosjekt og ift. juryen, at programmet i søknaden er av en slik art at det både signaliserer en retning og et verdigrunnlag, og samtidig legger grunnlag for at det er handlingsrom og integritet igjen til en fremtidig organisasjon med sin kunstneriske leder. Det blir i denne fasen prioritert et antall prosjekter organisasjonen Bodø2024 kan eie og drifte. Prioriteringene gjøres mtp. at det ikke skal komme i direkte konkurranse med eksisterende tiltak/aktører, men heller stimulere disse.

Oversikt prosjekter fordelt på programområdene/kapitlene pr 5. mai 2019:

	Winter	Spring	Midsummer madness	Autumn storms	Winter lights
Main event	Bodø2024 opening	Leave nothing but footprints	Nordland goes Mediterranean	Literature	Art exhibitions
Regional productions	Feeding Europe	Via Querissima	Who owns the wind? (Caucasian Chalk Circle)	My European Story	Port of Culture
	Weather or not	Connecting waste	Midsummer Mythology	Living by the world's end	
	Vinterfestuka Narvik Room for	Project67 – UpNorth European	Eurogym Vind i håret	Messy corners Internationa	

	Culture?	Cabins of Culture Arcticulations of faith New Views	The Extra Mile	I handball tournament ICORN Kåånomics Geopoetical travel	
«Endorsed productions»	Finno-Ugric language app	GPS tracking animals	Bodø Biennale	International week	
			Mousse the moose		

Programstrukturen er utformet/ forankret i visjonen og de mange forslag og konkrete innspill til konkrete fremtidige prosjekter.

Tidsplan for programoppbygging

- **Frem til juni 2019:** Bearbeiding av programinnspill, undersøke/få på plass samarbeidsmuligheter, nettverksdannelser og partnerskap.
- **2020-2023:** En fireårig periode med fokus på utviklingsaktiviteter, oppbygging av nettverk, igangsetting og lansering av spesifikke prosjekter og tiltak for hele regionen.. De fire årene fra status blir gitt og til selve kulturhovedstadsåret er av avgjørende strategisk betydning. Det foreslås å bruke inntil 25 % av programbudsjettet i denne perioden. I denne fasen fokuseres det på å styrke kompetanseområder i den kreative sektor, nettverksbygging, lokalt forankrete prosjekter, publikumsutvikling, og nye og eksisterende festivaler/prosjekter videreutvikles. Det gjennomføres dessuten et antall større tematiske begivenheter/tiltak.
- **2024:** Et helt års program med aktiviteter i hele regionen. Den tredje fasen er kulturhovedstadsåret. Her presenteres et omfattende program, som dekker hele året og hele regionen.
- **2025: Videreføring av vesentlige prosjekter og tiltak** Året etter kulturhovedstadsåret betraktes som kritisk. En må lykkes i å skape varige effekter. Det er et mål å sikre tid til de nødvendige beslutninger og unngå et beslutningsvakuum etter kulturhovedstadsåret. Derfor er 2025 en del av prosjektperioden. Planen er å fortsette vesentlige programaktiviteter i 2025, heri skape en naturlig overgang til en ev. permanent fortsettelse av visse initiativer.

Kostandsprinsipper

Et eventuelt kulturhovedstadsprosjekt i Nordland skal sette betydelige økonomiske midler i produksjon gjennom de neste fem-seks årene. Det er avgjørende – både for hovedstadsprosjektet og for det eksisterende kulturlivet i regionen – å finne gode prinsipper for fordeling av produksjonsmidler/stimuleringsmidler. Det er ikke ønskelig å skape aktivitet som konkurrerer direkte med dagens tilbud; grunntanken bak søknaden ARCTICulation, og med konseptet Europeisk Kulturhovedstad, er å styrke og utvikle vår kulturelle profil på en

måte som skaper varig positiv effekt.

Følgende prinsipper foreslås lagt til grunn for budsjetteringen i søknaden, basert på en kostnadsramme på 300 millioner kroner:

Organisasjonen Bodø2024 skal eie og produsere ca. fem større produksjoner, som skal markere de fem kapitlene i programmet. I søknaden beregnes kostnad for åpningsseremonien ut fra erfaringstall fra tidligere, sammenlignbare ECOC-prosjekter. De fire andre egenproduksjonene budsjetteres relativt ift. åpningsseremonien. Totalt 40 mill kr. (20 mill + 4x5 mill).

Kapittel 1, Vinter(åpningsuke)	20 mill. kr
Kapittel 2, Vår	5 mill. kr
Kapittel 3, Midnattssol	5 mill. kr
Kapittel 4, Høststormer	5 mill. kr
Kapittel 5, Vinterlys	5 mill. kr

Bodø 2024s Produksjonsmidler. Midlene fordeles på prosjekter etter prinsipper om geografisk spredning i fylket, og skal i tillegg fordeles utover hele prosjektperioden med opptrapping frem mot 2024. Ca 20 millioner kroner planlegges å holdes av til 2025, for å ha handlingsrom til videreføring av prosjekter der det er hensiktsmessig. Innenfor retningslinjene er det et viktig prinsipp at organisasjonen Bodø2024 med sin kunstneriske leder også har integritet og kunstnerisk frihet. Det er mao. ikke hensiktsmessig med for detaljert planlegging på produksjonsnivå. Total ramme på kr 185 millioner.

- I størrelsesorden 30 prosjekter med regionalt omfang, store ambisjoner og høy kvalitet støttes fra Bodø2024 med 1 mill kr pr prosjekt. Disse prosjektene inngår i hovedstadsårets hovedprogram. Total ramme i budsjettet kr 30 millioner.
- I størrelsesorden 60 prosjekter med relevant innhold og høy kvalitet, men mer lokalt nedslagsfelt støttes/stimuleres med inntil 500 000,- kroner etter søknad eller dialog med Bodø2024. Fordeling av midler skal skje iht. retningslinjer for hovedstadsprosjektet. Total ramme i budsjettet kr 30 millioner.

Hovedstadsprosjektet vil naturligvis inneholde nye initiativ og prosjekter. Disse bør i stor grad eies og produseres av miljøene/aktørene selv, slik at erfaring og kompetanse fra prosjektene forblir i Nordland. Erfaring fra tidligere ECOC-prosjekter tilsier at det er en stor fordel å beholde handlingsrom i prosjektene til de siste årene, når kompetansen og forståelsen for konseptet er best. Dette løses både gjennom å fordele produksjonsfondet utover prosjektperioden, og gjennom å mobilisere mer private midler enn budsjettet. Så langt er tilbakemeldingene fra næringslivet positive. Umeå opplevde å få inn mer sponsormidler enn budsjettet når hovedstadsprosjektet hadde operert noen år, og produktet var mer utviklet.

Økonomi

Spørsmålene 17 til 29 som skal besvares i søknaden, er i stor grad basert på spørsmål i pre-kvalifiseringsfasen. Noen spørsmål er nye. Konkret ber EU-juryen om at det presenteres en plan for privat finansiering. De fleste av spørsmålene i søknaden må besvares etter bystyrets og fylkestingets behandling i midten av juni i år. Spørsmålene følger vedlagt.

Kostnader

Foreløpig kostnadsbudsjett Europeisk kulturhovedstad 2024 (alle tall i millioner).

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Sum
Produksjon og program	7	12	18	46	128	14	225
Marked, pr, info etc	1	2	5	9	17	2	36
Administrasjon	2	4	6	9	13	5	39
SUM PR ÅR	10	18	29	64	158	21	300

Kostnadene til gjennomføring av Europeisk kulturhovedstad kan deles inn i 3 hovedkategorier: Programutgifter, informasjon, markedsføring og kommunikasjon i tillegg til administrasjon og lønn.

Periodisering

Ved eventuell tildeling i 2019, må det allerede fra 2020 settes av ressurser til gjennomføring av 2024.

Programutgiftene vil selvfølgelig være høyest på selve kulturhovedstadsåret, men også i årene før. Som nevnt under kapitlet om programoppbygning foreslås at 25 % av programbudsjettet settes av i perioden 2020 -2023. Det må også settes av midler til informasjon og markedsføring/kommunikasjon allerede fra 2020.

Administrasjonskostnadene vil påløpe fra status er gitt, og bli økende til og med hovedstadsåret. Det må etableres en organisasjon som har ansvaret for administrasjon, teknisk/digital og programarbeidet/gjennomføring. *(Se organisering senere i saken.)*

Utfordringer

- Prosjektet består av oversiktlige og uoversiktlige kostnadsgrupper. Administrasjonen og markedsføring/kommunikasjon vil være greit håndterbare innenfor de rammene som er satt. Her det gode muligheter til å justere etter hvert. Programutgiftene, herunder tilrettelegging av arrangement/prosjekter, kan derimot medføre en større usikkerhet
- Dersom Bodø får status som Europeisk kulturhovedstad høsten 2024, må det utformes/vedtas en oppdragsavtale mellom Bodø kommune og selskapet som har ansvaret for ECOC Bodø2024. I en slik avtale må ansvaret, prinsippene og føringer for kostnad –og finansiering være avklart.

Finansiering

Finansieringsparter (alle tall i millioner)

Planlegging av Europeisk kulturhovedstad baserer seg på en tredelt finansiering:

Bodø kommune og Nordland fylkeskommune	100
Den Norske Stat	100
Eksterne bidragsytere	100
Sum	300

Punkt 3 i tabellen over vil være en blanding mellom økonomiske bidrag (sponsorinntekter, billettinntekter etc) og andre bidrag (egeninnsats, produksjonsmidler, markeditiltak, overnatting etc). Eksempler på eksterne bidragsytere vil være næringsaktører, internasjonale og nasjonale kulturfond, støtte fra EU, andre kommuner, landsdekkende kulturelle institusjoner, frivillige og andre.

Periodisering

Finansieringsplanen avhenger naturlig nok av periodisering av kostnadene.

Prosjektorganisasjonen er avhengig av sikre rammer og god likviditet for å sikre optimale løsninger og fremdrift i prosjektet. Det er dermed anbefalt å avsette noe mer ressurser enn planlagt forbruk de første årene. Dette vil sikre soliditet i et ev. selskap og at avgjørelsene ikke blir budet opp i dårlig likviditet. I tillegg vil dette sikre at viktige beslutninger kan tas løpende, og ikke blir for avhengige av eksempelvis langvarige politiske prosesser i midten av et år.

Utfordringer

- Kommunes og fylkeskommunens økonomiske situasjon er avgjørende for at prosjektet kan ha sikker finansiering. Bodø kommune har i sin økonomiplan 2019-2023 vedtatt en bevilgning på 6 mill. kr i 2020 og 2021, og 7,5 mill. kr i 2022. Totalt 19,5 mill. kr. Fylkeskommunen har i gjeldende økonomiplan satt av fem millioner kroner i 2022. Resterende bidrag må innarbeides i senere økonomiplaner.
- Staten har ikke vedtatt sin involvering i prosjektet. Det ble konkludert i møte med KUD at Bodø kommune sender en søknad om statlig finansiering, dersom Bodø får statusen. Dersom prosjektet mottar lavere støtte enn forventet, må ambisjonsnivået for prosjektet reduseres.
- Prosjektet baserer seg på en stor andel av finansiell støtte fra næringslivet og andre aktører. Denne andelen er ambisiøs, men er innen rekkevidde. Egeninnsatsen fra kulturinstitusjonene og kulturaktørene inngår også som en del av finansieringen.

Ekstern finansiering - plan for privat finansiering

I søknaden som sendes EU er det så langt operert med 100 millioner kroner i ekstern finansiering. Ifølge retningslinjene fra EU kan den eksterne finansieringen bestå av følgende ulike faktorer i tillegg til private sponsorat: Melina Mercouri-prisen fra EU, billettinntekter og egeninnsats.

Melina Mercouri-prisen

Denne prisen deles ut av EU til Europeiske kulturhovedsteder etter egen søknad. Prisen er på 15 millioner norske kroner. Bodø søker prisen. Disse midlene kan anses som sikre, da alle tidligere kulturhovedsteder har mottatt denne prisen.

Billettinntekter

Ut fra erfaringstall fra andre arrangementer i Nordland, har en satt en billettinntekt for de produksjonene en selv står for på 3 millioner kroner. Dette er et veldig forsiktig anslag, som hensyntar at alle som ønsker bør kunne gå på de arrangementene som gjennomføres uavhengig av sosial tilhørighet. På den andre siden må en også huske på at kulturlivet før og etter 2024 er avhengig av billettinntekter. Det er derfor viktig at det ikke skapes en forventning om at alt av større kulturarrangementer skal være gratis.

Andre bidrag/egeninnsats

En viktig inntektskilde er kulturinstitusjonenes egeninnsats i realisering av prosjekter i hovedstadsåret og i de siste årene før, planlegges det å tildele midler til ulike prosjekter i ulike organisasjoner, festivaler og andre. Tildelingene vil i hovedsak ta utgangspunkt i eksisterende tiltak, der ekstra midler fra Bodø 2024 kan utløse nye og spennende aktiviteter som er i tråd med føringene i søknaden, og derigjennom også har en Europeisk dimensjon. Slike tildelinger vil kreve en egenfinansiering fra de som gjennomfører aktivitetene. Så langt anslås det at egenfinansieringen her utgjør om lag 12 millioner norske kroner.

I tillegg vil midler fra regionale institusjoner telle inn som egeninnsats. Et forsiktig anslag på denne potten på nåværende tidspunkt vil kunne være 35 millioner norske kroner. I tillegg kommer eventuell egeninnsats fra nasjonale kulturinstitusjoner en ønsker å samarbeide med.

Næringsliv

Det er for tidlig å skissere endelige sponsorpakker på det stadiet er nå. Prosjektorganisasjonen har lansert generalsponsorat for de aller største samarbeidspartnerne. Her har et et måltall om 3-4 generalsponsorater. I tillegg tenker en seg å inngå intensjonsavtaler med privat næringsliv der endelig innhold og størrelse ikke er gitt. Sponsing av konkrete oppsetninger, forestillinger og konsepter vil være naturlig innhold i de konkrete avtalene som inngås etter at status er oppnådd.

I det videre gis en redegjørelse for arbeidet overfor privat næringsliv så langt. Målgruppene det arbeides inn mot kan deles inn i tre:

Store regionale bedrifter

Prosjektorganisasjonen er i kontakt med mange av de større regionale bedriftene, og har

positive signaler fra flere av dem. En har en intensjon om at det er de regionale bedriftene som skal være de nærmeste samarbeidspartnere. Prosjektet er også i konkrete prosjektdiskusjoner med Samfunnsløftet til Sparebank1 Nord-Norge.

Lokalt næringsliv

Det er avholdt et eget kickoff for lokalt næringsliv. Her møtte mellom 70 og 80 næringslivsaktører for en nærmere presentasjon av Bodø som Europeisk kulturhovedstad. Det gjennomføres oppfølgingsmøter med en rekke av de største aktørene i Bodø. Man opplever at privat næringsliv er veldig positive til satsingen og flere ønsker å inngå intensjonsavtaler.

Det er underskrevet en intensjonsavtale med Bodø Energi på generalsponsorat.

Bodøregionens utviklingsselskap- BRUS og Bodø Næringsforum har i mail, datert 6. mai 2019, gitt følgende innspill til søknaden om å bli Europeisk kulturhovedstad 2024:

«En attraktiv region, der vi lykkes med å skape flere arbeidsplasser, får til høyere verdiskaping og med økte investeringer i et mangfoldig kultur- og opplevelsesbasert næringsliv vil være utelukkende positivt for vår region. Derfor stiller Bodø Næringsforum og Bodøregionens utviklingsselskap BRUS seg positive til Bodø som europeisk kulturhovedstad og at det vil være mulig å finne en løsning for den private finanseringen av denne statusen».

Større nasjonale bedrifter

I første runde er en i kontakt med enkelte større nasjonale bedrifter som på ulikt vis har en ekstra tilknytning til Bodø.

Vurderinger og videre arbeid

Det vil arbeides videre med private sponsorer helt frem til søknaden går i trykken. Det er et mål å få sikre bekreftelser allerede nå fra flere som ønsker gå inn i generalsponsorat, samt å ha flere intensjonsavtaler. I det øyeblikk Bodø eventuelt får status som Europeisk kulturhovedstad, vil arbeidet intensiveres og profesjonaliseres betraktelig. I det videre arbeidet vil det også arbeides for at privat næringsliv fra øvrige regionsenter skal kunne bidra gjennom de programdelene som gjennomføres utenfor Bodø.

Erfaringsmessig kommer store deler av sponsormidlene først på plass 1-3 år før selve hovedstadsåret. Dermed kan en i dette perspektivet kunne sies å være i veldig god rute sammenlignet med andre kulturhovedsteder.

Ut fra de erfaringer prosjektorganisasjonen har hatt så langt i arbeidet, og de faktiske tilbakemeldinger som kommer fra lokalt og regionalt næringsliv, er det reell tro om at en vil kunne innhente de forventede midler fra privat næringsliv. I dette ligger også finansering «in kind», som innebærer at et sponsorat kan bestå av tjenester fremfor likvide midler.

Organisering

I prekvalifiseringssøknaden ble det svart ut på hvordan prosjektet Europeisk kulturhovedstad skal organiseres dersom Bodø utpekes. For øyeblikket tenker en seg at Bodø sammen med Nordland fylkeskommune etablere et interkommunalt selskap.

Dette selskapet vil ha et styre bestående av representanter fra eierne (Bodø kommune og Nordland fylkeskommune) og representanter fra kultur-, nærings- og turistsektorer. Styrets leder skal representere eierne som også vil ha flertallet av styremedlemmene. Styrets hovedoppgave er å ha kontroll over økonomien og den overordnede strategien. I tillegg etableres sannsynligvis et representantskap der en også tenker seg at kommunal sektor i Nordland for øvrig, vil være representert.

Det vil bli ansatt en kunstnerisk leder med ansvar for planlegging, koordinering og gjennomføring av programåret. Direktøren rapporterer til styret. Den kunstneriske lederen er ansvarlig for at prosjektet som helhet oppfyller EUs kriterier for ECoC og strategien/programmet som er lagt til grunn i søknaden og fra fylkeskommunen og kommunen. Rollen og ansvaret skal utformes slik at den kunstneriske integriteten ligger hos den kunstneriske lederen/regissøren. Den kunstneriske uavhengigheten vil bli etablert i selskapets vedtekter.

Styringsgruppen vil komme tilbake til organiseringa av prosjektet, om Bodø blir utpekt.

Drøfting

Prosjektorganisasjonen i Bodø kommune som skal svare opp de nye spørsmålene og skrive finalesøknaden, besto inntil nyttår av to hele stilinger samt en innleid med hovedansvaret for den kulturelle og kunstneriske delen av søknaden. Fra nyttår ble organisasjonen styrket med to 60 % stillinger, en stilling på kommunikasjon og en på samfunnskontakt, dvs. kontakt mot aktuelle sponsorer fra privat næringsliv.

I tillegg har øvrige kompetansepersoner både i Bodø kommune, Nordland fylkeskommune og Nord Universitet bidratt og bidrar fortsatt inntil søknaden er ferdigstilt tidlig i august. Prosjektorganisasjonen leier også inn rådgivere fra tidligere kulturhovedsteder som Stavanger, Liverpool, Århus og Umeå som bidrar og gir råd på oppdragsbasis.

Spørsmålene som skal besvares i søknaden gir til dels kompliserte faglige utfordringer som det er behov for å konsultere høyt kvalifiserte personer for å finne svar på. Her bidrar Nord Universitet godt.

Organisasjonen er godt på veg til å få skrevet en søknad av høy kvalitet, men med mange møter og flere innspill som skal følges opp, er det krevende å få samlet trådende. En er optimistisk på å ha klart et helhetlig utkast til søknad i slutten av juni.

Det er et mål innen den tid også å ha på plass intensjonsavtaler med flere bedrifter med tanke på å bidra i finansieringa av prosjektet. Flere bedrifter vil naturligvis gjerne få mest mulig avklart hva de vil ha igjen for sine økonomiske bidrag.

Selv om det kun er en by som kan søke, forventes det fra EU at den omkringliggende regionen involveres. For Bodø sin del kunne dette vært Salten. Men som fylkeshovedstad er de her sitt ansvar bevisst og inviterte fylkeskommunen fullt og helt med inn i prosjektet. Som nevnt har det vært flere innspillmøter både i Nordland og med inviterte aktører fra hele Nord-Norge.

Statusen som Europeisk kulturhovedstad er høy innenfor EU. Det er svært attraktivt for

mindre og mellomstore Europeiske byer å kunne få statusen. Mange enkeltpersoner finner det interessant å reise rundt til tidligere kulturhovedsteder. Byene og deres omland blir synlige i et større bilde og attraktive som besøksmål.

Slik det er i dag er det dårlig kjennskap til de nordlige områdene i Europas befolkning. En status som Europeisk kulturhovedstad, den første nord for Polarsirkelen, vil synliggjøre vårt område i resten av Europa.

Samtidig vil statusen bidra til en styrking av den kulturelle kompetansen i vårt fylke og resten av landsdelen på en måte en vil dra nytte av i mange år framover.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesrådet mener at prosjektet Europeisk kulturhovedstad 2024 vil være et av våre viktigste samfunnsutviklingstiltak de neste fem til ti år. Gjennom dette prosjektet skal kultur bidra til å gjøre Nordland mer attraktivt og skape økt bolyst. Vår lokale kultur og våre lokale kulturaktører, profesjonelle som amatører, vil få bedre arenaer til å vise seg fram på og de vil kunne utvikle sin kompetanse og sine nasjonale og internasjonale nettverk. Prosjektet vil styrke eksportfylket Nordlands gode forbindelser med hele Europa. ECoC er prioritert i fylkeskommunens kulturstrategi og vil være en katalysator for å få gjennomført oppgaver som Nfk i alle tilfelle vil arbeide med gjennom realiseringen av fylkeskommunens kulturstrategi.

I startfasen var det en del uro blant kunst- og kulturaktører. Dette har roet seg etter at det er blitt orientert bedre rundt i de ulike miljøene om hva prosjektet innebærer. Kunstnere har også vært mer involverte i utviklingen av søknaden, bl.a. er to lokale fotokunstnere engasjert til å ta bilder fra hele Nordland. Bildene skal særlig benyttes som illustrasjon i den kommende søknaden, men vil også kunne benyttes av prosjektorganisasjonen i årene framover.

Fylkesrådet er meget tilfreds med at aktører i mye sterkere grad er involvert i arbeidet og at de nå bidrar til å utvikle prosjekter sammen med prosjektorganisasjonen. Mange av de kreative idéene vil også kunne utvikles og gjennomføres selv om Bodø ikke utpekes som kulturhovedstad. Dette ivaretar allerede en viktig intensjon i fylkeskommunens kulturstrategi om nettverksbygging og kompetanseutvikling.

Fylkesrådet forventer også at prosjektet, som et samfunnsutviklingstiltak, skal være med på å skape flere og lønnsomme arbeidsplasser innenfor kultursektoren og at kulturnæringsutvikling vil få et løft i årene framover. Små og mellomstore bedrifter som retter seg mot reiselivet, kan en tenke seg får et løft i forbindelse med kulturhovedstadsprosjektet.

Erfaringer fra tidligere kulturhovedsteder er at byene og regionen rundt får økt attraksjon som reisemål og prosjektene har skapt mange hundre nye arbeidsplasser.

Fylkesrådet sier seg tilfreds med arbeidet som er gjort med finalesøknaden. Det arbeides intenst med å få søknaden klar innen tidsfristen 23. august. Det rammeverket som beskrives i denne saken, viser at prosjektorganisasjonen er på rett veg.

Fylkesrådet har bidratt til arbeidet gjennom en prosjektbevilgning fra DA-midlene på 3,9 millioner kroner. I tillegg har representanter fra fylkeskommunens administrasjon bidratt inn med arbeidsoppgaver og deltakelse i arbeidsgruppene. Etatsjef for kultur, miljø og folkehelse

deltar som fylkeskommunens representant i prosjektets styringsgruppe. Denne ledes av rådmannen i Bodø kommune.

Fylkesrådet ser utfordringen med å finansiere opp fylkeskommunens andel på 50 millioner kroner. Prosjektet vil gi mye igjen til hele Nordlandssamfunnet. Tiltaket anbefales prioritert i en økonomisk krevende periode på grunn av den store betydningen det har for utviklingen av Nordland. Økonomisk inndekning i økonomiplanperioden vil skje ved omprioritering eventuelt ved disponering av nye midler. Tilskuddene fordeler seg over fem år.

Fylkesrådet vil komme tilbake til finansieringen i budsjettet for 2020 og økonomiplan for 2020-2023.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Økonomiske og personellmessige konsekvenser

Europeisk kulturhovedstad 2024 er et prosjekt Nordland fylkeskommune har sluttet seg til og som det er kjent vil medføre utgifter på 50 millioner kroner over en femårsperiode. Dette må behandles i økonomiplanprosessene framover. Det er allerede bevilget 3,9 millioner kroner fra DA-midlene og satt av 5 millioner kroner i gjeldende økonomiplan.

Personellmessig vil det i tiden fram til søknaden blir sendt være fagpersoner fra fylkeskommunens administrasjon som bidrar til å få på plass en god søknad. Dersom Bodø utpekes som kulturhovedstad, vil prosjektet overtas av en egen prosjektorganisasjon på siden av både kommunen og fylkeskommunen.

Andre konsekvenser

Saken har ingen konsekvenser for kjønnsmessig likestilling, men vil ha positive effekter på likestilling mellom grupper. For miljø og klima kan et slikt prosjekt føre til økt forurensning, da en forventer økt turisttilstrømning. Samtidig har prosjektet i seg en bevissthet om et mest mulig miljø- og klimamessig arrangement.

For folkehelsen vil prosjektet ventes og kun ha positive effekter.

Mht. universell utforming ligger det i kravene til prosjektet at dette skal ivaretas og alle arrangement skal legges tilrette slik at personer som til vanlig ikke deltar på kulturelle aktiviteter og personer med bevegelsehemming skal ha lik tilgang til arrangementene som den øvrige befolkningen.

For øvrig vil en følge de retningslinjer som både kommunen og fylkeskommunen arbeider etter når det gjelder bygningsmessige forhold, samfunnsansvar ved anskaffelser og ev. andre relevante forhold.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget er positiv til at Bodø kommune sender endelig søknad om å bli Europeisk kulturhovedstad i 2024.

2. Fylkestinget slutter seg til hovedføringa i det kulturelle- og kunstneriske programmet, slik dette framkommer i saken.
3. Fylkestinget er enig i søknadens budsjetttramme og finansieringsplan og legger det til grunn i sitt videre arbeid. Fylkestinget er tilfreds med opplegget for å skaffe til veie den privat finansiering og ber om at det arbeides videre med dette.
4. Fylkestinget ber fylkesrådet komme tilbake til fylkestinget med en finansieringsplan for den fylkeskommunale finansieringen. Den fremlegges i forbindelse med budsjett og økonomiplan 2020 – 2023, i desembertinget 2019.
5. Fylkestinget gir Fylkesrådet i samarbeid med Bodø kommune fullmakt til å ferdigstille søknaden.
6. Fylkestinget er tilfreds med at hele fylket og landsdelen er involvert i utvikling av søknaden og at det er presisert at produksjonsmidler fordeles på prosjekter etter prinsipper om geografisk spredning. Fylkestinget forventer at dette vil gi kompetanseutvikling og nye nettverk innen kultursektoren i hele landsdelen.

Bodø den 24.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Aase Refsnes
fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

24.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel	DokID
181106 ECoC søkekriterier finalerunden	1259929
Juryens kommentarer til prekvalifiseringssøknadene - på norsk	1259932
190503 ØKONOMI i ny søknad	1259930
Artistic content, draft april	1259931
Innspillmøter med regionsentrene februar-mars 2019	1262925

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
166/2019	Fylkesrådet	27.05.2019
104/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for plan og økonomi	17.06.2019

Høring- ny studiestedsstruktur for Nord universitet

Sammendrag

Nord universitets fungerende rektor har lagt frem forslag til ny studiestedsstruktur for Nord universitet. Styret ved universitetet skal ha saken til behandling 26. juni.

I 2016 ble Nord universitet til gjennom en fusjon mellom Universitetet i Nordland, Høgskolen i Nesna og Høgskolen i Nord-Trøndelag. Universitetet har i dag ni studiesteder. Rektorens forslag innebærer en reduksjon til fem studiesteder. Det foreslås at det skal satses på to større campuser; en i Bodø og en i Levanger. Mo i Rana, Steinkjer og Stjørdal skal være studiesteder for spissede fagsatsinger, mens Vesterålen og Namsos skal reduseres til å ha distribuerte utdanninger. Aktiviteten ved Nesna og Sandnessjøen foreslås avviklet.

Endringen i studiestedsstrukturen skal i henhold til forslaget bidra til et mer robust fagmiljø med økt forskningsproduksjon. Studiestedene skal også bli mer attraktive for forskere og studenter. Videre skal den nye strukturen bidra til reduserte driftskostnader og mer effektiv utnyttelse av faglige og administrative ressurser.

Fylkesrådet anser det som viktig med sterke fagmiljø, attraktive studiesteder og økonomisk handlingsrom for universitetet. I fusjonsplattformen mellom Universitet i Nordland og Høgskolen på Nesna ble slått det fast at «Nåværende studiesteder skal styrkes, og bli mer betydningsfulle i deres regioner», mens det i fusjonsplattformen mellom alle tre institusjonene heter: «*Det nye universitetet organiseres som et flercampus-universitet med dagens studiesteder*».

Dagens regjering la videre våren 2015 fram stortingsmeldingen «Konsentrasjon for kvalitet». Der argumenterte man for å samle ressursene på færre, men sterkere institusjoner. Daværende statssekretær Bjørn Haugstad skrev bl.a. en kronikk (Rana Blad 21.01.2015) «*Jeg registrerer frykten for at mindre høyskoler skal miste den viktige rollen de har i sine regioner. Men vårt mål er det motsatte: Vi ønsker ikke å legge ned studiesteder, men å styrke dem slik at de kan bli sterkere og mer betydningsfulle i regionen.*» I Kongelig resolusjon av 19.6.2015 (15/3077) står det blant annet «*En sammenslåing mellom Universitetet i Nordland og Høgskolen i Nesna skal gi regionen en sterk nasjonal aktør innenfor høyere utdanning og forskning og sikre bærekraft både for virksomheten på Helgeland og for universitetet som helhet. Universitetet*

og høyskolen har som mål at universitetet etter sammenslåingen styrker Helgeland i et langsiktig perspektiv ...». Innstillingen fra rektor ivaretar ikke disse momentene.

Fylkesrådet er bekymret for de alvorlige konsekvensene den foreslåtte strukturendringen kan få for store deler av fylket. Kunnskapsgrunnlaget som ligger bak forslaget omfatter ingen grundige analyser av samfunnsmessige konsekvenser. Det er heller ikke tatt høyde for arbeidslivets faktiske kompetansebehov i regionen. Beslutningsgrunnlaget, som skal være styrets redskap for å avgjøre hvilken studiestedsstruktur som er den mest ideelle, anses derfor ikke som tilstrekkelig. Videre vurderer fylkesrådet den sterke uklarheten i regjeringens kommunikasjon til styret som problematisk i forhold til grunnlaget for styrets avgjørelse. På bakgrunn av dette ber fylkesrådet universitetsstyret om å avvente en beslutning, til de nødvendige analysene er på plass og til det har blitt en større klarhet rundt rammebetingelsene for Nord universitet.

Bakgrunn

Gjennom tildelingsbrevet for 2019 legger Kunnskapsdepartementet opp til fem utviklingsmål for universitetet. Dette er «*kompetanseutvikling, utdanningskvalitet og studieportefølje, lærerutdanning, faglig profil og studiestedsstruktur samt campusutvikling og digitalisering*». Departementet framholder her at fagprofil og studiestedsstruktur er det fjerde punktet og at utvikling av campuser og digitalisering er det femte punktet. Ut i fra dette må det forsås at departementet anser det som viktig at de ulike studiestedene har sin faglige profil og at digitalisering er en sentral del av utvikling av universitetets campuser.

I brevet kommer Kunnskapsdepartementet med en klar bestilling om at styret skal:

« • *Beslutte ny studiestedsstruktur innen utgangen av februar 2019, som inneholder prinsipper for differensiering av faglig og administrativ aktivitet ved de ulike studiestedene.*

• *Beslutte en helhetlig campusutviklingsplan for Nord universitet basert på fremtidig studiestedsstruktur innen sommeren 2019*».

Innenfor området studiestedsstruktur har Nord universitet i løpet av det siste året gjennomført en prosess for å etablere et kunnskapsgrunnlag, analyser og vurderinger som skal være beslutningsgrunnlag for fremtidig studiestedsstruktur. Prosessen omfatter 5 delprosjekter:

- Delprosjekt 1 Datainnsamling og analyse av faglig og administrativ aktivitet på de ulike studiestedene
- Delprosjekt 2 Innspill fra fakultetene om faglig organisering
- Delprosjekt 3 Ekstern analyse av regionale og nasjonale kompetansebehov
- Delprosjekt 4 Kriterier for fremtidig studiestedsstruktur
- Delprosjekt 5 Beslutningsgrunnlag og innstilling fra rektor

Gjennom prosjektet ble det gjort en vurdering av den faglige bærekraften for både forskning og utdanning ved studiestedene. Målet for prosjektet har vært å danne grunnlag for at styret kan fatte en beslutning om studiestedsstruktur som sørger for robust faglig kvalitet i både forskning og utdanning i et langsiktig perspektiv. Beslutningsgrunnlaget som ble utarbeidet i prosjektet er grunnlag for innstillingen fra rektor om fremtidig studiestedsstruktur, som ble

lagt frem på styremøtet 30. april 2019. Styret ved universitetet skal vedta ny struktur 26. juni.

Den nye studiestrukturen er basert på følgende fem overordnede kvalitative hovedkriterier:

- Forskning av høy kvalitet
- Høy kvalitet i utdanning og stimulerende læringsmiljø
- Høy attraktivitet for ansatte og studenter
- Kunnskaps- og forskningsbasert utvikling i regionen
- Effektiv ressursbruk og økonomisk balanse

I rektorens innstilling foreslås det at universitetets hovedstruktur skal bestå av tre ulike steder for forskning og utdanning: *campus*, *studiesteder* og *utdanningssteder*.

- Bodø og Levanger skal være *campuser*. Jf. innstillingen beskrives en *campus* som et studiested for tilstedeværende heltidsstudenter. Campus har robuste fagmiljøer innen forskning og utdanning, med flere fakultet representert. En campus har universitetsbibliotek og andre vesentlige administrative støttefunksjoner for ansatte og studenter. Bodø er universitetets største studiested med den største forskningsaktiviteten i fagmiljøene, med 50 % av studentene, hvor alle fakultetene er representert, og hvor rektor har sitt arbeidssted. Levanger har 20 % av studentmassen og fagmiljøer innen lærerutdanning, helsevitenskap og ledelse.
- Mo i Rana, Steinkjer og Stjørdal skal være *studiesteder*. I innstillingen beskrives *studiesteder* som en lokasjon utenfor campus for tilstedeværende heltidsstudenter, hvor ett eller flere fagmiljøer er lokalisert av særlige grunner. Et studiested skal ha nødvendige støttefunksjoner for faglige ansatte og for studentenes faglige arbeid. I innstillingen vektlegges det blant annet at Mo i Rana har et sterkt industrielt miljø og har et godt forskningsmiljø. Videre pekes det på at Helgeland har stor geografisk avstand til campus i Bodø og at Mo i Rana er den tredje største byen i Nord-Norge.
- Vesterålen og Namsos skal være *Utdanningssteder*. Utdanningssteder defineres her som steder hvor Nord universitet skal tilby samlingsbaserte og nettstøttede grunnutdanninger. Tilbudet skal være en fleksibel og distribuert utdanning. Universitetet skal ha administrative ressurser for at det legges til rette for slik distribuert utdanning.
- Aktiviteten ved Nesna og Sandnessjøen foreslås avvirket. Avviklingen av aktiviteten ved Nesna forklares generelt som et behov for å samordne fagmiljøene tilknyttet grunnskoleopplæringen, og styrke dette miljøet i Bodø og Levanger. Det vises til at sterke fagmiljøer er en forutsetning for å kunne tilby distribuert grunnskolelærerutdanning i regionen. Det vektlegges at studietilbudet på Nesna primært er samlingsbasert og har få studenter, i tillegg til at flere av samlingene avholdes på steder nærmere studentene. Dette beskrives som et svakt grunnlag for å opprettholde et fagmiljø. I forhold til antall kandidater og forskningsproduksjonen, forklares infrastrukturen på Nesna som en kostnad som ikke kan forsvares.

Når det gjelder Sandnessjøen, har det tidligere vært satset på sykepleieutdanning. I rektors innstilling vektlegges sykepleie som et av de forskningsmiljøer og utdanninger universitetet har utfordringer med. Fagmiljøene beskrives som spredt med ulike kvaliteter og ofte uten kontakt med andre fakultet. Det trekkes frem at tidligere prioriteringer av mange små og distribuerte utdanninger har gjort det utfordrende å tilføre de største og forskningsaktive fagmiljøene i Bodø og Levanger tilstrekkelige ressurser. Det anses som et behov å styrke den

forskningsfaglige profilen og konsentrere den forskningsfaglige aktiviteten til færre miljøer. Dette begrunnes også med å kunne styrke grunnlaget for å distribuere en bedre forskningsbasert utdanning til utdanningssteder i hele regionen.

Oversikt over foreslåtte endringer for fagmiljøenes plassering:

Bodø	Fagmiljøene for lærerutdanningene og barnehagelærerutdanningene styrkes ved at Bodø og Nesna samles i Bodø Fagmiljøene i sykepleie styrkes ved at Bodø og Vesterålen samles i Bodø Fagmiljøene i paramedisin styrkes ved at Bodø og Namsos samles i Bodø
Levanger	Fagmiljøene i sykepleie og vernepleie styrkes ved at Levanger og Namsos samles i Levanger Fagmiljøene for multimediefagene, sosiologi og geografi på Steinkjer flyttes til Levanger hvor alle samfunnsvitenskapelige fag samles. De kunstfaglige miljøene samles ved at teaterutdanningen i Verdal flyttes til Levanger
Mo i Rana	Fagmiljøene i sykepleie styrkes på Helgeland ved at Mo i Rana og Sandnessjøen samles i Mo i Rana
Steinkjer	Fagmiljøene for multimediefagene, sosiologi og geografi flyttes til Levanger Det utredes fremtidig lokalisering av fagmiljøet i økonomi
Stjørdal	Ingen endringer
Namsos	Fagmiljøet i sykepleie flyttes til Levanger Fagmiljøet i vernepleie flyttes til Levanger Fagmiljøet i paramedisin flyttes til Bodø Det utredes fremtidig lokalisering av fagmiljøet i farmasi
Vesterålen / Lofoten	Fagmiljøet i sykepleie flyttes til Bodø
Nesna	Fagmiljøet i lærerutdanning og barnehagelærerutdanning flyttes til Bodø
Sandnessjøen	Fagmiljøet i sykepleie flyttes til Mo i Rana

Endringen i strukturen er anslått å gi en innsparing på 50 millioner kroner i året. Av dette utgjør frigjorte leiekostnader/infrastruktur om lag 27 millioner og personalkostnader 23 millioner. Ytterligere 50 millioner kroner i innsparing skal skje ved administrativ effektivisering og endret studieportefølje. I innstillingen pekes det på at det samlede behovet for strategisk satsing og utvikling av universitetet er 100 millioner kroner i året.

Problemstilling

Kompetanse er en av de viktigste innsatsfaktorene for å sikre et attraktivt arbeidsmarked i Nordland. Utdanning er et viktig verktøy for å utvikle kompetansen i fylket. Velfungerende arbeidsmarkeder er avgjørende for lokal og regional samfunnsutvikling. Meld. St. 18 (2014-2015): poengterer at nærhet mellom læringsstedene og bedriftene for å møte næringslivets behov for kunnskap og kompetanse. Et godt samarbeid mellom utdanning og arbeidsliv er nødvendig for å sikre kvalitet og relevans i utdanningene. Nord universitet er en sentral aktør for utvikling og verdiskaping i regionen. Dagens arbeids- og næringsliv påpeker at manglende tilgang på kompetanse er en av de største utfordringene for fremtidig vekst. I rapporten påpekes det som viktig å styrke den brede kontaktflaten, med geografisk nærhet til arbeids- og næringsliv for å gi gode forutsetninger for relevans i utdanning og forskning. Sammenlignet med resten av landet preges Nordland av et lavt utdanningsnivå. 31 prosent av de sysselsatte i Nordland har høyere utdanning, mot 37,7 prosent nasjonalt. Samtidig har Nordland en geografisk utfordring med en spredt befolkning og med lange avstander. De ulike bo- og arbeidsmarkedsregionene i fylket overlappes i svært liten grad, noe som gjør at det er helt

nødvendig med en geografisk spredt studiestruktur.

SSB har utarbeidet en ny sentralitetsindeks for landet som deler Norge inn i seks hovedgrupper 1-6 knyttet til sentralitet. Vi finner ingen kommuner i Nordland (eller i Nord-Norge) i de to øverste gruppene og kun Bodø i gruppe 4. 27 av Nordlands kommuner er i den laveste sentralitetsklassen. Tabellen nedenfor viser de kommunene med lavest sentralitetsindeks.

Rangering i Norge	Sentralitetsindeks 2018 og kommune	Rangering i Norge	Sentralitetsindeks 2018 og kommune
421	1835 Træna	402	1827 Dønna
420	1836 Rødøy	398	1849 Hamarøy
418	1834 Lurøy	389	1839 Beiarn
415	1816 Vevelstad	388	1826 Hattfjelldal
414	1856 Røst	386	1874 Moskenes
413	1857 Værøy	380	1859 Flakstad
410	1815 Vega	374	1838 Gildeskål
406	1850 Tysfjord	371	1818 Herøy
404	1848 Steigen	367	1837 Meløy
403	1811 Bindal	366	1825 Grane

Tabellen viser at kommunene med lavest sentralitetsindeks er lokalisert over hele fylket.

Økende behov for at voksne skal ta etter- og videreutdanning på høyere nivå innebærer at studiestedene ikke kan være lokalisert for langt unna bo- og arbeidsmarkedsregionene i fylket. Lange avstander mellom hjemsted, arbeidssted og studiested vil vanskelig imøtekomme arbeidslivets kompetansebehov.

Videre er det en utfordring å rekruttere nok sykepleiere og lærere i Nordland. Det er i dag for få sykepleiere og lærere i fylket, samtidig som behovet er økende. Rektors forslag om å avvike aktiviteten ved Nesna og Sandnessjøen, i tillegg til å redusere utdanningstilbud i Vesterålen går hardest ut over nettopp lærer- og sykepleierutdanningene.

Det som i dag er Nord universitet har gjennom 100 år vært en viktig arbeidsplass på Nesna. En avvikling av studiestedet vil være kritisk for arbeidsmarkedet og bosettingen. Studiestedet har vært viktig for å rekruttere lærerstudenter fra hele Helgeland.

Styret ved Nord universitet avholdt møte 30.4. Styret fattet her et vedtak om at rektor skulle fremskaffe: «... en grundigere analyse enn det som ligger i utredningen om hvorvidt det er mulig å få til et tettere samarbeid mellom de fagmiljøer som i dag er lokalisert på Namsos: sykepleie, vernepleie, paramedisin og farmasi, og hvilke faglige synerger det eventuelt kan ha for et sterkere tverrfaglig helsevitenskapelig miljø på Namsos, både for forskning og utdanning.»

Fylkesrådsleder i Nordland har i brev av 10.5.19 bedt om et møte med styreleder og rektor ved Nord universitet. En del av bakgrunnen for ønske om møte er at rapporten fra rektor på flere punkter fremstår som mangelfull. Samtidig berører fylkesrådslederen styrets vedtak 30. april. Når rapporten fra rektor ikke ser muligheter for å videreføre masterutdanning på Nesna er det «svært underlig» at styret ikke ba rektor om å utredet alternativer for universitetets tilstedeværelse på Nesna. Fylkesrådsleder poengterer videre at det er viktig at det også i

fremtiden skal tilbys sykepleierutdanning både nord og sør i Nordland. Fylkesrådsleder avslutter brevet med at fylkesrådet mener at det er svært underlig at administrasjonen ved universitet ikke bes om å analyserer alle de helsevitenskapelige fagmiljøene ved Nord universitet, og ikke bare Namsos.

Drøfting

Nord universitet er en særdeles viktig aktør for utvikling og verdiskaping i fylket. Det er positivt at universitetet har arbeidet målrettet med å heve kvaliteten på utdanning og forskning, i en krevende periode. Universiteter bidrar til at flere tar høyere utdanning, og undersøkelser viser at de fleste av de som tar utdanning i egen region også bli igjen. I følge Nord universitets delprosjekt om kriterier for fremtidig studiestedsstruktur, utgjør denne andelen om lag 70 % for universitetet. Nord universitet tilfører Nordland og Trøndelag kandidater som gir kompetent arbeidskraft som styrker arbeids- og næringslivet. Universitetet har ansvar for å tilpasse og utvikle studieporteføljen i samsvar med de behovene som er i regionen. Hva som er relevant og hvilke behov som skal møtes må utvikles i samspill med samfunns- og arbeidsliv. Siden arbeids- og næringslivsstrukturer varierer mellom de ulike bo- og arbeidsmarkedsregionene, er det helt avgjørende at universitetet har nærhet til samarbeidspartene.

Spredt befolkning og lange avstander gir særlige utfordringer for Nord universitet. Meld. St. 18 (2015-2015) presiserer imidlertid at tilgangen på høyere utdanning skal være god over hele landet. Det ble også understreket at studiereformen ikke skulle føre til nedleggelse av studiesteder. Dette gjenspeiles ikke når vi ser at finansieringsmodellen ikke tar høyde for forskjeller på regioner med høy befolkningstetthet og overlappende bo- og arbeidsmarkedsregioner og regioner som ikke har slike forhold.

I stortingsmelding 18 (2014-2015) Konsentrasjon for kvalitet — Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren signaliserer regjeringen at de vil videreutvikle finansieringssystemet innen høyere utdanning til i enda større grad å baseres på konkurranse. Det kan stilles spørsmål ved hvor bærekraftig et finansieringssystem av denne typen er for Norge ettersom næringsstrukturene og de geografiske forskjellene er så store. For å realisere de store mulighetene som ligger i landsdelen, og imøtekomme arbeids- og næringslivets behov, må universitetet kunne tilby utdanning i de arbeidsmarkedsregionene befolkningen bor. I et brev fra statsråd Iselin Nybø til Nord universitet presiseres viktigheten av at universitetsstyret vurderer hvordan ressurser best kan benyttes for at universitetet ivaretar sitt samfunnsoppdrag og utdanner kandidater som arbeidslivet og regionen etterspør. Statsråden legger til grunn at det vil være økende behov for å heve voksnes kompetanse, og at flere kandidater vil være i en livssituasjon med behov for å ta utdanning i nærheten av der de bor. Statsråden legger også til grunn at styret ikke skal forskuttere konklusjoner i pågående lokaliseringdiskusjoner. Fylkesrådet i Nordland anser det som viktig at kompetansebehovene innen helse- og oppvekstsektoren dekkes, arbeidet med å sikre tilstrekkelig lærer- og sykepleierkompetanse bør styrkes.

Det er bare litt over to år siden Nord universitet ble etablert, gjennom en fusjon med Høgskolen i Nesna, Høgskolen i Nord-Trøndelag og Universitetet i Nordland. Dette er ikke nok tid til å bygge opp og praktisere en felles universitetskultur mellom de ulike studiestedene. Det at nye universiteter måles på lik måte og stilles de samme kravene som de veletablerte eldre universitetene til tross for langt svakere finansering vil også kunne bidra til

å opprettholde ulikheter i forhold til befolkningens utdanningstilbud.

Det er uheldig at et universitet som nettopp er fusjonert og skal bygge opp en felles arbeidskultur, overlates til å ta avgjørelser om hvor vidt enkelte studiesteder skal legges ned eller ikke. I tillegg er det store uklarheter i styrets oppdrag. Regjeringen har tidligere gitt universitetsstyret et klart mandat til å avgjøre hvordan studiestedsstrukturen skal se ut i fremtiden. I etterkant av dette har styret mottatt brev fra statsråden med signaler som ble tolket som føringer om å opprettholde dagens struktur. Slike føringer ble av statsråden deretter avvist for Stortinget, samtidig som alvoret i brevet ble understreket. Disse uklarhetene er problematiske i forhold til grunnlaget for styrets avgjørelse.

Et annet viktig moment i saken er fusjonsplattformen mellom Universitetet i Nordland, Høgskolen i Nesna og Høgskolen i Nord-Trøndelag, hvor det beskrives under campusstrukturen at det fusjonerte universitetet skal organiseres som et flercampus-universitet med de eksisterende studiestedene. Det vises i tillegg til plattformen for fusjon mellom Universitetet i Nordland og Høgskolen i Nesna. Forutsetningen for plattformen var at det fusjonerte universitetet skulle bygges opp rundt eksisterende organisatoriske strukturer og infrastruktur for høyere utdanning i Nordland, og at studiestedene skulle videreføres. Det var en forutsetning at universitetet i sin organisering og sine strategier skulle ta hensyn til regionens geografi for å sikre tilstedeværelse. Videre var det en forutsetning at aktiviteten ved etablerte campuser og studiesteder skulle opprettholdes og videreutvikles, samtidig som universitetet skulle tilby distribuerte og fleksible studietilbud. I rektorens forslag brukes satsingen på distribuerte og fleksible studietilbud derimot som et argument for å legge ned studiesteder. Når det gjelder fremtidig vekst i antall studietilbud, var det i plattformen også en grunnleggende forutsetning at dette skulle skje ved alle studiestedene. De store profesjonsutdanningene skulle bli tilbudt i alle deler av fylket. Plattformen forutsatte videre at det fusjonerte universitetet skulle innrette sin virksomhet for å ivareta behovet for tilgjengelig utdanning tilpasset innbyggernes ulike livsfaser og bosted. Det fremkommer altså tydelig et brudd mellom grunnlaget for fusjon mellom de to utdanningsinstitusjonene, og implementeringen av fusjonen.

Forslaget om ny studiestedsstruktur baserer seg i stor grad på økonomi, og i mindre grad på samfunnsmessige konsekvenser og arbeidslivets faktiske kompetansebehov. Det anses som nødvendig at det gjennomføres grundige analyser av de konsekvenser strukturendringen kan få for samfunns- og arbeidslivet. I kunnskapsgrunnlaget er det gjort en utredning av hvordan Nord universitet kan styrke fagmiljøene innen lærerutdanning og sykepleierutdanning ved de største campusene, gjennom blant annet å frigjøre ressurser ved å avvikle studiestedene på Nesna og i Sandnessjøen. Det mangler derimot en utredning av forutsetningene for å utvikle et sterkere miljø på Nesna og i Sandnessjøen. Det er viktig at det settes av tilstrekkelig tid til et slikt utrednings- og analysearbeid, og at arbeidet gjøres i samarbeid med kommuner, fylkeskommuner, nærings- og arbeidsliv. Inntil dette er gjennomført anses ikke kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig for at styret kan ta en avgjørelse om en ny studiestedsstruktur.

Fylkesrådets vurdering

For å realisere de store mulighetene som ligger i nordområdene, og imøtekomme arbeids- og næringslivets behov, må universitetene i nord kunne tilby utdanning nært arbeidsmarkedsregionene hvor befolkningen bor. Regjeringen bør legge til rette for at Nord universitet har økonomiske forutsetninger for å utvikle en fremtidsrettet institusjon som også

svarer ut de utfordringene Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning (NOKUT) tidligere har påpekt.

Kunnskapsgrunnet, som mangler grundige analyser av konsekvenser for samfunns- og arbeidsliv, anses ikke som tilstrekkelig for at styret kan ta en avgjørelse om en ny studiestedsstruktur. Videre vurderer fylkesrådet den sterke uklarheten i regjeringens kommunikasjon til styret som problematisk i forhold til grunnlaget for styrets avgjørelse. På bakgrunn av dette bør universitetsstyret avvende en beslutning, til de nødvendige analysene er på plass og til det har blitt en større klarhet rundt rammebetingelsene for Nord universitet.

Både gjennom fusjonsplattformene og tidligere signaler fra regjeringen har det vært klargjort at Campus Nesna skulle bestå. Det er svært dramatisk å legge ned et helt studiested. Fylkesrådet er sterkt kritisk til at det ikke er gjort eller vurdert alternativanalyser for videre drift av Nesna som et campus ved Nord universitet.

På samme måte som det er viktig at Nord universitet beholder den desentraliserte strukturen er det også viktig at universitetet får mulighet til å bygge seg videre opp innenfor viktige nærings- og samfunnsområder. Dette må gjøres ut i fra dagens hovedcampus i Bodø. Fylkesrådet er opptatt at universitetsstyret og rektoratet i større grad også berøre hvordan Nord universitet skal utvikle seg for å utfylle næringslivets behov i Nordland og Trønderlag. Det er eksempelvis en svakhet at rapporten til rektor om studiestedsstruktur i liten grad vurderer utviklingspotensialet for et næringsrettet fakultet som fakultetet for biovitenskap og akvakultur. Fylkesrådet ber om at dette vektlegges i større grad.

Med begrensede totale ressurser vil det kunne være vanskelig å oppnå alle mål knyttet til både å ha en sterk hovedcampus og samtidig være tilstede i hele regionen. På den annen side vil det det være enda dyrere å la være å satse på å sikre et universitet i Nordland og Trøndelag som kan være med på å forme framtidens samfunns- og arbeidsliv. Ut ifra dette er det viktig at den foreslåtte omstruktureringen av Nord universitet blir gjennomgått også av Regjeringen og Stortinget. Derfor bør det ikke overlates til universitetsstyret å avgjøre om studiesteder skal legges ned eller ikke.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken har ingen administrative, miljømessige, likestillingsmessige, folkehelsemessige eller økonomiske konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget vurderer det som nødvendig at universitetsstyret avvender sin avgjørelse om framtidig studiestedsstruktur frem til det er gjennomført en grundig analyse av konsekvenser for samfunns- og arbeidsliv, og til det har blitt klarhet rundt rammebetingelsene for Nord universitet.
2. Fylkestinget ber Stortinget og Regjeringen om å legge til rette økonomisk for at Nord universitet skal kunne utvikles videre innenfor viktige samfunns- og næringsområder.
3. Fylkestinget krever at Stortinget tar avgjørelser om eventuelle avviklinger av

tidligere høgschooler som er fusjonert ved vedtak i Stortinget.

Bodø den 27.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Ingelin Noresjø
fylkesråd for næring
sign

27.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel

Del 1

Del 2

Del 3

Del 4

Iselin Nybø

Meld. St. 18 (2014-2015)

DokID

1256225

1256226

1256227

1256228

1256229

1256230

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
167/2019	Fylkesrådet	27.05.2019
105/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for plan og økonomi	17.06.2019

Årsregnskap og årsberetning 2018

Sammendrag

Det formelle grunnlaget for årsregnskap og årsberetning finnes i forskrift for årsregnskap og årsberetning (FOR 2000-12-15 nr. 1424) og i kommunelovens § 48 Årsregnskapet og årsberetningen.

Årsberetningens funksjon er å gi viktig informasjon i forhold til fylkeskommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som utfyllende informasjon til årsregnskapet med noter. Vedlagt årsberetningen følger bl.a. utfyllende sektorkommentarer og en oversikt over fylkesrådets oppfølging av samtlige av fylkestingets vedtak i 2018.

Årsregnskap 2018 med noter ble levert fylkesrevisjonen innen fristen 15.02.19. Det er administrasjonen som oversender dette. Fylkesrådet behandlet og vedtok i møte 02.04.19 oversendelse av årsregnskap og årsberetning for 2018 til kontrollutvalget (FR-sak 109/19). Administrativ oversendelse ble gjort innen fristen 31.03., i samråd med revisjonen. Revisjonsberetningen ble mottatt 15.04.

I henhold til vedtak i tertialrapport 2 2018 samt delegert fullmakt i FT-sak 52/2016 «Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget», og FR-sak 244/2015 «Reglement for inndekking- /avsetning av mer- og mindreforbruk», med justeringer i FR-sak 411/16, har fylkesrådet i FR-sak 48/2019 behandlet «*Årsoppgjør 2018 – avsetning til bundne fond og forslag til avsetning til disposisjonsfond*». Fylkesrådet behandlet i tillegg i sak 93/2019 – *Årsoppgjør 2018 – Tilleggsavsetning til disposisjonsfond* – avsetning til disposisjonsfond på 10 mill. kr knyttet til merinntekter i 2018 på Sortland vgs. Begge årsoppgjørssakene er gjort på bakgrunn av foreløpig regnskap for 2018, og det er foretatt avsetning til bundne fond og disposisjonsfond i henhold til vedtak.

Årsresultatet for 2018 viser et regnskapsmessig mindreforbruk på 54,6 mill. kr etter avsetning til bundne fond og disposisjonsfond. Regnskapsmessig mindreforbruk før avsetning til fond ble 272,1 mill. kr.

Etter avsetning av 129,5 mill. kr til bundne fond ihht. tildelingsbrev for eksterne tilskudd mv. ble resultatet 132,7 mill. kr. Av dette ble i fylkesrådssak 49/2019 – *Årsoppgjør 2018* –

Avsetning til bundne fond og forslag til avsetning til disposisjonsfond – til sammen 78 mill. kr avsatt til disposisjonsfond. I tillegg ble det i sak 93/2019 – *Årsoppgjør 2018* – *Tilleggsavsetning til disposisjonsfond* – avsatt 10 mill. kr på Sortland vgs. Etter det gjensto 54,6 mill. kr som blir disponert av fylkestinget i forbindelse med behandling av regnskapet for 2018.

Regnskapsresultatet for 2018

Økonomisk oversikt – drift 2018 viser et netto driftsresultat på 386,2 mill. kr i 2018. Til sammenlikning var dette på 264,4 mill. kr i 2017. Økningen i driftsresultatet skyldes i hovedsak budsjettert økning i overføringen til investeringsregnskapet.

Netto driftsresultat er et viktig utgangspunkt for å vurdere den økonomiske situasjonen. Netto resultatgrad er netto driftsresultat i prosent av samlede driftsinntekter, og er et måltall for fylkeskommunens økonomiske handlefrihet.

Netto resultatgrad ble 5,9 % i 2018, tilsvarende i 2017 var 4,1 %. Resultatet ligger noe høyere enn minimum anbefalt nivå på 4 % for fylkeskommunene (anbefaling fra Teknisk beregningsutvalg, senest i rapport fra november 2018).

Med de økonomiske utfordringene som forventes fremover, spesielt som følge av reduserte rammetilskudd, vil det bli en utfordring å opprettholde handlefriheten på samme nivå som tidligere.

Disponering av overskudd

Årsresultatet er engangspenger og skal ikke anvendes til varig drift, dvs. tiltak som gir budsjettmessige bindinger ut over 2018. Dersom tiltak skal gjennomføres ut over inneværende år må det innarbeides dekning i kommende økonomiplan.

Fylkestinget skal foreta disponering av overskudd for 2018 på **kr. 54.599.039,73**.

Følgende disponering foreslås:

Tiltak	Forslag
1 Tilskudd Helgeland museum - Mjåvatnbrygga	30 000 000,00
2 Tilskudd sommerjobb for ungdom mellom 15 og 18 år	2 000 000,00
3 Kostnader med implementering av læreplassgarantien	1 500 000,00
4 Stedsbasert voksenopplæring	3 500 000,00
5 Tilskudd tilrettelegging verdensarvsenteret på Vega	300 000,00
6 Avsetning til investering i infrastruktur for innfasing av ny miljøteknologi, samferdsel	13 299 039,73
7 Fageråsbakkene - Rana kommune	4 000 000,00
SUM	54 599 039,73

Vurderinger

- 1. Avsetning: Tilskudd Helgeland museum, Mjåvatn brygga – 30 mill. kr**
Staten har i statsbudsjettet bevilget 5,0 mill. kr for 2019 av sin andel på 32,5 mill.kr.

Det foreslås nå en bevilgning på 30 mill. kr av de 32,5 mill. kr som er Nordland fylkeskommunes andel av tilskudd Mjåvatn brygga. Fylkeskommunen vil avvente med sin restbevilgning på 2,5 mill.kr i påvente av signaler på hvordan staten bevilger sin rest på 27,5 mill.kr. Det gjøres avsetning til disposisjonsfond på fellesområdet.

2. **Tilskudd sommerjobb for ungdom mellom 15- 18 år – 2 mill. kr**

Det er både i 2017 og 2018 gitt bevilgning til prosjekt sommerjobb for ungdom, på hhv 1 mill. kr og 1,2 mill. kr. Det foreslås nå 2 mill. kr i tilskudd til ungdom som engasjeres til sommerjobb innen helse og omsorg. Tilskuddet gis til kommunene etter en forenklet søknad. Ordningen administreres av fylkestingets kontor under ansvarsområdet Politikk, kontroll og styring.

3. **Kostnader med implementering av læreplassgarantien – 1,5 mill. kr**

Fylkestinget vedtok i sak 27/2019 – *Læreplassgaranti i Nordland* – at elever som oppfyller kravene skal få oppfylt retten til en læreplass i sitt fag i Nordland fylke. I første omgang er dette organisert som et toårig prosjektsamarbeid med utvalgte bransjer innen noen utdanningsprogrammer. Det foreslås en bevilgning på 1,5 mill. kr som avsettes på disposisjonsfond for å dekke kostnader med innføringen. Disposisjonsfondet disponeres av utdanningsavdelingen.

4. **Stedsbasert voksenopplæring – 3,5 mill. kr**

I vedtatt økonomiplan 2019 – 2022 er det budsjettert med 5 mill. kr til dette formålet fra og med 2020. Men som omtalt i økonomiplanen skulle det arbeides med å få i gang aktiviteten allerede fra høsten 2019. Det foreslås derfor bevilget 3,5 mill. kr til formålet. Midlene disponeres av utdanningsavdelingen.

5. **Tilskudd tilrettelegging verdensarvsentret på Vega – 0,3 mill. kr**

Fylkestinget har tidligere (i 2012 og 2014) bevilget til sammen 6 mill. kr til byggingen av Verdensarvsentret, inkludert 0,65 mill.kr til «uteområde». Underveis er planene noe endret. Vega kommune har derfor nå søkt om ytterligere støtte fra Nordland fylkeskommune til å bygge gangvei/-bru til Verdensarvsentret på Gardsøya. Fylkesrådet ønsker å bidra til at gangvei/-bru blir bygget. Det foreslås derfor et tilskudd på 0,3 mill. kr til formålet. Tilskuddsmidlene avsettes på disposisjonsfond og disponeres av kultur- miljø og folkehelse.

6. **Avsetning til investering i infrastruktur for innfasing av ny miljøteknologi, samferdsel – 13,3 mill. kr**

Bussdeponi i Bodø er omtalt i økonomiplan for 2019-2022. For å kunne fase inn null- utslipp busser må det på plass tilrettelegging av infrastruktur. Dette vil være engangskostnader som legger til rette for El- busser (gjelder ikke til investering i selve bussene). Pr i dag er ikke modellen helt klar, men er under utredning. Det gjøres avsetning til disposisjonsfond på fellesområdet.

7. **Fageråsbakkene – Rana kommune – 4,0 mill. kr**

Fageråsbakkene har i søknad av 14.mars 2019 søkt om finansieringsstøtte til utvikling av Fageråsbakkene. Fageråsbakkene i Rana kommune vil bli Nord-Norges eneste helårs hopparena. Selv om bakken er den eneste gjenlevende K-90 bakke i Nord-Norge, har den et stort behov for en betydelig fornyelse. Derfor har idretten i Saltdal, Vefsn og Rana gått sammen om å stifte selskapet Fageråsbakkene AS med det formål å bygge ut, eie og drive bakken slik at bakkens solide historiske tradisjoner kan ivaretas og videreføres på en god måte. Fylkesrådet vurderer at en støtte på 4 mill. kr til Fageråsbakkene vil bidra til å realisere et nytt viktig nasjonalt og internasjonalt anlegg i Nordland. Det gjøres avsetning til disposisjonsfond på fellesområdet

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Fylkestinget skal vedta disponering av regnskapsmessig overskudd jfr kommuneloven §48-3.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget vedtar årsregnskapet for 2018 med årsberetning for Nordland fylkeskommune
2. Regnskapsmessig mindreforbruk på 54,6 mill. kr budsjettreguleres i årsbudsjettet for 2019 til følgende tiltak:

Tiltak	Forslag	Avsetning disp.fond
1 Tilskudd Helgeland museum - Mjåvatnbrygga	30 000 000,00	Fellesområdet
2 Tilskudd sommerjobb for ungdom mellom 15 og 18 år	2 000 000,00	Politikk (fylkestingets kontor)
3 Kostnader med implementering av lære plassgarantien	1 500 000,00	Utdanning
4 Stedsbasert voksenopplæring	3 500 000,00	Utdanning
5 Tilskudd tilrettelegging verdensarvsenteret på Vega	300 000,00	KMF
6 Avsetning til investering i infrastruktur for innføring av ny miljøteknologi, samferdsel	13 299 039,73	Fellesområdet
7 Fageråsbakkene - Rana kommune	4 000 000,00	Fellesområdet
SUM	54 599 039,73	

Bodø den 27.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Knut Petter Torgersen
fylkesråd for økonomi
sign

27.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel

Uttalelse om etterlevelsen av rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen 2018.
Årsberetning og årsregnskap 2018

DokID

1265670

1268216

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
168/2019	Fylkesrådet	27.05.2019
106/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for samferdsel	17.06.2019

Omklassifisering av E6 i Vefsn kommune

Sammendrag

I forbindelse med byggingen av ny E6 på Helgeland, vil deler av nåværende E6 bli overflødig som europavei. Denne saken omhandler parsell 4, Kulstaddalen nord – Åkvik i Vefsn kommune. Statens vegvesen har foreslått at totalt 7,5 km av nåværende E6 omklassifiseres til fylkesveg, og at det bygges 1475 meter ny fylkesveg. I tillegg er det foreslått at 105 meter med dagens fylkesveg blir omklassifisert til fylkeskommunal gang/sykkelveg. Det bygges 805 meter ny gang/sykkelveg hvor cirka 50 meter blir fylkeskommunal.

Bakgrunn

Reguleringsplanen for parsell 4, E6 Kulstaddalen nord – Åkvik ble vedtatt av Vefsn kommunestyre 20 juni 2018. Forslag til omklassifisering har vært omtalt i tekstdel til reguleringsplanen. Det betyr at grunneiere, kommune og fylkeskommune har vært orientert om forslag til ny vegstatus. I reguleringsplanene er forslag til omklassifisering omtalt på følgende måte: «*Statens vegvesen skal i tråd med forvaltningsreformen i utgangspunktet kun eie stamvegnettet i Norge. Andre vegtyper skal eies av fylkeskommunen eller kommunen.*»

Problemstilling

Dagens E6 på strekningen er 9,6 kilometer lang. Utbyggingen av E6 innebærer tre tunneler og to bruer. Cirka 7,6 kilometer av strekningen skal legges i ny trasé. Når prosjektet er ferdig, vil E6 være kortet ned med ca. 850 meter.

Det er seks vegsløyfer av nåværende E6 like nord for Mosjøen som må nedklassifiseres/nedlegges etter at E6 er ferdig bygget. Statens vegvesen foreslår følgende omklassifisering av overflødig vegnett:

Strekning	Lengde	Forslag til fremtidig status
Skåsmyra	105 m	Omklassifiseres fra fylkesveg til fylkeskommunal g/s-veg
Skåsmyra	60 m	Nedlegges
Åsnevet – Båthola	2050 m	Fylkesveg
Båthola	120	Fylkesveg
Kryss Herringen – Baågneset	3130	Fylkesveg
Baågneset – Aspnes	2165	Fylkesveg

Det vil også bli bygd armer fra nåværende E6 til ny E6 som er foreslått skal være fylkeskommunal veg. Total dreier det her om 1475 meter ny fylkeskommunal veg.

Nybygd fylkesveg, armer til rundkjøring

I forbindelse med bygging av ny E6 vil det også bli bygd 805 meter med gang/sykkelveg mot Mosjøen. Statens vegvesen foreslår at ca femti meter av denne vegen blir fylkeskommunal. Dette vil være for å knytte strekning 1 i tabellen til ny fylkesveg og mot den statlige gang/sykkelvegen som skal gå parallelt med E6. Ny fylkeskommunal g/s-veg er markert med blått i dette kartet:

Omklassifiseringen skjer fra det tidspunkt hele vegstrekningen er ferdig bygget og åpnet for trafikk. Endelig dato er ikke fastsatt. Før omklassifiseringen kan tre i kraft, forutsettes det at krav i NA-rundskriv 97/13 er innfridd. Etter behandling i fylkestinget vil saken bli sendt videre til behandling og vedtak i Vegdirektoratet. I henhold til veiloven § 7 er det Samferdselsdepartementet som gjør vedtak om en riksveg skal omklassifiseres til fylkesveg eller kommunal veg.

Drøfting

I forbindelse med utarbeidelsen av detaljreguleringsplan E6 Kulstaddalen nord – Åkvik

gjennomførte Vefsn kommune i 2013 en barnetråkkregistrering. Selv om det bodde få barn innenfor planområdet, ble området aktivt brukt. Både for å komme seg til badeplasser, cross/sykelområder, skiløyper og turplasser.

Ved byggingen av ny E6 vil hverdagen for myke trafikkanter bli en helt annen. Ved å kombinere det nye internvegssystemet med enkelte g/s-veger oppnås helt nye atkomstmuligheter for gående og syklende – slik at myke trafikkanter blant annet får en sikker atkomst fra Mosjøen til Baåneset (Aspneset camping).

Videre sikres forbindelsen mellom Kulstadlia, Åremma, Marka og Båthølen slik at blant annet skolevegen til Kulstad skole blir trygg. Nettverket gjør også at atkomsten til busstoppene langs vegen på strekningen Kulstaddalen nord – kryss Marka sikres ved at man kommer seg helt frem til busstoppene via gang- og sykkelveger. Man unngår dermed dagens situasjon med gangtrafikk på E6 for å komme seg til busstopp. Og sist men ikke minst gjør nettverket at Mosjøen som sykkelby kan videreutvikles.

Statens vegvesen skal i tråd med forvaltningsreformen i utgangspunktet kun eie stamvegnettet i Norge. Andre vegtyper skal eies av fylkeskommunen eller kommunen. Ved bygging av ny E6 vil dermed de aktuelle strekningene ligge utenfor formålet til stamveg. Det fremstår

naturlig at disse da omklassifiseres til fylkesveg. Det fremstår som naturlig at fylkeskommunen overtar de strekningene som er foreslått. Vefsn kommune hadde ingen innvendinger til forslaget til omklassifisering, da det er ikke noen veger som endrer status til kommunal veg.

Fylkesrådets vurdering

Det er ikke tilrettelagt for myke trafikanter på eksisterende E6 og fylkesrådet er glad for at man med ny E6 vil legge bedre til rette for dette. Både ved at det bygges ny gang/sykkelveg, men også ved at det vil bli tryggere for de myke trafikkantene å ferdes langs det som vil bli fylkesveg, ved at trafikken her vil bli langt lavere enn den er i dag. De myke trafikkantene vil etter at ny E6 står ferdig få en helt annen hverdag enn i dag, og det vil gi store muligheter til å utvikle Mosjøen som sykkelby videre.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Forslaget fra Statens vegvesen til omklassifisering av vegnettet vil medføre at Nordland fylkeskommunes samlede fylkesveglengde øker med 8,8 kilometer og at mengden gang/sykkelveg øker med ca 160 meter. Både den nybygde fylkesvegen og E6 som blir omklassifisert vil være fylkesveg av god standard.

Omklassifisering vil medføre økte drifts- og vedlikeholdsutgifter for Nordland fylkeskommune. Statens vegvesen anslår dette grovt til å dreie seg om ca. 800 000 kroner pr. år. Samtidig vil en overtakelse av nåværende E6 også medføre en økning i inntektene til Nordland fylkeskommune, som følge av det beregnede behovet til drift og vedlikehold i Nordland øker (Såkalte motiv-beregning).

Når det gjelder drift og vedlikehold av gang/sykkelveg vil ikke fylkeskommunen bli kompensert for de økte utgiftene her, men utgiftene her vil kun være snakk om et mindre beløp.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget gir sin tilslutning til forslaget utarbeidet av Statens vegvesen, om omklassifisering av parsell 4, Kulstaddalen nord – Åkvik i Vefsn kommune.
2. Omklassifiseringen vil være gjeldende fra det tidspunkt ny E6 er ferdig bygget og satt under trafikk, og gammel E6 er satt i stand i tråd med retningslinjer gitt av Vegdirektoratet i NA-rundskriv 97/13.

Bodø den 27.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Svein Eggesvik
fylkesråd for samferdsel
sign

27.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel

Til Høring - Nordland fylkeskommune - Omklassifisering av
overflødig vegnett Parsell 4 Kulstaddalen nord - Åkvik i V
(L)(2140630)

DokID

1267397

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
169/2019	Fylkesrådet	27.05.2019
107/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for kultur, miljø og folkehelse	17.06.2019

Søknad «Tiltaksutvikling vold og overgrep – Program for folkehelsearbeid i kommunene»

Sammendrag

Nordland fylke ble tatt opp i «Program for folkehelsearbeid i kommunene» i mars, og fikk i denne forbindelse en bevilgning på 2,43 millioner kroner for 2019. Deltakelsen i programmet har et 6-årig perspektiv, og stipulert bevilgning videre er 4 millioner kroner per år.

Midlene skal bidra til å integrere psykisk helse som en likeverdig del av det lokale folkehelsearbeidet, og fremme lokale rusforebyggende tiltak. Barn og unge er en prioritert målgruppe (0-24 år).

Som en del av Program for folkehelsearbeid utlyser nå Helsedirektoratet også midler til tiltaksutvikling innen forebygging av vold og overgrep. Det er fylkeskommuner som kan søke, et fylke vil få tildelt 3 millioner kroner årlig i tre år til formålet.

Søknaden skal sendes til Helsedirektoratet som formidler tilskuddet til fylkeskommunene. Det stilles krav om vedtak i Fylkestinget for å søke om tildeling av midler.

Bakgrunn

Kommunesektoren ved KS og staten ved Helse- og omsorgsdepartementet har gått sammen om å etablere Program for folkehelsearbeid i kommunene. Programmet er en 10-årig satsing (2017-2027) for å utvikle kommunenes arbeid med å fremme befolkningens helse og livskvalitet. Programmet skal særlig integrere psykisk helse som en del av det lokale folkehelsearbeidet og fremme lokalt rusforebyggende arbeid. Barn og unge skal være en prioritert målgruppe. Det er lagt opp til en tilskuddsordning hvor fylkeskommunene kan søke om midler. Fylkeskommunen skal forvalte midlene til gjennomføring av lokale tiltak i kommunene, men kommunene skal være tiltakseier.

Nordland fylkeskommune søkte om å bli programfylke fra 2019, og ble i mars tatt opp i programmet med en bevilgning på 2,43 millioner kroner for inneværende år. Søknaden fra Nordland fikk navnet «Kilder til livskvalitet» og har en tidsramme på totalt 6 år. Med

forbehold om Stortingets bevilgning er forventet tildeling for de påfølgende fem årene stipulert til 4 millioner kroner årlig.

Som en del av denne satsningen utlyser Helsedirektoratet nå midler til tiltaksutvikling innen forebygging av vold og overgrep. Det er fylkeskommunene som kan søke, og det kan søkes om inntil 3 millioner årlig i et treårig perspektiv.

Målet med tilskuddsordningen er å styrke kommunenes arbeid med å fremme befolkningens helse og livskvalitet gjennom å fremme lokalt forebyggende arbeid mot vold og overgrep som en del av det lokale folkehelsearbeidet. Barn og unge skal være en prioritert målgruppe.

Tilskuddsordningen skal bidra til:

- Utvikling av kunnskapsbaserte lokale tiltak, arbeidsmåter og verktøy for å forebygge vold og overgrep i kommunene.
- Å inkludere forebygging av vold og overgrep i det systematiske folkehelsearbeidet, sett i sammenheng med arbeid for å fremme psykisk helse og rusmiddelforebyggende arbeid.
- Økt samarbeid mellom aktører innen blant annet skole og barnehage, fritidssektoren, helsetjenesten, politiet og frivillige sektor.

Problemstilling

Psykiske plager og lidelser er en av de største helseutfordringene vi har, spesielt blant barn og ungdom. Det er et mål å inkludere psykisk helse som en likeverdig del av folkehelsearbeidet.

Flere skal oppleve god psykisk helse og trivsel, og de sosiale forskjellene i helse skal reduseres.

Barn og unge som opplever vold og overgrep er en utsatt gruppe på flere områder senere i livet, blant annet høyere risiko for tidlig død, psykisk sykdom, rusmisbruk, kriminalitet, avhengighet av sosialhjelp og lav yrkesdeltagelse.

Etter søknad vil et fylke få tilført midler til tiltaksutvikling innen forebygging av vold og overgrep. Helsedirektoratet vektlegger etablert samarbeid med forsknings- eller kompetansemiljø om utviklingen av tiltakene, og at tiltak skal evalueres i samarbeid med disse miljøene.

Drøfting

Samarbeid for å nå målsetningene på folkehelseområdet er godt forankret i Nordland. Folkehelsealliansen har 32 regionale aktører som ønsker å jobbe for bedre folkehelse i Nordland, og «Regional folkehelseplan Nordland 2018-2025» omfatter alle kommunene, samt et bredt spekter av regionale samarbeidsaktører. I tillegg samarbeider fylkeskommunen med kommunene i fylket gjennom handlingsplaner tilknyttet folkehelsearbeidet der styrking av psykisk helse er et gjennomgående perspektiv.

Deltagelsen og tildelte midler i forbindelse med «Program for folkehelsearbeid i kommunene», vil bidra til å gjøre kommunene bedre i stand til å systematisere og forsterke

sitt arbeid med å fremme livskvalitet og god psykisk helse.

Kunnskap og kompetanse om forebygging av vold og overgrep blant unge er særs viktig for at kommunen skal være i stand til å inkludere systematiske tiltak i det forebyggende folkehelsearbeidet. Likeledes er det en nødvendighet å styrke lokale kunnskaps- og kompetansemiljø på området.

Gjennom systematisk arbeid over tid med gode tiltak og målrettede handlingsplaner jobbes det godt med å fremme psykisk helse i Nordland. Tilførsel av eksterne midler til tiltaksutvikling rettet mot forebygging av vold og overgrep vil bidra til å styrke folkehelsearbeidet i fylket ytterligere.

Fylkesrådets vurdering

Nordland fylkeskommune sin deltagelse i folkehelseprogrammet muliggjør utviklingen av tiltak, arbeidsmetoder og verktøy for å styrke barn og unges psykiske helse og livskvalitet i lokalsamfunnet og i kommunene.

Fylkesrådet mener et eventuelt tilskudd til utvikling av tiltak mot vold og overgrep er en god mulighet for å forsterke dette arbeidet. Samtidig vil et styrket samarbeid mellom kommunene og lokale forskningsmiljø bidra til mer kunnskapsbaserte tiltak og arbeid i kommunene, samt dypere forståelse og innsikt i kommunalt arbeid for forskningsmiljøene sin del.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken vil ikke få økonomiske konsekvenser for Nordland fylkeskommune utover eksisterende budsjett. Oppfølging av programmet koordineres av eksisterende personellressurser ved seksjon folkehelse.

Saken vil ha positive konsekvenser for folkehelsen i Nordland. Saken har ingen konsekvenser for likestilling, miljø/klima, universell utforming eller bygningsmessige forhold.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Nordland fylkesting mener program for folkehelsearbeid i kommunene 2017-2027 er en god mulighet for å forsterke folkehelsearbeidet i Nordland, forhindre utenforskap og bidra til at psykisk helse blir en større del av det totale folkehelsearbeidet. Tilskudd til utvikling av tiltak mot vold og overgrep er en god mulighet for å forsterke dette arbeidet.
2. Nordland fylkesting ber fylkesrådet søke om tilskudd til utvikling av tiltak mot vold og overgrep. Søknaden vil ha et treårig perspektiv, og det søkes om tilskudd på 3 millioner kroner per år.

Bodø den 27.05.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Aase Refsnes
fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

27.05.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
108/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for plan og økonomi	17.06.2019

Reglement for Nordland fylkesting - revidering

Sammendrag

Fylkestingets reglement er det dokument der reglene for hvordan arbeidet i fylkestinget skal foregå, blir fastsatt. I bunn for reglementet ligger kommunelovens og forvaltningslovens ulike bestemmelser. Men bare en begrenset del av det som skjer i fylkestinget er direkte lovregulert.

I stor utstrekning er det slik at lovene gir et rammeverk. Å fylle ut detaljene samt å angi ”spillereglene” på de områder som ikke er lovregulert, er fylkestingets egen oppgave. I denne sak forelegges fylkestinget et utkast til revidert reglement, særlig oppdatert etter ny kommunelov som trer i kraft ved fylkestingets konstituerende møte i oktober 2019 .

Det foreliggende utkast bygger på det reglement som ble vedtatt ved overgangen til parlamentarisk styringsform høsten 1999, med senere endringer, sist i FT-sak 071/2015. Som det vil fremgå er bestemmelsene i det tidligere reglement i stor grad videreført.

Der det foreslås at gammel tekst skal utgå, er teksten overstreknet. Ny tekst som foreslås inntatt til erstatning for tekst som da skal utgå, eller som foreslås som tillegg til gammel tekst, er i kursiv.

I FT-sak 135/2018 Styringsform i Nordland fylkeskommune ble det i vedtatt i pkt. 2 at det fremmes egen sak til fylkestinget med endringer i reglementet for fylkesrådet, hvor det fremgår at ordning for innsetting av fylkesråd skal skje ved valg i fylkestinget, jfr. kommunelovens § 19 (ny kommunelov §10-4). Dette er tatt inn i forslg til revidert reglement :

§ 2 Valg

Fylkestinget velger fylkesordfører og fylkesvaraordfører i konstituerende møte.

Innsetting av fylkesråd skal skje ved valg i fylkestinget, jfr. Kommunelovens § 10-4.

Fylkesordførers vurdering

Reglementet er et viktig dokument for Nordland fylkesting idet det setter rammer for fylkestingets arbeidsform. Det nåværende reglementet har med enkelte mindre endringer vært i bruk siden 1999, og det ble sist endret i 2015. Det foreliggende forslag til revidert reglement er en tilpasning til dagens praksis og ny kommunelov, og bygger på de erfaringer som er gjort gjennom de senere årene.

Hvert ”nytt” fylkesting gjør sine erfaringer og må tilpasse reglementet til sin virkelighet. Derfor er det foreliggende forslag ingen endelig løsning. Men fylkesordføreren tror det er et godt grunnlag å starte på, for de som velges til høsten.

Fylkesordførers innstilling til vedtak

Reglement for Nordland fylkesting vedtas slik det er vedlagt saka.

Bodø den 27.05.2019
Sonja Alice Steen
fylkesordfører
sign

Vedlegg

Tittel	DokID
Reglement for Nordland fylkesting - gjeldende fra oktober 2019	1268336
Gjeldende Reglement for Nordland fylkesting	1268337

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
109/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for plan og økonomi	17.06.2019

Reglement for godtgjørelse for fylkeskommunale ombud - revidering

Sammendrag

Foreliggende forslag til Reglement for godtgjørelse for fylkeskommunale ombud tar utgangspunkt i tidligere vedtatt godtgjørelsesreglement. Reglementet er *oppdatert i tråd med Ny kommunelov som er gjeldende fra konstituerende fylkesting 2019. Det er foretatt noen omformuleringer for å gjøre dokumentet mer presist.* Forslaget er utarbeidet i regi av fylkesordfører, etter flere møter og rådslaging med fylkestingets gruppeledere.

Endringer og presiseringer

Godtgjørelse til representantene for å være tilgjengelig på internett/e-post og telefon, m.v. er justert ned. IT-godtgjørelsen jfr. pkt.2.1 foreslås redusert fra kr. 7500,- pr.år til kr. 5000,- pr. år. Dette vil gi representantene en dekning på ca. kr. 1000,- pr. fylkestingssamling, og gir en besparelse på rundt kr. 85 000,-. Dette har sammenheng med at tilgjengelighet og prising av slike tjenester er endret. Representantene i det nye fylkestinget vil som tidligere få utdelt IT-verktøy til bruk i fylkestingets arbeid, til nødvendige forberedelser og annet politisk arbeid. Dette utstyret vil være fylkeskommunens eiendom inntil endt periode, hvor representantene overtar IT-verktøyet vederlagsfritt.

Pkt. 2.2, setning om partienes frikjøpskvote kan helt eller delvis slås sammen med andre partiers kvoter innenfor posisjon eller opposisjon foreslås fjernet.

Fylkestinget behandlet i februar 2018 FT-sak 038/2018 Endringer i Reglement for godtgjørelse av fylkeskommunale ombud etter endringer i skatteregler for diett på reiser. Saken ble vedtatt utsatt. Bakgrunnen for at fylkesordfører fremmet sak om dette var at på grunn av endrede skatteregler på diett for reiser med overnatting fra 01.01.2018, var det ikke samsvar med Reglement for godtgjørelse for fylkeskommunale ombud og gjeldende satser. Fylkesordfører foreslår I pkt 2.3 at ny diettsats for frikjøpte politikere som pendler setter til halv sats av Statens reiseregulativ for døgndiett på yrkesreise/tjenestereise ved annen overnatting med kokemuligheter (eks. hybel, brakke, privat overnatting), p.t. kr 780,-. Hele

satsen er skattepliktig. Satsen gjøres gjeldende fra 01.01.2019.

Punktene 2.5 og 2.6 som omhandler økonomisk støtte til partigruppene, uavhengige og opposisjonen slås sammen. Her presiseres det hva som gjelder posisjon og opposisjon. Det tas også inn økonomiske konsekvenser ved uttreden av opprinnelig partigruppe etter valg, og at representantstøtten følger representanten. Nummereringen etter pkt. 2.5 er oppdatert.

Om man som frikjøpt politiker blir pensjonist i perioden, plikter man selv å sette seg inn i hvilke konsekvenser det vil ha for pensjonen.

Møtegodtgjørelse for vararepresentanter foreslås redusert fra 0,24% til 0,18%. Dette kan gi en besparelse på rundt kr. 66 000,- pr.år.

Fylkesordfører foreslår i nytt punkt 5.4 at studenter og pensjonister og andre som ikke har et dokumentert tap i lønnsinntekt ytes erstatning på 0,025% av basis pr.møtedag, i tillegg til møtegodtgjørelse.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Økonomiske konsekvenser

Foreslåtte endringer vil gi økonomiske besparelser for Nordland fylkeskommune.

Fylkesordførers innstilling til vedtak

1. Fylkestinget vedtar forslag til Reglement for godtgjørelse for fylkeskommunale ombud. Reglementet gis virkning fra og med første fylkestingssamling for valgperioden 2019-2023
2. Pkt. 2.3 ny diettsats for frikjøpte politikere som pendler setter til halv sats av Statens reiseregulativ for døgndiett på yrkesreise/tjenestereise ved annen overnatting med kokemuligheter (eks. hybel, brakke, privat overnatting), p.t. kr 780,-. Hele satsen er skattepliktig. Satsen gjøres gjeldende fra 01.01.2019.

Bodø den 03.06.2019

Sonja Alice Steen

fylkesordfører

sign

Vedlegg

Tittel

FORSLAG Reglement for godtgjørelse av fylkeskommunale
ombud - gjeldende fra oktober 2019

DokID

1270770

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
177/2019	Fylkesrådet	05.06.2019
110/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for plan og økonomi	17.06.2019

Perspektivmelding og økonomiske planrammer 2020-2023

Sammendrag

Perspektivmeldingen er ment å gi informasjon om utviklingstrekk og utfordringer for fylkeskommunens økonomi i perioden 2020-2023. Dokumentet er først og fremst en forberedelse på prosessen fram til behandlingen av økonomiplanen for 2020-23, og er ment å legge til rette for gode politiske diskusjoner og beslutninger. Hensikten er å gi informasjon og retning for fylkesrådets arbeid med økonomiplanforslaget og de perspektiver som vil være styrende for prioriteringene.

Som hjelp til å analysere muligheter for kostnadsreduksjoner er det utarbeidet en økonomianalyse for Nordland basert på foreløpig kostratall for 2018 tilsvarende som for 2017. Analysen er utarbeidet av Framsikt AS, og viser fylkeskommunens ressursbruk og potensiale for innsparingsmulighet sammenliknet med andre fylkeskommuner.

Perspektivmeldingen 2020-2023 og Økonomianalyse for Nordland følger som vedlegg.

Bakgrunn

Det fremgår av vedtatt økonomiplan for 2019-22 at de økonomiske utfordringene er store i perioden. Til sammen er det planlagt omstillingstiltak for 530 mill. kr i perioden. De økonomiske vurderingene som er gjort gjennom arbeidet med perspektivmeldingen viser at det er viktig å opprettholde det omstillingsfokus som ble vedtatt i økonomiplanen i desember, og samtidig arbeide videre med ytterligere langsiktige tiltak. Perspektivmeldingen drøfter og presenterer også handlingsregler som skal sikre økonomisk bærekraft over tid, slik ny kommunelov fra 2020 legger opp til.

Vurderinger

Regionreformen gjør det ekstra viktig å se arbeidet med tiltak og innretning i et samfunnsutviklingsperspektiv der både fylkeskommunens tilskudds- og veilederrolle og de

ulike tjenestetilbudene ses i en strategisk sammenheng. Det overordnede målet er å få til en innretning som i best mulig grad er med på å fremme en fortsatt god utvikling av Nordland. For å klare dette, må fylkeskommunene opprettholde økonomisk kontroll, og samtidig ha tilstrekkelig handlefrihet til nye utviklingsoppgaver.

Nytt inntektssystem skal innføres fra 2020. Det er fortsatt stor usikkerhet knyttet til de endelige virkningene. Når det gjelder regionreformen vil finansiering av de nye oppgavene vil først bli kjent når statsbudsjettet legges fram i oktober. Utfra de analyser som er foretatt i dette dokumentet, ser vi at både renteutvikling og befolkningsutvikling vil kunne medføre økonomiske utfordringer, samtidig med at gjeldsgrad og økonomiske nøkkeltall forverres. Det er viktig at den eventuelle forbedrede handlefriheten som nytt inntektssystem gir på kort sikt, sees i sammenheng med de konkrete utfordringene som nye oppgaver og behov for å ha en buffer/omstillingsmidler i en særskilt krevende omstillingssituasjon. Det er også et betydelig større investeringsbehov enn det en har funnet plass til i økonomiplanen.

Beregningene av forventet skatt- og rammetilskudd for 2020-23, basert på KS prognosemodell pr 21.05.19, viser en mulig forbedring i forhold til vedtatte økonomiplan for 2020 og 2021. KS presiserer at beregningene i modellen er langt mer usikre enn vanlig i økonomiplanperioden, i tillegg er ingen av de nye oppgavene i forbindelse med regionreformen er innarbeidet. Dette gjelder også de øremerkede tilskuddene som er foreslått innlemmet i rammetilskuddet fra 2020. Virkninger av endringene i inntektssystemet fra 2020 er kun foreløpige beregninger.

Det varsles om strammere offentlige budsjetter framover, med mindre rom for økning i bruken av oljeinntekter. Det vises til at kommunesektorens inntekter i fjor ble høyere enn forventet på grunn av høye skatteinntekter og at det er rom for mer effektivisering i fylkeskommunene. Oppsummert forsterkes de utviklingstrekk man har sett siste år ved at frie midler reduseres og at vekst knyttes til kommunesektorens demografikostnader.

Det er stor usikkerhet knyttet til regionreformen og overføringen av oppgaver. Noen signaler er gitt i kommuneproposisjonen og omtalt i perspektivmeldingen, men man vet lite om det faktiske utgiftsbehovet og i hvilken grad finansieringen vil dekke engangskostnader og drift av de nye oppgavene. Dette omfatter både vegreformen, overføringen av fiskerihavner, regionale midler og andre oppgaver som overføres uten tilstrekkelig finansiering.

Det vil også være behov for omstillingsmidler og buffere mot uforutsette utgifter i budsjettåret, for pr nå er det ingen slike sentrale buffere.

Dersom Bodø kommune blir kulturhovedstad vil det påløpe et stort medfinansieringsbeløp for Nordland fylkeskommune. Fylkesrådet er svært opptatt av at dette prosjektet skal komme hele Nordland til gode.

Fylkesrådet arbeider med å innføre det grønne skiftet i Nordland. Dette blir i liten grad kompensert gjennom inntektssystemet. Innføring av det grønne skiftet vil gi økte kostnader i kommende buss, -båt og -ferjebud.

Det er utfordringer knyttet til avvikende prisutvikling i kontrakter som følge av at nærsjõeindeksen øker mer enn generell prisvekst. Andre områder som vil kreve satsning er

tilrettelegging av ferjekai, vedlikehold av fylkesveier, samt investeringer for å etterleve tunellforskriften, videre utvikling av fylkesveier og bruer, samt skolebygg.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Det fremgår av perspektivmeldingen for 2019-23 at de økonomiske utfordringene er store i kommende periode. Usikkerhet knyttet til nye oppgaver, nytt inntektssystem samt innlemminger av øremerkede midler i rammetilskuddet, gjør at usikkerheten knyttet til de økonomiske rammene for 2020 er spesielt store. Også den demografiske utviklingen skaper usikkerhet.

Det er derfor viktig og nødvendig å videreføre omstillingene som vedtatt i økonomiplanen 2019-22. Det vil også være nødvendig å foreta tidlig fordeling av de ufordelte innsparingene, spesielt de 40 mill. kr som gjelder 2020. Fylkesrådet vil foreta en fordeling som gjenspeiler andel lønnskostnader og felleskostnader, og som tar hensyn til ekstern finansiering og kontrakter. Resterende omstillingskrav i perioden vil bli fordelt senere i forhold til framdrift i omstillingsprosjektet *bring oss i front*.

Dersom statsbudsjettet viser nye og udisponerte midler, er det viktig at disse brukes til engangstiltak og buffer slik at man reduserer usikkerheten og unngår å måtte fordele ytterligere innsparingskrav.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget tar perspektivmeldingen til etterretning.
2. Fylkestinget ber fylkesrådet legge til grunn perspektivmeldingen i det videre arbeidet med budsjett og økonomiplan for 2020-2023.
3. Det legges til grunn de foreslått planrammene for drift og investering for arbeidet med økonomiplanen for 2020-23.

Bodø den 05.06.2019...

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Knut Petter Torgersen
fylkesråd for økonomi
sign

05.06.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel

Økonomianalyse 2018 Nordland fylkeskommune
Perspektivmelding 2020-2023

DokID

1269661
1272896

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
178/2019	Fylkesrådet	05.06.2019
111/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for plan og økonomi	17.06.2019

Tertialrapport 1 - 2019

Sammendrag

Økonomiplanvedtaket for 2019-2022 er vedtatt med netto budsjettansvar pr sektor slik det framgår av budsjettskjema 1B -drift. Disse vedtatte driftsrammene er absolutte. Sektorene er gitt fullmakt til selv å disponere innenfor disse rammene. I dette inngår også gjennomføring av vedtatte salderings- og omstillingstiltak. Fylkesrådet vedtok i FR-sak 046/2019 mal og tidsfrister for måneds- og tertialrapporteringen. Dette innebærer at saksframlegget viser sammendrag, konklusjon og vedtakspunkt, mens budsjettgjennomføringen pr sektor framkommer mer detaljert i vedlegg. I tillegg gjennomføres månedlig statusrapportering vedrørende tiltaksarbeidet, og status pr 30.april er også vedlagt.

Tabellen under viser samlet netto prognose (drift) for alle sektorer og sentrale poster:

	Regnskap hittil i år	Regulert årsbudsjett	Avviksprognose 2019*
Politikk, kontroll og styring	7,9	68,6	0,0
Stabsavdelingen	42,6	107,4	-1,9
Økonomiavdelingen	15,0	39,6	0,0
Utdanning	583,9	1 874,8	-3,7
Næring og regional utvikling	-165,7	34,9	0,0
Kultur, miljø og folkehelse	107,2	316,4	-2,0
Samferdsel	246,8	783,0	0,0
Fylkesveg og fylkesvegferjer	332,0	1 056,2	-14,6
Vedlikehold eiendom	10,1	39,5	0,0
Sum avvik sektorer			-22,2
Sentrale poster			
Fellesutgifter og inntekter	-1 699,2	-4 320,5	0,0
Sum avvik			-22,2

*) positive tall viser netto mindreforbruk

Budsjettgjennomføring i sektorene

Samlet prognose for budsjettgjennomføringen etter første tertial viser merforbruk på 22,2 mill. kr.

Politikk, kontroll og styring: Budsjettgjennomføringen hittil i år er i henhold til budsjett og vedtatte planer og det forventes balanse ved årets slutt.

Stabsavdelingen: Det forventes balanse ved årets slutt for de fleste av seksjonene i stabsavdelingen. Etter budsjettreguleringer er resterende utfordringer ca. 1,9 mill. kr til sammen for IKT og dokumentasjonscenteret som det skal jobbes videre med å finne løsning for.

Økonomiavdelingen: Pr utgangen av april er forbruket normalt og det prognostiseres derfor med balanse ved årsslutt.

Utdanningsavdelingen: Samlet prognostiserer utdanning med et forventet merforbruk på 3,74 mill. kr. Det forventes avsetning av konsesjonsinntekter på 8 mill. kr til disposisjonsfond til finansiering av fartøy. Prognosen er etter budsjettregulering fra tidligere bundne fond som etter gjennomgang kan frigjøres, samt overføring av mindreforbruket fra 2018.

Næring og regional utvikling: Gjennomføringen av prosjekter er i henhold til vedtatte planer og budsjetter hos samtlige seksjoner. Det meldes ingen avvik fra seksjonene og det forventes balanse ved årets slutt.

Kultur, miljø og folkehelse: Totalt for hele KMF viser tallene etter første tertial et estimert samlet merforbruk ved utgangen av året på omlag 2 mill. kr knyttet til tannhelsetjenesten. Dette er etter overføring av ubrukt bevilgning fra 2018. Det jobbes med å unngå avvik ved årsslutt.

Fylkestinget vedtok i FT-sak 68/08 Plan for Den kulturelle skolesekken i Nordland å videreførde 50 % av spillemidlene til DKS i grunnskolene til kommunene. Som følge av endringer i den lokale og nasjonale finansieringen av Den kulturelle skolesekken (DKS), er kommunenes kostnader redusert med kr 754 000 i 2019. Fylkeskommunens inntekter er redusert tilsvarende. Overføringen av spillemidler til DKS i kommunene reduseres derfor med kr 750 000 for skoleåret 2019-2020, for å kunne opprettholde det regionale tilbudet i den kulturelle skolesekken til grunnskolene i Nordland. Fylkestinget vil få forelagt en sak om DKS i Nordland i desember 2019 med forslag til en ny finansieringsmodell.

Samferdsel: I budsjett 2019 er det vedtatt at 24,8 mill. kr skal avsettes til disposisjonsfond, som en buffer når de økonomiske virkningene av nytt samferdselskart inntreffer fra 2020. Sett bort i fra den budsjetterte avsetningen til disposisjonsfond viser budsjettgjennomføringen et estimert merforbruk på 13,6 mill. kr ved årets slutt. Merforbruket skyldes først og fremst framskrivninger av buss- og båtkontrakter. Videre er det økte utgifter knyttet til skoleskyss, drift av private ferjekajer og kompenserende tiltak på båttruter, som blir håndtert innenfor budsjetttrammen. Når det gjelder inntektssiden er det en positiv inntektsutvikling for buss. For båt derimot, har det vært en svak inntektsutvikling så langt i 2019, noe som først og fremst skyldes en hard vinter med mye kanselleringer av avganger. Billettinntektene for båt avhenger i stor grad av hvordan sommersesongen, slik at bildet her kan snu fram mot tertial 2.

Det vil bli ført løpende avsetninger til et vedlikeholdsfond for båter i forbindelse med

kontraktsinnbetalinger. Vedlikeholdsfondet skal sikre nødvendig fremtidig vedlikehold av fartøyer som eies av fylkeskommunen. Gjennom omprioriteringer innenfor rammen styrer avdelingen mot balanse ved årets slutt. Et eventuelt merforbruk innenfor sektoren ved årsslutt vil redusere muligheten for avsetningen til disposisjonsfond tilsvarende. Avsetning til vedlikeholdsfondet vil gis prioritet i dette.

Veg og ferje: Samlet prognose for drift og vedlikehold av fylkesveger per april viser et prognostisert merforbruk på 8,2 mill. kr. Hoveddelen av merforbruket gjelder økt vintervedlikehold som følge av en meget hard vinter i år. For ferjedriften viser prognosen et merforbruk på 6,4 mill. og skyldes hovedsakelig en kraftig økning i nærsjøindeksen som legges til grunn for kontraktsutbetalinger. Når det gjelder rekruttering til ny fylkesvegadministrasjon fra og med 2020 går dette som planlagt. Det er likevel stor usikkerhet knyttet til etableringskostnader som påløper allerede i 2019 og vegsjefen vil derfor utarbeide en oppdatert kostnadsoversikt i forbindelse med tertial 2. Samlet prognose for driften av fylkesveger og fylkesvegferjer viser et merforbruk på 14,1 mill. kr ved utgangen av året etter regulering av 0,45 mill. kr fra disposisjonsfond.

Vedlikehold eiendom: Det prognostiseres med at forbruket vil være i henhold til budsjettet.

Fellesutgifter og -inntekter

Skatt- og rammetilskudd: Etter 4 måneder ser skatteinngangen for Nordland bra ut, men det er erfaringsmessig noe tidlig å si hvordan det ender. Inntektsutjevningen vil kunne endre seg, slik at samlet skatt- og rammetilskudd ikke nødvendigvis øker tilsvarende. Basert på tall fra KS etter RNB pr 20.05.19, kan det se ut som om Nordland fylkeskommune får en netto økning på 8 mill. kr etter beregnet inntektsutjevning. Tallene er usikre og foreløpige.

Finans: Det forventes pr i dag ikke avvik på noen poster. Norges Bank satte opp styringsrenten med 0,25 prosentpoeng til 1,00 % i sitt møte 21.mars. Signalene til Norges Bank er at styringsrenten skal ytterligere opp i år, kanskje allerede 20. juni, noe som vil kunne påvirke både renteutgiftene og renteinntektene til fylkeskommunen. Gjennomgangen i finansrapporten pr april viser at fylkeskommunens finansielle situasjon vurderes som god. Fylkeskommunen har god likviditet, og har gode vilkår på sine lån. Plasseringene både i bank og fond er, vurdert ut fra det lave rentenivået for tiden, akseptabel. Samlet vurderes fylkeskommunens finansielle risiko som begrenset. Det vurderes ikke å være avvik mellom faktisk finansforvaltning og rammene i fylkeskommunens finansreglement pr april 2019.

Det prognostiseres med balanse på fellesutgifter og inntekter. Det foreslås ingen budsjettreguleringer nå, men ny vurdering foretas i tertialrapport 2/2019.

Investeringer

Bygg: Innen bygg prognostiseres det med et forventet mindreforbruk på ca. 72 mill. kr. i 2019 etter foreslåtte omprioriteringer. De fleste igangværende prosjektene har forventet sluttkostnad innenfor vedtatt ramme i budsjett 2019. Mer- og mindreforbruk i 2019 vil kunne finansieres innenfor allerede vedtatte økonomiplan for 2020. Eventuelle merkostnader i enkeltprosjekter, vil bli gjennomgått og foreslått justert i tertialrapport 2-2019.

Veg: For vegprosjektene er samlet budsjett på 525 mill. kr i 2019. Etter rapporterte prognoser,

antas det at det blir brukt 556 mill. kr i år. Merforbruket på 31 mill. kr vil kunne finansieres innenfor allerede vedtatt ramme i 2020. Hovedforklaringen er at prosjektet Fv. 12 gang- og sykkelveg Lillealteren-Båsno har større produksjon enn det som årets bevilgning har lagt opp til. For rassikring er det regnskapsført kun 42 mill. kr pr 1. tertial, men det er planlagt aktivitet for ca 234 mill. kr i år noe som gir et mindreforbruk på ca 67 mill. kr på grunn av endret framdrift, som skyldes forsinkelser i prosjektet fv. 17 Liafjell-Olvikvatnet og lavere kostnader i prosjektet fv. 571 Flågan. Mer- og mindreforbruk i 2019 vil kunne finansieres innenfor allerede vedtatte økonomiplan for 2020. Eventuelle merkostnader i enkeltprosjekter, vil bli gjennomgått og foreslått justert i tertialrapport 2-2019.

Samferdsel: Ut fra gjeldende budsjett, samt overnevnte korrigeringer og bruk av disposisjonsfond, forventes det et mindreforbruk ved årsslutt på 18,8 mill. kr hovedsakelig knyttet til anskaffelse av Nex 1 og 2. Planlegging av to nye fartøy er igangsatt. Dette gir et antatt samlet investeringsbehov på i underkant av 170 mill. kr, hvorav 80 mill. kr gjelder 2019.

Reguleringer investeringer: Dokumentasjonssenteret har anskaffet ny server til kr. 230.000 som finansieres fra sentralt ubundet investeringsfond. På utdanning foreslås en korrigering på kr 142.500 på Hadsel vgs som gjelder utstyrsanskaffelser i 2018. Innen samferdsel er det gjort tilrettelegginger av ferjekaier for ekspeditørfrie hurtigbåtanløp på 3 mill. kr som finansieres av disposisjonsfond.

Finansiering av fylkesvegoppgaver

I FT-sak 75/2019, «Etablering av ny fylkesvegadministrasjon – økonomiske konsekvenser og finansiering», er det redegjort for usikkerhet knyttet til finansieringen av overføringen av oppgaver fra Statens vegvesen til fylkeskommunene. Det var forventet at finansiering av oppgaveoverføringen ville bli avklart i Kommuneproposisjonen 2020. På denne bakgrunn fattet fylkestinget følgende i vedtak i vedtakspunkt 3 i saken:

«Fylkestinget ber fylkesrådet legge frem en sak til fylkestinget i juni 2019 som redegjør nærmere for de økonomiske konsekvensene av overføringen av fylkesvegoppgavene og den statlige finansieringen av oppgavene.»

Finansiering vil imidlertid ikke være klar før i forslag til statsbudsjett som legges fram i oktober. Det legges der opp til at midlene skal fordeles med særskilt fordeling (tabell c) i 2020 på bakgrunn av faktisk overførte årsverk.

Eierskap båt og ferje - utredning felles båtpool sammen med Trøndelag fylkeskommune

Det vises til fylkestingsak 39/2019 Eierskap båt og ferje, der en orienterte om utredningsarbeidet så langt og behovet for videre arbeid. Under fylkestingsbehandlingen ble det også orientert fra møte med Trøndelag fylkeskommune 22.2.19 om mulig samarbeid. Nordland fylkeskommune eier pr i dag 11 fartøy samt at det er lyst ut anbud for bygging av ytterligere 2 fartøy.

Trøndelag eier ingen fartøy men har behov for tilgang til reservefartøy. Trøndelag har også et

pågående innovasjonsprosjekt knyttet til miljøvennlige hurtigbåter.

Trøndelag har hatt behov for å gjøre noen utredninger før saken var klar for politisk behandling og det har derfor tatt noe tid. Fylkesrådmannen sin anbefaling i saken, som nå er til politisk behandling, er at Trøndelag fylkeskommune i samarbeid med Nordland fylkeskommune utreder felles båtpool. I saken konkluderes det med at eierskap kan være aktuell for fartøy som det er knyttet særlig risiko til, som førstegenerasjons løsninger, spesialfartøy, reservefartøy og/eller fartøy til samband som det ikke er markedsgrunnlag for. Saksfremlegget til Trøndelag finnes på følgende link.

<https://opengov.360online.com/Meetings/trfkprod/Meetings/Details/368441?agendaItemId=204172>

Samarbeide med en eller flere andre fylkeskommuner vil blant annet kunne gi et større volum og effektivt drift av et eierselskap. Fylkesrådet anbefaler at man fortsetter utredningen sammen med Trøndelag fylkeskommune, selv om det innebære at man bruker lengre tid før beslutning om evt. etablering av felles selskap blir tatt.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Konsekvenser fremgår av saken og dets vedlegg.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget viser til den fremlagte rapporten om aktivitets- og budsjettgjennomføring pr. 30.04.2019 og tar til etterretning at det er knyttet usikkerhet til den prognosen som legges fram.
2. Fylkestinget ber om at det iverksettes nødvendige tiltak for å oppnå budsjettbalanse i de sektorer der det meldes om mulige budsjettavvik.
3. Midlene avsatt på disposisjonsfond fylkesrådet disponeres til det pågående omstillingsarbeidet og regionreformen.
4. **Eierskap båt og ferje – felles båtpool med Trøndelag fylkeskommune**
Fylkestinget gir sin tilslutning til at Nordland fylkeskommune i samarbeid med Trøndelag fylkeskommune utreder evt. etablering av en felles båtpool, med ambisjon om at også flere fylkeskommuner skal kunne inngå i denne.
5. **Kultur, miljø og folkehelse**
Som følge av endringer i den lokale og nasjonale finansieringen av «Den kulturelle skolesekken», reduseres tilskuddet til kommunene med 0,75 mill. kr for skoleåret 2019-2020. Fylkestinget vil få forelagt en sak om DKS i Nordland i desember 2019 med forslag til en ny finansieringsmodell.
6. **Investeringer bygg**
 - a. Narvik vgs – OPUS og Karrieresenter

Det bevilges 7 mill. kr for å gjennomføre prosjektet. Midlene tas fra bevilgningen

ombygging skoler. Midlene som ikke blir brukt tilbakeføres til formålene.

a. Bodø vgs – rehabilitering av kjeller

Det bevilges 5 mill. kr til prosjektet, som tas fra universell utforming og energiltak med henholdsvis 3 mill. kr og 2 mill. kr. Midlene som ikke blir brukt tilbakeføres til formålene.

7. **Investeringer samferdsel**

Det godkjennes anskaffelse av 2 nye fartøy, Helgelandspendelen og Herøyruten, til 80 mill. kr i 2019. Finansiering skjer ved økt låneopptak. Resterende investeringsbehov vurderes ved rullering av økonomiplanen 2020-23.

8. **Korrigert låneopptak 2019**

Som følge av anskaffelse av to nye fartøy øker årets låneopptak til $(630,9 + 80) = 710,9$ mill.kr

9. **Budsjettreguleringer – drift**

Følgende budsjettreguleringer drift gjennomføres (tall i 1000 kr):

	Utgift		Inntekt		Netto
	Økning	Red.	Økning	Red.	
Stabsavdelingen					
Etablering ny vegadministrasjon - bistand til vegsjefen	412	0	0	0	-412
Bruk av disposisjonsfond - IT og dokumentasjonssenteret	1 879	0	1 879	0	0
Utdanning					
Bruk av gamle bundne fond	4 747	0	4 747	0	0
Vegsjefen					
Etablering ny vegadministrasjon - bistand FRA HR	0	412	0	0	412
Fylkesvegvedlikehold og fylkesferjer					
Bruk av disposisjonsfond	452	0	452	0	0
	7 489	412	7 077	0	0

10. **Budsjettreguleringer - investeringer**

Følgende budsjettreguleringer investeringer gjennomføres (tall i 1000 kr)

	Utgift		Inntekt		Netto
	Økning	Red.	Økning	Red.	
Stabsavdelingen					
Bruk ubundet invest.fond - server Dok.senteret	230	0	230	0	0
Utdanning					
Ubrukte lånemidler - utstyrsmidler yrkessjåfør	143	0	143	0	0

Samferdsel					
Bruk av disp.fond - Tilrettelegging ferjekaier	2 997	0	2 997	0	0
	3 369	0	3 369	0	0

Bodø den 05.06.2019

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Knut Petter Torgersen
fylkesråd for økonomi
sign

05.06.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel

Tertialrapport 1-2019 - drift og investering
Status omstillingsarbeid-terial 1-19

DokID

1268954
1269339

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
198/2019	Fylkesrådet	07.06.2019
112/2019	Fylkestinget	17.06.2019
	Komite for samferdsel	17.06.2019

Høring - Statlig reguleringsplan for Evenes flystasjon og Harstad/Narvik lufthavn

Sammendrag

Planene for Evenes flystasjon og Harstad/Narvik lufthavn gir kommunene i regionen en unik mulighet til en positiv samfunnsutvikling basert på synergieffekter av økt aktivitet. De berørte kommunene bør følge opp med egne samfunns- og arealplanprosesser for å få fram et godt og strategisk verktøy for utviklingen av kommunen. Det er viktig at regjeringen legger stor vekt på innspillene fra de berørte kommunene. Det må så langt som mulig stilles nasjonale ressurser til rådighet til kommunenes nye utfordringer.

Før vedtak av planforslag må forslag til miljøoppfølgingsprogram (MOP) foreligge. Det bør videre opprettes et miljøoppfølgingsorgan. Organiseringen av et slikt organ må skje som en del av vedtaket av planforslaget. Ansvaret for drift av dette må legges til forsvaret. Videre bør kommunene, reindriftsinteressene, fylkesmannens miljøvernavdeling og fylkeskommunen være representert.

Nordland fylkeskommune har ansvaret for fv. 722 rett utenfor planens yttergrense. Det må avklares om denne og tilhørende kryssløsninger har nødvendige kvaliteter og kapasitet for fremtidig bruk. Som veieier forventer Nordland fylkeskommune en god dialog med Forsvarsbygg om forholdene knyttet til denne veien. Eventuell oppgradering av fv. 722 og kostnader knyttet til dette må være avklart før planen vedtas.

Flyplassen er lokalisert mellom naturområder med stor og nasjonal verdi. Dette må tas hensyn til ved håndteringen av avisingsvæske. Det bes om at det etableres lukkede anlegg for håndtering av disse kjemikaliene slik at avrenning til områdene rundt flyplassen ikke skjer.

Forsvaret er en stor lærlingebedrift, og Nordland fylkeskommune har ansvaret for alle lærlinger i fylket. Et utstrakt samarbeid om lærlingene vil være i alle partenes interesser. Nødvendige initiativ vil derfor bli tatt på et tidlig stadium for å sikre optimal effekt av økt aktivitet.

Økt aktivitet på Evenes flystasjon kan få positive effekter for kommunene i regionen. For at disse ikke skal bli overskygget av de negative miljøkonsekvensene, må det utvides stor vilje

til iverksetting av gode avbøtende tiltak som kan redusere de negative konsekvensene av blant annet økt støy og avsningsvæsker. Dette vil også innebære å ta hensyn til kommunenes innspill.

Bakgrunn

Forsvarsbygg har sendt på høring statlig reguleringsplan for Evenes lufthavn – Harstad/Narvik. Nordland fylkeskommune har høringsfrist til 20. juni 2019. Stortinget vedtok 15. november 2016 *Langtidsplanen for forsvaret*. Ifølge dette vedtaket skal aktiviteten på Evenes flystasjon økes ved at det skal anskaffes nye overvåkningsfly (P8A) til Maritim Patrol Aircraft (MPA) og blant annet tilhørende aktivitet og baseforsvar.

Lokalisering av de nye F-35 flyene vil sammen med planlagte norske og allierte øvelser med kampfly medføre endringer i dagens støybilde på Evenes.

Det forventes også en økt sivil trafikk på Evenes flystasjon. Denne vil ha behov for å etablere fire nye utganger (gates) for større passasjerfly og et nytt driftsbygg med brannstasjon. Det kan også være behov for nytt fraktbygg.

På grunnlag av endingene i behov har forsvarsbygg besluttet å endre reguleringsplanen for området. Ny reguleringsplan omfatter også arealene til Avinor og andre private grunneiere.

Reguleringsplanen fremmes som statlig reguleringsplan i henhold til plan- og bygningslovens (PBL) bestemmelser. Forsvarsdepartementet har bedt Forsvarsbygg om å gjennomføre planprosessen herunder utredningsoppgavene i henhold til PBLs bestemmelser for statlig reguleringsplanarbeid. Berørte kommuner er forespurt om saksansvaret, og alle har uttrykt positiv holdning til spørsmålet. Statlig reguleringsplanprosess er vedtatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 28. mars 2017.

Planmaterialet består av:

- Planbeskrivelse med konsekvensutredning.
- Forslag til reguleringsplan med bestemmelser.
- Rapporter med beskrivelse av konsekvensene for de ulike temaene.

Planforslaget omfatter Forsvarets administrative og operative områder, flyoperativt område og områder for lufthavnsspørsmål for Harstad/Narvik lufthavn –Evenes, privat parkering og adkomstveg fra E10. Planforslaget åpner for ny og fremtidig bebyggelse.

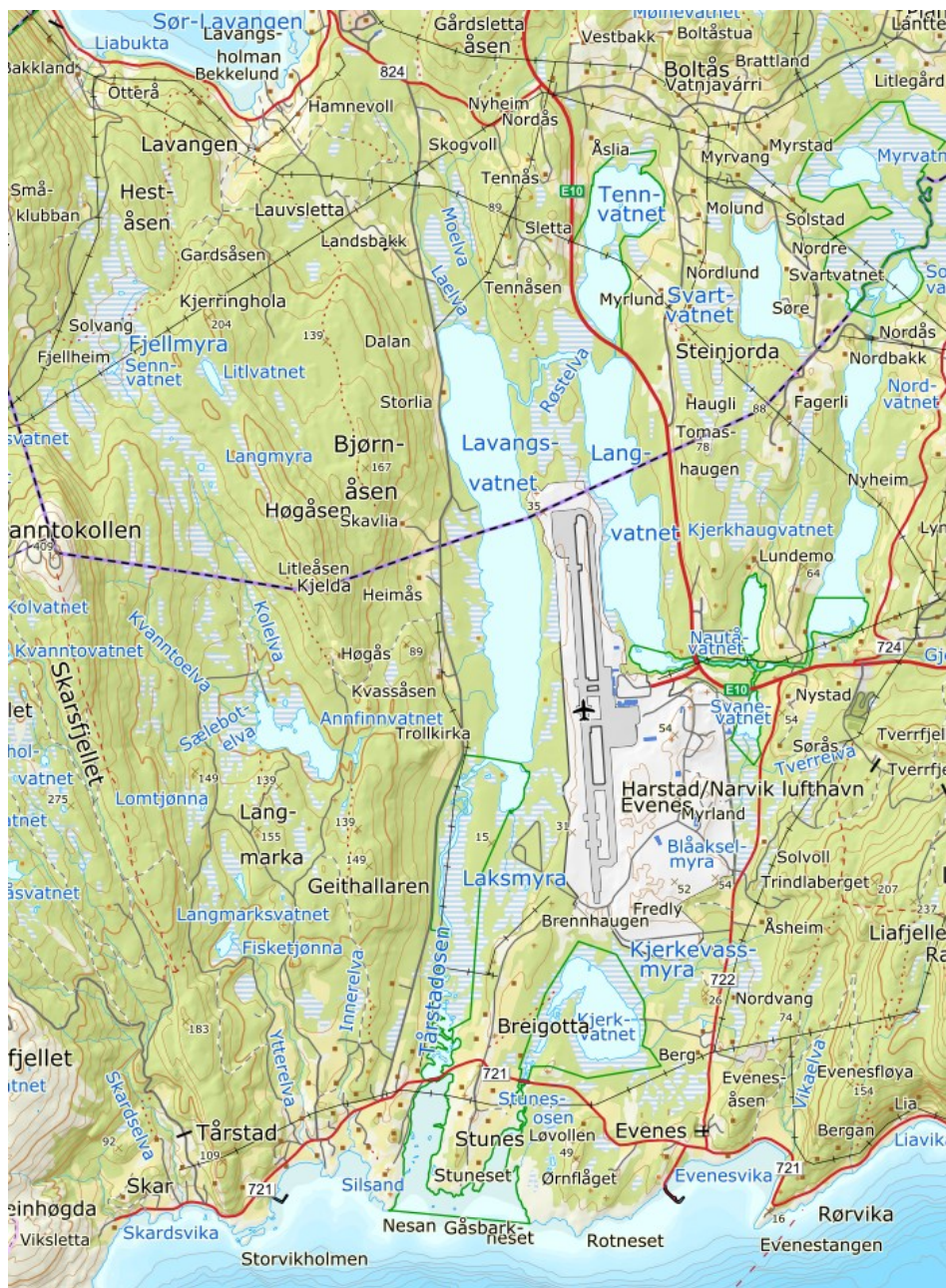
Forslaget til reguleringsplan bygger på en egen konseptvalgutredning (KVU) for Evenes flystasjon utarbeidet i 2018. I KVU-en er det angitt samfunns mål og effektmål som beskriver ønsket situasjon etter at nytt anlegg er tatt i bruk.

Samfunns målet er to-delt og uttrykker:

- Etablere en beskyttet base for maritime patruljefly, kampfly og allierte på Evenes.
- Ivareta samfunnets behov for sivil flyplassdrift i regionen.

Formålet med planarbeidet er å legge rammer for en arealutvikling som kan bidra til at de

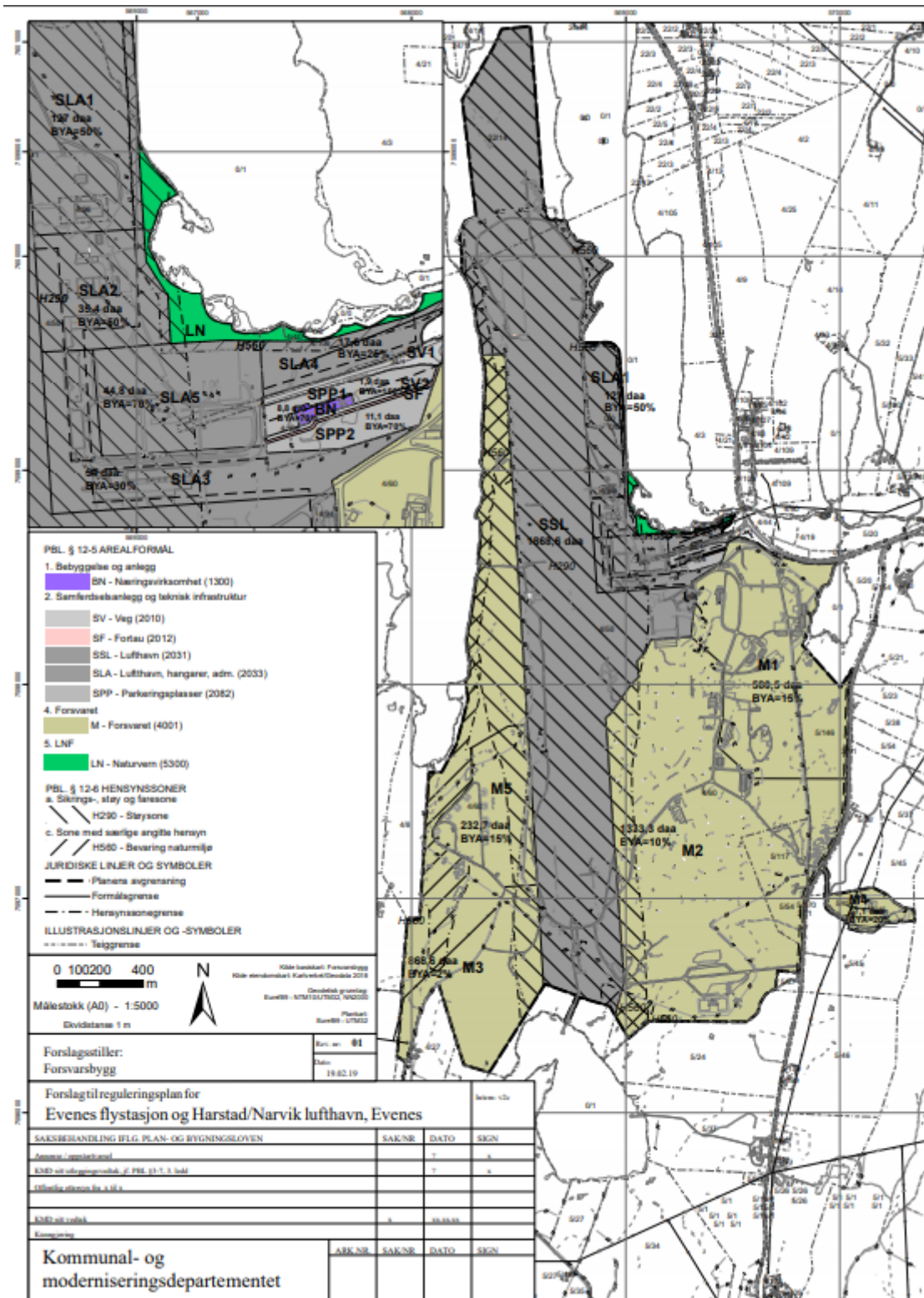
formål som planprogrammet bygger på kan nås. Planforslaget berører Nordland og Troms fylker, i tillegg til kommunene Evenes og Skånland. Statlig reguleringsplan vil bli vedtatt i regjeringen, uten at kommuner og fylkeskommuner har innsigelsesadgang.

I avgrensningen av planområdet er det lagt til grunn:

- Forsvarets arealbehov og grensesnitt skal ivaretas.
- Forsvaret skal sikres adkomst.
- Kommuneplanens avgrensninger av forsvarsformål og lufthavnformål skal følges opp.
- Ivareta buffersonen mot vassdrag rundt blant annet vassdragene Nautåa, Langvatnet og Lavangvatnet.
- Det skal sikres en utvikling av infrastruktur, banesystem og sivile driftsområder som

blir berørt.

Det legges opp til en framdrift med en milepæl i 2021 med etablering av Evenes flystasjon med luftvern og mottak av F35. I 2022 skal flystasjonen være operativ for QRA med P8A flyene.

Problemstilling

Økt militær aktivitet på Evenes vil alene resultere i 800 avganger årlig. I tillegg kommer de uforutsette beredskapsoppdragene til de militære flyene og oppdragene til de nye MPA-flyene. Den sivile lufttrafikken anslås å få en årlig økning på 1,5 % fram mot 2030. Dette innebærer en reell økning fra dagens vel 5650 årlige avganger til vel 7000 årlige avganger.

Økt flyaktivitet og nye mer støyende jagerfly vil skape et annet støybilde som kan påvirke naboskapet negativt. Boligene og fuglefredningsområdene på stedet er spesielt utsatte. Støyproblematikken har også vært aktuell for reindriftsinteressene og landbruket i området. Støybildet vil strekke seg utenfor planens planområde, og må tas hensyn til ved planlegging og bygging utenfor.

Planens avgrensning er endret mellom oppstart og offentlig ettersyn. Dermed er ikke fv. 722 inkludert i planforslaget som nå er på høring. Forsvaret har to atkomster fra fv. 722, og det opplyses at disse er sekundæratkomster. I anleggsfasen er fv. 722 planlagt brukt for varelevering og ellers tyngre kjøretøy. Det er ikke omtalt i trafikkanalysen hvordan denne trafikken fordeler seg på de ulike kryss og atkomster. Det er ikke avklart om krysset E10 x fv. 722 er utformet for den økte trafikken som forsvaret genererer, om krysset er i samsvar med dimensjonerende kjøretøy, og om fylkesveien er dimensjonert for den mengden tunge kjøretøy som skal inn på forsvarets område. For Nordland fylkeskommune som veieier er det viktig at disse forholdene er avklart før planen vedtas.

Dagens luftambulansetjeneste ved Evenes er usikker. Aktiviteten leier i dag lokaler på Evenes flystasjon som må forlates. Det arbeides med å finne alternative plasseringer på eller i nærheten til Evenes.

Utarbeiding av plan med KU for den nye flybasen og flyplassen er et prosjekt med store utfordring hvor den faglige kvaliteten må holde høyt nivå. Bred involvering og deltagelse av de berørte interessene er i tillegg viktig for å skape et godt lokalt eierskap til resultatet.

Reguleringsplanen omfatter primært tiltak som skal etableres på Evenes flystasjon. De vurderinger som er gjort som del av planarbeidet er derfor bare knyttet til planområdet og dets nære influensområde. Denne avgrensningen er avklart i vedtaket av planprogrammet.

Reguleringsplanens forhold til kulturminner er avklart da ble gjennomført en befaring for deler av området i forbindelse med oppstart av planarbeidet. Undersøkelsesplikten jf. Kulturminnelovens §9 er dermed oppfylt for kulturminner som fylkeskommunen har forvaltningsansvaret for.

Uttalelser fra andre instanser

Uttalelser legges ved saken dersom disse foreligger før vedtak i fylkestinget.

Drøfting

De planlagte endringene på Evenes lufthavn vil ha konsekvenser for naturmiljøet og samfunnet både i etablerings- og i driftsfasen. Utredninger på de ulike temaene foreligger og

er referert i planbeskrivelsen.

Utredninger av konsekvenser

I konsekvensutredningen er følgende tema utredet:

- I. Samfunn
 - a. Støy
 - b. Regional utvikling
 - c. Arealbruk
 - d. Reindrift
 - e. Landbruk
 - f. Befolkningenes helse
 - g. Nærmiljø og friluftsliv
 - h. Vegnett og transportsystem
- II. Miljø
 - i. Naturmiljø
 - j. Grunn- og vannmiljø
 - k. Miljørisikoanalyse for avisningskjemikalier
 - l. Kulturminner og kulturmiljøer
 - m. Landskap
- III. Anleggsfasen
 - n. Lokal og regional virkning
 - o. Vegnett og transportsystem
 - p. Landskap
 - q. Kulturminner
 - r. Naturmiljø
 - s. Nærmiljø og friluftsliv
 - t. Vannmiljø

Det er også utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse.

Et viktig utgangspunkt er endringene som vil skje på en eksisterende flyplass med både en militær og en sivil del. Det er også etablert en god del sivil og militær infrastruktur som vil bli tatt i bruk. I store trekk vil arealdisponeringen skje innen grensene for tidligere reguleringsplaner. De vesentlige endringene er som en følge av økt aktivitet og etablering av nye bygg.

Endringer basert på økt aktivitet vil ha de største konsekvenser innenfor nærrområde for følgende tema:

1. Regionale utviklingen
2. Støy
3. Naturmiljø og miljørisiko knyttet til verneområdene

Vedlegg I redegjør for konsekvensene av disse temaene. Tabellen under gir en samlet omtale av alle temaene ovenfor (I – III) for å gi et helhetlig bilde av konsekvensene:

Samlet vurdering av konsekvenser og ev. avbøtende tiltak basert på beskrivelse i planbeskrivelsen

Tema			Konsekvenser	Eventuelle avbøtende tiltak
Samfunn	Støy	Området i rød støysone er vann, myrer og vassdrag omkring flyplassen og Langvatnet		Inn og utflygningstraseer må opprettholdes for å ha forutsigbarhet. Skilting av hørselsvernsone ved enden av rullebanen.
	Regional og lokal utvikling	Økt bosetting og verdiskaping		
	Arealbruk	Avgrensningen skjer i hht eksisterende eiendomsgrenser. Konsekvensgrad ikke oppgitt.		
	Reindrift	Ved flygninger i lavere høyde enn 2300 fot vil konsekvensene bli middels store negative (20. mai - 1. juli) samt middels negative for insektperioden (juni)		
	Landbruk	Det forventes ikke at endret aktivitet vil skape restriksjoner i bruk		Oppretting av kontaktforum mellom næringen og forsvaret
	Befolkning og helse	Ingen bor innenfor soner der det er fare for hørselsskade. Tiltak vil gi positive effekter av økt sysselsetting og økt bosetting. Noen flere husstander og friluftsområder blir berørt av endret støybilde. Negativ påvirkning. Konsekvenser: Ikke i særlig grad		Begrensninger i antall natt- og helgeflynninger vil redusere risiko for helsefarlig stress.
	Friluftsliv	Konsekvensene av tiltaket anses som middels negative		
	Nærmiljø	Det er noen spredte boliger i rød støysone langs Lavangsvatnet og Tennås. I gul støysone ligger det noen boliger på Tårstad/Stunes, Lundemo. Konsekvensgrad: Liten til middels negativ		
	Vegnett og transportsystem	Økt trafikk vurderes å ikke gi konsekvenser for trafikkavviklingen.		Trafikksikkerheten forbedres ved Statens vegvesenets prosjekt Hålogalandsvegen m. standardheving av E10 forbi planområdet.
	Miljø	Naturmiljø	Endring i støybildet gir økte forstyrrelser i Ramsar-området ved Kjerkvatnet og naturreservat ved Nautå (Langvatnet og Svanevatnet). Samlet vurderes konsekvensene for naturmiljøet som middels negativ.	
Grunn- og vannmiljø		Sju vannforekomster er verdisatt med fra middels til høy verdi, og er sårbare.	Flere tiltak er foreslått bl.a. oppsamling av overvann fra arealer med tett	

		Samlet sett vurderes konsekvensene som liten til middels negativ for vannforekomster og funksjonsområder for ferskvannsarter. Konsekvensgrad ikke oppgitt	dekke for etterfølgende rensing. Avrenning av avisingsvæske behandles i egen utslippssøknad.	
	Miljørisiko av avising	Omfang av og konsekvenser av kjemikaliebruk til avising av fly og rullebane er ikke kjent eller omtalt. Konsekvensgrad ikke oppgitt	Tas inn i egen miljørisikoenalyse	
	Kulturminner og kulturmiljø	Samlet vurderes konsekvensene for kulturminner og kulturmiljø som liten negativ		
	Landskap	Samlet vurderes konsekvensene for landskap som liten negativ		
	Anleggsfasen	Lokal og regional utvikling	300-400 sysselsatte innpendlere. Fra regionen 50 direkte knyttet til anlegget. Handel i regionen spres på flere aktører. Konsekvensgrad ikke oppgitt	
		Vegnett og transportsystem	Ingen spesielle. Konsekvensgrad ikke oppgitt	
		Landskap	Anleggs- og riggområde plasseres inne på militært område og skjermes av topografi. Konsekvensgrad ikke oppgitt	Avgrensning av anleggsområdet og sikring av vegetasjon
		Kulturminner og kulturmiljø	Ingen registreringer innen tiltaksområdet. Konsekvensgrad ikke oppgitt	
		Naturmiljø	Skade på sårbare naturtyper. Konsekvensgrad ikke oppgitt	Sperring av områder
		Nærmiljø og friluftsliv	Støy og støvplager. Konsekvensgrad ikke oppgitt	Informasjon og forutsigbarhet for innbyggerne må varsles og planlegges
		Vannmiljø	Avrenning fra massedeponi og gruvevirksomhet som forurenses og dreneres	

				vannmiljø. Samt masseutsifting av myr i fm. utbyggingen. Konsekvensgrad ikke oppgitt	
--	--	--	--	--	--

Medvirkning

Temarapportene og planmaterialet er utarbeidet i en åpen prosess sammen med de berørte kommunene, fagmyndigheter på regionalt nivå og ulike interessegrupper. Det har også vært avholdt separate møter med Sametinget, reinbeitedistriktet og landbruksnæringen. Nordland fylkeskommune ga i forbindelse med innspill ved oppstart av planarbeidet en uttalelse hvor medvirkningsaspektet var vektlagt:

I forhold til medvirkning legger Forsvarsbygg opp til en aktiv og inkluderende prosess som skal sikre at alle berørte interesser får ta del i planprosessen. Dette er et gjennomtenkt og bra opplegg for medvirkning, og i tråd med intensjonene i plan- og bygningsloven.

Fylkeskommunen er tilfreds med at Forsvarsbygg har tatt initiativet til felles møte i planforum for Troms og Nordland fylkeskommuner og de berørte kommunene. Det er avholdt ett slikt møte og det planlegges flere.

Vi ønsker ut over dette å være i tett dialog med Forsvarsbygg i planprosessen. Det er viktig at muligheten til å sikre regionale interesser kan skje gjennom dialog. Deltakelse i eventuelle arbeidsgrupper vil bli prioritert.

Medvirkningsprosessene har vært åpne, og det har vært gode mulighet for å komme med innspill. Det har vært avholdt to felles planforumer mellom Nordland og Troms. Her deltok alle berørte kommuner i tillegg til regionale myndigheter og fylkeskommunene.

Planforslaget

Forslag til plankartet har en avgrensning i henhold til vedtatt planprogram. Utformingen av dette med arealbruksformål er klart og entydig, og vil slik sett være et egnet verktøy for å stadfeste juridisk bindende arealpolitikk.

Imidlertid er forslaget til planbestemmelser ikke like godt lesbart. Det antyder tema for et miljøoppfølgingsprogram (MOP), men gir ikke i tilstrekkelig grad klarhet i ansvaret, prosess og organiseringen av oppfølgingen av dette. Hvem som skal være representert i arbeidet er heller ikke avklart.

I reguleringsbestemmelsene vises det til flere formål i eldre planers bestemmelser. Samlet sett blir det derfor flere eldre planer som fortsatt må ha virkning for at bestemmelsene i denne planen skal gjelde. Dette er ikke godt lesbart for publikum, og høyner risiko for uklarhet ved eventuelle planendringer.

Fylkesrådets vurdering

Utvidet aktivitet på Evenes lufthavn vil ha regionale effekter i en geografisk del av Nordland

som har hatt utfordringer over tid. Disse har vært knyttet til blant annet nedleggelse av en rekke arbeidsplasser. Ny satsing på flyplassen av forsvaret vil også skape økt aktivitet på den sivile delen av flyplassen, og tilføre kommunene i regionen nye innbyggere og aktivitet.

Planene for Evenes har gitt kommunene i regionen en unik mulighet til en positiv samfunnsutvikling basert på synergieffekter av økt aktivitet. Fylkesrådet vil oppfordre de berørte kommunene om å følge opp med egne samfunns- og arealplanprosesser. Dette for å få fram et godt og strategisk verktøy for utviklingen av kommunen. I disse prosessene er det stort behov for bred deltagelse fra innbyggerne. Det er positivt at Evenes kommune har startet en prosess med områderegulering av området rundt flyplassen.

Aktivitetene på en fremtidig Evenes flyplass har konsekvenser for både miljø og samfunn. Der de negative konsekvensene blir store må det iverksettes avbøtende tiltak. De berørte kommunene har små ressurser og er helt avhengig av den bistand og oppfølging som følger av en slik relativt stor endring. Dette er også viktig for at nasjonale og lokale interesser skal ha et godt naboskap.

Utendørs lydnivå for eiendommene i nærheten kan bli vesentlig endret og bør vurderes nærmere for eventuelle skjermingstiltak. Det er i planbestemmelsene satt krav om at støytiltak utenfor planområdet skal være sluttført innen 31.12.2023. Fylkesrådet mener at støytiltak må være etablert før flybasen er i operativ drift. Bestemmelsen bør derfor omformuleres og bli en del av rekkefølgebestemmelsene.

Effektene av økt aktivitet på Evenes vil framkomme etter en tids bruk. Utredningene viser ikke etter fylkesrådets syn et godt nok bilde av hvordan avbøtende tiltak kan være virkningsfulle. Det bør utarbeides et miljøoppfølgingsprogram (MOP) med angivelse av alternative avbøtende tiltak. Det bør videre etableres et miljøoppfølgingsorgan. Ansvaret for drift av dette må legges til forsvaret. Organiseringen av et slikt organ må skje som en del av vedtaket av planforslaget. Organet må bestå av representanter fra kommunene, reindriftsinteressene i området, fylkesmannens miljøvernavdeling og fylkeskommunen. Fylkesrådet mener det også må vurderes å trekke veksler på den gode kunnskapen enkelte lokale miljøorganisasjoner har.

Forsvaret er en stor lærlingebedrift, og Nordland fylkeskommune har ansvaret for alle lærlinger i fylket. Fylkesrådet ser at et utstrakt samarbeid om lærlingene vil være i alle partenes interesser. Nødvendige initiativ vil derfor bli tatt av fylkesrådet på et tidlig stadium for å sikre optimal effekt av økt aktivitet. Flyplassens lokalisering gjør den også aktuell for potensielle lærlinger fra nabofylket i nord. Dette er et forhold fylkesrådet vil ta høyde for i sine vurderinger og initiativ.

I utkanten av planområdet er Nordland fylkeskommune eier og ansvarlig for drift av fv. 722. Utredninger eller planbeskrivelse kommenterer i liten grad endringer i bruk på denne veistrekningen. Fylkesrådet ser at en del tyngre transport og lokalt tilsatte innen planområdet vil benytte denne som adkomstvei. For Nordland fylkeskommune som ansvarlig vei-eier er det viktig at veiens kapasitet og utforming er i samsvar med den framtidige bruken. Eventuelle kostnader til utbedring og opparbeiding av veien må belastes tiltakshaver. Disse forholdene må være klarlagt før departementet vedtar planen.

Fylkesrådet ser at økt aktivitet spesielt vinterstid vil resultere i bruk av større mengder avvisingsmidler. Da flyplassen ligger omkranset av viktig naturområder med nasjonal verdi,

må håndteringen av kjemikalier håndteres i lukkede systemer slik at avrenning til omgivelsene ikke skjer.

Det legges til grunn at håndtering av spillvann fra en eventuell ny avisingsplattform, samt øvrig spillvannhåndtering fra flystasjonsområdet ledes til kommunalt nett. Det er usikkert om dagens kommunale avløpsnett har tilstrekkelig kapasitet til å håndtere økte mengder avløpsvann og eventuelle kjemiske utslipp. Det må også legges til grunn for driften at ny og fullgod løsning for håndtering av overvann og kjemikalier må være på plass før økt aktivitet starter opp. Kostnadene for et nytt avløpsnett som følge av endret aktivitet må bæres av eierne og driverne av flyplassområdet, og må ikke belastes kommunen og dens innbyggere.

Nordland fylkeskommune er regional kulturminnemyndighet og vil på denne bakgrunn informere om at planen ikke er i konflikt med automatisk fredete kulturminner. Dersom det under arbeid i marken skulle oppdages gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/ uventete steinkonsentrasjoner, må regionale kulturminnemyndigheter må varsles. Dette kravet om varsling må inntas som eget punkt i reguleringsbestemmelsene.

Konsekvensene er utredet for svært mange tema. Dette har skapt et godt grunnlag for beslutningen. Fylkesrådet vil imidlertid påpeke at konsekvensutredningen ikke har en sammenstilling av konsekvensene, og at det derfor ikke er lett for leserne å få et helhetsinntrykk av effektene. Dette bør utarbeides, og være en del av beslutningsgrunnlaget for KU-en. Fylkesrådet vil også be om at reguleringsbestemmelsene gjennomgås med tanke på at plandokumentene skal utgjøre en selvstendig helhet og ikke være avhengig av andre plandokument. Fylkesrådet vil be om at disse endringene gjøres før planforslaget vedtas.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Økonomiske og personellmessige konsekvenser

Så langt dokumentene har redegjort for, vil det ikke være økonomiske konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Andre konsekvenser

Økt aktivitet på Evenes flyplass kan få følger for naturmiljøet og folkehelsen som følge av avrennings- og støyproblematikk. Ut over dette vil saken ikke ha konsekvenser for likestilling, miljø/klima, universell utforming, bygningsmessige forhold, samfunnsansvar ved anskaffelser og evt. andre relevante forhold.

For utredning angående befolkningens helse vises det til egen utredningsrapport om dette temaet.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget i Nordland vil anbefale at konsekvensutredningen godkjennes og at reguleringsplanforslaget for Evenes lufthavn vedtas. Nødvendige behov for oppretting av dokumentene må skje før vedtak. De opprettinger fylkestinget spesielt vil be om er:

- a. Sammenstilling konsekvensene for å gi et helhetlig bilde av konsekvensgraden av alle utredningstemaene.
 - b. Utarbeiding av et fullstendig forslag til miljøoppfølgingsprogram og opprettelse av et miljøoppfølgingsorgan. Her er det hensiktsmessig at lokale organisasjoner får anledning til å møte.
 - c. Bearbeiding av reguleringsplanbestemmelsene slik at de kan fremstå som et selvstendig dokument, herunder inntak av bestemmelse om varslingsplikt for kulturminner.
 - d. Det utarbeides rekkefølgebestemmelser knyttet til etablering av avbøtende tiltak for støy- og avrenningsproblematikk som setter krav til at disse er etablert før økt aktivitet kan starte opp.
2. Fylkestinget ser at økt aktivitet spesielt vinterstid vil resultere i bruk av større mengder avisingsmidler. Da flyplassen ligger omkranset av viktig naturområder med nasjonal verdi, må håndteringen av kjemikalier håndteres i lukkede systemer slik at avrenning til omgivelsene ikke skjer. Kostnadene for et nytt avløpsnett må ikke belastes kommunen og dens innbyggere, men tas av eierne av flyplassen.
 3. Fylkestinget mener forholdene knyttet til trafikkavvikling og kapasitet på Fv. 722 må avklares før vedtak av reguleringsplanen. Eventuelle kostnader til utbedring og oppgradering av veien, må belastes tiltakshaver. Kommunal og moderniseringsdepartementet bes om å innkalle til et møte med de berørte partene snarest.
 4. Fylkestinget i Nordland vil be om at regjeringen legger stor vekt på de innspillene fra de berørte kommunene, og så langt som mulig stille ressurser til rådighet til deres nye utfordringer.

Bodø den 07.06.2019

Tomas Norvoll
Fylkesrådsleder
Sign

Aase Refsnes
fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

07.06.2019 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

Vedlegg

Tittel

DokID

Vedlegg I - Beskrivelse av konsekvenser	1264241
Varsel om offentlig ettersyn og høring av reguleringsplan - Statlig reguleringsplan med konsekvensutredninger for Evenes flystasjon og Harstad/Narvik lufthavn	1248468
Regpl_Evenes_A3_v2b	1248471
Evenes reguleringsplan - beskrivelse	1248470
Reguleringsbestemmelser revidert 11042019	1248472